

І С Т О Р І А

Въ неї же пішемъ, о разоренїї града трої фрїгїїскаго царства, і о созданїї его, і о велїкїхъ ополченіхъ бранехъ, како ратовалася о неї царїе і княї вселенїя, і чего радї толїко і таковое царство троянскїхъ державцовъ нїзвержеся, і въ полѣ запустѣнїя положїся, всеконечнымъ запустѣнїемъ. І которїе пакї царїе і княї ратоваша оную, і кої ополчавуся за ню. і колїко время браняхуся, і кто отъ нїхъ на бранї паде. і коїмъ оружіемъ і чїмъ пораженїемъ. вся сія сѣбѣ подробну описуються.

Пїсаша же ю перво їсторїи, дімъ грекѣ, і фрїгїї дарїї, їстїннїї свїдѣтелї ополченїемъ троянскїмъ, зане онї самї бяху на бранехъ спїсателї і самовїдци бывшему въ сложенїї дѣлъ своїхъ. Сего радї право і напїсаша ю.

Потомъ же въ разлїчнїя времена, Омїръ, вірлїгїї, і овїдїї соломенскїї кождо їхъ напїсаша ю, но не їстїнно, многїя бо въ нїхъ не согласїя і баснї обрѣтошася, наїпаче же овїдїї соломенскїї баснословно вѣло напїса. Ібо введе богї, їхже почиташе древнєє златїство. помогающїя грекомъ, воюющїмъ троянѣ. і съ нїмї бывшїя на бранї, яко жївїя чловѣкї, їїная многая тамо баснословіша. * А сія їстїнная і правая їсторїя дітомъ грекомъ напїсана.

НАПЕЧАТАНА ЖЕ СЛАВЕНСКИ

ПОВЕЛѢНІЕМЪ

ЦАРСКАГО

ВЕЛІЧЕСТВА

ВЪ ТІПОГРАФІІ МОСКОВСКОІ

ЛѢТА ГОСПОДНЯ 1709 ГО

ВЪ МѢСЯЦѢ ІЮНІИ.

о царѣ пелеї приводящемъ ясона, да
пошлется добити слабое руно.

В царствіи тесаліістѣмъ, его
же жителі мѣрмьядоняне на-
рицахуся. Царствоваше царь
нѣкїи благороденъ і правди-
вої, іменемъ Пелеї съ супругою своею
царіцею ѳетїдою, отъ їхже супруже-
ства проїсѣде мужъ толіко сіленъ, то-
ліко смѣль іменемъ Ахіллесъ, іже посла-
дї на троянстѣ брані чудная мужества
храбростію сімъ своїхъ покаса, і мѣрмь-
донянъ своихъ вознесе, і въ храбрості
паче прочїхъ прославї подвїгомъ воена-
чалїя своего. Отець же его царь Пелеї,
імѣ у себе брата старѣша себе іменемъ
ясона, прежде его царствующа царстві-
емъ державѣ ѳессалїіскїя, іже долголѣт-
нымъ своїмъ пребываніемъ сѣло соста-
рѣвся, і крѣпцѣ ізнеможе, і отъ велїкїя
онѣя старосшї очї ему омрачїстася.

І сего радї правленію царства тесалійскаго бѣсѣмъ неключѣмъ, і велѣкѣмъ недоумѣніемъ одержѣмъ, і болѣшніи многіи отягчаемъ, отъгда правленія своего скѣпемъ Пелею брату своему, вручѣмъ же ему яко прѣсному брату і сѣна своего. Імяше бо царь онъ сѣна у себе іменемъ ясона сѣло во отроцескихъ лѣтѣхъ, і наказа о немъ прѣлѣжно, Пелеа брата своего предъ всѣмъ сѣгклѣтомъ, і предъ гражданыи своїи, да попеченіе прѣискренне покажетъ о воспѣтаніи юнаго. І егда, рече, прѣспѣетъ отроча въ возрастъ юношества своего, да предастъ ему царство тесалійское, яко істинному наслѣднику. Царь же Пелей обѣщася сотворити тако, і клятвами якоже усамі себе свѣзася, еже соблюсти царство тесалійское, і предати оно сѣну его. Тогда царь ясонъ старѣи вѣнча Пелеа брата своего на царство тесалійское, і прѣемъ юнаго своего сѣна, і пла-

плачася велмі восхліпавъ предаде
 го брату своєму, Самъ же не по мно-
 бхъ днехъ умре. і плачъ велікъ по
 себѣ оставі мїрмядоняномъ, Царь же
 Іелеї по смерті его нача веліе попече-
 ніе і прїянь імѣти о сынѣ его ясонѣ,
 омїная обѣщаніе своє і союзъ прїво-
 нїя, мїлуя велмі дѣтскїї возрастъ
 го, імяше бо въ честї велїцѣї, яко
 вїна свого любеснаго, і прїискрення-
 о, донелѣже онъ млагъ баше. А егда
 же прїспѣ въ возрастъ юношества
 свого, і бѣсть мужъ велмі храбръ і
 іленъ, смѣлъ же і мужественъ, ктому
 же і преїмѣющъ своею красотою надъ
 всѣмї по премногу сіяше, еще же
 свѣтлодушень баше, і велікодаровїтъ
 ко всѣмъ являшеся, і добротою нрава
 всѣхъ повїнуя къ себѣ, і всі людїе
 велмі любляху его. І не менші царя
 Пелея во всемъ почїташа ясона. Царь

же пелеї відбвв его опв всѣхъ лїбїма,
ї велїко почїтаема внутреннею савї-
спїю скорбяше нанѣ, помышляя абїе
властї своея отпаденїе, ї царства
месалїїскаго лїшенїе. І сего радї не
навїстну мѣсль сачатѣ на ясона, лїце-
мѣрїемѣ же честї ї любовѣ кѣ нему по-
казуя, вѣ сердцї же своемѣ сокровенѣ
їмаше ядѣ савїстї, хотя лукавне по-
губїтї его, но бояшеся народа санс
велмї любляше ясона. Ясонѣ же царя
Пелея велмї любляше ї предпочїташе,
яко прїїскренняго опца. Онѣ же нена-
вїдѣше его якоже їспїннаго врага.
І прїлѣжнѣ о томѣ поучашеся, пумї
многїя їсѣскуя како могѣ бї погубїтї
его безѣ срамотѣ своего поползновенїя.

Вѣ тоже время слуху такову раз-
давшуся по всеї вселеннїї, яко естѣ
за гранїцамї царства троянскаго
островѣ нѣкїї велїкѣ ї красенѣ, вѣ немѣ

же царствуюа живаше царь нѣкїи благороденъ і богатъ, іменемъ оетесъ. Протїву же сего острова, другїи быше островъ малъ іменемъ колхосъ, мало гребїю отстоящъ отъ великаго острова. на семъ островѣ колхосѣ, живаше нѣкїи овенъ, егоже руно все бѣ слато. Стояше же той овенъ въ великихъ волшебныхъ устроенїяхъ, поставленъ са спреженїемъ бога арріса, къ сему же прїсавленї бѣша волы нѣкїя, пламенї огненнїя отпрыгающе. І хотящему коему отъ человекъ онаго слатруннаго овна їмѣти, съ тѣмї волы наглежало братїся, і побѣдївшї ихъ подвїго работы понудїти, і землю ону на нейже волы онѣ бяху їсорати. І сїцевая аще сотворїтъ ко їному подвїгу абїе мужественнѣ да ополчїтся. Еще бо їматъ смїя нѣкогого чешую грозна пламенемъ огненнымъ дыхающа, і съ нїмъ

бранѣ спустивші убійці его подобаєть,
і отъ челюстей субы его ісвлєнці, і
посѣяті на предречєнної землі отъ
воловъ ісоранної, і отъ сєго сѣмені
єже єсть отъ субовъ смѣєвыхъ плодъ
чудєнь, абіє іспраєтєнь, занє скоро
вооружєніі нѣщїи воїні опъ землі родя-
тєя, і мєжду сєбє бранѣ гівну сотво-
рятѣ і самі сєбє погубятѣ. Сїмї убо
бѣдствєннѣмї пагубамї, а нєінѣмї стє-
зямї можашєся їмѣтї слаєое руно. І вѣ
сїхъ хотящїмъ бранїєся, царѣ оєтєсѣ
свободєнь даяшє прїходѣ ко слаторун-
ному оному поїсканію всякому прїхо-
дящєму, занє самѣ всячєскї получїтї
єго нє вєзможє. Тогда отъ всѣхъ
странѣ прїхождаху кѣ нему, князі жє
і вєлможї, і сѣноєє їхъ многю храбро-
стїю свѣплїи воїні хотящє їмѣтї
сєбѣ оного слаторуннаго овна і нє вєз-
могоша, і нє сокровїщное угодиє сєбѣ
снїєкаша,

снїскаша , но конечнаго убїїства претѣканїе взыскаша , і лютіѢ погїбоща нічтоже получївше .

Да яко убо царя Пелея слухъ доїде о семъ . Іже долго желаше погубленїя ясонова . на то воздвїже сердце і духъ прїлѣжно внемля , яко сею вїною паче можетъ погубїті єго бесъ срамоты своего попласновенїя . Прїсвавъ убо єго къ себѣ і сїцевымї словесы начатъ увѣщавашї єго , глаголя : О прелюбезнїї і дражайшїї ясоне пресвѣтлїї і благороднїї сїне мої , вѣстъ бо благородїе твое яко азъ тѣя по наcasанїю отца твоего любезно воспїтахъ , яко їстїннаго і любезнаго своего сїна , помїная родспвенную любовъ союса братска , еже їмѣхъ ко благородному отцу твоему і къ тебѣ щадя юность благородїя твоего . нощїю бо і днїю не даяхъ покоя духу моему . яко да достоїна і свѣтла

самодержца покажу ты царству Тесалійському, тѣмже і не погрѣшихъ надежды якоже нещую ніже отпадохъ желасмаго мѣнамъ брєнія, но вся сія якоже азъ жєлахъ сбывшаміся благостроїнѣ , і сего радї по премногу веселяхся красуюся яко сіцева дївна сподобїхся воспїтавъ на казанїи ты премудре , і нынѣ ты вселюбєснѣїшїи достїгавъ сї вѣ возрастѣ юношества своего , і уже воїнѣ храбрїи і чуднїи быти покажуєшїся сіяя отвсюду премудростїю , і благо родїємъ паче прочїхъ чєловѣкѣ , і свойственнѣ естѣ благородному їскати честї і хвалы кѣ повышенїю благородїя своего. Такожє і храброму во ополчїтєльныхъ подвїгахъ обучати себе , і мудрому же подобаєтъ свѣ прїлѣжныи опаснїємъ расмотряти і расуждати полєсная. Тѣмъ бо паче утверждается і благородїє , і укрѣпляєтся храбростѣ.

Срїмъ

Спрѣмъ же нѣнѣ во едіноі особѣ благо
 родія твоего, вся сія свѣтлая їмства
 мудростъ же ї благородіе ї храбростъ
 вкупѣ соединены. І сего радї молю
 благородіе твое да не облѣнішїся по-
 слушатї мя, яко отца полесная совѣ-
 щаю тї, яко да направїшї себе въ путь
 подвїга ко слашорунному поїсканїю,
 ї крѣпцѣ да потщїшїся сіе удѣїтелное
 сокровїще во свое царствїе прївести.
 І аще сіцевая чудная сотворїшї. то
 помѣслї вселюбезнїї ї дражаїшїї сыне
 яко удѣїтї їмашї подвїгомъ своїмъ всю
 вселенную, ї по завѣщанїю отца твоего
 свѣтлїї царѣ царству тесалїїскому,
 явїшїся сіяя чудною сею побѣдою. Азъ
 бо їзвѣстно вѣмъ яко мощно тї сіце-
 вая совершїтї. Аще покажешї мнѣ
 усердное ї благопослушлївое свое їз-
 воленїе. Сїцевая же рече їна многа царѣ
 Пелеї їсрече. якоже нѣкїї лѣстївїї
 ловецѣ

ловець лукавими словесми своїми, які
 многоплетеними мрежами отвсюду
 об'ємь улові юного, предложивъ ему
 смертний убійства ядъ, медомъ кра-
 снословіи отвсюду услаждень.

Ясонъ же помраченнѣя лстї царя
 Пелса стрѣя своего отнюдъ не разумѣ,
 ї толїкїхъ пагубъ во слаторунномъ
 їсканїї нічїпоже вѣдѣї, любесно обѣща-
 ся повелѣнїе его совершитї. Царь же
 Пелсї велми возвеселїся о семъ, чая їсвѣ-
 стно совершитї сїмъ погубленїе ясону.
 Вскорѣ убо повелѣваетъ уготовляти
 карабѣ, ї украшатї его лѣпотнїмъ
 обычаемъ царскїмъ. Уготовлену же
 бѣвшу кораблю, ї вложену вѣ него вся-
 кїхъ царскїхъ сокровищъ ї брашенъ до-
 волству, їже вїна плаванїя прошаше.
 ї егда сїя совершїшася, тогда ясонъ
 прїемъ онѣ царя Пелеса опущенїе,
 всело входїтъ вѣ карабѣ. Многї же
 юношї

юноші многою храбростию красновід-
 ния сь нїмь входять вь него. Вь нїхже
 бѣ мужь воїстїнну сїлнѣїшїї, і крѣпкїї
 еркулесь князь, родїся [якоже глаго-
 лють о немь] оть севеса і алмены амїн-
 трїоновы жены. І сеї убо еркулесь во
 своє время многїхъ ісполїновъ ісгубї, і
 на рукахъ своїхъ подѣмь нестерпїма
 велїчества крѣпчайшаго сокрушї анте-
 фума, і їна многая чудная доблестї
 і мужесїва показа, егоже еллінї сїхъ
 радї обесумїшася, богомь бѣмї наре-
 коша, іраклємь того їменующе. Вше-
 шїмь же їмь вь корабль ісходять абїе
 їсь прїстанїща і путьї своего емлются,
 вѣтру же вѣющу їмь поспѣшну, не по
 многѣхъ днехъ троянскаго царства
 доїдоша, і весело входять во оно прї-
 станїще, і вметавше якорї сташа, і
 ісходять радующеся на брегь, і шатры
 своя ізнесше на землї поставїша, і оть
 прїлѣ-

прїлѣжащїхъ ту їсточніковъ водѣ чїстїя почернаху ї веселяхуся, ї пребыванїс ту умыслїша себѣ сотворїтї на днї нѣкїя, яко да плавающїї отъ бѣгъ морскїхъ прохладженїе ї опдохновенїе прїїмутъ, ї ко прочему путї крѣпцы ї благодушнї будутъ.

Трояне же вїдѣяще корабль онъ во украшенїї царстѣмъ. Такожде ї шатеръ онъ въ немже ясонъ прабываше во устроенїї сущѣ царстѣмъ велмї украшенъ стояше. Къ тому же ї ясыкъ греческїї Трояномъ незнаемъ слышаще сѣлнѣ удївїшася, како бесъ повелѣнїя ї волї царя Троянскаго Грекове толїку дерзостъ сотворїша, ставше свосволнѣ въ прїстанїщѣ его. Ї со тщанїемъ абїе во градъ возвратїшася царю своему восвѣстїша. Царь же Лаомедонтъ егда слыша таковая восвѣщенїя, возмутїся духомъ, ї яростї ї гнѣва велмї

напол-

наполніся, въ бесчестіе себѣ і въ
 досаду велику вмѣнївъ быти, толіко
 греческое дерзнутиє, къ тому же еще
 воумнѣвъ і ко граду своему отъ нїхъ
 быти таїное нѣкое умышленое слоум-
 нѣ ловїтелство. Посла своего абїе по-
 сылаєтъ ко грекомъ, повелѣваєтъ ре-
 щї їмъ, яко да безъ всякаго косненїя
 отъ семлі его отыдуть. Аще лї же пре-
 слушають тя, прещенїємъ ратнаго
 ополченїя і смертнаго убїїства да
 запретїшї їмъ. Посолъ же егда сія
 услыша, абїе на путь препоясая і ко
 грекомъ отыде, і прїшедъ въ станъ
 їхъ, въ шатеръ Ясоновъ вніде, посол-
 ства своего віну повѣдуєтъ, сімї сло-
 весы. Царь Лаомедонтъ Троянскаго
 царства господь, о прїшествії вапїемъ
 сѣло чудїтся. По что въ семлю его вні-
 досиє отъ него свободы невоспрїявъ,
 єгоже єсть царская мысль, въ мїрѣ
 любїтъ

любѣиѣ царствіе свое. зацѣпѣиѣ .
 Вы же въ толѣку гордостѣ въскоумѣя
 вознесшесѣ , возмутѣте духъ его ,
 оскудѣнѣемъ премудростѣи ѣ разумѣ ва-
 шего недостаткомъ. бесчестѣе бла-
 родѣю его царскому наносяще , ѣ дер-
 жаву царствѣя его осрамляюще , сѣце-
 вое бесстыдѣе свое явѣвшѣ въ землѣ чу-
 ждеѣ тако дерзостнѣи ѣ сѣце настоятел-
 нѣи . повелѣваемъ вамъ да не задержне
 ѣмѣте ѣсѣ землѣ его ѣсѣиѣи . Аще лѣ же
 нѣи , то въ денѣ утреннѣи , аще ощу-
 тѣмъ повелѣнѣю его васѣ бѣиѣи пре-
 сорлѣвѣихѣ , повелѣмъ своѣмъ наврежде-
 нѣемъ вашеѣ напастѣи , ѣ васѣ самѣихѣ на
 конечное несгодѣе погѣбелѣи предѣстѣи .

Егда же ясонѣи посолство сѣе слыша,
 весь гнѣвомъ разжжесѣ . Посланному
 сѣцевѣея словеса отвѣщевѣея рече, дру-
 же посолства твоего рѣчѣи добрѣ слы-
 шахомъ , ѣ дарѣи яже отъ царѣи твоего
 къ намъ

кѣ намѣ посланнѣя обѣчасѣмъ благородныхъ любеснѣ воспріяхомъ. Обаче же глаголемъ ти, опасно донеси царю твоему о насѣ возвѣщая, яко мѣ въ далнѣя страны ѣхати мѣслѣхомъ, нужда насѣ въ сіе мѣсто мѣмошествовнѣ уклонѣтисѣ понудѣ. Іаще бы царя вашего царское благородіе украшало, насѣ бы подобало ему чествовати, сани аще бы его подобныи случаѣ самого во грецію прѣвелъ, не бы толико бесчестіе отъ насѣ потерпѣлъ, но прѣимѣющу честѣ достойну благородія своего воспріалъ бы. но понеже онѣ того не восхотѣ, іако мѣсто благаго самѣ себѣ слове ісбра, бесчестіе наводя намѣ, нічтоже предѣнѣмъ слове сотворшѣмъ. ніже бо мѣ кѣ царствію его чѣмъ прѣрасѣхомся, ніже благородіе его обесчестѣхомъ, ніже гражданъ его чѣмъ оскорбѣхомъ, ніже землю

б

державы

держави его чимъ опустошіхомъ , но тако просто і якоже прілучіся нападе на насъ толкімъ гнѣвомъ і обіду дівну тобою днесъ нанесе намъ. всѣялъ самъ по ізволенію своєму сѣмя слобы въ сердца наша , іже послѣдї іспрастїмъ ему плодъ солъ во время свое, егоже і неволею жатї понудїтсѣ. І аще не намї, то інѣмї нашїмї греческімї славнїмї іже настоящую сїю обіду нашу услышатъ , не прїбыткї отъ сего прїобрящетъ царъ вашъ , но шкоды неїспреченнїя будутъ їмѣмї. Мы бо отъ землі его абїс отбїдемъ, нїчтоже сла сотворївшє ему нїже бесчестяще его . но самї бесчестїс прїемше отъ него отходїмъ , якоже і самъ явѣ спїшї. І сїя рекъ ясонъ стоскнувся печалїю умолче.

Еркулесъ же словесы ясоновїмї не удовлївся посланнїку їслїваетъ сїя слова , друже кто ты нї будї , рцї убо
царю

царю твоему чпо мы вв денѣ савтре-
шнійї весма онѣ семлі его отбѣгемъ ,
но будущаго претіяго лѣта денѣ сеї
не проїдемъ , онѣ же насѣ усрѣмѣ аще
жѣвѣ бугемъ , хоцетѣ ілі не хоцетѣ ,
якорї вметавше спанемъ вв семѣ прї-
станїшї,о немже нѣнѣ прещенїемъ яро-
стї своея воспретїлѣ намѣ. Тогда же
о данної намѣ отхожденїя свободѣ не
бугетѣ ему совершена воля, насѣ отѣ
бреговѣ своїхѣ отпрїнутї. Вв то бо
время поля града сего мертвецѣ тро-
янскїмї настланї бугутѣ. Княсі бо
вашї ї воеводѣ , ї воїні мечемъ свѣрѣ-
пѣмъ умертвятся . Прочїї же вв
плѣнѣ ї вв рабѣ во грецѣю отве-
денї бугутѣ , ї тамо їсмрутѣ рабо-
тающе вв семлі чуждєї , ї самѣ царѣ
вашѣ которѣї началѣ дѣло сїе, бѣднѣ
на тої бранї жѣвотѣ свої їспровержетѣ.
ї славнѣї сеї градѣ его до конца грабле-
нїемъ

ніємъ іспрасднітсѣ , і вѣсокїѣ стѣнѣ
его і стрѣлнїцѣ до основанїѣ размѣна-
нѣ будумѣ , да научатсѣ ктому тро-
янстїи царѣ чужїхъ не вредїтї , благо-
родїе їхъ осрамляюще толкїмъ бесче-
стїемъ , ему же тѣ самѣ вїна і свѣдѣ-
тель достовѣренѣ . І сїѣ їсрекѣ ерку-
лесѣ умолче , і тако посолѣ прїемѣ
отѣ нїхъ отпушенїе , возвратїсѣ ко
царю своему .

Ясонѣ же абїе по отшесшїи посла
троянскаго повелѣ шатрѣ і прочїѣ
вещї існесеннѣ на брегѣ покоѣ радї ,
накї на кораблѣ носїтї . І по томѣ
самї возшедше , і вѣнпрїла распросте-
рше , вѣ путь свої поїдоша , і по
мнотї днї плавающе кѣ царствїю
остеса царѣ во бластї цѣлостї сдравї
прїходѣмѣ . Егда же остесу царю
прїїде слухѣ о прїшесствїи грековѣ , сѣло
возвеселїсѣ о нїхъ . І абїе повелѣ бла-
городнѣмѣ

городнымъ своимъ на брегъ моря
 ісвимі, і чесно пріяті ихъ . Прочему
 же воїнству і народу повелѣ ісвимі
 во срѣщеніе ихъ, съ тѣнпаны і органы,
 съ трубами же і гусльми, і со прочіми
 орудіи іграніи мусікііскіхъ . Прішед-
 шимъ же благороднымъ осетесовымъ
 на брегъ къ кораблю греческому . Самъ
 ясонъ ісвиде къ нимъ . Оні же пагше
 поклонішася ему, і отъ лица царєва
 поздравленіе благородію его ісрекоша
 честнѣ . Ясонъ же поклоніся їмъ, і о
 сдравіи благородія царскаго якоже лѣпо
 любочестнѣ вѣпросіа . По томъ же
 ясонъ въ царскомъ нарядѣ велмі
 украсівся, на ісбранныі свої конѣ всяде .
 Тако же і еркулесъ въ чудномъ укра-
 шеніи на конѣ свої убрался . Потомъ же
 і ініи благородніи і храбріи гречестіи
 лѣпотнѣ украсівшася на коні своя
 всѣдше і во урядѣ чїна своего каждо
 б 3 ихъ

їхъ во слѣдѣ ясона і еркулеса благо-
 чїнно поїдоша градомъ, къ палатамъ
 дому царева. Людіе же начаша гласї-
 ти во многія трубы і органы і
 прочія мусікїїскія ігранія, і дївно бѣ
 вїдѣти греческое пошествїе, граждане
 бо велмі дївляхуся красотѣ і хра-
 бростї ясоновѣ, і еркулесовѣ, і про-
 чїхъ греческіхъ благородныхъ і кра-
 сновїдныхъ юношъ, стїцахуся съ же-
 намї і съ дѣтми вїдѣти бывшее, ходяще
 ѣло стѣсняемї, прїшедшїмъ же їмъ
 къ дому цареву. Царѣ оестѣ отъ
 мѣста своего воста грекомъ во срѣ-
 тенїе во множествѣ благородныхъ
 їсїде, і отъ палатъ своїхъ на землю
 сїде, ясонъ же прїшедъ поклонїся
 царю, і якоже естѣ благородїе его
 предъпочте, такожде і царѣ покло-
 нїся ему, і обѣмъ цѣлова его любес-
 нѣ достойную честѣ воздая благо-
 родїю

дїю его. Такожде і еркулеса достоїною честїю почте, і прїемь ясона са руку по лѣствицѣмь во врата многїхь каморь восходїть. Прїшедшїмь же їмь вь палату царскую, царь оетесь сѣгь на своемь царскомь мѣстѣ, і ясону подлѣ себе сѣсти повелѣ, сѣдшїмь же їмь. царь оетесь любочестнѣ вїну прїшествїя у ясона вопрошаеть: ясонь же воста оть мѣста царю оетесу сїцевымї словесы возглагола: О пресвѣтлыї і благороднїї царю, аще повелїть мї державное благородїе твое полною свободою їсїмї ко сламоруннаго овна їсканїю, се естѣ вїна прїшествїя моего, кь твоего благородїя велїчеству. емуже царь тако отвѣща: о прелюбеснїї і благороднїї ясоне, пресвѣтлыї і дражайшїї друже мої, будї о семь воля твоя, якоже хоцеть

благородіє твоє, і нікто же восбра-
 няї ті єсть, азъ бо совершену і
 всецѣлу волю радостно подаю іс-
 воленію твоему, токмо нѣкая не-
 удобства обрѣтаются въ слатору-
 нномъ ономъ ісканіі, о нѣхже нынѣ
 неудобно намъ єсть продолжити
 словесъ, но послѣдї восвѣщу ті.
 Ясонъ же поклонїся царю, і повелѣ
 єму царь пакї сѣсти на своемъ
 мѣстѣ. і абїє царь повелѣ уготовля-
 ті рабомъ своїмъ разлічная брашна
 і пїтія, хотяше бо сотворити вечерю
 чудну, і преславну греческаго радї
 прїшествія. і пакї повелѣ царь во
 своемъ царскомъ дворѣ палату нѣ-
 кую пречудну і позлащенну і мусією
 украшену уготовати, і лѣпотнѣ
 украсити ко обїтанію ясонову, да ту
 пребываетъ. ясонъ же пакї воставъ
 поклонїся царю.

О МЕДЕІ КАКО ОТЦЕМЪ СВОІМЪ НА ОБЪДЪ
ПОСВАНА.

УГотовлену же бѣвшу брашну
во мноѣ ѿсвобѣлїи, настѣлаются
столы і поставленнѣмъ куб-
цемъ і чарамъ слатѣмъ і сребрянѣмъ
належащу времяні ясті. Царь Оетесъ
восхотѣ благородїя своего мѣлостъ
грекомъ покасати. По нѣкую дщерь
свою посылаетъ, яко да прїѣдетъ ве-
село прасгновати обѣдъ съ новѣмї
госпмї, їхже царь во мноѣ веселїи
воспрїя. Бѣ бо оетесу царю дщї іме-
немъ медея, красна сущї велмї і благо-
родна іже отъ отпоческихъ лѣтъ
въ сея себе ѿсгаде свободныхъ хї-
простеї наkasанїю, землемѣрїю же і
астрологїи, і прочѣмъ хїтрѣ научївся,
і еже предрасумѣвати будущая добрѣ
вѣдѣщи, къ тому же въ чарованїихъ

ї вѣ волшебныхъ хїмпостехъ сѣло їсв-
учена бѣ, яже волшебнымї сїламї ї
чїнмї ї заклїнанїї чарогѣннымї свѣтѣ
обращаше во тму, ї вскорѣ вѣтрѣ
їсвождаше, ї блїстанїя ї громы ї спра-
шныя земле трясенїя, рѣчныя же
быстрїны крївнымї мѣстамъ текущїя
вспятѣ їслїятїся ї наводнятїся пво-
ряше. І пакї вѣ лѣпнѣї теплотѣ отъ
древесѣ лїствїе отѣмаше, ї вѣ не-
погодїе бурное ї вѣ сїму цвѣстї ї плоды
їсводїтї понуждаше, ї младыхъ чело-
вѣкѣ творяше старымї, старыхъ же
ко юношеской сїлѣ прїводя. Сїю
вѣброваше древнее елїнство богїню
бытї, такова бо быше она Медея
едїнородна дщї царева, еїже отецѣ
ся прїтїпї кѣ себѣ повелѣ, Медея же
повелѣнїе царевѣ слыша, велмї украсїв-
ся многоцѣннымї рїсамї ї царскїмї
драгїмї утвармї, якоже обычаї естѣ
дѣвамѣ

дѣвамъ благороднымъ красоту прилагаші къ красотѣ. тако урядівся благостроїнѣ къ возлежащымъ на трапезѣ во множествѣ дѣвбъ благородныхъ прїїде. Еїже царь Остесъ отецъ ея подлѣ себя сѣснї повелѣ, послѣдї таковымъ своимъ нерасмотренїемъ : благородїе свое велмї оскорбі, ї сердцу своему печаль ї тугу сѣлну нанесе, ї всему царству своему срамоту велїку ї укорїсну наведе, яже послѣдї настоящая їсторїя їсвѣїтѣ.

І абїе обѣду скончавшуся, медея повелѣнїемъ отца своего отъ мѣста своего воспа, царю отцу своему ї ясону поклонїся, такожде ї еркулему, во своя камары отбїде. Утру же бывшю царь Остесъ пакї повелѣ пірь велїкъ угошовлятї веселяся прїшествоїю ясонову. І егда время обѣда прїспѣ, пакї по медею посылаетѣ, повелѣвая

велѣвая прїїті єї на обѣдѣ. Она же
 въ чудномѣ царскомѣ нарядѣ сѣло
 украсївся паче перваго, прїїде въ пала-
 ту царскую, і подлѣ отца своего
 сѣде якоже і прежде, веселящу же ся
 царю і гостемѣ его на трапесѣ вос-
 лежащїмѣ съ нїмѣ, такожде і слугамѣ
 царскїмѣ въ веселїї велїцѣмѣ предсто-
 ящїмѣ. Егда же всі людїє уже крѣпцѣ
 возвеселїшася, тогда медея рече отцу
 своему: О пресвѣтлїї і благороднїї
 отче мої велїкїї царю, аще повелїмѣ
 мї держава твоя да возглаголю цѣло-
 мѣудреннѣ чїномѣ дѣвїческїмѣ, і да
 сотворю вопрошенїє къ ясону о семѣ,
 съ которою онѣ хїпростїю ко сласто-
 рунному їсканїю помѣшленїє свое
 подвїже, і прїїмѣ отѣ него отвѣмѣ
 возмогу разумѣтї колїко естѣ пре-
 мудрѣ, мняся сопротивлятїся властї
 бога Арріса. Еїже отецѣ єя рече, гла-
 голї

голї благороднѣйшая і пресвѣтлая дщї
 моя, якоже вѣсї премудрѣ, Медея же
 мало помолчавъ тако возглагола ясону
 сѣну цареву: Ясоне, да не вознепщуетъ
 благородїе твое начїнанїе се, о немже
 глаголатї хочу, нїже їнѣ нѣкїї бес-
 стугства вїдѣ да напїшетъ мї о семъ
 яко азъ есмь дѣва отроковїца сущї
 царская съ твоїмъ же благородїемъ
 глаголатї, яко незнаема дерснухъ вос-
 вѣстї мї їстїну, о немже вопрошу тя,
 почто дерснулъ есї себе вдатї толї-
 кїмъ явнымъ пагубнымъ бѣдамъ, на-
 дѣся на храбростї своя подвїгся есї
 їскатї слаторуннаго овна, їлї не вѣсї
 любїмїче колїкї сущъ во слаторун-
 номъ семъ їсканїї, учїненѣ смертнїя
 погїбелї, которою хїтростїю, молю
 тя рцѣ мї, можешї сопротївїтїся вла-
 стї бога арріса; їлї коею мудростїю
 можешї превосмоцї смертоноснѣхъ
 онѣхъ

онѣхъ воловъ пламенї огненнѣя оп-
 рѣгающѣхъ, їлі пакї которымъ художе-
 ствомъ їмашї на ужаснѣя онѣ плещї
 їхъ рало ярма работнаго возложїтї,
 ї понудїтї брасѣы провлачїтї. кото-
 рою же лї храбростїю ополчїшїся про-
 тїву оногo велїкаго смїя, чешуею гроз-
 наго, пламенї огненнѣя дѣшущаго.
 Тѣмже мїлуя ї щадя юностѣ благо-
 родїя твоего цвѣтущую красотою
 толікою, ї сїяющую царскїмъ благо-
 родїемъ, глаголю тї, престанї ясоне отъ
 таковаго нещаслїваго случая. Аще хо-
 щешї чїнїтї мудрѣ, ї не прїступаї
 кѣ смертному предѣлу. Іже жївота
 твоего цвѣтѣ конечно отбїмстѣ.
 Ясонѣ же кѣ словесемъ медеїнымъ сїце
 рече еї. О пресвѣтлая ї благороднѣй-
 шая госпоже, нїнѣ мї простїраешї ве-
 лікую бѣду. сїя глаголя ужасїтї мя
 мѣслїшї якоже нещую, ї во всеконе-
 чнос

чное вложити отчаяніе, яко да ужасну-
 вся престану отъ начатаго мѣ умыш-
 ленія. Срамъ бо естъ госпоже великая
 благородному, паче же храброму не
 іскусѣвъ подвѣга коєго дѣломъ вещи
 отъ словесъ єдиныхъ ужасітїся і бѣ-
 жатї. да аще сїя сїце їмуть, како же
 азъ могу сїцевая сотворїтї. І аще со-
 творю се якоже ты глаголешї мѣ, то
 уже которою особою могу прїїтї во
 отечество мое. їлі которьма очїма вос-
 срю на благороднаго стрѣя моего. Ко-
 їмї лї усты возглаголю благороднымъ
 греческїмъ, їлі кое лїце явлю ко всѣмъ
 гражданомъ моїмъ, яко не вїдѣхъ поля
 нїже устрѣхъ ополченїя, повергохъ же
 орудїя моя, і бѣглець явїхся. нї го-
 споже моя, но лутче мѣ естъ умертї
 въ землї чуждеї, нежелї съ толїкїмъ бес-
 честїемъ возвратїтїся сграву і цѣлу во
 свое отечество. Къ нему же медєя
 тако

тако рече : добрѣ ясне і ясно уже
 нынѣ срютя яко къ чудному сему сла-
 торунному подвѣгу іно нічпоже імаші
 споспѣшествующее тебѣ точію едіну
 храбростѣ, на ню же надѣяся въ па-
 губу явную самоісволнѣ животѣ свої
 пометаеші, не вѣсі бо яко еєі свѣтлыі
 подвѣгѣ храбростію едіною ісправіті-
 ся не можетѣ. но подобаетѣ ті свѣ хра-
 бростію вкупѣ імѣті вѣдѣніе же і пре-
 мудростѣ. Аще бо храбростѣ і свѣтло
 естѣ імство, кромѣ же мудрості не-
 іскусно естѣ і не утвержено, і всюду
 зыблемо, і не похваляется отдобрѣ
 вѣдѣщихъ. І сего раді паче азъ благо-
 родію твоему желаю спасеніі предло-
 жіті совѣтѣ, яко да імѣ отъ толікихъ
 бѣдъ совершенно ісбавішися, і сдравъ
 во бластї цѣлості возвратітіся імаші
 во свое отечество. Сане азъ едіна есмѣ
 іже добрѣ могу власті аррісовѣ рас-
 рушіті

рушітї і вся его хїтростї і начїнанїя
 властїю своєю нїзложїтї хїтростїю,
 і доконца расхїпатї, і нї вочто же
 обрїтїтї всеконечнѣ. твое же по істин-
 нѣ щадя благородїе, понеже отвсюду
 срю тї смертнїмї бѣдамї обхїта-
 суца, токмо аще самѣ тѣбѣ ісволенїю
 моему покорїшїся. Еї же ясонѣ тако
 рече, О пресвѣтлая велїкая госпоже,
 все еже мї повелѣтѣ благородїе твое
 радостно по істиннѣ і вседушно творї-
 тї обхїщаюся, вѣдѣвѣ толїку мїлостѣ
 благосердїя твоего, яко обхїщавашї-
 мїся ісбавїтї мя отѣ толїкїхѣ моїхѣ па-
 губнїхѣ, бѣдѣ хотящїхѣ абїе постї-
 гнутї мя. Тѣмже і асѣ ісволенїю благо-
 родїя твоего готовѣ есмѣ послѣдова-
 тї, і творїтї вся заповѣдуема і повелѣ-
 ваемая тобою. Тогда медея рече ему,
 аще мя ясоне поїмешї себѣ вѣ жену, і
 аще отвесешї мя во твое отечество,

І аще вѣренъ будеші еже не оставіти
 мя донелѣже дѣхаші, азъ воістинну
 сотворю ти, что слааго овна онаго
 достігнеші, і съ побѣдою сею чудною
 справъ во свое отечество возвратішися.
 Ясонъ же обѣщася всяти ея себѣ въ
 жену, і клятвѣмъ страшнымъ якоже у-
 самъ желѣзнымъ себе свѣса, еже соблю-
 сті ему къ неі вѣрностъ во вся дні жи-
 вота своего.

О НАКАСАНІИ МЕДЕІНѢ, НАКАСУЮЩЕІ
 ЯСОНА О СЛАТОРУННОІ БРАНІ.

Егда же ясонъ кляшвамъ себе утвер-
 ді, тогда медея начатъ прѣлѣ-
 жнѣ накасовати ясона о слаторун-
 ноі оноі брані. Даде ему первѣе
 образъ нѣкїи слаа, глаголя: въ немъ
 сілу такову быти, что протїву пла-
 мені велмі возмогаеаъ. Пакі даде
 ему шѣкву мокроты нѣкїя чудныя
 на

на полнену , яко да сїю мокроту во уста воловб влїваєть частїмї скропленїмї , ї до конца угаснетб пламенное отб нїхб їспущенїе . Самб же первбе да помажеться єю . По томб же даде єму нїкїї селенаго каменї перстенб , накасуя єго , єгда рече прїїдешї ко смїю оному , тогда каменб перстня сего предб очїма єго да поверженї , ї тако огнб престанетб їспущатї , ї не пожетб тя . По томб же мечемб голымб ї своею храбростїю крїпцб уже да борешїся сь нїмб . Ї єгда вся сїя совершїшї , тогда ко оному себе да направїшї , ї не скоро да нападешї на него . Но помоляся молїтвою прїждб , ї тако прїїмї єго . Ї сїце медеа крїпцб накасавб ясона , ї повторївб накасанїе своє пакї да не забудетб . Ясонб же прїятб отб медеї накасанїе ї дївляся счаслївому сему случаю .

о всятїї слаторуннаго овна .

Во упрїї же день ясонъ ко царю прїїде , і тако рече ему : о благороднїї і пресвѣтлыї царю , часъ мї естѣ ісѣмї , аще повелїтъ благородїе твое ко слаторуннаго овна всѣиска-нїю . Ему же царь оетесѣ сїце рече : слышї благороднїї і преславнїї ясоне , едїніцею бо їзрекохъ благородїю твоему о семъ совершенную свободу і полную , якоже хочешї : нїкто же восбраняяї тї естѣ , но токмо вселюбезнїї восвѣщаю тї самую їстїнну , яко многїя во слаторунномъ семъ їсканїї устроены сумѣ смертнїя пагубы огненнаго естества дѣшущїхъ воловъ , і ужаснаго онаго огнепалнаго смїя претїтелное стремленїе . Тѣм же велмї ужасяюся шуїхъ случаевъ , да не твоего бѣ благородїя достоїнство
въ лютьїхъ

въ лютыхъ онѣхъ стремленіяхъ по-
гїбло. тѣмже і неволею даю совѣмъ
їсволенію твоему. Іді сдравствуяї
на чудныї подвїгъ сеї, і сдравствуяї
возвратїся сѣмо якоже азъ желяю.
Ясонъ же прїїмъ отъ царя совершен-
ную свободу, всѣде на їсбранныї конь
свої, такожде і еркулесъ, і прочїї гре-
честїї, і благороднїї княсі і велможї
царя оетеса провождающе ясона. І яко
прїїдоша на брегъ моря, ясонъ скоро
сѣ коня снїде і сотворївъ цѣлованїе
со всѣмї їмї, абїе входїмъ въ лодку
всемъ сѣ собою рало со всѣмъ устрое-
нїемъ его, і отпустївся отъ велїкаго
острова во онъ островъ нарїцаемый
колхосъ, і скоро доїде его малою гре-
бію. Ясонъ же егда їсбїде на брегъ
острова колхоса, вскорѣ на ся оружїе
облачїмъ, і препоясая мечемъ своїмъ,
ї копїе въ деснїцу свою прїїмъ, другою

же рукою по землі влекїї рало со всѣмъ
устроєнїемъ его, і къ стражѣ овна
путь воспрїя, і первѣе на волы воспрѣ,
толь велїкі огненнїя крѣпкія пламенї
дѣшуще, яко восдохъ всѣ і землю
очервляюще, і все мѣсто то огнемъ
яроствї обземлюще, да яко ясону нїка-
коже мощно бѣ прїступїтї сѣлнїя
радї теплоты страха, но медеїнїмъ
дѣїствомъ і добрыхъ ея накасанїї
не сабы, лїце свое і шею і рукї данною
отъ медеї мокрою помасавъ, образъ
бо ему отъ нея даннїї на шею повѣ-
сївъ пламенї предложївъ, і нача съ волы
онѣмї крѣпцѣ бранѣ творїти, і тако
пламеннїмъ воловїмъ огнедѣханїемъ
сгорѣ щїмъ его отъ пламенї, і копїе
его огнемъ скончася. І по їстиннѣ
ясонъ животъ свої скончалъ бы отъ
огня, аще не бы отъ медеї данную мо-
кроту частїмї окропленїї во уста їхъ
влїялъ,

вліяль, сже вліянеї бѣвшей дѣшущихъ
 воловъ уста, акї желѣзными цѣпми сцѣ-
 пляются, і яко клеємъ спаятелными
 не разлучено соединяются, і сего радї
 преста пламенное іспущенїе, і воловъ
 онѣхъ смертоносный угасе огнь .
 Превозможе же ясонъ і многого смѣл-
 ства наполнїся ко крѣпкимъ ужасныхъ
 воловъ рогомъ рукї простїраетъ, і
 восхїтївъ за рога покушается сѣмо
 і овамо преводїти, і не сопротивляхуся
 ему. Сего радї, і рало на плещї ихъ опа-
 снымъ тїцанїемъ налагаетъ, понуж-
 дая брасды провлачїти, і сїце обращену
 бѣвшу дерну шїрокое оно поле вос-
 копывается частыми брасдами горѣ
 і долу проходящї. Егда же сїя совершї
 ясонъ, оставївъ волы онѣ на полѣ,
 самъ же прїходїтъ ко смїю велїкому,
 сгоже смїї егда прїходяща усрѣ, восмя-
 шеся велмї і воссвїста ужаснѣ, нача

пламенѣ їспущатї, ї велмї яростнѣ
 дѣхатї, ї все мѣсто оное огненнымъ
 пламеннымъ дѣханїемъ наповняебѣ ,
 ї небо належашее велїкїмъ разжїганї-
 емъ красїмъ. Ясонѣ же яко вїдѣвѣ
 толїкое велїчество ужаснаго онаго
 смїя вострепета , ї огнѣ толїкѣ не-
 стерпїмаго пламене сря, ї сумленѣ сто-
 яше, ї егда отѣ ужаснї спрахѣ воспо-
 мяне медеїно накасанїе , їсвемѣ отѣ
 нѣдрѣ своїхъ селенаго каменї перстенѣ
 кѣ свѣту смїеву предповерже , сгоже
 блїстанїя ужасеся смїї, пресѣла пламенї
 їспущатї. Ясонѣ же спрахѣ отложївѣ
 вѣ мужество пакї облечеся , ї смѣл-
 ствомѣ многїмъ наповнївсѣ їсвлече
 мечѣ свої, ї нача бранѣ крѣпку тво-
 рїтї со смїемъ, жестокїя чешуї его
 мечемъ отражая. ї толѣ долго крѣпцѣ
 боряшесѣ сѣ нїмъ, да яко уже смїї не
 могїї терпѣтї частїхѣ пораженїї его,

на долгомъ ономъ полѣ прострися ,
 смертоноснѣи свої їспустї духъ .
 Язонъ же ї главу его мечемъ отгѣлї ,
 ї їсвлече субы его , ї посѣя на предре-
 ченної землї отъ воловъ їсоранної .
 ї абїе отъ субовъ смїевыхъ плодъ чу-
 денъ їрасте , скоро бо вооруженї
 нѣщїи воїні отъ землї родїшася , ї
 нападше самї на себе смертнѣими язва-
 ми братїся , жестоко убо творїтся
 ополченїе промежъ братїею семною
 ї мрачно , сане расгѣлнѣими полкї
 на бранѣ не нападають , нїже хо-
 тятъ да расгѣлївшася , носмѣшенно
 едїнъ другаго убїваетъ , послѣдї же
 отъ нїхъ нї ктоже явіся побѣдїтель ,
 но всї вкупѣ падоша погубленї , вол-
 шебнѣя убо хїтростї , волшебнѣмъ
 дѣїствомъ разрушїшася , ї смїю пре-
 дреченному умерщвленну бѣвшу ,
 ї воломъ на полѣ еле жївѣмъ оставле-
 ннѣмъ ,

ннѣмъ , і братіямъ земнѣмъ умер-
 шѣмъ. Ясонъ отъ смертнѣя бѣдѣ
 їсѣмъ, весель уже і смѣль ко сласто-
 рунному овну прѣходѣмъ, вѣ немже нѣ
 едїнаго протївленїя браннаго обрѣме.
 Но помолѣвся молїтвою восхїтївъ єво
 са рога, удавленїемъ смертїї предаде,
 снемъ св него одежду его слабую ,
 возвратїся обогащенъ слабѣмъ огра-
 бленїемъ. і прїїде на брегъ острова кол-
 хоса, і отшуду вшедъ пакї вѣ лодку
 прїїде на онѣ полѣ кѣ велїкому остро-
 ву, на немже еркулесъ і прочїї благо-
 роднїї гречестїї ждуще єго, їже нїка-
 коже єго сдѣлава кѣ тому прїїтї чаяху.
 і єгда усрѣвшє єго сдѣлава восрадова-
 шася радостїю многою, і тако поїдо-
 ша во градъ. веселящєся о сдѣлавії ясо-
 новѣ і о преславнѣї побѣдѣ єго. Царѣ
 же оетєсь лїцемѣрнѣмъ веселїемъ уже
 воспрїя єго , понеже савїдїмъ єму
 о толїцѣї

отоліцѣ побѣдѣ его, едіначе же повелѣ
 уготовляті тѣпесу свѣтлу якоже і
 прежде. Егда же ясонъ прііде въ палату
 цареву, царь же вопросі его любо-
 честнѣ о сдѣвѣхъ его; ясонъ же покло-
 нѣся ему возвѣщая сдѣвѣ, сѣдшѣмъ
 же їмъ вечеряті, царь оетесѣ по медею
 дщерь свою посла да пріідеѣ къ нему
 на обѣдѣ. она же прііде къ тѣпесѣ,
 въ палату царскую, і сѣде на своемъ
 мѣстѣ якоже і прежде. Царь же нача во-
 прѣшаті ясона о слаторунної оної по-
 бѣдѣ. ясонъ же вся подробну ісповѣда
 ему, і всі дѣляхуся чюдящеся, много
 же веселяхуся на тѣпесѣ сдѣвѣхъ радї
 ясонова, скончавшеся обѣду, ясонъ
 поклоніся царю, въ палату свою отѣ-
 іде. По слаторунної же оної брані
 ясонъ во царствїі оетесовѣ ожідая
 благополучна плаванія цѣль пребѣствѣ
 мѣсяцѣ. Егда же возвѣя вѣтрѣ благо-
 поспѣшенѣ

поспѣшенъ, тогда въ нощную темно-
ту прїїде ясонъ къ медїї, і всемъ ся
отведе таїно на корабль свої, і всемъ
вся своя такожде таїно отбѣде со всѣ-
мї своїмї на корабль свої, бесѣ отпуще-
нія царскаго, і повелѣ вътрѣла кора-
бленныя распротерті, і пуні своему
вдася, вътру же вѣюшу ему | сѣло по-
спѣшну, і не по мнозѣхъ гнѣхъ тако-
вымъ благостроїнымъ плаванїемъ въ
желаемыя предѣлы царства месалїї-
скаго здравї прїїдоша. въ блазѣ, цѣло-
стї, і къ царю пелею во мнозѣмъ веселїї
своємъ прїходятъ радующеся о слу-
чївшїхся їмъ.

о совѣщанїї греческихъ цареї і князеї,
і о подвїженїї і о прїшествїї їхъ ко
трої са отмщенїе обїды ясоновї.

Ясонъ же егда во царство месалїї-
ское прїїде, нї о чемъ ему
їномъ толїко радѣніе бысть,
ніже

ніже о прїятїї царства тесалїїскаго, еже
 бы прїятї отъ рукї пелея Стрѣя сво-
 его , по завѣщанїю отцю , і самого
 того царя пелея , нїже о брацѣ меде-
 їнѣ, о немже прежде тяжкїмї клятвамї
 єї толїкїмї страшнѣ кленяшеся , еже
 хотяше сѣ нею сотворїтї вскорѣ, єгда
 прїїдетъ во свое царство , но вся сїя
 оставлѣ яко неключїма , вѣ местѣ і
 отмщенїе протїву лаомедонта царя
 сердце многорадіво воздвіже , і многу
 у него о семѣ со еркулесомѣ сообше-
 ну бѣвшу совѣту, і прїїдоша вкупѣ къ
 царю пелею, сказующе ему тяжку жало-
 бу на царя лаомедонта Троянскаго. і
 моляше его да во отмщенїе обїдѣ їхъ
 помощѣ воїнственную подастѣ їмѣ .
 Царѣ же пелеї обѣщаєся їмѣ сѣ воїнствѣ
 своїмї самѣ поїтї , і обїду їхъ вкупѣ
 мстїтї. Онї же поклонїшася ему і
 отъ палатѣ его їшедше велмї радо-
 стнї

стні бѣша , і вскорѣ абіе еркулєсѣ
 въ корабль вшєдѣ , ко царю Теламон-
 ну отходѣтъ , моля его о помощі воїн-
 ства протіву лаомедонта царя. Царь
 же Теламонѣ самѣ обѣщаєсѣ съ воїн-
 ствѣ своїмѣ поїмѣ съ нѣмѣ на ополче-
 нїе протіву Троянѣ. Еркулєсѣ же
 отшєдѣ отшуду , прїїде ко царємѣ
 братїямѣ єдїнороднымѣ , кастору і по-
 луксу , моля їхъ такожде о воїнствѣ
 на троянѣ. Онї же радостнѣ съ воїн-
 ствѣ своїмѣ обѣщашасѣ поїмѣ съ нѣмѣ.
 Еркулєсѣ же отбїде отшуду , і ко
 князю нестору прїїде , бѣ же князь не-
 сторѣ Еркулєсу сердечною дружбою
 і сладкою любовїю союзєнѣ. Еркулєсѣ
 же моля его о помощі воїнства на
 троянѣ. Нєсторѣ же велмѣ радостно
 обѣщаєсѣ самѣ съ воїнствѣ своїмѣ поїмѣ
 съ нѣмѣ на троянѣ. І єгда Еркулєсѣ от-
 всюду собра себѣ помощѣ ратную , ра-
 достєнѣ

достенъ возвратіся во царство меса-
лііское. Обрѣте бо царя пелея готова
суца на ополченіе со всѣмъ воїнст-
вомъ своїмъ, і казаетъ ему Еркулесъ
яко обѣщася, рече : благородніи
царю помогати державѣ вашей царіе самі
і съ воїнствомъ своїмъ, і о семъ пелеі і
ясонъ велмі восвеселішася. Не по мно-
сѣхъ же днехъ і пріідоша царіе і князі
гречестіи съ полкі своїмъ во царство
месалііское, і всі вкупѣ соединішася,
і бысть радостъ і веселіе веліко о со-
едіненіи согласія едінодушнаго. Во
едінъ же день повелѣша царіе і князі
гречестіи ісѣмъ всему воїнству іхъ на
поля месалііскія воеводскаго раді іс-
бранія, і ісѣдоша повелѣніемъ іхъ вся
воинства і велмі чудно і удівітелно
срѣніс ополченія греческаго, многочи-
сленно бо велмі воїнство іхъ баше, і
все урядно, доспѣхі бо іхъ бяху і щітѣ
посла-

послащеннѣя; і шлсмы слашкова-
 ннѣя. оружѣя такожде послащеннѣя.
 і яко вода ісчїщенѣ блещахуся. паво-
 лоцѣ же верху доспїховѣ їхъ разлїч-
 ннѣя цвѣты імушїя сѣло многоцѣн-
 нѣя. такожде і конї їхъ сїлнї і укра-
 шенї і быстрї бяху. Воїні же самї
 многою храбростїю і смѣлствомъ
 цвѣтяху, і яко разлїчнѣя і слаговїднїї
 цвѣтї блїстахуся. всї бо онї яро і уст-
 ремїтелно око ко ополченїю імуще,
 стояху каждо їхъ во урядѣхъ сво-
 їхъ благоспроїно і чїнно і удївїтелно.
 Самї же царїе і княсї і чїноначалнїцѣ
 многою храбростїю і смѣлствомъ
 сѣло сїяюще бяху, і во управленїї
 воїнственнаго ополченїя свѣплїї пра-
 вїтелї, і сграваго совѣта мудростїю
 велїкою напoлненї бяху, і всѣмї внѣ-
 шнїмї імствомъ надѣ всѣмї цвѣтяху
 паче прочїхъ. Тогда бо всї царїе
 і княсї

ї князі ї началніцы общіѣмъ совѣтомъ
 їсбраша себѣ воеводу царя пелея ,
 мужа многою мудростію ї разумомъ
 сдраваго совѣта въ расужденіи цвѣту-
 щѣ , ї даша ему всего ополченія властѣ ,
 ї тако царіе ї князі ї началніцы по-
 сдравляюще царя пелея . Потомъ же ї
 все воїнство поклонішася ему , хвалу
 благородію его всі вкупѣ въздаяху , ї
 тако всі разыдошася . Во утрїи же день
 царь пелеї повелѣ всему воїнству на
 караблї восходїтї , вѣтру же абїе
 возвѣявшу їмъ поспѣшну , тогда же
 ї самї царіе ї князі на караблї своя
 возшедше ї вѣтрїла распростерше
 їсходятъ їсѣ прїстанїща ї пунї сво-
 его касаются , ї не по мнозѣхъ днехъ
 благостроїнымі вѣтры къ предѣломъ
 царства троянскаго достїгоша , ї
 въ темному. нощную въ прїстанїще
 троянское внідоша , ї въ тїхомъ

сѣло молчаніи ісходятъ на землю і шатры своя поставляютъ, прояномъ же опнюдъ нї что же вѣдущимъ. Тогда царіе і князі і началнїцы въ шатеръ царя пелея снїдошася. І многія совѣты о градоимствѣ іспытующе. Еркулесъ же предъ царіи князі сїцевая словеса ісбрече, о благороднїи і свѣтлїи царіе і князі і началнїцы, аще благоволїтъ благородіе ваше послушанїи словесъ моїхъ сїхъ, донелѣже опрїшествіи нашемъ не вѣдомо врагомъ нашимъ промышленнѣ надъ нїмі і премудрѣ потщїмся сотворїти въ сїю ношѣ. Да не толїкая тщєпа і пагуба воїску нашему будетъ, полезно бо быти мню, да раздѣлїтся воїско наше на двѣ частї равно, і отъ едїнѣя половїны воїска нашего да учїнятся трї велїкія полкї, і первому полку да предначал-

началствують князь несторъ, второму же, царь касторъ, а третієму царь полуксъ, надъ нїм же всѣмї управління да імають царь пелеї істинніи началникъ і воевода ізбранніи всего греческаго ополченїя, і вѣсьмь мѣстѣ берега да пребываютъ, отъ другїя же половини воїска нашего такожъ, да учїнятся трї велїкія полкї. І первому полку да предначалствуетъ царь теламонъ, другому же ясонъ, третієму же асъ со своїми товарыщї, і да ідеють тайно ко граду, вѣсѣ прїлежащїя тамо, і ту да сокрыѣмся ожїдающе дневнаго свѣта донележе о прїшествії вашемъ царю лаомедонту скажется, онъ же абїе со всякімъ щанїемъ уклонїтъ мысль свою бесѣ всякаго бреженїя на берегъ моря ратоватїся съ вамї, не вѣдѣи насъ блїзь стѣнъ града его сущїхъ,

І егда ісѣгемь онѣ на ополченіе
 къ вамъ , тогда да предложатся ему
 отъ воіска вашего трі велікія пре-
 грады крѣпці борющесе съ нѣмъ
 въ семъ мѣстѣ берега. мы же въ то
 время во градъ его внідемь , і прї-
 їмемь его , і пакі ісѣшедше послгї
 его будемь ратующе , і сїце легко
 отъ насъ казнѣмь будемь і ісѣбїмї
 не можемь смерті, но да убїется ту.
 І егда Еркulesъ словеса своя сконча ,
 тогда всі царїе і княсі і началнїцѣ
 совѣмъ его обще похвалїша, і вскорѣ
 сему бѣмї повелѣша. Тогда грекі
 въ молчанїї тоя же ноцї оружїя своя
 прїемлютъ , і всѣдше на конї своя
 і велмі тїхо ко граду прїшедше , і
 коварственно сѣло въ садѣ онѣ
 вшедше , і тїхїмї лаятелствѣ себе
 полагають , ждуще дневнаго свѣта.

о брані гречестѣі і троянстѣі,
і о убієнні царя лаомедонта.
і о расхіщеніі трої.

Прошедшеї убо нощї, встающу
же утру. Опрїшествії грековъ
лаомедонту царю ушеса мно-
гимъ сказанїємъ напoлняются. Царь
же абїе вся своя воїны понуждаєть
оружїя всяті, і їныхъ гражданъ сво-
їхъ, кої во юношескомъ цвѣтѣ бран-
нымї оружїї рзатїся неустрашають.
уготовка же царь полкї вооруже-
нїя, абїе їсходѣть на брегъ моря,
невѣдывї поїстїннѣ непрїятелеї сво-
їхъ блїсѣ стѣнѣ града его лукавнѣ
крѣвующїхся, і чесо радї скорїть про-
тїву вїдїмыхъ враговъ своїхъ на опол-
ченїе. Грекї же сущїї на бресѣ моря
вїдяще воїско троянское со многою
скоростїю на нїхъ грядущее, на конї

своя всѣдше протїву їхъ готовятся смѣло, і сего радї князь несторъ первїї со своїмъ полкомъ на брань прїходїтъ спѣшно нї чїмъ же ужасшїся, і брань между грековъ і троянъ воїстїнну жестока і остра спустїся. отъ копєїныхъ бо сокрушенїї гремѣнїе бѣваетъ велїе, щїмъ разбїваются і шлемы нїспадають, свучїтъ на воздухъ трѣскъ сабельнїї, і отъ частаго сраженїя бряцанїе. Падають воїні, овї раненї, овї убїтї, убїство творїтся велїе, червлѣнѣетъ земля, окроплена сущї кровїю. Но одолѣ троянское множество, зане едїнъ князь несторъ съ едїнымъ полкомъ своїмъ, нестогїе бранное терпяше, і сїе наїде царь несторъ, онъ бо бѣше мужъ храбрїї, скоро со множествомъ воїнъ прїтече і многїхъ троянъ убї, овїхъ же ранїтъ овїхъ съ коней нїслагаетъ, такоже

і воїн-

ї воїнство его крѣпцѣ борющеся, троянѣ велмї стѣсняють, тѣмже трояне падають, поднятї свѣжаго стремленїя немогуще, падають лютѣ умїрающе, тогда пакї отъ деснїя страны полкѣ троянскїї сѣло крѣпокѣ прїблїжїся, ї на грековѣ усты меча нападають, ї толь лютѣ нача їх сѣщї, да яко вѣ краткое время мѣсто велїкое поля мертвецѣ греческїмї постлаша. Вопль же велїї воста о смертї убїваемыхъ, грецѣ бо на бранѣ сїлѣ оскудѣваху, ї немогаху падающе. Тогда царѣ полуксѣ отъ лѣвїя страны греческаго ополченїя сряше сомнѣнїе бранї, ї только убїїство греческое вїдѣвъ, развѣрївся со своїмъ полкомъ мужескї нападе на троянѣ, ї многїхъ убї отъ нїхъ ї раненїхъ нїсложї, тогда же грекї вѣ прїшествїе его пакї мужество воспрїемше протїву троянѣ, ї ставше

Г 4

крѣпцѣ

крѣпце мужескі і не ужасно сѣчахуся
сѣнімі, воплѣ же веліі і убійство вел-
мі множашеся, падають бо отъ обо-
ихъ странъ трупія мертвыхъ, і кровѣ
ихъ разлівашеся по всему, цвѣту поля.
І се пріступі на бранѣ лѣввіі рогъ опо-
лченія троянскаго, тогда же і самъ
царѣ лаомедонтъ съ велікімъ полкомъ
нападе жестоцѣ на грекі, люте пора-
жая ихъ мечемъ своимъ, овыхъ убивая,
овыхъ же жестоцѣ уязвляя, овыхъ съ
коней нїслагая. тѣмъ же грекі пада-
ють, поднятї царева устремленїя не-
могуще. Тогда пакі отъ страны гре-
ческія, самъ царѣ пелеї съ полкомъ
своимъ вніде на бранѣ, преновленнѣ же
бывші брані, грекі пакі поле прїобрѣ-
тають. Царѣ же лаомедонтъ яко левъ
рыкая, многихъ грековъ немилостивнѣ
убиваетъ мечемъ своимъ. І пламенемъ
ярості дѣша о защїщенїї своихъ весѣ
раз-

разношашеся. Даяко грекї всї отъ него
бѣжашь, тогда князь несторъ немо-
гїи терпѣнїи толїкїхъ убїїствъ творї-
мьхъ отъ царя лаомедонта, прїемъ ко-
пїе ї печалїю велїкою спѣсївся, нападе
на царя ї съ коня сверже его, но нѣкїи
троянїнъ їменемъ седарь вїдѣ царя
своего пѣша, ї сего радї яко вѣрнїи
рабѣ о своемъ господїнѣ устыдѣся
направївъ копїе свое ї князя нестора
порасї, ї на землю предъ ногї царя сво-
его поверже. царь же лаомедонтъ вї-
дѣвъ князя нестора предъ собою по-
вержена, мечемъ голымъ крѣпцѣ боря
его, ї во многїхъ мѣстехъ порасї его.
отъ ранъ же оньхъ множество кровї
течаше, ї бессомнѣнїя убїтѣ бы быль
несторъ, лаомедонтовою деснїцею
аще не бы помощї отъ своїхъ себѣ
получїлъ. Іже отъ землї подвемше
его въ шатеръ отнесоша.

Царѣ же помощію своїхъ на конѣ свої
 пакі всѣде, і повелѣ въ рогѣ трубѣти, і
 по трубному оному гласу седмѣ тѣ-
 сящѣ къ нему воїновъ прѣступіша, і на-
 падоша съ царемъ своимъ толѣ людемъ
 на грекѣ, да яко всѣхъ ихъ въ бѣгство
 понудіша, і на конецъ берега догнаша,
 і по істинѣ всѣ бы ту грекѣ былі слѣ
 убіені. но внесаву нѣкїи трояніи
 воїнѣ іменемъ домесѣ бѣгнѣ уязвленѣ
 прѣбѣже отъ трої, скасуя царю града
 его разрушеніе, царѣ же лаомедонтѣ
 егда услыша сія, горко іспустї вос-
 дыханіе, і тою же трубою повелѣ
 созванї языкъ свої, і поїде ко граду
 своему. Пріходящу же ему блїзѣ града,
 відѣвъ велїю частѣ враговъ своихъ ісѣ
 града ішедшихъ, і протїву его со ору-
 жіемъ грядущихъ. І пакі обосрѣся
 вспятѣ, і відѣ тѣхъ враговъ їхже на
 бресѣ побѣдї созагї его во оружїи гря-
 дущихъ,

дущіхъ, восхлінавъ горко, і что мно-
жає, спускається убо і разжісається опол-
ченіє не равно, сани грекі троянъ
велмі множествомъ превосходятъ. па-
дають убо трупи троянскія сѣмо
і овамо і кровъ їхъ яко вода ліялася.
ніже сакошѣвъ онъ бранніи і сілніи
і толъ храбрїи еркulesъ прїїде іже
на конѣ крѣпцѣ сѣдя, смертоноснїмї
убо язвамї стесняя троянъ, егоже
трояне крѣпості і смѣлства понесїи
не могуще падають, путь ему чресъ
полкі неволно отворяють. на царя
убо лаомедонта сеї сілніи нападе яро-
стенъ, і главу его лютѣ отсѣче, і
по середї своїхъ неїстовственнѣ по-
верже. еже відѣвши трояне плачуться,
оставшися царя своего правленїя.
грекі же пребывающе во своемъ свѣрѣп-
ствѣ всѣхъ троянъ бывшихъ на брані
мечемъ посѣкоша, ні єдінаго же жїва
оста-

оставіша. і поле троянское трупіємъ
 мертвѣхъ троянѣ покрѣша, самі же
 во градѣ вшедше, сокровища-градская
 іспытують, і богатства гражданская
 похищеніємъ грабятъ і относятъ ко
 своїмъ кораблѣмъ, на полату же лао-
 медонта царя нападше, обрѣтоша
 тамо ексіону дѣвѣцу, отроковѣцу сушу
 царскую дщерь лаомедонта царя.
 юже всеміе предаша ю теламону царю
 во мзгу труда его, сего радї, яко тої
 царь теламонѣ во градѣ трою первѣї
 побѣдителѣ оружіємъ вніде. прочіхъ
 же благороднѣхъ і благообразнѣхъ
 женѣ і дѣвѣцѣ поемлюще, въ кораблѣ
 своя отвождаху. чрезъ весь же мѣсяць
 грекї на грабленіе троянское упраж-
 няхуся. і егда вся уже сокровища,
 царская же і гражданская іспрасднѣша,
 тогдаже і самую ону трою велїкую
 царѣствующїї і преславнѣї тої градѣ
 раско-

раскопати умыслиша, еже і сотвориша, нїсложиша стѣны его, і врата і стрѣлницы, і полаты царскія і гражданскія разметаша, прочія же вся зданія дровяная огнемъ попалиша. кораблі же своя троянскїи богатствы наполнївши, во свої царствїя отвідоша.

Разрушену же і раскопану граду троѣ до основанїя, царю его лаомедонту неправеднѣ убїену бывшу толїко благороднымъ убеїннымъ, толїко мужемъ храбрымъ на бранї умерщвленнымъ, толїко юношамъ оружіемъ оскудѣвшимъ, толїко благороднымъ женамъ і благообразнымъ дѣвѣцамъ вѣ плѣны і вѣ работу отведеннымъ, честнородней ексіонѣ того царя дщери плѣннымъ чїномъ теламону женою учїненнѣ: мужї бо мудрїи любезнѣ разумѣте, каковї вѣ мїрѣ семъ слѣпыхъ дѣлѣ случаї, отъ

омъ худыхъ бо і омъ легкѣхъ обѣд-
учамъ воздержатися, їмѣють бо
въ себѣ малыя обѣды по подобію
дѣїства велікаго огня. егоже малая
їскра прочімі пїтанїї вкормена суцї
въ пепелѣ, скоро vysokїя їсрыгаемыя
пламенї возводїть. Да научатся царї,
і княсі чужїхъ невредїтї, прїходящїхъ
же въ їхъ царствїя не омъ слохо-
тнаго умышленїя; да царствъ їхъ
їспутуютъ таїная. Каково бо бѣ
лаомедонту царю на голомъ бресѣ
своємъ грекомъ прїстанїя не даша.
вїдїте такового славнаго царя толъ
бесчестнїї конецъ. і сего радї
да внемлють настоящей їсторїї
четцѣ. коль худою і малою вїною,
толъ велїкїхъ і толъ сїлныхъ про-
їсїде пагуба, яже і до нынѣ плачевнѣ
удручаєть чловѣческія слухї.

о царѣ пріямѣ, і о царіцѣ еккубѣ,
і о іменехъ сѣиновѣ его.

Умершу же царю лаомедонту,
стася у него сѣиновѣ іменемъ
пріамѣ. Сеї же во время пагенія
отца не бѣ въ трої. Сане градъ нѣкїї
протївенъ себѣ імяше, і подѣ градомъ
онѣмъ сѣ воїнствомъ стояше. і о всятїї
града того прїлѣжнѣмъ промѣсломъ
упражняшеся. і въ томъ обступленїї
надеждею побѣды косняше сѣ женою
своею і сѣ дѣтїмї. Прїїде же къ нему
сеї грознѣї слухъ, яко отецъ его царь
лаомедонтъ убїенъ бысть, градъ сего
троя отъ врагъ всятъ, Сестра его
ексіона въ плѣнъ отведена, воїнї же
его і граждане мечемъ посѣченї, бла-
городнѣя женѣ і отроковїцѣ вос-
хїщенѣ і въ чужее отечество отве-
денѣ. Царская сокровїца і граждан-
ская

ская вся расхїщена сущь. І егда вся
 сія услыша царь прїямь, їзнеможе ду-
 хомь, ї распоржеся во многїя слесы ї
 рыданїя. І вскорѣ скончеваєть брань
 гряднаго обступленїя, спѣшными
 стопами скорїть ко трої. Юже егда
 вїдѣ расорену сущу ї раскопану, ї
 въ полѣ запустѣнїя положену, наїпаче
 плакатїся начатъ ї рыдати, ї по многї
 днї упражняшеся въ рыданїї ї слесахъ.
 Сеї убо царь прїямь, їмѣ у себе нѣкую
 благороднѣїшую жену, їменемъ екку-
 бу, отъ нея же зачатъ родї пять сы-
 новъ ї дщери трї. Отъ нїхже перво-
 родный нарїцашеся екторь, бесмѣрныя
 храбростї воїнь, сілою многою бра-
 нноносець, егоже дѣїства въ долгої
 памяті пребываютъ не бесъ вїны во-
 спомїнаема во вѣкї. Вторый же сынъ
 его нарїцашеся Парїсь, їже їнако
 їменуємъ бѣ Александрь, ученъ бѣ
 про-

прочіхъ вѣ мастерствѣ лучномъ і
 стрѣлахъ. Третій же сынъ его нарица-
 шся Деіѳебъ, мужъ храбръ, і вѣ совѣт-
 ныхъ расужденіяхъ свѣтелъ. Четвер-
 тый же свашся Еленъ, мужъ разума
 многа, сани сѣло бѣ наученъ свобод-
 ныхъ хитростей наказанію. Пятый
 свашся Троїлъ, юноша колъ много
 сіленъ на брані, ілі бѣ їнъ екторъ, ілі
 вторый опѣ него. во всемъ войскѣ тро-
 янскомъ нї егїнъ бѣ юноша толкімі
 сілами славенъ. Во дщерѣхъ его, пер-
 вая бѣше Елеуса, сїя сказуется енеева
 бѣвшї супруга. Вторая же бѣше ка-
 ссандра, сїя убо сїяше красотою дѣ-
 вическою, но паче цвѣтѣше свобод-
 ныхъ хитростей наказанїи, предразумѣ-
 ватї будущая добрѣ свѣдущї. Третїя
 же послѣдняя полїксена, бѣше отро-
 ковица чюдныя красоты і благообра-
 зїя бесмѣрнаго, о еяже лицѣ і красотѣ

і о нравѣхъ ея чудная напіса дарії. Тої же пакі царѣ пріямъ імѣ у себе трідесять сыновъ естественныхъ отъ раслічныхъ женъ ему рожденныхъ, і сілныхъ бранніковъ конскаго достоїнства, свѣтлыхъ воіновъ, імже імена сумъ сія. Дінадаронъ, Андроніі, Екзронъ, Какікабулъ, Емарганонъ, Сісіі, Маргарітонъ, Амѣмакъ, і прочія, їхже сілная мужества і доблесті їхже содѣяша, настоящая історія послѣдї ісъявітъ.

о созданіі троі.

Номногі же дні царѣ пріямъ въ ріданіі і слесахъ пребываше сѣтуя день і ношъ, і ніякоже покоя себѣ дати немогії. По семъ же егда дождю плачевному слезъ его ісчїщену бівшу, і отъ печалей своїхъ мало отдохнувъ,
і во

і во благодушїе облечеса. Угодно
 бысть ему пакї трою раскопанную со-
 орудїтї, і во своемь достойствѣ поста-
 вїтї, і повелѣ отъсюду собратї себѣ
 мастеры многїя, і прїїдоша къ нему
 отъ всѣхъ странъ сочїї сѣло хїтры,
 і златолїятелї і архїтектонї, і мѣдї
 ковачї, і прочїї мужї художї і разумї-
 чны. І пакї повелѣ царь прїямъ всятї
 отъ цареї подлежащїхъ троянскому
 скїпетру сокровїща їхъ, і вложїтї їхъ
 во своя сокровїща. Повелѣ же пакї со
 всего царствїя своего собратї данї
 сугубїя, і вложїтї я во своя же со-
 кровїща, і тако бысть богатъ сѣло
 сѣло. І повелѣ раскопанїя мѣста
 очїщатї і равнятї. І егда сїя совер-
 шїша, повелѣ съ прїлѣжанїемъ утвер-
 ждатї основанїе, ігдѣже стѣнамъ гра-
 скїмъ бытї, і сему бывшу, повелѣ
 заложїтї стѣны градныя окрестъ,

і возводїті вся вкупѣ по ісравненїю,
такожде і стрѣлницѣ і врата, вкупѣ же
повелѣ дѣлати, і тако по повелѣнїю
его начаша вся вкупѣ творїті сѣло
хїтрѣ, і успѣваше дѣло въ рукахъ їхъ,
і сіждаху лѣта нѣкая їхже настоящая
історїя не ісбвляєть, но токмо по-
ставїша градъ онъ сѣло чуденъ і ве-
лїкъ, велїчество же града бѣше трї
дні долгота его, такожде і шїроты
равнїя. Вѣсота же стѣнамъ града
оного двѣстѣ лакотъ бѣше. Врата
же его і стрѣлницѣ сѣло хїтрѣ устро-
енї бяху, разлїчнѣмъ мраморомъ укра-
шенї, і мусїєю подпїсанї, вѣсота же
їхъ трїста лактеї бѣше, і мѣдїю покро-
венї, входъ же града того шестїю
враты устроенъ бѣше, около же
града того рвы іскопанї бяху глубокї,
сѣло і каменною стѣною ісвнутрь
огражденї, чресъ ровъ же тої протїву
вратъ

вратѣ онѣхъ мостѣ каменны устро-
ені бяху. по конецъ же мостовъ онѣхъ
башні поставлені бяху сѣло чудны,
мраморомъ раслічнымъ украшені, і му-
сією подпісані і мѣдїю послащенною
покрыты, яко да другомъ любезны
подаваху входѣ. врагомъ же жестокі
возбраняху пріступы. Посреді же града
того, рѣка нѣкая станкусъ іменемъ
ілі скомандра течаше. Яже градъ онъ
на двѣ часті равны расдѣляше. Среді
же града того на едінѣі странѣ рѣкѣ
оноя, царь пріямъ, чыгныі свої царскіі
домъ повелѣ поставіті, і палату ону
чюдную, наріцаемую іліонъ, еіже вы-
сота пять сотъ лактеі, баше сѣло
хімрѣ устроена чудною рѣсію і сла-
томъ і мусією і мраморомъ раслічнымъ
украшена, і слатомъ чістымъ подпі-
сана і покровена, і отвсюду красо-
тою блістаяя процвѣтала, і всѣхъ

человѣкъ на срѣніе красоти своея по-
 нуждаше, і велмі удівяляше. Внутрь
 же стѣны, палаты онѣя слатомъ же
 і сребромъ і мусією сѣло хітрѣ укра-
 шены бяху. Такожде двері і окна па-
 латы оноя чудны, предівною і по-
 влащеною рѣсію украшені бяху чуднѣ.
 Верху же палаты небеснаго бѣгу те-
 ченіе прекраснѣ сѣло ісбоображено
 быше, такова бо бѣ оная палата, яко
 нї у коегоже прежде его бывшихъ цареі
 по всеі вселеннѣ не обрѣтеся, о неі
 же чудная написа фрїгїї гарїї. Такожде і
 їнѣя многія чудныя палаты на дворѣ
 царствѣмъ устроены бяху, і мусією
 і мраморомъ разлічнымъ укрешены і
 рѣсію разлічныхъ подобїї свѣреї же і
 птїцъ, і слатомъ поднїсанї і покровенї.
 Пространство же двора оного сѣло
 велїко быше, стѣны же его такожде
 разлічнымї мраморы і мусією украшенї
 бяху

бяху чуднѣ. Врата же златомъ і сребромъ і мусією, і чудныхъ образъ рѣсню устроєні сѣло предвѣнѣ, Среді же двора оного древо нѣкое рукотворѣмья хітрості, чуднѣ устроєно баше. самое бо оное древо даже і до верха его, отъ злата чїста учїнено баше. розгї же его бяху сребренѣ, лїствїєжъ такоже отъ злата чїста і сѣло тонка состроєнѣ бѣша сѣло хітрѣ, Плодъ же древа того отъ каменїя драгаго і бїсєра учїненѣ бѣ. вѣсота же того древа лактеї баше пятнадцатѣ. на розгахъ же древа оного птїцы нѣкїя разлїчнѣмї подобїї устроєні бѣша отъ злата чїста, і каждо отъ нїхъ свою пѣснь хітрѣмї нѣкїмї устроєнмї яко отъ жїва язѣка гласа пѣнїємъ їспущаху всѣхъ удївляюще, внутрѣ же града того, княжскїя і велможскїя домѣ і палатѣ окрестѣ царѣ-

ского двора поставлені бѣша бесчѣ-
 сленні, уліцы же по всему граду равнѣ
 размѣренѣ бѣша, въ нѣхже воінскѣхъ
 і купецкѣхъ человѣкѣ, і раслічнѣхъ
 художествъ рукодѣлниковъ бесчѣслен-
 нѣхъ множество, жīvяху по разнѣмъ
 художества своего улїцамъ. ово іконо-
 пісцы, ово обрасорѣсцы, ово лсвкас-
 нікі, ово слатолїятелї, ово сребро-
 кузнецы, ово мѣдїковачї, ово бронні-
 кі, ово сегѣлнікі, ово стклярѣ, ово
 шевцы, ово усмарї, ово тектонї, ово
 землемѣрїтелї і прочїї, отъ всѣхъ бо
 странъ царь прїямъ повелѣ собратї
 жителї онѣ, і населї трою велїкїї онѣ
 царствующїї свої градъ і бысть много-
 человѣченъ градъ і богатъ, много же
 быше ту і премудрыхъ людеї, і воїн-
 ственныхъ бранноносецѣ чудныхъ,
 і ту первѣе обрѣтошася шахматныя
 потѣхї, ту і ігры вскорѣ разнѣвїмѣя
 тавлеї-

тавлеїня, і скорбя шкоти і прїбыткі напрасня, серні, ту трагедія і комедія ісбобрїтена быті скасується, і прочія веселія музїчныя ігранія, нї когдѣ бо чтеться, нї вѣ коемѣ царствїи таковѣ їнѣ преславенѣ градѣ толїкого велїчества, толїкія красоти, каковѣ бѣ чудныі градѣ трою велїкая, юже царѣ прїямѣ во обїтанїе себѣ cosga.

о посланїї пословѣ царя прїяма
ко греческімѣ царемѣ, о отданїї
сестры его.

Егда же царѣ прїямѣ градѣ трою предвумьслїмымѣ концемѣ соверші, і внятнымѣ сердцемѣ разгордѣвся, всѣхѣ своїхѣ гражданѣ прїсватї кѣ себѣ повелѣ. Сшедшімѣ жея їмѣ на нѣкоеї площадї, яже посредї града на оної поставленї быша,

Д 5

царѣ

царь прїямь сїя словеса їсрече
 кь нїмь. о любешнїї мої граждане, вы
 вѣсте, колѣ не мїлостївною ї лютою
 бессловесною яростїю подвїгшеся гре-
 кове, напadoша на отечество наше
 туне, ї бесѣ всякїя вїны убїша отца
 моего, славнаго ї благороднаго царя
 лаомедонта, опровергоша градъ его.
 погубїша благородныхъ его, умер-
 твїша оружіемъ воїновъ его, їсѣ-
 коша мечї прочїхъ гражданъ его,
 восхїтїша царская сокровїща его,
 разграбїша градская вся їмѣнїя, ї
 поїмаша въ плѣнь благородныхъ ї
 красныхъ жены вашї ї дѣтї, наїначе
 же всѣхъ горшї естѣ, яко восхїтїша
 благородную екїону сестру мою,
 отроковїцу сущу царскую, ї тѣмъ
 паче осрамотїша царство державы
 нашея. ї мнѣ убо моїхъ, вамъ же
 вашихъ, въ полїкомъ жестокомъ
 свїрѣн-

свѣрѣствѣ умертвіша родітелеї .
 мы же въ то время немоцні вѣсма
 бѣхомъ , сопротивітїся врагомъ на-
 шымъ , санеже безградні і бездомні
 і гладні і малочісленні бѣхомъ . Ны-
 нѣ же вселюбесніи отъ толкіхъ слыхъ
 нашихъ обстояніи всеконечнѣ уже
 свободїхомся якоже і самї вїдїте ,
 колїкїмъ возмогаемъ воїнствомъ ,
 колїкїмі храбрїмі бранноносцїи себе
 ополчаемъ , і толкїмъ богатствомъ
 ісбобїлуемъ , і колїкїмі брашенными
 потребамї обогащенї пребываемъ ,
 і колъ во крѣпцѣ поставленї есмы
 градѣ . І нынѣ убо естъ лї комуждо
 васъ въ мыслї протїву толъ лютыхъ
 враговъ нашихъ немїлостївыхъ , смер-
 пныхъ вредітелеї , руцѣ на оружїе
 обратїтї , і на разоренїе їхъ мужескї по-
 тщатїся . Но сане вселюбесніи бранныї
 случаї всегда подъ сомнѣніемъ естъ
 і неїсвѣ-

і неісвѣстна сумѣ дѣла воюющихся,
 тѣмже отъ ополченія унятіся бре-
 гомѣ вѣдѣтсѣ, праведно бо естѣ, яко
 же мню, посолствомъ всѣискаті не-
 милостивыхъ тѣхъ, да аще благово-
 лятѣ мѣ отгати сестру мою, то
 воістїнну вся їнїя шкоды їхъ і
 обїды сотвореннїя їмї совершенно
 отъ насъ да оставятсѣ. І сего убо
 сотворїтї не восхотѣхъ, безъ вашего
 повелѣваемаго совѣта, і того радї
 о семъ вашему даю вѣденїю. і что
 мѣ о томъ возвѣстїте любешїї мої,
 да слышу. Онї же сїя слышавше,
 весело велмї похвалїша совѣтѣ царевѣ,
 і вскорѣ сему бѣнїї повелѣша,
 тогда царѣ прїямъ їбра въ посолство
 антенора князя, мужа убо храбра і
 расумомъ мудростї велмї сїяюща, і
 рассужденїемъ сдраваго совѣта сѣло
 цѣвѣтуща і тѣломъ добрѣ строїна,
 і повелѣ

і повелѣ ему дако греческімъ царемъ
 въ посолство себе управитъ. Анте-
 норъ же повелѣніемъ царевымъ. абіе
 на путь препоясується, і вскорѣ на
 корабль восходитъ, і вѣтрѣла распро-
 стерші повелѣ, путі свого емлется.
 І первѣе ко царю пелею пріходитъ, ска-
 суя себе посла быті отъ царя пріяма,
 посолство же свое повѣдуєтъ сімі
 словесы. царь пріямъ троянскаго
 царства господь, благородіе твое
 любешнѣ молитъ, і воспомінаєтъ ті
 понеже во оно мѣмошедшее время, ты
 не нападосте на отечество его, бла-
 городнаго отца его, царя лаомедонша
 убїєте, градъ его славныі до конца
 расорїєте, благородныхъ его велможъ
 і свѣтлыхъ воїновъ оружіемъ умер-
 твїєте, гражданъ его не мѣлостївно
 мечі ісѣѣюєте, благородныхъ женъ і
 дѣвѣцъ въ плѣнъ отведосте. сокровѣща

же его царская і градская грабленіємъ восхїтісте, і вся лютая царьству его покасасте, наіначе же сестру его царскую, благородную ексіону царевну восхїщеніємъ восхїтісте, і во своя царствїя отведосте, і нынѣ срамотнѣ зѣло творїтъ надъ нею держатель ея. І понеже убо ты многого расцужденїя царь еси, тебе онъ царь прїамъ молїтъ і любешѣ благородствїе твое просїтъ, да въ толїцѣхъ слыхъ нанесенныхъ ему отъ вашихъ царьствїї обїгдъ, могло быся сотворїтї поне сіе молодое добро благородїемъ твоїмъ, еже бы возвратїтї сестру его во отечество ея. вся же їныя шкоды і обїгды ваша оставляются отъ него, еси велїкїи царю да не обленїшїся самъ благородїя своего сотворїтї по словесемъ его, і їныхъ благородныхъ цареї на сіе їзволенїе воспрївєстї.

і тако

І тако Антеноръ рѣчи своя сконча.
 Царъ же пелеї егда сія услыша, весь
 гнѣвомъ разжесе, тако рече антенору.
 Почто тѣ друже сіхъ радї реченїї тво-
 їхъ дерснулъ еси наступитї предѣлы
 наша, кѣтому же еще і неправду напї-
 суешї намъ, укаяя насъ, мѣ бо царя
 твоего нїчимъ же обїдѣхомъ, но сани
 царъ лаомедонтъ родїтель его вїну
 представї сла своего, тѣмъ же і умре
 самъ по їзволенїю своему, нї кому
 же его на сіе понуждающе, еже
 бесчестїе наносїтї славнымъ .

Да аще царъ твої сїцевыхъ радї
 продерсостей умре, что тѣ о себѣ
 бытї мнїшї, укоряя насъ въ палатѣ
 нашеї обїдою понося насъ, еуже
 сопротївїхомся царю лаомедонїну,
 почто же нашихъ славныхъ і благо-
 родныхъ обїду сабылъ еси, і нї
 во что же вѣняя полагаешї, глаголю

же ті, яко̇ аще не бы дѣло посольства заціцало̇ тя, бескомнѣнїя повелѣль быхъ казнїтї̇ тя, тѣмже отвѣдї̇ отсюду скоро, да не умрешї̇ смертїю̇ безлѣпною̇. Антеноръ же абїе̇ отвѣде̇ отъ царя, ї на корабль̇ свої̇ всѣде, скоро̇ отходїть̇ отъ царствїя̇ его, ї ко̇ царю̇ теламону̇ отходїть̇, къ̇ нему̇ же̇ съкорабля̇ сшегъ, прїступї, посолство̇ свое̇ повѣдуе̇тѣ̇ сїмї̇ словесы, царь̇ прїамъ̇ троянскаго̇ царства̇ господь, благородствїе̇ твое̇ любезнѣ̇ просїть̇, да̇ сестру̇ его, юже̇ вѣ̇ палатѣ̇ вашей̇ вѣ̇ неподобномъ̇ держїшї̇ супружествѣ̇ отдалъ̇ бы̇ есї̇ ея̇ царю, зане̇ много̇ естѣ̇ къ̇ вашей̇ честї̇ его̇ царскую̇ сестру̇ вѣ̇ неподобномъ̇ їмѣтї̇ супружествѣ̇, їбо̇ отъ̇ равнаго̇ естѣ̇ благородїя, їлї̇ ївѣщаго̇ бытї̇ можаше, зане̇ могла̇ бы̇ отдати̇ся̇ обычаємъ̇ царскїмъ, якоже̇ лѣпо̇ естѣ̇

естѣ благороднымъ браки творити.
 нынѣ же укорнымъ прелюбодѣствомъ
 благородіе ея мучится, і сего ради да
 благоволишь держава твоя возвратити
 оную во отечество ^їїея, да сдѣлае со-
 вѣта любовію отъ царя пріема насла-
 дитися, і тако антеноръ рече своя
 сконча. къ словесемъ же Антеноровымъ
 царь меламонъ гнѣвомъ разжеся, і
 смѣятельнымъ лицемъ рече ему: друже
 кто ты нѣбудь, о легкості бо азъ
 твоего ума, удивленіемъ подвижуся,
 сани нѣ онъ мнѣ нѣ азъ ему нікоєже
 дружбы знатиємъ союзенъ. і сего
 ради і слышаті мѣ его моленія нѣстѣ
 къ хотѣнію. вѣстѣ бо царь твої ме-
 не прішедша, которої съ нѣкоіми іны-
 ми греческіми славными, і яко самъ азъ
 прежде іныхъ всѣхъ во градъ трою
 первыи побѣдителъ оружіемъ внидохъ,
 Тѣмже і не легкоъ даръ якоже мню

Е бѣмѣ

быті воспріяхъ себѣ Ексіону, но мно-
 гѣмъ ісліянїемъ крове моя получихъ ю,
 во мсгду бо труда моего предана мнѣ
 бысѣмъ Ексіона, творїтї мї о неї мое
 ісволенїе, і немошно мнѣ толь дра-
 гу вещь туне отгати, аще не острі-
 емъ меча убївателнаго. І тебе же само-
 го азъ сѣло мню буя быті, яко сї-
 цева дѣла радї дерснулъ есї наступї-
 тї предѣлы царствїя нашего, къ то-
 му же пакї і бесчестїя укорїсну наводя
 намъ, яко реклъ есї ексіону благо-
 родїемъ цвѣтущу паче насъ, яже толіко
 лѣтъ въ палатѣ съ намї, благородїе
 царствїя нашего покорнїемъ послушая
 і почїтая госпожа тебѣ сущї. Ты же
 рцы мї, откуда воспрїялъ есї толіку
 смѣлства дерсостѣ, яко досаждаешї
 мї со многою сѣлностїю въ лице благо-
 родїя нашего въ палатѣ моеї чужесе-
 мецъ сыї і рабъ; і аще не бы дѣло
 посол-

посолства твоего соблюдало тя, то по
істиннѣ на древѣ повѣсити повелѣвъ
быхъ тя, тѣмже отвѣди скоро отсюду,
аще ли же мало закосніши, то беском-
нѣнїя їмашї въ смертную бѣду впасти,
Антеноръ же їсѣде отъ него, і въ ко-
раблѣ свої вніде, і вскорѣ отходїмъ
отъ царства его, і ко царемъ кастору
і полуксу отвѣде, і съ карабля своего
сшедъ прїступї къ нїмъ, і посолства
своего обрасъ якоже царю пелею по
всему їспечѣ, моля їхъ о отданїї
сестры царевы. Тогда царь касторъ
гнѣвомъ отвѣща ему сїце, друже кто
тѣ нїбуди, нїже мы вѣрїмъ, нїже мнїмъ
повредївшѣ чїмъ царя прїама, но отецъ
его царь лаомедонтъ вїну представї
сла своего, і сего радї яко небрегїї бес-
совѣтно распоргнѣся, нанесе бо обїду
благороднымъ содѣла, тѣмже і умре
смертію явленною, і что естѣ намъ

кѣ сѣмѣ. самѣ бо по ісволенію своєму
 якоже сотворѣ, тако і пострада, тѣмже
 всуе дерзнулъ есї нерасумїя мглою отъ
 всюду обѣятъ бѣвѣ, сїхъ радї вещиї
 ко предѣломъ царства сего коснутїся.
 і сего радї яко же мню сѣло мало
 любесенъ себѣ бѣмї жївомъ твої по-
 казующї, понося намъ, і досаду плембїї
 царемъ въ палатѣ їхъ, і аще не бѣ
 сѣло посолства твоего защїтїло тя
 отъ смертї, бѣсѣ сомнѣнїя погїбѣ
 бѣ есї сѣ срамно. і сего радї скоро
 помщїся ісвїмї отсюду. аще лї же,
 нї, то абїе вся лютая на тебѣ
 случатся. Антенорѣ же сїя слышавѣ,
 абїе со тщанїемъ на корабль свої всѣде,
 і вскорѣ отходя отъ нїхъ ко князю
 нестору прїходїтъ, кѣ нему же сѣ
 корабля сшегѣ прїступї, і посолство
 свое якоже царема кастору і полуксу
 по всему іспече. Несторѣ же егда сїя
 услыша

услыша весь гнѣвомъ ярості разжегся,
і яростнаго раді неїстовства своего
бысть блѣденъ, на антенора гроз-
нымъ лицемъ воосрѣ косо, і ему сі-
цевая слова ізърече прещеніемъ у-
стремителнѣ: рабе лукавыи откуду
тебѣ проісхити возможе толікія дер-
зости смѣлство, яко сіцевымі реченіи
дерснулъ еси опорочити ушеса моя.
І аще не бы мя благородіе мое обус-
дало, ясыкъ твои отъ челюстєі істор-
гнуті повелѣлъ быхъ, і въ беслѣніе
царя твоего тебѣ по угодъ конмі
влачіма по граду распорнутіся учі-
нілъ бы. тѣмже бѣжі отсюду скоро
да не погібнеші лютиѣ, аще ліже мало
укосніші сѣбѣ, то бескомнѣнія слою
смертію умреші. Антеноръ же сі-
цевыхъ словесъ ужася, скоро отъ-
іде отъ него, дівяся толіку суров-
ству і бесчеловѣчю князя нестора,

Іна караблѣ свої всбѣде, і скоро отбѣде
отъ него. І по многі дні плаванія сво
его, отъ волнѣ морскіхъ лютая ослоб
ленія пострада. Доїде же сдравъ во прі
станіще троянское, і первѣе внѣде
въ палату цареву, ігѣже царѣ пріамѣ
во множествѣ благородныхъ сѣдѣше.

Антенорѣ же славѣ предъ царемъ,
восвѣщаеѣ по гробну случившаяся
ему въ греції. і первѣе сказуеѣ царю
тяжкіі оповѣѣ, бѣвшіі ему отъ
пелея царя. тако же претіѣмѣя обѣдѣ
отъ теламона царя ему реченнѣя,
кастора же і полукса царей поноснѣя
отвѣѣ, жестокія і острѣя устраше
нія, отъ князя нестора нанесеннѣя.
і егда же услыша сія царѣ пріамѣ, сѣло
оскорбѣ, і отъ велікія своея печалі
існѣможе духомъ, мало разумѣвая посла
своего въ рѣчехъ его, і о пріобрѣте
ніі сестры своея бѣствѣ отчаяненѣ.
О СОВѢТѢ

о совѣтѣ уложенномъ ;
яко да парісь во грекі
пошлется.

В послѣдующій же день , царь
пріямъ всѣмъ снітіся повелѣ
гражданомъ , і яко снідошася всі,
тогда царь пріямъ сіцевая въ нѣхъ
слова ісїа . О любесній мої і храбрїї
граждане , вы самі добрѣ вѣсте ,
коль лютою і ненавісною вїною
подвїгшеся грекове на отечество
наше нападоша , отца моего убїша ,
гражданъ его оружіемъ умертвїша ,
благородную сестру мою восхїтіша ,
градъ нашъ опровергоша , благо-
родныхъ женъ і благообразныхъ
дѣвицъ вашихъ въ плѣны і въ работу
отведоша , сокровїща же царская
і гражданская во своя царства отвѣ-
весоша , і вся лютая царству нашему
покасаша . мы же вся сія поїстїниѣ

тяжкія обігды їх молчаніємь сміренія пренесї восхотѣхомь , неже лі трудїтїся шумѣнієнь ополченія. і сего радї разумнаго антенора посла нашего послахомь кь нїмь, моляще їх токмо о отганїї сестрѣ моея, вся же їнїя шкоды їх і обігды своя отнюдь оставляюще , но нї інако успївї чю возмогохомь, не токмо бо желанїя своего оть сїхь лютѣхь враговь нашїхь не получїхомь , но нїже слышатї моленїя нашего восхотѣша оть лютостї своея, тако одержїмї суще, і оть вѣсокоумїя вь гордыню возвѣсївшєся, намь тяжчаїше воспретїша , нїже словомь познатїся восхотѣша , яко сло сотворїша , Колїкїмї бо прещенїмї посла моего преобїгѣша. і колїкїмї лютїмї убїїствѣ ему воспретїша , не восхотѣвше бо сь намї отнюдь грѣтїся прїмїренїя

ренія живими теплотами, но тако
люті ненавистію яко мрасомъ отв-
всюду омерсше, тяжкімі вражды
внутрь себе питають.

І сего радї любеснії мої ї мужествен-
нії прояне глаголю вамъ ї воспомінаю,
еств лїубо комуждо васъ въ мѣслі про-
тїву враговъ нашихъ толь лютихъ, ї
толь не мїлостївїхъ воспрїятї серця
своя мужественна, ї смѣлствомъ хра-
бростї отвсюду оградївшеся, въ лице
врагомъ нашимъ крѣпцѣ со оружіємъ
статї прободающе ребра своя, ї мечї
расѣкающеся съ нїмі напoлы, не-
щадяще храбрыхъ главъ вашїхъ, нїже
їмѣнїю їстоцанїя.

І что мї о семъ любеснії мої восвѣстї-
те, да слышу, ї прїиму малъ покої духу
моему: І егда царь прїямъ сконча сло-
веса своя, тогда граждане єдинодушно
всі вкупѣ восопїша: яко єдїнѣмї устѣ

желяюще велмї конѣчнаго отмщенїя
 враговѣ своихѣ, обѣщаваються крѣпцѣ
 протїву їхѣ во оружїяхѣ статї, не-
 щадающе їмѣнїї своихѣ ї персонѣ .
 Восвеселїся же о сїхѣ царѣ , ї велмї
 похвалївѣ храбрыхѣ гражданѣ своихѣ
 во свою полату отбїде , ї повелѣ
 прїсватї сынѣ своя , ї прїїдоша кѣ нему
 всї , ї сѣде каждо їхѣ на своемѣ мѣстѣ
 подостоїнству ихѣ . Царѣ прїямѣ сїце
 рече сыновомѣ своимѣ . О любешнїї мої
 сынове , вѣсте яко азѣ васѣ родїхѣ ,
 вы же отѣ мене родїстеся , ї каждо
 насѣ союзомѣ сїмѣ вкупѣ всї связанї
 есмѣ ї соединенї . ї сего радї должнї
 есмѣ во всѣхѣ полученїяхѣ радосныхѣ
 ї печальныхѣ другѣ другу соединятї-
 ся , ї сопрїобщатїся . Нынѣ же все-
 любешнїї мої ї благороднїї сынове
 колїка бѣда обѣмлетѣ душу мою , ї
 колїка печаль поядаетѣ сердце мое
 отѣ

отъ обдержашія мя напасти́ внесану
 на мя нападшеї, і много время косня-
 щї въ серцы́ моемъ уже сокруші́ мя,
 поміная і предъ очі́ полага́я мыслени́
 убійство отца́ моего, бесчестное оп-
 весеніе сестры́ моея, разрушеніе града́
 моего, погубленіе гражданъ моїхъ,
 плѣненіе женъ і дѣвицъ благородныхъ,
 расхищеніе сокровищъ моїхъ, преобѣд-
 ніе посла́ моего, і вся лютая яже на-
 несоша на мя грекове немілосердїи́,
 і того ради́ ізнемогаю духомъ і погру-
 жаюся печалію великою, убійни́мъ
 бо бывші́мъ родітелемъ наші́мъ і граж-
 даномъ, вамъ же сынове мої живы́мъ
 сущы́мъ, і въ толіцѣ́ сілѣ́ бывающы́мъ,
 саповѣдую́ яко отецъ, і молю́ кождо
 васъ, препояші́теся храбростію́ сілъ
 вашіхъ, і будіте въ сыны́ сілныхъ, вос-
 двігні́те храбрості́ ваша́ сі́лу на сі́я
 злая, грозну́ воспрї́їмтемы́сль, тяжкі́я
сі́я

сія обідѣ оружіємъ своїмъ мстити.
 І обрaccia къ ектору рече: ї ти любес-
 нѣиши сѣне мої екторе, їже во всѣхъ
 братіяхъ твоїхъ первородныї, їже
 лѣтнімъ возвышеніємъ, ї храбростію
 сілы предваряши прочіхъ братію тво-
 ю, сімъ моїмъ воспомінаніємъ їмися, ї са-
 повѣдеї моїхъ їслѣдованіе смѣло вос-
 приїми, будї убо ти сего дѣла начал-
 нїкъ ї воевода, ї братія твоя тебѣ да
 повінуються, ї всї царіе намъ подѣвла-
 стнїї послушатї тя їмуть. І сія рекъ
 царь прїямъ очї своя наполнивъ слезъ
 умолче.

о т в ѣ т ѣ е к т о р о в ѣ,
 первороднаго сѣна царева.

А Юбімѣишиї господь мої ї отче
 благородныї велїкїї царю, Аще
 мы о своїхъ о бѣдахъ нерадїмъ
 ї не

ї не отмщеваеть себе, то уже ї не-
 благородні есмы вв чловѣцехъ есте-
 ствомъ. їбо ї бессловесная жївотная
 вїдїмъ нѣкогда себе отмщевающа.
 Восвѣщаю же їзвѣстно о їсволенїї
 моемъ благородїю твоему, яко нї едїнъ
 же вв твоїхъ сынѣхъ, дражаїшії отче,
 толїко желателенъ убїїства врагомъ
 нашїмъ, якоже азъ, да якоже есмь пер-
 выї вв нїхъ родомъ, сїце первому подо-
 баеть мї желатї ї отмщенїя. ї того
 радї вв кровї їхъ деснїца моя окрова-
 влена їсгубїтмъ, їже гѣгѣ моїхъ ї
 гражданъ пролїяша кровь. Но едїно
 дерзнухъ благородїю твоему воспо-
 мянутї дражаїшії отче да хотѣнїе
 сего гѣла бесовѣннѣ невоспрїїмется,
 духъ желанїя своего на се всїмая, то
 бо можетъ якоже глаголютъ по-
 їстїннѣ благо нарещїся бѣнїї начало,
 емуже конецъ честенъ послѣдуєтъ.

А сже

А еже відїть токмо начало благо ,
і наїнати дїло , конца же опаснїмъ
сграваго совѣта расцужденїемъ не
їспытовати , не расцужденїя , но дер-
зости естѣ дїло. Множїцею бо клю-
чается таковїмъ не расмотрїтелемъ
не постїсати конца благаго , но строп-
тївъ прїемлюмъ , і сїло въ раскаянїї о
нерасмотренїї своемъ бываюмъ , тща-
ту подвемлюще паче неже прїбытокъ
прїобрѣтающе. Таково нїчто да бы
і насъ не постїгло нерасмотренїе .
Вїсї бо дражайшїи отче, Аерїкуї европїю
днесѣ грекомъ бїмї повїнну. колїкїмъ
грекї преїсобїлуютъ богатствомъ; ко-
лїкїмї ополчаются воїнствї: Колїкїмї
храбрїмї ополчїтелї возмогаютъ ;
вїмъ бо яко і во асїї многї возмогаютъ
человѣцї , но не сумъ во ополчїмомъ
навѣканїї сїло бранлївї , і сего радї
коль сумнїмо естѣ , аще оружїя про-
тїву

тїву сїлнѣішихъ насъ неїсслѣдїмѣмъ
совѣтомъ понесемъ, егда їлі нікако же
постїгнути намъ будетъ конецъ же-
лаемїї. Чїнъ убо нашъ днесъ, їже то-
лїкїмъ покоемъ цвѣтетъ, толїкою
славою блїстаєтъ, почто же хочемъ
трудѣ тяжкїмї смутїтїся, ї отъ ве-
селаго покоя прїїти ко убїїству бѣдно
персонъ нашихъ, во їстинну ексіона
нѣсть толїкою цѣною їскуплена, да
са ея прїобрѣтенїе аще случїтся
умретї, толїко славнѣмъ.

Да не возмнїші же мя дражайшії мої
отче, яко сїя азъ браннѣмъ страхомъ
їлі сердца моего малодушствомъ
їсношу, но сумнюся страхомъ шуїхъ
не счаслївѣхъ случаевъ, ї да не твоего
царскаго благородїя достоїнство
въ лаятелнѣхъ пагенїяхъ упраснїтїся.

ОТВѢТЪ

отвѣтъ парісовъ, втораго сѣна
царева.

У молча же по сѣхъ словесѣхъ рас-
судныи і храбрыи Екторъ .
но Парісъ словеса Екторова .
слышавъ, отъ мѣста своего воста, сімі
словесы возглагола . О пресвѣтлыи і
благороднѣиши царю , слыши о концѣ
поспѣшномъ , да возвѣщу благородію
твоему , і дамъ о семъ совѣстї твоеї
ісвѣстїю знамя , яко отъ боговъ сія не-
ложно воспрїяхъ . Прежде бо малыхъ
сѣхъ днеѣ случїмїся ісѣмї на поле во
множествѣ ловцовъ і свѣремъ сѣмо і
овамо ісѣсканымъ бѣвшїмъ, нїчесога же
возмогъ себѣ любесна уловїтї . Солнцу
уже обращающуся блїсѣ вечернїхъ пре-
дѣлъ , і уже помышляющу мї во градъ
возвратїтїся, внесану явїся мнѣ Еленъ
нѣкїи , на горахъ пустыхъ лѣсовъ
онѣхъ,

онѣхъ , текохъ же абіе во слѣдѣ его
 сѣло быстрѣ , мняхъ бо угоніті его,
 і оставіхъ всѣхъ сообщніковъ моїхъ,
 устреміхся на гнаніе еленя. Егда же
 прітекохъ къ чащамъ лѣса онаго, вне-
 саву еленѣ отъ очей моїхъ ісчесе .
 Что же прочее утрудіхся азъ самъ ,
 такожде і конѣ моївесѣ мокрѣ быстѣ,
 каплі каплямъ прілагая отъ веліка по-
 та , снідохъ же азъ съ коня своего, і
 къ вѣтві нѣкоего древа прівясахъ , і
 снемъ съ себе туль свої , і саідакъ
 егоже ношавъ , снідохъ на землю опо-
 чіти , і возглавіе отъ нїхъ учініхъ , і
 се сонѣ нѣкїї крѣпокъ абіе нападє на
 мя , спавъ же сѣло крѣпко , відѣхъ же
 во снѣ томъ , велмі дівно відѣніе ,
 яко богъ меркурїї явіся мнѣ , трї богїні
 водяше съ собою, афродїту, палладу,
 і юнону. Нося же і яблоко нѣкое
 чудно , і прїїде ко мнѣ , і рече мї сїце,

Ж

прїсѣ

парісѣ парісѣ се пріведохѣ тебѣ трі
 богіні сія, їмѣющихѣ прію между себе
 сіцеву, ядущїмѣ бо їмѣ на нѣкоемѣ
 торжественнѣ брацѣ, яблоко нѣкое
 чуднѣя рѣсї повержено бѣ въ нїхѣ,
 на немѣ же напїсано бѣ, да краснѣй-
 шеї отѣ нїхѣ дастся, ї кая отѣ нїхѣ
 краснѣйша естѣ возвѣстї їмѣ, твоему
 бо суду предаются, ї каяждо тебѣ са-
 мзду суда твоего обѣщастѣ мною
 обѣщанїе неложно, аще учїніші
 юнону госпожу бѣмї яблоку, она
 устроїтѣ тя во всѣхѣ велможѣхѣ сем-
 скїхѣ бѣмї перваго. Аще лї же палла-
 ду то всяку премудростѣ отѣ нея са-
 мзду получїші. Аще лї же Афродїїну,
 то краснѣйшую ї благороднѣйшую
 жену отѣ грекѣ прїведемѣ тї. Тогда
 азѣ отвѣщѣхѣ меркурїю, не могу, ре-
 кохѣ, о семѣ їзвѣстна ї їстїнна суда
 датї їмѣ, аще не всї нагї предстанутѣ
 мї,

омѣ мѣста свого і рече. о пресвѣт-
 лый і велікій царю, яко аще бы семле-
 дѣлателі чловѣцы, опаснымъ совѣ-
 томъ раскужалі, коліка на нївахъ
 восхїщаема бывають омѣ нїцѣ сѣ-
 мена їхъ, то нїкогда бы брасгамъ
 сѣменъ своїхъ подалі, і всі бы чловѣ-
 цы гладомъ скончаліся, такожде і
 карабленіцѣ аще бы крѣпцѣ расмышля-
 лі, коліка ослобленія і страхі, омѣ
 морскіхъ тревоженіи погублють,
 множицею бо і потопленіе прїклю-
 чается, і престалі омѣ плаванія, то
 уже къ тому невлаемо бы намъ было
 море, і вся купледѣствія погіблї,
 такожде бывають і прї совѣтныхъ
 раскуженіяхъ, на бѣдѣ бо аще кїпо
 не герсають, то і желанія свого не
 получаютъ. Сїце же велікій царю, і
 настоящее дѣло сіе, інако якоже
 нещую ісправітїся не можетъ, токмо
 бранїю

бранію ратнаго ополченія. І сего радї да пошлются убо кораблі, воеванї грековѣ, сане совѣту парїсову їскуснѣ прекословїтїся не можетъ, аще случїтся ему оттуду благороднѣїшую жену прївеситї, то по їстиннѣ легко можешї прїобрѣстї благороднѣїшую свою сестру. і сїя їсрече деїеобѣ умолче.

ОТВѢТЪ ЕЛЕНОВЪ, ЧЕТВЕРТАГО СЫНА
ЦАРЕВА,

Но скончанїї жерѣчеї деїеобовыхъ, воста Еленѣ четвертїи сынѣ царевѣ отъ мѣста своего, мѣслї своея двїсанїе отверсе сімї словесы. О благороднїи і пресвѣтлыи царю, да не прогнѣвается на мя велїчество твое, хощу бо рещї благородїю твоему самую їстинну, отцу моему сущу тї і благодателю, понеже убо

тѣмъ велікій царю істинній і правій
 царь іменуєшися, якоже і єсть, почто
 же къ толѣцѣмъ неправдѣмъ благородіє
 своє уклоняєшї, і почто слову сему
 начинанію не восбранїшї; но уже і вѣ-
 дѣло бѣсаконїє сепроїсвести покушає-
 шїся, кая бо єсть се правда, ілі коєго
 благородїя дѣло, еже восхїщати женѣ
 чужїє, і отводїти їхъ во своя отече-
 ства, і тѣмъ осрамоцати свою царь-
 скую державу. нї господї мої велікій
 царю, да не нїспадєть къ толѣку грѣху
 благородіє твоє, еже сотворїти по сло-
 вєѣмъ парїсовымъ, і утвєрдїти совѣтъ
 брата моего, аще бо тѣ самъ мно-
 жіцею о сєбѣ порїцаєшї грекомъ сїце-
 вая творящїмъ, почто же къ толѣку
 же бѣсаконїю і самъ нїспастї порѣває-
 шїся. Нї господї мої, нї, да не сотво-
 рїшї тако, яко сѣло срамно єсть,
 къ тому же еще і бѣда веліка хощєтъ
 бѣити

быті царству твоему, аще сотвори-
 ші се. Вѣстѣ бо благородіе твое мене
 наказанна суща въ вѣдѣніихъ буду-
 щихъ, яко о хотящихъ быті мало ісѣде
 отъ устѣ моихъ слово ложно, еже бы
 не послѣдовала сему самая правда,
 і сбывіе вѣщѣмъ. Тѣмже і о настоя-
 щѣмъ семъ гдѣ, благородію твоему
 восвѣщу, і дерзновенно реку, і са істин-
 ну слово свое укрѣплю, ако аще
 сынъ твої парїсѣ во грецію поїмї дер-
 знемъ, і на землю греческую насту-
 пимъ, і оттуду благородную жену
 похїщеніемъ прїведемъ во трою, то
 бесѣ сомнѣнія вѣждѣ, яко сеї славнїї
 градъ нашъ трою велїкая, въ пепель
 превращенъ будетъ отъ грекѣ, і гра-
 ждане твої оружіемъ пагумъ, і насѣ
 всѣхъ іже отъ твоихъ чреслѣ ішед-
 шихъ, устрїмъ твое царское око, мечмі
 расѣкаемыхъ, і по угодѣмъ расдробляе-
 ж 4 мыхъ

мѣхъ , послѣдї же і самого тѣя пре-
 славнаго царя устрѣхъ челоуѣцѣ на
 песцѣ расцѣчена лежаща , і удѣвѣхъ
 велмї , і повѣждутѣ , і главамї покїваю-
 ще рекутѣ , како толїкѣ і таковѣ ве-
 лїкїи царѣ і сынове его бесовѣтнѣ
 падоша , і славнїи его градѣ расцѣпа-
 ся , і вѣ полѣ запустѣнїя положїся .
 І сїя їсрече еленѣ премудрїи , по їспїн-
 нѣ бѣвѣ полнїи царскою мудростїю ,
 самѣ же споскнүхъ печалїю велїкою
 умолче , і яко боля сѣде на своемѣ
 мѣстѣ , і вѣ сїхѣ словесѣхѣ , елена
 премудраго , сомняшеса мѣслѣ царева ,
 і їсполнїся смущенїя велїка , і сего
 радї во всѣхѣ предстоящїхѣ отвсюду
 бѣ молчанїе тїхо , нїже бо кто смѣлѣ
 гласомѣ слово їспустїтї .

отвѣтъ

ОТВѢТЪ ТРОІЛОВЪ , ПЯТАГО СЫНА
ЦАРЕВА.

Тогда троїль отъ сыновъ царевыхъ юнѣшїи, вїдѣ, яко всі многого радї смущенїя молчатъ, расторгъ молчанїе сімї словесы возглагола: о мужїе благороднїи їсѣло смѣлїи, по что смущаетеся во многїхъ, гласомъ едінаго малодушнаго кнїжнїка, нї лї сущее есѣ кнїжнїку опмѣстатї бранї, бѣжатї нахожденїя, їхже едіно творїтъ малодушство любїтї пїщї, ї во едіномъ пїтанїї брашенъ ї пїтїя сѣтостїю надѣматїся. Кто бо опъ чловѣкъ совершенно вѣстѣ будущая, тѣмже да шествуетъ елень, аще страхомъ поражается, во молбїщахъ служїшї жресческая, ї да оставїтъ прочїхъ, їже стѣдѣнїемъ срамоты покрїтїся не могутъ. во оружномъ сраженїї всѣхъ

скажі отпущенія. І обращає ко царю тако рече, почто о его рѣчехъ толь суешныхъ, толь худыхъ, царю славныіи смущаєшися, повѣлі кораблі готовити, і воіску бранному на путь препоясатися, яко совѣту парісову не мощно естѣ протівитися, Аще бо ключітсѣ ему отпугу прівестіи благороднѣішую нѣкую жену, то по істиннѣ благородіе ексціоніно абіе успіші велікіи царю, благодѣтворнымъ бо премѣненіємъ каяждо отъ нѣхъ познаєтъ свою страну і отечество, мы же къ тому беспечалні будемъ, не терпяще толікія укорієнны отъ враговъ нашихъ. І сія іспрече троїлъ умолче.

Угодіся же совѣтѣ троїловъ всѣмъ предстоящимъ, всі бо совѣтѣ его велмі похваліша, проізволи же на се і самъ царь.

Тогда нѣкїи воїнь отъ предстоящихъ іменемъ партеусъ, сынъ нѣкого

філо-

філософа веліка , іменемъ еуфобрія
 приступивъ рече ко царю , о великій і
 преславній царю , вѣмъ бо яко добрѣ
 вѣстѣ благородіе твое , мене імуща
 отца еуфобрія , іже сто і осмѣдесятѣ
 лѣтѣ жīvшаго , і всякія філософіі вѣ ко-
 нецѣ навѣкшаго , вѣ наказаніі бо бѣга
 небеснаго , і вѣ вѣденіі будущіхъ свѣло
 іскуснаго , сеі бо многажды мѣ о сеі
 вещи рече , і за істинну слово свое
 утвердї , яко аще рече сынъ вашъ
 царскїй дерзнемъ поїти во грецію ,
 і оттуду прїведетъ во трою жену
 благородну , то уже славній градъ
 вашъ сеі до конца опроверженъ будетъ
 отъ грекѣ , і кѣ тому не возградїтсѣ
 вѣ вѣчное время , і жителї его овї ору-
 жїемъ умрутъ , овї же вѣ плѣнѣ і вѣ ра-
 боту отведенїі будутъ , і кѣ тому
 не возвратятся , і тако ісмурутъ , і сія
 дерзнухъ державѣ твоєі возвѣстїи
 великій

велікій царю, яко да сія слышавъ
 благолѣннѣ о семъ расцудїшї, яко
 нѣстѣ добро слова мудрыхъ мужей
 пресїратї, отъ велїкаго їхъ разумѣнїя,
 ї отъ многаго їскуства премудро-
 стї глаголаннѣя, ї сія рекъ умолче.
 Къ словесемъ же парїеусовымъ сїце їс-
 рекшаго ропотъ велїї воста въ палатѣ
 царевѣ, отъ предстоящихъ, его бо ї
 отча прореченїя отвергающе, ї совѣту
 его волїтї нехочяще. Тогда царь
 прїямъ повелѣ абїе сыновомъ своїмъ
 парїсу ї деїфебу, такожде ї княземъ,
 енею ї полїгаму, да во грецьню со опол-
 ченїемъ препояшутся, повелѣ же їмъ
 ї кораблї уготовлятї, ї воїнству во-
 оружатїся, ї сему повелѣнїю бѣвшу.
 Абїе всї расыдошася отъ палаты
 царевы зѣло радостнї ї веселї, яко
 парїсѣ во грекї сѣ воїскїмъ їматъ поїтї.

Егда же прїїде сїе къ вѣдѣнїю касан-
 грїну

дріну, дщери царевы, сѣло расторжся
 во многія слесы, і въ горесті душі
 своея прііде въ палату цареву, дождев-
 нымі каплямі слесъ своїхъ окроплена
 сущі, рече ко царю, по что повелѣлъ
 еси велікіи царю основанія троянская
 разрушати парісу брату моему, іже
 толікімъ временемъ і труды і іждівен-
 мі, состроена тобою свѣтлая сданія.
 въ крѣпко бо время вся сданія сія рас-
 сыплеть пошествіемъ своимъ сімъ,
 вѣчно бо расорітсѣ троя, і твое
 благородіе царское преідесть, і сынове
 твої оружіемъ пагубъ, і благородніи
 твої і свѣтліи воїні на бранѣхъ умер-
 твѣяться, і граждане твої мечі ісѣ-
 ченіи будутъ. прочіи же въ плѣны і
 въ работу отведутся, благородніи же
 жены і дѣвѣцѣ срамное насїліе потер-
 пѣять. імѣнія же твоя царская і граж-
 данская вся расхїтятся, і прежде
даже

даже не совершітїся сїцевымъ сїмъ
 слымъ, то благоволї удержатї парїса,
 да не їдетъ во грецью, ї да не расорїтъ
 тако града нашего.

Ї сгда касандра сїя їсрече, тогда ввысо-
 кїмъ гласомъ восопї, со многїмї слесамї
 царя отца своего прїлѣжнѣ моляше,
 да престанетъ отъ начатаго, царь
 же повелѣ ея абїе їзгнатї їсѣ палаты
 своя, ї саповѣда еї, яко да не входїтъ
 къ нему. Ї аще бы трояне совѣто-
 ванїе екторово, касандрїно увѣщанїе,
 совѣты еленовы, наученїя партеусова
 любешнѣ воспрїялї, троя не плакала
 бы вѣчныхъ своїхъ пагенїї, яже
 ї до нынѣ оставї по себѣ чело-
 вѣкомъ толїку плачев-
 ную повѣсть.

о пошествіі парісовѣ во грецью
сѣ воінствомъ своїмъ.

Уготовленымъ же [бывшымъ]
кораблемъ двадесяти двумъ ,
і вложенымъ бывшымъ въ нѣхъ
всякимъ потребамъ доволно, іхъ
же віна плаванія прошае, тогда парісѣ
і деіѣебѣ, такожѣ енея і полідамъ,
препоясашася оружїемъ брані своея
во ополченїе, на кораблї своя восхо-
дятъ, потомъ же избраннѣхъ і хра-
брѣхъ воїновъ троянскѣхъ чїсломъ
трї тѣсящї, на кораблї же своя вос-
водятъ, і якорї своя ісвласкше, і
вѣтрїло распротѣрше ісходятъ ісѣ
прїстанїща і пунї своего смлются.
Пловущымъ же їмъ поспѣшнѣмъ пла-
ванїемъ, внесану прїїде їмъ въ стрѣ-
чу нѣкїї корабль, въ немже бѣ нѣкїї
царѣ отъ болшїхъ греческѣхъ їменемъ
менелаї

менелаї пловяше, сане княземъ нестеромъ въ то время позванъ быше ко граду пірѣ, [ілі пілону], плаваніємъ себѣ правляше. Бѣ же менелаї братъ агамемнона царя, їмъ у себе елену жену, сія же елена во дні тѣ чудною красою цвѣтіяше, сестра быше кастора і полукса царей. Трояне же відяще караблѣ онъ отъ нїхъ уклоняющяся, і сего радї познатї їхъ не могоша, нїже пакї тѣ їхъ познаша, і тако расвідгошася.

Прїшедшымъ же їмъ по случаю во островъ сітарей, їму прїставшымъ на дні нѣкїя, въ семъ же островѣ сітарїйскомъ капіще нѣкоє бѣ отъ древнїхъ сооружено въ честѣ афродїты, капіще же то їсполнено бѣ многїмъ безчїсленнымъ богатствомъ, множество бо великѣвъ немѣ быше слата і сребра, каменїя же драгаго і бїсера великаго, і всякїя
їнїя

тнѣя утварї, і камоу слатѣхъ і
 прочїхъ богатствъ, многая велмї
 множества, не далече же островъ
 тої отстояше отъ менелая царь-
 ства малымъ расстояніемъ, во оно же
 время въ томъ островѣ чествоваше-
 ся афродітїнъ началнїи прасднїкъ.
 і сего радї отъ околнѣхъ странъ
 прасднїка радї сшедшеся множество
 мужей і женъ благородныхъ, обѣща-
 нїя своя ісполняху, дары прїносяще
 афродітѣ. Егда же о семъ возвѣстїша
 парїсу, тогда лѣпотнѣ урядївся
 парїсѣ украшенїи царскїмї, і во мно-
 жествѣ благородныхъ внїде во мол-
 бїще, молебнымъ лїцемъ, і ту богїнѣ
 афродітѣ, дары своя во множествѣ
 слата і сребра даянїи пролія. Бяше
 бо парїсѣ многою красотою лѣпнъ,
 всѣхъ своїхъ, такожде і чужїхъ
 образомъ красоты своєю превосходя,

S

егоже

сгоже увігѣвше всі предстоящіі во
 капіщі ономѣ, велмі чуждахуся. тѣмѣ
 же і прілѣжнѣ сряху нанѣ. Мужіе же
 і жены велмі дівляхуся царскімѣ
 украшеніямѣ, наіпаче же чудної кра-
 сомѣ его, і сѣлнѣ желаху вѣдати
 о немѣ, вопрошающе кто естѣ сеі
 чудный юноша. Тако бо людіе уді-
 вляющеся о немѣ: яко вся она прас-
 днічная ігранія оставше, о немѣ
 внімахѣ, сѣло бо въ нїхѣ славенѣ
 являшеся, і сего радї не утаїся отѣ
 нїхѣ прїрода троянская, сказуютѣ
 бо їмѣ трояне парїса, быті сїна
 царя прїяма троянскаго, їдетѣ же
 во грецью повелѣніемѣ отчїмѣ, да
 у царєї греческїхѣ їспросїтѣ нѣкую
 ошца своего сестру. Слѣшавше же
 людіе сїя наіпаче прославляху бла-
 городїе его, і отвсюду прїбѣга-
 ху срѣтї его, і велмі стесняхуся.

Та-

Таковъ бо бѣше онѣи парісѣ , да
яко всѣхъ челоуѣкъ неволею на
срѣнїе красотѣ своея понуждаше ,
слуху бо о немъ по всюду раздавшу-
ся , вскорѣ Еленѣ царїцѣ во ушѣ
достїже.

Егда же еленѣ о красотѣ Парісовѣ
слухъ достїже , абїе восхотѣ вїдѣти
его , прасднїка вїну прїтворївъ , яко
обѣщанїя нѣкая хоцетъ їсполнїти
повелѣваетъ рабомъ своїмъ готовїти
конї ї спутнїкї , зане вскорѣ въ сїтарїю
хоцетъ поїти . Уготовленымъ же бѣв-
шїмъ конемъ ї колеснїцамъ , царїца
Елена всѣде въ колеснїцу , ї на брегъ
моря абїе прїїде , ї оттуду на корабль
всѣде , ї скоро въ сїтарїю достїже , ї
отъ всѣхъ яко царїца ї госпожа то-
го острова со многою чеснїю воспрїя-
та бѣ . Егда же пакї прїїде въ канї-
ще , юже парісѣ вїдѣ сѣло удївіся ,

і скоро прїїде ко своїмь кораблемь, ігѣ же всѣхъ болші воїска своего кѣ себѣ прїсватї повелѣ, і їмъ стедшімся, парїсѣ кѣ нїмъ сїя словеса їсрече, о свѣтлії і благороднії трояне, вѣ вѣсте самї, коея радї вїнѣ царю отцу нашему насѣ угодіся во грекї послатї, бѣ бо по їстїннѣ всяческї мѣсль его, да нашїмъ прїлѣжанїемъ благородную Ексїону сестру свою прїобрѣщеть. Прїобрѣтенїе же ея не сѣло легко намъ бѣтї вїдїтсѣ, сѣне вѣмѣ ея отѣ царя Теламона держїму сушу, мужа убо бранна, їже намъ ея не безѣ тяжкого браннаго сраженїя отгдѣтї поступїтѣ, нїже вѣ насѣ нѣнѣ толїка мочѣ естѣ, яко да оному царю преодолѣтї можемъ вѣ сїлахъ нашїхъ, нѣнѣ же самї срїмѣ, яко вѣ семѣ островѣ вонже насѣ счастлївїї случаї прїведе. Капїще много богатства їсполнено естѣ, множество

бо вв немб веліко слама і сребра і каменії драгіх і бісера обрѣтається, і матерії сламьх, множество расстілається, тако же множество ту мужей же і женъ благородныхъ, праздніка радї прїшедшихъ, промежъ же сїхъ єсть ту і царїца слена того острова госпожа, менелая царя жена, кастора і полукса царєї сестра. І аще лѣпо вамб відїтсѧ, вв темному ноцную нападємъ на храмъ сеї оруженною рукою, і всѣхъ ту сущїхъ плѣнїмъ, і отвєдємъ на караблї наша, наїпаче же царїцу Елену і єя спутнїковъ, аще побѣдїтелю рукою отвєдємъ во трою, такожде і богатства капїща сєго сѧ собою всемше отнесємъ, честєнъ по їстїннѣ і радостєнъ возвратъ нашъ будєтъ во своя сї. Легцѣ бо можєтъ царь Прїамъ отецъ нашъ сїмъ нашїмъ тщательнїмъ попечєнїя промьислємъ

свою царскую пріобрѣсті сеспіру. Токмо попрістоїмь сѣбѣ благодарні, донелѣже не проїдетъ время. І егда сія їсвече парісѣ, тогда воїнство его слышавше, вѣ разная хотѣнія расгѣляются, овѣ бранѣ хотятъ, другії же отрїцаютъ, послѣдї же обще всі на то снїдошася, яко да вѣ темному ношную нападше на мольбіще оно вся поплѣнївѣ расграбїтѣ.

Быстѣ же, ношї прїшедшеї, ї свѣсѣдамѣ явлшїмся, ї кѣ сахожденїю лунѣ прїходящеї, трояне вѣ молчанїї оружія своя прїемлютъ, ї тїхо отѣ кораблеї конї своя їсвемлютъ, ї на землю сходятъ, ї всѣдше на конї, нападютъ на храмъ онѣ вражебною мыслію, ї лютѣ сѣчаху грековѣ, обрѣтающїхся ту. Благородныхъ женѣ ї благообразныхъ дѣвїцъ поемлюще отвождяху на караблї своя, Самѣ же парісѣ царїцу

царіцу елену і ся спутніковъ своєю рукою взятъ, і понуді ея парісѣ волею паче, неже неволею. Ведеться убо елена отъ паріса къ караблемъ его, пріведѣ же ю на корабль свої, і оставі въ вѣрнѣмъ стреженіі. І пакі прііде парісѣ на грабленіе, вопль убо веліі воста, въ нощномъ молчаніі, наіпаче же отъ тѣхъ, іже смерті хотяху предати́ся. Внушається же тоі вопль отъ гласовъ убіваемыхъ, въ нѣкоемъ городѣ іже на высоцѣ мѣстѣ, надъ капіщемъ онѣмъ утвержденіѣ, въ немже живаше нѣкое чісло ополченѣхъ юношъ, іже оружною службою цвѣтяху. возбуди́шася отъ гласовъ онѣхъ, ужасшеся востають отъ ложеі, і оружія своя приємлютъ, і отворі́вше врата сходять на ополченіе съ велікою скоростію мняще плѣннихъ приобрѣсти персонъ, сраженіе же бываєтъ веліе,

отъ негоже послѣдуєть убійство велико. Падають убо воїні сѣмо і овамо овї ясвенї, овї же убїты, но послѣдї трояне сілою великою превосхождаху грекѣ множества радї оружнїкѣ. Бывшу же устрѣленїю на грекї, обращають їхъ въ бѣгъ даже до горняго коренї городка предреченнаго во усту меча гонять, і бываєть ту конецъ бранї, трояне побѣдѣвъ радуются, возвращаются въ кораблї своя, нічого же драгаго въ молѣбнїцѣ ономъ не оставше, но вся похїщенїємъ пограбіша, і простерше вѣтрїла своя, і путї своему коснушася, і благоспѣшнымъ плаванїємъ бѣжаще седмѣ днїї, во осмыї же день къ предѣломъ проянскїмъ коснушася, і во островѣ тенедонскомъ здравї прїсташа, са шестѣ мїль отстояще отъ трої.

Тогда парїєсь вѣстника своего абїє

ко отцу своему царю пріямѹ посла,
їже і прїшедѹ ко царю скасуєтѹ паріса
с҃рава вѹ тене҃донѹ прїїдѹша со всѣмї
своїмї, прїведѹша же сѹ собою і царїцу
елену і їнѹхѹ множество благород-
нѹхѹ женѹ і дѣвїцѹ. Царѹ же прїямѹ
егда услѹша сїя, неїсреченною радо-
стїю возвеселїся сѣло, і скасуєтѹ кня-
земѹ своїмѹ і велможамѹ паріса с҃рава
со всѣмї вѹ тене҃донѣмѹ прїшедѹша, прї-
ведѹша же сѹ собою царїцу елену, онї
же сїя слѹшающе, такожде радостнї
бѹша велмї. Между же сїмѹ, егда парїсѹ
вѣстнїка своего посла во трою, і до-
нелѣже ему вѣстѹ прїїде отѹ царя,
пребѹваше вѹ тене҃донѣмѹ. Вѹ то же
время царїца елена разжалївсѹ, нача пла-
катї, помїная славу царствїя своего
і дщерь свою ермонїю юже оставї,
кѹ тому же еще зря і їнѹхѹ благород-
нѹхѹ своїхѹ женѹ і дѣвїцѹ плачущїхсѹ

наїпаче плакашеся, помышляя яко мене
 радї едїнѣя сїї всї отечества своего
 опадоша, дѣвѣи родїтелеї, жены
 же мужеї і дѣтеї своїхъ лїшішася, і
 быша плѣннїцы вѣ семлї чуждеї, та-
 кожде і сама азъ бывші іногда царїца,
 а нѣнѣ таже плѣннїца быхъ якоже і
 онї, і сїя вся во умѣ своемъ обнося,
 сѣло скорбѣ існемогая духомъ. Парїсѣ
 же прїїде кѣ неї, і вїдѣвъ ю тако плачу-
 щую, рече єї. почто царїце тако
 плачешїся, сокрушающї мї сердце, не
 постоянство являешї, лютѣ дожа-
 даешї мї сїмъ еже і не лѣпо естѣ тако
 царїцамъ творїтї, благородїе свое
 осрамляя малодушїе не постоянст-
 вомъ, прежде бо сама ты возлюбїла
 єсї честѣ благородїя нашего. нѣнѣ же
 пакї плачемъ любовъ свою накончаває-
 шї, яко бѣ укорїсну нѣкую їлі обїду
 наїсудя намъ, нїчтоже порочно сотвор-
 шїмъ.

шімь. По істиннѣ бо глаголю ти, яко вълюбїую ї законную жену поя-тії ты умышляю, їлі пакї ты на плачѣ понуждаєть любовѣ оставленнаго тобою мужа, но онѣ нѣсть мї во благородствѣ подобенѣ, нїже въ храбростї точенѣ, їлі пакї о царствїї своемѣ печалуетшї, їто госпоже отнюдѣ не по рассмотренїю же творїшї, отѣмалаго бо своего царствїя въ велїкая їзмѣнїшїся. Не вѣсї лї яко многїя суть царства, іроянскому скїпетру повїннї, всї же сїї преїмѣющею царскою честїю почїтаїтїя їмуть, ї дары благородїю твоему прїнесуть, яко істиннѣї царїцѣ ї госпожї, їлі пакї о благородныхъ своїхъ женахъ ї дѣвахъ скорбїшї, По істиннѣ бо въ честї велїцѣї по їзволенїю твоему устроєнї будуть, їащекая отѣ нїхъ похощєть мужа, то красныхъ ї благородныхъ юношѣ женїховѣ

погамь

погамъ їмъ. І сего радї госпоже глаголю мї, престанї отъ сїцевыхъ жалобъ, ї утѣшїся отъ толїка не полесна плача. аще лї же нї, то по їстїннѣ нїчто же їно отпуду себѣ прїобращешї, токмо сердцу своему суетное сокрушенїе. Сїя же услышавъ царїца елена, велмї ужасеся, рече парїсу, возвѣщаю благородїю твоему вїну плача моего, яко дщере радї моя сїце плакахъ, понеже оставїхъ ю у пїтателнїцы ея зѣло малу сущу. Не по мнозѣ же прїїде отъ царя князѣ нѣкїї благороденъ къ парїсу ї деїеѣбу, сыновомъ царскїмъ,нося їмъ мїръ отъ лїца царева. Прїнесе же ї дары многоцѣнны посланнїя отъ царя прїама, на знамя мїлости царїцѣ еленѣ, потомъ же пакї прїїдоша отъ трої многїя жены благородныя вѣ прїятїе царїцы елены. Прїнесоша же еї зѣло многоцѣнны отъ царїцы

царіцѣ екубѣ і честнѣ дарѣ, і поклонішася єї поздравляющею отъ лица царіцѣна. потомъ же пріведоша колесніцу царскую въ пріятіє еленіно, такожде і інѣя многія колесніцѣ послащеннѣя пріведоша, въ пріятіє благороднѣмъ ея женамъ і дѣвѣцѣмъ.

Сїя же вся яко усрѣ царіца елена, сѣло восвеселіся о пріятелствѣ царствѣмъ і царіцѣнѣ, сабывая всю печаль свою. Во утрїї же день повелѣ парісѣ карабельному воїнству своему їтти ко трої. Самі же начаша такожде строїтисѣ кѣ пуні, і егда урядівшесѣ сѣло чуднѣ, і вся благолѣпнѣ устроїше, тогда парісѣ, і деїѣебѣ, такожде снесѣ, і полїдамъ князѣ онѣ, прїшедшїи отъ трої на їсбраннѣя і храбрѣя конї своя всѣдше, попомъ же і царіца елена на колесніцу царскую всѣде, такожде і прочїя благороднѣя женѣ і дѣвѣ на колеснѣ-

колесніцѣ всѣдше ко трої поїдоша.

Егда же прїїдоша блїсѣ трої, тогда їсѣдоша повелѣніемъ царевымъ всі граждане съ женами і съ дѣтми во срѣтеніе еленїно, во свѣтлыхъ рїсахъ честѣ царскую прїносяще еї, радующеся прїшествїю ея. І егда прїїдоша блїсѣ вратѣ градскїхъ, тогда їсѣдоша вся благородныя жены троянскїя во срѣтеніе царїцѣно, і пагше поклонїшася еї, і вслѣдѣ колесніцѣ ея поїдоша пѣші, честѣ благородїю ея воздающе. Егда же внідоша во врата градныя, тогда народї абїе возгласїша во вся трубы і органы, во свѣрѣлї же і гуслї, і въ прочїя інструменты гласовѣ мусїкїїскїхъ, велмї радующеся і веселящеся о прїшествїї еленїнѣ. Царѣ же прїямѣ во множествѣ сѣло благородныхъ троянскїхъ далече їсѣде отѣ палаты своея во
срѣтеніе

срѣтеніє еленѣ царіцѣ. Она же егда
 усрѣ прішествіє самого царя, сніде
 съ колесніцѣ своя, і пагѣ поклоніся
 царю пріяму. Онѣ же пріемѣ цѣлова ю
 въ веліцѣ радості, і повелѣ пакі всѣмѣ
 еї на колесніцу свою, самѣ же пѣшѣ
 са усгду коня ея всемѣ къ палатамѣ
 своїмѣ пріведе і, і тако ведоша царіцу
 елену со многою честію въ палатѣ
 царскія, і повелѣ царѣ пріямѣ прі-
 шествія раді еленіна пѣрѣ велікѣ
 сотворіті гражданомѣ. Во утрїї же
 день парісѣ елену въ капіщѣ палла-
 дїнѣ въ жену себѣ поемлетѣ, і
 тако трояне прасднікї прасднікомѣ,
 і радості радостемѣ отвсюду собі-
 рающе неїсреченно веселяхуся, і чресѣ
 осмѣ днеї, во іграхѣ і въ веселїї
 упражняхуся. Егда же прїїде въ слухѣ
 касандрѣ дщери царевѣ, яко парісѣ
 елену въ жену себѣ поемлетѣ, сѣло
 растор-

расторжеса во многія слесы і вѣсо-
 кимі гласы вопіяше сїце рече: о слав-
 ный і пречудный граде троя велїкая,
 всеї вселеннѣ удѣвленїе, тяжкими
 пореваема пагенїи, уже бо вѣ кратко
 время нїспадешї, і стрѣлницѣ твоїхъ
 вѣсокїя холмы расрушатся, і дагу-
 тся вѣ нїспадное поверженїе. о не
 благочестный царю прїяме, їже порокъ
 лють учїнїлъ есї своему царствїю,
 і того радї падешї оружіемъ, та-
 кожде і ты царїце сккубо, того же
 грѣха оболчена есї наїтїемъ, колїка
 їзнесешї воздыханїя, вѣ погубленїи
 чады твоїхъ, їхже расчѣтемъ і рас-
 рѣжетъ кровавыи мечъ, послѣдї же
 і сама пагубною смертїю умрешї.
 О неблагочестный трояне, по что
 радуется о брацѣ парїсовѣ їже то-
 лїкимъ убїїствомъ вїна естѣ, сеї бо
 поїстїннѣ, бракъ его нѣстѣ бракъ,

но гробъ отверстыи, і врата смер-
тняя всѣмъ трояномъ, о бѣдныѣ
матері троянскія, како можете
ісвесніи ісѣ очесъ вашіхъ толіко слесъ
о убійствѣ вашіхъ чагъ, сгда усрїте
їхъ мечмі расѣбаемыхъ, і по угомъ
расгробляемыхъ, і внутренняя їхъ
конмі попїраема. Опрїїте бѣдніи
трояне не мїлостївїи трупъ сеї
отъ домовъ вашіхъ, аще хочете
жївотъ вмѣсто смерті купїти,
о слочестївая елена, паче же лвїца
жестокая елена, яже послѣдї толїкія
болѣснї намъ породїші. Сїцевая же
їїна многа касандра дщїї царева,
рѣдающї глаголаше, царь же прїямъ
ісѣиматї ея повелѣ, і въ ножныхъ
желесахъ утвердїти, въ нїхже чресъ
многї днї касандра сѣдѣше непре-
станно рѣдая.

о совѣщаніі царей греческихъ, како
бы имъ обиду свою мстити. і о избран-
ніі на воеводство ополченію ихъ
царя агамемнона.

Егда же сія тако во градѣ трої
дѣїствовахуся любочестнѣ ,
паче же рещі счасливѣ сотво-
рахуся. Слухъ многорѣчнѣї лемая
во ушѣ менелая царя многѣмъ скаса-
ніемъ достіже , іже не у отъ пїлона
отвѣде , нїже отъ сообщенія князя
нестора отлучіся. Сказуютъ бо ему
случившуюся обиду отъ троянѣ нане-
сенную во островѣ сітарїїскомъ, како
трояне каїще пограбіша, многого
богатства ісполненнѣ , і како людеі
его посѣкоша , і благородныхъ женѣ і
дѣвѣцѣ въ плѣнѣ отведоша, послѣдї
же і восхїщеніе царїцы елены ему вос-
вѣстїша , юже онѣ паче самого себе
любляше. І егда же вся сія услыша царѣ
менелай,

менелаї, їснеможе духомъ, ї не могїї глаголатї нїчтоже. Восвѣщена же сїя быша княсю нестору, ї абїе со тща-нїемъ прїїде кѣ нему, ї многїмї сла-гкїмї словесы понудїся утѣшїтї скор-бѣщаго, но не возможе. Нїкако же бо царѣ менелаї покоя себѣ дамї могїї, плачется бо сѣлнѣ о грабленїї капїща, плачется о погубленїї гражданѣ, ї о восхїщенїї плѣнныхъ, наїпаче же пла-чется красоты еленїны чужїмї рукамі гдѣствуемыя, ї нїкако же отѣ плача престаїтї можаше. Абїе на путь прѣ-поясується, ї во свое царствїе отѣїде, егоже князѣ несторѣ не оставї, но сѣ нїмъ поїде во царство его.

Егда же прїїде, тогда скоро посла ко царю агамемнону брату своему, моля сго да кѣ нему прїїдетѣ, такожде ї ко царемъ кастору ї полуксу братїямъ еленїнымъ вѣстнїка своего послалѣ,

моляше їхъ да къ нему прїїдутъ, самъ же отъ велїкїя онѣя печалї, лежаше на ложї своемъ велмї плачася. І въскорѣ къ нему братъ его царь агамемнонъ прїїде, і вїдѣ его тако скорбяща і їзнемогша духомъ. Сїцевая словеса рече ему :
 почто брате плачешї тако лютѣ сокрушая свое сердце толїкою скорбію, їлі не вѣсі яко скорбѣ нїчто же їно творїтъ человѣку, но точїю тѣлу їсушенїе, і уму омраченїе, і крѣпостї погубленїе, не своїспвенно бо естѣ царю паче же храброму; тако плакатї, нѣстѣ бо сіе храбрѣхъ сердець обычаї, но женскаго малодушія гѣло. Ты же брате отложї отъ себе молю тя сіе укорїзненное, і смѣха достоїное малодушіе, і будї доблественнѣ ратоборецъ, облещися въ мужество, і препояшїся храбростїю сілѣ своїхъ, і смѣлствомъ сграваго совѣта отвсюду
 про-

процвѣтая, тѣмъ бо паче можеші, не
 токмо себе отмщсвати, но і іншихъ са-
 щіцаті, скорбію же малодушія аще
 погложенъ будеші, не точію возме-
 ші іншихъ сащіцаті, но і себе погубі-
 ші умірая сміртію смѣха достоіною.
 тѣмже послушаі мя полесная глаголю-
 ща ті, воздвїгні храбрості твоея сілу
 на сія злая грозную воспрїїмі мисль,
 тяжкія сія обіды оружіємъ своїмъ
 мститі, ко всѣмъ бо царемъ і княземъ
 писанія наша да послемъ моляще їхъ,
 яко да во отмщеніе сего безлїпїя
 свсілою предстануть намъ. Вѣмъ бо
 яко вся греческія області, царіє
 і князі намі молїмі суще, оружїя
 понесуті на проянъ не отъвергнутся,
 мѣщцею бо сілною. і во множествѣ
 кораблеї нашихъ, ко трої мѣ едіноду-
 шно прїступїмъ. на їхже бресѣхъ
 аще шатры наші поставїмъ, то по-

істинніѣ жестоко будуть, і немошно
 фрїгіяномъ насъ отъ береговъ своїхъ
 отпрїнутї, но будуть первѣе бол-
 шїї їхъ мечемъ посѣчені. Прочїї же въ
 плѣнѣ і въ роботу отведенї будуть
 во грецію, і сгѣ да умрутъ въ землі
 чуждеї. І онъ парїсѣ іже толїкіхъ
 слыхъ согбятель, аще случїтся їсви-
 манѣ быти, яко лукавїї расбоїнікѣ,
 повѣщенъ будетъ на дровѣ, горчаїшія
 кашнї потерпїтъ, слоє бо недугованїє
 слымї і горкїмї врачеванїї отгоняется.
 тако і слая сїя начїнанїя, слымѣ і рат-
 нымъ ополченїя концемъ совершїтїся
 їмуть, мечемъ бо откровсннмъ
 местѣ предлежїтъ, а не ропотнмї
 жалобамї, нї слеснмї їслїянмї, якоже
 тѣ творїші царю осрамляя благородїє
 свое. І сїхъ словесѣ агамемнона царя
 умїлнѣ сѣло послуша менелаї, і вско-
 рѣ писанїя своя ко всѣмъ греческїмъ
 царемъ

царемъ і княземъ распосла, моля їхъ о поможеніи на троянъ. І егда пісанія царя менелая, во вся царѣствія греческія достігоша: тогда въ первѣхъ, пріідоша къ нему на помощъ; оні честніи мужіе, Ахіллесъ храбрѣи, і патроклъ царь, і сілнѣишіи діомідовъ князь, і всего їмъ существа діло їсъявлено бысть. Оні же прежде всего умыслиша себѣ їсбратіи воеводу, яко да подъ его правленіемъ все воіско сдравѣ упасется, і їсбраща себѣ въ воеводѣ царя агамемнона мужа храбра, і сдравого совѣта раскуженіемъ цвѣтуща, і даша ему всего ополченія власть.

Предреченіи же царіе касторъ і полуксъ братія еленіны, егда услѣвшаша восхїщеніе еленѣ сестрѣ своея: скоро съвоінствомъ своїмъ въ кораблі вше дішена море вдашася, мнѣвше троянъ во фрїгію еще не достігшіхъ;

і сего радї перенятї їх покусїшася,
і не у чресѣ два днї здраво плыша.
Егда же скоро небо облечеся облакї,
мрачнїя наведе тмѣ, отъсюду блї-
станїемъ разнѣмъ ісходящѣмъ і вѣтру
свѣрѣпо дѣшущу, тѣмъ же гремятъ веле-
гласнѣя волнѣ, і мѣслї плавающїхъ вѣ
страхѣ понудїмѣ быша, і не самедлївѣ
сокрушаються дрѣвеса, раздїраються на-
русы, прерѣваються ужа, нїзлагаються
раїнѣ, і вся корабелная устроєнїя по-
гїбають, вооруженнѣя расѣѣваються
кораблї. Кораблѣ же онѣ вѣ немъ же
два брата царї, сокрушену бывшу
кормїлу его, і дрѣвесемъ его многѣмъ
скрежешанїемъ сраженнѣмъ, своєя
греблї лїшїся, носїтсѣ по пучїнѣ без-
вѣстнѣмъ плаванїемъ, ово прямо, ово
крїво по морю прерѣщєтъ. послѣдї
же згорѣ морскїмї сїянїї дну его раз-
рушену, дскамъ отторгнутѣмъ, нї-
кому

кому же їному відаючи, погружається
в волнах, в немже два братія царі,
якоже їстинно нещуется бимі уто-
гоша, і пріобрїтеніє сестры своея
своею смертію навершіша. Сїхъ бра-
тїї смертѣ ясыкомѣ бѣ бесвѣстна, і
того ради обесумівшеся глаголюмъ
яко всякимъ їмъ бившїмъ в богѣ.
тѣмже і свѣсду согїїную во їмя їхъ
блїснцы бимі нарекоша.

о прїшествїї царєі і князеі греческіхъ
во аѣнское прїстанїще, і о числѣ
кораблеі, їхже прїведоша съ со-
бою на троянское разоренїє.

Егда же предреченная писанїя мене-
лая царя во вся царствїя достї-
гоша, тогда всї царє греческїі і
князї і началнїцы, вкупѣ снїдошася во
аѣнское прїстанїще съ воїнствы сво-
їмї. Царѣ агамемнонъ всего греческаго

ополченія началнікѣ сто кораблеі
 преведе на ополченіе отъ своего цар-
 ствія. Царь менелаї шесдесять ка-
 раблеі пріведе съ собою отъ своего
 царствія. Ахїллесѣ храбрїї пяддесять
 кораблеі пріведе отъ своего царствія,
 Царь улїксѣ доброрѣчївїї, пяддесять
 кораблеі пріведе отъ своего царствія.
 Царь теламонѣ отъ своего царствія
 пяддесять кораблеі пріведе. Князѣ
 несторѣ отъ своего княжества пядѣ-
 десять кораблеі пріведе. Царь про-
 теселаї отъ своего царствія пядѣде-
 сять кораблеі пріведе. Царь патроклѣ
 отъ своего царствія пядѣдесять
 кораблеі пріведе. Царь седеї і царь
 епїстронѣ отъ царствѣ своїхъ осмде-
 сять кораблеі пріведоша. Князѣ дїо-
 мїдѣ, отъ своего владѣнїя пядѣдесять
 кораблеі пріведе. Царь фїлїксѣ і царь
 ксанѣїнѣ отъ царствѣ своихъ осмѣ-
 десять

десять кораблей приведоша. Царь архелаї, і царь променоръ отъ царствъ своихъ осмьдесятъ кораблей приведоша. Менестей князь аѳѳскїи пятьдесятъ кораблей отъ областї своея приведе. Прочїи же царіе і князі четьре ста двадцать і два корабля приведоша на ополченїе. і бысть всѣхъ шедшихъ царей і князей греческихъ на ополченїе противу троянъ чїсломъ шестьдесятъ девять, а кораблей же ихъ быше тысяща двѣстъ двадцать два, кромѣ каравановъ, сына наула царя, шобъ съ кораблѣ своїмї послѣдї прїде.

о прїшествїи царей, ко царю
пріаму на помощь.

Прїидоша же і въ трою ко царю
пріаму на помощь царіе нѣцыи,
съ воїнствомъ своїмъ, въ зацѣщенїе
града

града шрої протїву грековъ ополча-
тїся . первѣе прїїде храбрїї царь
мемнонъ , воїнства же его пять тї-
сящъ прїїде съ нїмъ . Потомъ же
прїїде, персеї царь еѳіонскїї съ пятиюжъ
тїсящамї воїнъ . Потомъ царь ремъ
прїїде съ трема тїсящамї воїнъ .
Потомъ же пакї прїїде царь глеїконъ
съ сілнѣшїмъ сыномъ своїмъ сарпе-
дономъ , съ нїмї же воїнства їхъ
пять тїсящъ прїїдоша . Пакї же по
семъ прїїде царь ѳїліменъ съ двѣма тї-
сящамї воїнъ . По семъ же прїїде перскїї
царь съ пятию тїсящамї воїнъ .
По семъ прїїде царь седемонъ съ двѣма
тїсящамї воїнъ . По томъ прїїде
царь епїстронъ съ пятию тїсящамї
воїнъ , прїведе же съ собою і дама
стрѣлаца дївнаго , вїдомъ вѣ нїсѣ бѣ
конъ , авверхъ челоуѣкъ , і бїсть
всѣхъ воїновъ , прїшедшїхъ со царї
онїмї

онѣмѣ тридесятъ двѣ тысящѣ, кромѣ
воиновъ царя прѣма троянскаго, і
якоже отъ страны греческія, тако
і отъ страны троянскія весь цвѣтъ
воинскіи собрася ратоватіся бранѣмѣ
крѣпкихъ ополченіи.

здѣ же фрїгії дарїи описуєть образи
і нравѣ греческихъ болшихъ цареі
і князеі.

Царь агамемнонь началникъ і воє-
вода всего греческаго ополченія,
высокъ бѣше возрастомъ, лѣвъ
же образомъ млечною обліянь бѣло-
стію, храбръ во оружїяхъ і совѣтомъ
сдѣлаваго расужденія велмі цвѣтлыі.
Менелай же царь братъ его не бѣ
только высокъ, но возрастъ его бѣше
кромѣ высокомы, і нїзостї посред-
ство лѣвнымъ образомъ храняше, во
ору-

оружномъ же сраженіи бѣше храбръ
і смѣлъ сѣло.

Ахиллесъ же многою красотою чуденъ бѣше, храбръ же велми, і сіленъ крѣпостію великою, смѣлствомъ же всѣхъ грековъ превосхождаше.

Теламонъ же царь образомъ красенъ бѣше, власы їмѣя черны курчеваты, і любяше въ пѣніи услажатися, сани гласъ сладостенъ їмаше, мусичная же їгранія любешѣ слушаше. во ополченіяхъ же чюдныи бѣше воїнъ, і сілою многою бранноносецъ.

Вліксъ же царь всѣхъ грековъ образомъ красоты превсѣде, храбръ пакі і премудръ, і многого коварствія і лсти їсполненъ, лжі великія слагателъ, і многая їслова слова шутливая, і въ сладостехъ плодотѣчя своего велми цѣлѣныи.

Діомїдъ же князь многою бѣше
вѣсотою

высоотою простертъ , шірокъ бѣ
плечіа , і толстъ мѣшцамі , сракомъ
же лютъ , і во обѣмѣхъ лживъ , во
оружіяхъ храбръ , побѣдѣ желате-
ленъ , трудолюбивъ покоя не терпя ,
і много утѣсняшеся любовною те-
плотою.

Промесілаі же царь образомъ быше
краснѣішій , храбръ велмі , яко нікто
бѣ его скорѣе во оружіяхъ.

Таіпалусъ же царь дебелъ бѣ
тѣломъ велмі , егда себе водіти
можаше , отъ великія онѣя тягости ,
брані же бѣгливъ , ополченію право-
му сѣло хотливъ.

тоі же пакі даріі описуя образи і нра-
вы , троянскіхъ царей і князей.

Наніса бо первіе царя пріима ,
высока возрастомъ , і лѣна
образомъ , гласъ імѣвшя нисокъ ,

человѣка многія храбрості і смѣлства, мужа не шепетна і бесбояшена, і лстїи человѣческія отнюгѣ ненавѣдаща. бѣ же въ словесѣхъ своихъ весма істинноглаголѣвъ, правду бо велміи почиташе, і гласы музичныя любешѣ слушаше. великодаровѣтъ же быше сѣло, нікогда же нїгдѣ [чїтѣтся] толїкѣ і таковѣ царѣ, отъ своихъ воїновъ і гражданѣ любїмѣ былѣ тако, якоже онѣ.

Отъ сыновѣ же царя прїяма, нї едїнѣ бѣ їже бы толїкїмѣ смѣлствомѣ цвѣтяше. якоже первородныи его екторѣ, сеї бѣ їже во свое время бѣвшихъ всѣхъ сїлныхъ мужей превсѣде храбростїю сїлѣ своихъ і смѣлствомѣ, мало же бѣ медленоязыченѣ, їмѣ уды жесточайшія, велїкѣ бѣ возрастѣмѣ, нї когда же толїкія сїлы мужа проя їсведе. нїже толѣ

веледушна много. суца , їсполнена
 власы. нїкогда же слово обїдно , їлї
 не подобно отъ устъ его їсвїде , нї-
 когда же унїваше вѣ трудѣхъ прї-
 лежатї ополчаемыхъ , ї нїкоїмї воспо-
 мїнанмї браннїмї ослабляшеся ,
 нїкогда бо нїгдѣ же чтется толїкъ
 воїнѣ , таковою чудною храбростїю
 сїяя .

Парїсѣ же вторїї сынѣ царя
 прїяма , юноша краснїїшїї сѣло
 бяше , власы же желты їмаше , ї всї
 власы его акї слатое блїстанїе по-
 даваху , вѣ мастерствѣ же лучномѣ
 велмї їсвученѣ бѣ , ї вѣ сїлѣ ловї-
 телної многѣ , ї во оруженної хра-
 бростї опасенѣ , ї грозенѣ воїнѣ на
 бранї.

Деїѣебѣ же третїї сынѣ царя
 прїяма , ї послѣдї братѣ его еленѣ ,
 тїї бяху едїнаго образа ї подобїя
 К равнѣ

равны, егда бо едины отъ другаго
 познатіся можаше, обрзавъ бо ихъ
 таковы бѣ, каковы. и царя пріама
 родителя ихъ, то бо всѣхъ тріехъ
 качество. Разнствіе же раздѣляше,
 яко убо царь пріамъ состарѣся уже,
 а тѣи два юношескою славою растяху,
 и пакі едины отъ тѣхъ, сирѣчь деі-
 еобѣ во оружіи многою храбростію
 цвѣтѣяше, а вторыи сирѣчь елены на
 мнозѣ ісбученъ бѣ свободныхъ хі-
 тростеи наказанію.

Троїль же пятви сынъ царя пріама,
 юноша колъ много сіленъ на брані,
 смѣлствомъ бо крѣпості своея велми
 процвѣтѣяше, ілі бѣ онъ инъ екторъ,
 ілі вторыи. отъ него, во всемъ воискѣ
 троянскомъ, нї едины бѣ юноша кромѣ
 ектора толікімі сілами славенъ.

Енея же малъ бѣ тѣломъ, чюднѣ
 же расудителенъ сдраваго совѣта
 мудро-

мудростію і во оружїяхъ храбръ бѣше.

Антеноръ же вѣсокъ бѣ восрасломъ, і тѣломъ добрѣ у строенъ і лѣнъ, лицѣ же їмѣ многою радостію весело, во оружїяхъ бѣ храбръ, і сдраваго совѣта мудростію ісполненъ.

Полідамъ же того антенора сѣнъ, юноша краснѣшїї, лѣнъ бѣ і любесенъ якоже і отецъ, но мало смуглоцвѣтенъ, велмї же сеї бѣ крѣпокъ сіламї, і сѣло мощенъ во оружїї, і скоръкъ разгнѣванїю, і смѣлства многаго ісполненъ.

Царъ же мемнонъ образомъ краснѣшїї, вѣсокъ тѣломъ, шїрокъ плечїма, толствъ мѣшцама, грудїю жестокъ, власы кудрявѣ желтѣ, очїма чернѣ, чуднѣя храбростї воїнъ, і на троянскої бранї многая хвалїмая учїнїлъ.

Тої же пакї дарїї наїса подобїе перскаго царя, на помощъ троянскому

царю прїшедша, напіса бо его ліце
їмуща велмі отбыло, їугревано, брану
же яко огненну червлену.

О посланїї царей і князей греческихъ
во островъ делфонъ, і о вопрошенїї
і отвѣтѣ ідола аполлонова.

Егда же царіе і князі гречестїї всі
во аѣнское прїстанїще снїдо-
шася, якоже речено есмѣ, і пре-
бываху ту. Царѣ агамемнонъ всего
греческаго воїска началнїкѣ і воевода,
всѣхъ царей і князей греческихъ на бе-
сѣдованїе къ себѣ прїзватї повелѣ.
І їмѣ прїшедшїмъ і сѣдшїмъ кому-
ждо на своемъ мѣстѣ по достоин-
ству їхъ. Царѣ агамемнонъ въ нїхъ
сїя словеса їсрече: Друзї Царіе і князі
і началнїцы, їже въ кружѣ настоя-
щаго сего собранїя собранї есмѣ, Кто
когда вїдѣ їлі слыша толїко царей і
князей

князеї сѣ воїнствѣ своїмѣ стекшіхся
 вкупѣ во єдино їзволное согласіе. І кто
 сїце дерзостенѣ ї буї обрящется, їже
 бы смѣль протїву насѣ воздвїгнути
 пяту, кромѣ бесумнаго языка троян-
 скаго. їже буїмѣ на себе ї бесовѣтнымѣ
 умышленїї, уповающе дерзнуша сілѣ
 наша поустїтї ї раздражїтї на опол-
 ченїе, хотяще ратоватїся протїву то-
 лїка множества, надѣющеся на непо-
 требное суетство храбростї самомнї-
 мѣя вѣдатї бо їхѣ мню протїву насѣ
 бытї оружіемѣ препоясанныхѣ, їже
 о градѣ своемѣ крѣпцѣ сѣ намѣ братї-
 ся їмуть. ї себе отѣ насѣ мужескї
 защїтятѣ. но зане браннїї случаї
 всегда бываєтѣ сомнїмѣ, ї неїсвѣстна
 суть дѣла воюющихся. І того радї
 подобаєтѣ намѣ со їсвѣстнымѣ їспыт-
 ствомѣ начїнатї настоящее сїе ополче-
 нїе. да не будемѣ такожде яко ї трояне

наченше толїко сло, конца не їспыту-
юще совѣтомъ сдравымъ. І сего радї
праведно быші мню, во островъ дел-
фонъ послы наша послатї къ богу
аполлону, отвѣтъ отъ него прїятї,
о настоящей бранї сеї. что творїтї
намъ подобаетъ, да не бесвѣстно те-
чемъ, і что о семъ восвѣстїте мнѣ, да
сотворїмъ. Онї же сїя слышавше со-
вѣтъ его похвалїша. і їсбраша абїе вѣ
послы ахїллеса і папрокла, і агаме-
мнону повелѣвшу да вѣ посолство оно
себе направятъ, онї же слышавше та-
ковое повелѣнїе, абїе на путь препояса-
шася, і вѣ делфонъ островъ отвїдоша,
Во островѣ же делфонѣ, капїще нѣ-
кое поставлено бысть отъ древнїхъ
еллїнъ, вѣ немъ же кумїръ нѣкїї устро-
енъ бѣ, на їмя аполлоново. По їхже
язычестей прелестї, жертвы ему і
кадїла своя прїношаху бесумнїї. богомъ
его

его на свою пагубу іменующе. По малѣ же времяні, конечныя радї їхъ погібелї, вшсѣѣ бѣсѣ во оного кумїра, і отвѣтѣи просящїмъ даваше, і сего радї наїначє нечестївїи онї ідолопоклоннїцы почїтаху его. Къ сему же кумїру ахїллесѣ і папроклѣ со многїмъ проклятымъ благовѣнствомъ молебнѣ прїступїша, просяще отвѣта о настоящей вїнѣ посолства, ея же радї посланї бяху отъ царей. Тогда абїе отъ кумїра оногo гласѣ їсѣде їмъ сїцевѣ. Ахїллесѣ ахїллесѣ, рцѣи убо пославшїмъ тя, яко спасено їмъ естѣ ко трої поїтї, і тамо многїя бранї, і кровопролїтїя сотворятѣ. Но неложно вѣ десятое лѣто, будутѣ побѣднїцы царя прїяма. і сыновѣ его смертї предадутѣ, і градѣ ихъ расцѣплютѣ, і гражданѣ ихъ мечемъ посѣкутѣ, сїхъ же едїнѣхъ жїтї оставятѣ, їхже їсберетѣ греческое

К 4

владѣ-

владѣчество . Ахїллесъ же сїцевъ
 прїемъ отвѣтъ , съ радостію іsbige іsb
 капїща оного . І ко своїмъ кораблемъ
 прїїдоша , много веселяшеся . Пребываю-
 щїмъ же їмъ еще во островѣ делфонѣ .
 чюдень нѣкїї случаї наїде . Калкасъ бо
 нѣкто троянскїї жрецъ , повелѣніемъ
 царя прїама прїїде въ тої островъ .
 такоже хотяше прїятї отвѣтъ отъ
 капїща аполлонова . Сеї же калкасъ
 сѣло любїмъ бѣ отъ царя прїама ,
 і почїтаемъ отъ него . І первїї быше
 во всѣхъ таїныхъ царскїхъ совѣтѣхъ ,
 сѣне мужъ разумень сдраваго совѣта ,
 къ тому же і волшебныхъ чародѣянїї
 іскусень бѣ , і того радї і всї трояне
 велмі любляху его і почїтаху . Сеї же
 калкасъ прїїде въ капїще оно молебнымъ
 лїцемъ , і предъ капїщемъ себе простре ,
 отвѣтъ желаше прїятї отъ него , ему
 же гласъ бысть сїцевъ отъ оногo ідола ,
 гласъ-

глаголющїи. калкасъ калкасъ, блюди
да не возвратїшїся во трою ко царю
прїяму, отъ него же посланъ еси, но
ко грекомъ прїступї въ семъ островѣ
пребывающѣмъ, неложно бо грецы въ
десятое лѣто побѣднїцы будутъ,
градъ трою нїсложатъ, царя прїама
ї сыновъ его смерти предадутъ,
ї гражданъ его мечемъ посѣкутъ,
їныхъ же въ плѣны отведутъ, и
богатїства ихъ расхїтятъ. И сего
раді потщїся прїступїти ко ахїллесу
и патроклу еще сѣдѣ пребывающѣмъ.
сѣло бо їиѣ грекомъ въ совѣтѣхъ
своїхъ любесенъ явїшїся, съ нїмї же
общє ї побѣду прїїмешї на троянъ,
велмї бо отъ нїхъ чтомъ будешї,
аще лї же возвратїшїся въ трою, то
бессомнѣнїя мечемъ падешї. Калкасъ
же егда услыша сїцевїї отвѣтъ;
абїс со тщанїемъ їсбїде їсб канїща

І ко ахіллесу і патроклу посломъ греческімъ прїїде , моляше їхъ да въ сообщеніе свое прїїмутъ его. скасуеѣ бо себе посла бытіи отъ царя прїяма , і возвѣстїи їмъ , яко отъ аполлона повелѣно мї бысть прїступїти коблагородїю вашему , въ десятое бо лѣто неложно побѣднїцы будете надъ троїєю . І сего ради отнюдь не мощно мї естѣспротивїтїся волї і повелѣнїю боговъ . і сїе якоже повелѣно мї бысть властїю їхъ , тако і сотворїхъ , прїїдохъ бо къ волї вашей , і что мї о семъ возвѣстїи благородїе ваше да слышу . Онї же сїя слытавши велмї удївішася , і прїяша его съ велїкою честїю радующеся , і тако поїдоша съ нїмъ въ путь свой . Егда же прїїдоша ко грекомъ , тогда царь агамемнонъ всѣхъ царей і князей созватї повелѣ , і яко прїїдоша къ нему

всі

всі , і сѣдше на мѣстѣхъ своїхъ ,
 кождо по чїну їхъ . Ахїллесъ же нача
 повѣдати отвѣтъ аполлоновъ быв-
 шїи ему , како неложно въ десятое лѣто
 обѣща їмъ побѣду на троянѣ . І како
 посоль прїяма царя , прїятъ отъ него
 сопротївенъ отвѣтъ , і сїя рекъ
 представї предъ лїце благородїя їхъ ,
 калкаса жреца посла троянскаго , і
 скаса їмъ вся подробну яже о немъ .
 Онї же егда услышаша сїя , сѣло воз-
 радовашася радостїю велїкою , і кал-
 каеса жреца съ велїкою честїю радо-
 стно воспрїяша , і повелѣша прїнести
 ему мѣсто злато , і между себе его
 посадиша . Відѣвъ же калкасъ то-
 ліку честѣ данную ему отъ цареї гре-
 ческихъ велмі повеселїся , і вскорѣ
 расверсе яко агъ уста своя на отече-
 ство свое , і градъ въ немже родїся .
 і на царя его і на гражданѣ , отъ нїхъ

же толіко время бѣсть славенъ .
 Воставъ отъ мѣста свого рече ко
 царемъ . О преславній і пресвѣтлій
 благородній царіе , почто вашего царь-
 скаго благородія мѣсль въ лѣтнѣхъ
 теплотѣхъ не разгорѣтся по морю пре-
 скочіти . Сѣмъ бо стояніемъ вашимъ
 якоже нещую нічтоже пріобрѣсти
 мощно , но токмо врагомъ нашимъ
 прігодство многое , і свободу пода-
 ваєте , яко да отъсюду себѣ помощь
 ратную соберутъ , і воїнствомъ
 крѣпцѣхъ утвердѣвшись , неудобъ побѣ-
 дімі будуть . І нѣнѣ убо еще благо-
 волѣтъ благородіе ваше , совѣта моего
 послушаті , то безвсякого коснѣніа ра-
 сторгніте медленность вашу , отлож-
 ше всяко коснѣніе скорымъ шестві-
 емъ подвіга вашего . Шествуйте ко
 трої , яко да врасі ваші , скорого ваше-
 го шествія ужасшеся убояшся , а не
 о вашемъ

о вашемъ медленномъ закоснѣнїи возрадуются. Божї бо вамъ на нїхъ неложну подають побѣду. І сего ради о благороднїи, подобаетъ вамъ ісволенїя їхъ обѣщанїе благодарною рукою і горящею мислю воспрїятї. І егда калкасъ слова своя сконча. Тогда всї царїе і княсї удївлѣшеся сїцевому остроумїю его, наїпаче любовъ свою прїложїша къ нему, і многїмї дары велмї одарївше его почтїша, По словесѣмъ же его царь агаемнионъ, всему воїску повелѣ трубнымъ глаголомъ на караблї восходїтї. І егда всбїдоша всї і якорї своя ісвлекше, ісходятъ ісб прїстанїща аѣїнскаго і пучїнѣ морстѣї вдашася. Во утрїї же день блїсб девятого часа, воста буря велїка сѣло і преужасна, і облацѣ темнї велмї покрѣша лїце небу, і ношѣ не істїнну наведоша, і громї страшнї

і дївнї

і дівні быша, молнія же опів вышняго небесе вв тресугубомь пламені нападше. тѣмже реветь аерь страшными скрежетаніи. волны же яко горы воздвѣсахуся, і съ велікимь устремленіемь караблі греческія сілнѣ борюще, і сего раді всѣхъ плавающихъ ужесень страхъ і трепетно сѣшованіе отвсюду обьятъ, смертъ явныя своя погібелі каждо ихъ сряху, і недоумѣвахуся что сотворіті отъ велікаго оноу ужаса. Но калкасъ троянскіи ісрядца і жрецъ сотворівъ своя закланія, яко бѣ ікусень велмі вв нѣхъ. рече бо царемъ діяну богію многімъ гнѣвомъ быті подвѣжену на нѣхъ глаголаше. понеже во отшествіе ихъ отъ аѣнскаго прістаніща не бѣ еї жертва прінесена, і того раді страждемь лютая сія ослобленія. Тѣмже подобаетъ вамъ царіе, уклонше парусы
своя

своя во аулігу островъ прїстатї ,
 ї тамо жертву єї прїнесї , ї тако
 престанеть буря , ї утолїтся море .
 По совѣту же калкасову , повелѣ царь
 агамемнонъ уклонїти пабусы во аулігу
 островъ , ї тако сотворше прїсташа
 сгравї , ї снїдоша на землю , ї жертву
 сотворше , еяже самъ царь агамемнонъ
 своїма рукама богїнѣ дїанѣ прїнесе ,
 ї преста море отъ волненїя свого .
 ї утїшїся буря , ї солнце пакї просвѣ-
 тїся . Ї тако возшедше грекї на кара-
 блї своя , восвѣявшу же їмъ вѣтру
 поспѣшну , пакї поїдоша путемъ своїмъ
 ї внїдоша въ предѣлы троянскїя .

о расоренїї самка отъ грековъ.

Грекї же вшедше въ землю державы
 троянскаго царя , ї доїдоша нѣ-
 кого самка , їже отъ жїтелєй
 сарро-

сарронаба наріщашеся . Жітелі же
городка оно́го боящеся разоренія , о
себѣ скоро оружія своя приємлють ,
і ісходять іsb града сь велікою ско-
ростію , тшчатся на брегъ , мняще
грековъ вобранітї буїмі на ся і не
совѣтнїмі умышленїї уповающе , сея
же радї прїчїны брань бесумну ста-
вять . Грекі же добрѣ караблі своя
прівязавше , самі же приємше оружія
своя сходятъ на землю , і буїства
їхъ кашь вогдають їмъ , сани во
уста меча їхъ гонять даже до вратъ
градскїхъ . Стѣснївшїмжеся їмъ во
вратѣхъ входа , грекі ту бесчї-
сленно їхъ посѣкоша , і смѣсївшесе
вкупѣ со гражданы во градъ їхъ
входятъ , і нападають не мїлостї-
вно на гражданъ , мечемъ свѣрѣпнїмъ
всѣхъ безпобранїя умерщвляюще ,
старїхъ же і юнїхъ , мужеї і женѣ ,
і отро-

і отроковъ і дѣвъ і младенцевъ всѣхъ
 посѣкоша. І егда сія сотворше, тогда
 імѣнїя їхъ вся восхїтївше на своя
 караблі относятъ, послѣдї же і градъ
 онъ огнемъ запалїша, і вся въ конецъ
 пожгоша, і мѣсто оно ісравнїша,
 нїже. слѣда оставїша коего но вся
 въ запустѣнїе превратїша, потомъ
 же на караблі своя возшедше, къ тене-
 дону поїдоша.

О ВСЯТІІ ГРАДА ТЕНЕДОНА ОТЪ ГРЕКЪ
 І О РАСОРЕНІІ ЕГО.

Бѣ же онѣі островъ тенедонъ
 красенъ вельмі отстоящъ отъ
 трої шестъ мїль, мѣсто же то
 зѣло угодно бѣ услажденїї земнымї і
 морскїмї. Въ семъ же островѣ городокъ
 нѣкїі бѣ крѣпостїю велїкою утвер-
 женъ, жителї же городка оного боя-
 л

щеся

щеса разоренія себѣ. Скоро ко
 оружію скачуть, городокъ крѣпять
 бранними мукі і оружії, і протіву
 грековъ на брань ісходять смѣло, грекі
 же въ прістаніще оновшедше, і кораблі
 своя прівязавше крѣпце, і препоясавше-
 ся оружії своїми, скоро сходять на
 землю, їхже граждане оружною рукою
 пріємлють мужескі, і спустівше съ ними
 брань крѣпко ратную. бысть бо между
 їми сѣча сла і преужасна. отъ обоїхъ
 бо странъ падають воїні сѣмо і овамо,
 і промежъ грековъ і троянъ городка
 одного господамі, лютѣ брань кїпїть.
 і жестоко ополченіе разжїсається въ
 нїхъ. і сея радї вїны множество пада-
 ють отъ грекѣ, но множає отъ враговъ
 їхъ. къ їхже разоренію і отмищенію грекі
 тяжчає дїшуще, смерті і ранамъ
 смѣло предаються, і сѣчахуся съ ними
 крѣпцѣ, і толь долго быша сѣкущєся,
 яко

яко трояне толїкаго їхъ множества,
і сѣлнаго устремленїя понестї немогу-
ще, вѣ бѣгѣ не волею обратїшася. грекї
же созадї вѣ тѣлѣ сѣкуще їхъ нещадно
даже до вратъ градскїхъ умерщвляху.
во входѣ же вратъ наїпаче гражда-
номъ пагенїе бѣсть, но убо сѣ толї-
кїмъ граждане лютымъ не счастїемъ
во градъ свої вшедше самворїшася, і
врата градскїя жестокїмї і крѣпкїмї
запоры утвердїша, самї же на стѣны
градскїя всыдоша, і оттуду крѣпцѣ
боряхуся со грекї бесчїсленнымї, само-
стрѣлы і лукї і пращамї, і каменнымъ
метанїемъ, і множество грековъ у-
мерщвляху. Грекї же вѣ разныхъ мѣ-
стѣхъ лѣснїцъ устроївше ко граду
прїставїша, і на градъ всїмї тїцахуся,
їхже граждане бесчїсленнѣ умерщ-
вляху, сѣ лѣснїцѣ нїсвергающе.
Тѣмже грекомъ велїе і болѣснено і

трудоу наїде стѣсненіе, бесчїсленно
 бо убїїство їхъ умножїся. Тогда грекї
 въ велїцїї горестї душъ своїхъ,
 крѣпцѣ градъ онъ борюще сокрушаху-
 ся. Граждане же послѣдї многїмъ тру-
 домъ уже отягчїшася, немощнымъ і
 бесцїлнымъ сащїщенїемъ градъ свої са-
 ступаютъ. къ нему же грекї нестерпї-
 мымъ множествомъ устремївшеся по-
 лѣснїцамъ, на городокъ онъ восхо-
 дятъ, овї на стѣнахъ хоругві своя
 поставя во отмщенїе своїхъ убїї-
 тыхъ, і слїцѣхъ обрѣтають всѣхъ
 мечемъ погубляютъ гражданъ, і нїс-
 верженїемъ нїкого же щадятъ, рас-
 сужденїя возрасту не їмѣя, всѣхъ
 вкупѣ немїлостївно умерщвляють. но
 егда отъ гражданъ нїедїнь уже жївъ
 бѣ. Тогда грекї сокровїща градская
 їспытуютъ, і похїщенїемъ грабятъ і
 относятъ на своя кораблї. і егда уже
 вся

вся грабленіємъ іспрасгніша, тогда і городокъ онъ раскопаті умыслиша і нїсложївъ стѣны его, тѣмже высокіі менедонъ нїсу їмѣется, разрушену бѣвшу всему благолѣпїю его, потомъ же огнемъ вся попалїша, і перстѣ і пепелѣ і каменїя вся въ море ввергоша, і мѣсто оно ісправнїша, і нїкогого же знака оставїша, і тако сотворїша, яко нїкому отъ чловѣкѣ мощно было познаті, яко бѣ прежде градъ ту.

О посланїї пословъ греческихъ, улікса царя, і діомїда князя ко царю прїаму, о отданїї царїцѣ еленї.

Грекі же предреченнїя два городка побѣдною дланїю взяша, і вся градская грабленая богатства предъ лїце агамемнона царя, і прочїхъ царей прїнесоша, царь же агамемнонъ вся гра-

блєнїя їхъ расгѣлї їмъ сѣло чїннѣ
 комуждо подостоїнству труда їхъ,
 послѣдї же царѣ агамемнонѣ рече ко
 царемъ ї княземъ сїцевая словеса, друзї
 царїе ї княсї ї начальнїцы всего грече-
 скаго ополченїя, праведно бытї мнѣ,
 послы нача ко царю прїаму послатї,
 да отгастъ намъ царїцу елену, ї вся
 грабленная богатства восхїщенная
 во островѣ сїтарїїскомъ, цѣло вос-
 вратїмъ. І аще онѣ самѣ сїцевая
 усмотрїмъ сотворїмї себѣ беспреко-
 словнѣ, то по їстиннѣ честенѣ намъ
 будетъ восвратъ во своя сї. аще лї же
 нї, то не вїннї будемъ землю его
 плѣбующе. І что ся вамъ о семъ мнїмъ
 восвѣстїте мї да разумѣю. Онї же сїя
 слышавше, похвалїша усердно совѣмъ
 его, ї вскорѣ вѣ посолство їзбраша
 улїкса царя ї діомїда князя, ї отпусти-
 ша їхъ ко царю прїаму, онї же егда
 прїїдоша

пріїдоца ко трої, велмі удівішася
 толікому велічеству, і чюдному зга-
 нію града, во врата же градская егда
 вшедше, наїначе почудішася многімъ
 чуднымъ зганіямъ і прекраснымъ па-
 ламъ, велможскіхъ і гражданскіхъ
 домовъ, ко двору же царскому егда
 прішедше, пресѣлане уже удівішася
 лѣпотѣ толіцѣ дому царска, внутрѣ
 же двора вшедше, егда усрѣша древо
 оно чудное рукомворімыя хітрості,
 іже дворъ онъ далекімъ своїмъ окру-
 женіемъ вѣтвей покрываше, сташа ту
 велмі паче мѣры сряще дівляхуся дол-
 гімъ срѣніемъ, князі оні удівлше-
 ся, во врата многіхъ каморъ восхо-
 дятъ. Вшедшімъ же їмъ, во ону палату,
 ідѣже царь пріамъ во множествѣ благо-
 родныхъ сѣдѣше. Послѣ же царя
 пріама нікоея же честі поздравленіемъ
 непочтоша но сѣдшімъ їмъ акі про-

тїву его. Уліксѣ царѣ первісѣ начатѣ
сїсѣ глаголатї. Царю прїаме не велмї
дївїся, аще тїя мѣ первѣсѣ словесѣ
посдравїтеднѣмї не всѣскахомѣ, честї
нїкоея же благородїю твоему прїнося-
ще, сѣне тїя їмамѣ себѣ главногѣ
врага, ї врагѣ своему врагу нїкогда же
молїтѣ сдравїя но сопротївно тво-
рїтѣ, Агамемнонѣ царѣ, егоже велѣ-
нїемѣ мѣ кѣ тебѣ посланѣ, намї
прїкасѣваетѣ мї, да царїцу елѣну юже
отѣ предѣлѣ царства ея сїлно вос-
хїтїлѣ, отдалѣ бѣ есї царю, ї тяж-
кїя обїдѣ нанесеннїя ему во острѣвѣ
сїтарїїскомѣ, отѣ парїса сїна твоегѣ
по твоему їзволенїю, цѣло да восвра-
тїшї ему, яко да сдравагѣ совѣта любо-
вїю отѣ царя агамемнона насладїшїся,
аще лї же нї, то да вѣсї, яко слою смер-
тїю самѣ тѣ, ї сїнове твої лютѣ
поляжете ї воїнї твої ї всї граждане
оружїемѣ

оружіємъ пагутъ , і славніи сеї градъ
твої до конца іспраснітсѧ.

Царь же пріамъ разумѣвъ словеса
уліксова, нікогого же пожадавъ совѣт-
наго умышленія, сїцевими словесы
отвѣща ему. О возвѣщенїї, рече, сло-
весъ вашѣхъ удївленіємъ многѣмъ пог-
вѣжусѧ, яко сїцевая отъ мене всы-
скуете, неправду напїсующе мї, самї
сущє тїмѧмї не праведні, убїєте бо
мї отца, расорїєте градъ мої, погубїєте
благородныхъ моїхъ, умертвїєте вої-
новъ моїхъ, расплѣнієте гражданъ
моїхъ, восхїтієте вся імѣнїя їхъ,
отвесосте во своя царствїя жены їхъ
і дѣтї. Наїначе же всѣхъ, отлучїси
отъ мене сестру мою, і покасасте вся
лютая царству моему. Азъ же вся
сія ваша толїкая неправдованїя, і лж-
ности нанесеннїя отъ васъ претер-
пѣвахъ, нічтоже їсѣкуя, но токмо

посла моего послахъ къ вамъ , моля
 васъ о отданіи сестры моея , вся же
 прочая лютості ваша оставляхъ вамъ ,
 но нї тако возмогохъ отъ васъ благо
 что получїтї , не восхотѣсте бо
 нїже малымъ словомъ познати ся , яко
 зло сотворїсте , но отъ болшаго
 свсего возношенїя , въ гордыню воз-
 вѣсїстеся , і прещенїи лютымї посла
 моего преобїгѣсте , пагубною смертію
 грозяще ему , і того радї глаголю
 вамъ , нѣсть мѣста да словесъ
 вашего посолства услышу . І аще не
 бы самѣхъ васъ дѣло посолства за-
 щїщало , смертію срамнѣішею велѣлъ
 быхъ казнїти васъ , яко разбоїніковъ
 нѣкїхъ і слотворцевъ губїтельныхъ ,
 і сего радї отвѣдїте скоро отсюду
 да не слою смертію умрете , аще лї
 же мало закоснѣвше пребудете , то
 бесомнѣнїя въ смертнующую пагубу
 само-

самоісволно впадете, донелѣже бо васъ віжу, бесъ велікаго пополненія гнѣва быті не могу.

Къ сімъ же діоміѣ князъ вторгъ посолъ греческій расмѣявся велмі тако рече: О царю, аще ты отъ едінѣхъ насъ токмо і бесъоружныхъ толікою болѣшню погнѣтаешіся, яко не можеші бесъ гнѣва велікаго срѣті на насъ, колі же паче поболші душою, егда удріші предъ градомъ твоімъ сімъ, болѣ ста тѣсящъ грековъ въ непрестанныхъ оружїяхъ на тебе самого і на твоїхъ лютѣ наскакающїхъ, і нічтоже сотворіті їмъ можеші, отъ-всюду бо страхомъ пораженъ будеші.

Тогда енея іже подлѣ царя пріама, нікому же посредствующу, сѣдѣше, тако рече ко царю пріаму. О велікій і благородный царю, да повеліть абіе благородіе твое грубому сему
госаді-

госагїтелю урѣсамї госагїтелнбї
 ясыкѣ его, дерсостно послужївшїи не
 накасанному уму его. яко да ктому
 і прочїи таковїи грубїтелї не дерснутѣ
 таковаго укорїснена бесчестїя прїно-
 сїтї велїкїмѣ царемѣ.

Кѣ словесемѣ же енеїнымѣ діомїгѣ
 сѣло подвіжеся на гнѣвѣ, тако рече
 снєю, о кто тѣ еси, яко вѣ рѣчехѣ
 твоїхѣ добрѣ знаю тя не праведнаго
 бѣмї судїю, но протївоглаголнїка
 остра, сѣло желаю, тя да бѣ вѣ мѣ-
 стѣ подобнѣ нѣгдѣ. обрѣстї тя
 моглѣ, їже ї достоїная благодаренїя
 восгалѣ мї бѣхѣ за сіе твое сло-
 вѣмїе, еже їсѣрекѣ еси о мнѣ толѣ
 не благодарнымѣ словомѣ, добрѣ
 віжу, блаженѣ естѣ царѣ онѣ, їже
 вѣ совѣтнїка держїтѣ тебе, яко толѣ
 добрѣ знаешї совѣтоватї царю, да
 бѣ царѣ твої дѣїственнїкѣ толїкїмѣ
 неправ-

неправдамъ былъ. Къ словесемъ же пакі
 діомідовымъ мнозі вскочівшє отъ
 возлежащихъ і історгоша мечі своя,
 восхотевшѣ абіє. расцѣпці діоміда.
 герсості его раді, на нїхже царь
 пріамъ громко возопі, да не вредятъ
 его, рече бо сїце, лутче мї естѣ,
 да самъ азъ укорїсну кую постражду,
 неже лі посолъ нѣкїї въ моемъ дворѣ
 обїду кую потерпїтъ, ілі не вѣсте,
 яко своїственно естѣ бесумному
 показоватї своя бесумїя, і нїсводїтїся
 къ явному своему безчестїю, тмою
 бо нерасумїя своего отвсюду обїятъ
 естѣ, і яко слѣпъ шествуетъ ко
 своеї ему погїбелї, нещучя въ словесѣхъ
 бесумїя своего показатї хра-
 бростѣ свою, такоже і мудро-
 му бѣваетъ въ похвалу, претерпѣ-
 ватї бесумныхъ блуженїя, і реченая
 отъ него слушаатї, і слышаннымъ
 смѣятїся,

смѣятіся , а не отвѣщати по его
безумію . нїже отмщевати себѣ да не
подобенъ будетъ ему .

Царѣ же улїксѣ вѣдѣвъ сїцево не
согласное стропотство , воздвїгся
въ полатѣ царѣствї . герсостїю дї-
омїдовою слова его остроумнѣ
прехвати , да не многословїтъ , рече
ко царю тако , царю прїяме , вся сїя
вѣдѣнная і слышанная сгѣ , і тобою
реченная царю агамемнону вѣрнѣ до
несемъ , і сїя їспече їсбїге їсб палатѣ
сѣ нїмже і дїомїдѣ і прочїї грекове
їсбїдоша . і на конї своя всѣдше , ко
грекомъ отвѣдоша , і царю агамемнону ,
і прочїмъ царемъ вся вѣдѣнная і слы-
шанная во трої , возвѣстїша . і о
прїамовѣ отвѣмѣ сѣло почудїшася
грекї .

о посланії ахіллесовѣ і теляѳовѣ, во
 страну мессійскую, съ воінствы ихъ,
 удержанія раді брашенныхъ
 обілії.

Царь агамемнонъ і протчїї царіе,
 і князі гречестїї, послаша хра-
 браго ахіллеса і сілнѣшаго те-
 ляѳа съ тремя тысящамї воінъ храб-
 рыхъ во страну мессійскую, да оттуду
брашна доволна въ воїско греческое
 прївезуть. Онї же по повелѣнію ихъ,
 вшедше въ кораблі своя съ предірене-
 ннымъ воінствомъ, поїдоша въ путь
 свої, і егда прїїдоша тамо, і въ прїста-
 ніще оно вшедше, і кораблі своя крѣпце
 прївѣзавше, снідоша на землю, і шатры
 своя поставїша. Тогда царь теутранъ,
 тоя страны господь, не терпя во своей
 землї пребыванія ихъ во множествѣ
 воінъ, і во многѣ союзѣ пѣшихъ стѣ-
 сненъ

сненъ прїїде на брегъ. Грецы же вїдѣвше прїшествіе его, со многою скоро-
стію оружїя своя прїемлютъ, на конї
своя всѣдше, бранѣ спустївше съ нїмї
крѣпко ратную, і борбу умножївше
велмї ужасную, отъ обоїхъ странъ мно-
жество воїнъ падаєтъ, і земля прупїємъ
мертвѣхъ покрываєтся, і кровѣ їхъ
яко вода по всюду раслїваєтся, бранѣ
же сѣлнѣ кїпїтъ между їмї, отъ труб-
наго же гласа і отъ трескомъ оружїя,
і отъ гласовъ ясвеннѣхъ далече слыша-
нїємъ возвѣщаєся ополченїе їхъ, мносі
бо велмї падаху отъ грекѣ, но множає
отъ врагѣ їхъ, аще бо грекї і многою
храбростїю цвѣтяху, но протївїтїся
чїслу сопостатѣ своїхъ егда можаху,
і по їстиннѣ всї бы грекї былї слѣ-
убїєні, аще не бы онѣ чуднѣї въ дѣ-
лѣхъ оружныї ахіллесъ былъ, їже прї-
лѣжнымы промїсломъ рассмотрївъ
количества

колічества браннихъ і качества їхъ уразумѣ. Відѣ царя теутрана посереді сраженія браннихъ противу враговъ своїхъ шкоды тяжкія наносяща, і сего раді устремітелнѣ скочивъ въ полкъ разрушаєть і расторгаетъ ополченія, і всѣхъ противу текущихъ ему убиваетъ кої кв его пріхожденію не отверсають ему путі, кв царю убо теутрану яко левъ рыкая прілѣпляється, і доставаєть его мечемъ голымъ, частымъ умучаєть пораженіємъ, і шолома его усомъ расторгнутымъ вихищена царя сілою нїсложі на землю, і воставивъ десніцу во своемъ яростномъ смѣлствѣ, хотяше главу его отбяті, но теляѡб князь, іже по ахіллесе вторгнї браняше, відѣ ахіллеса сїце свѣрѣпствующа надъ царемъ теутраномъ. внесєся устремітелнѣ, подъ разъ меча ахіллессова, щитомъ своїмъ

приємлетъ, ꙗхїллеса любеснѣ просїтъ.
 да царю теутрану яко побѣждену
 сущу послѣднюю мїлостъ мїлосердія
 своего надъ нїмъ сотворїтъ, ꙗко яко
 побѣдїтель да пощадїтъ, къ нему же
 обѣщевая ахїллесъ тако рече. коя тя
 подвіже явная вїна, яко протїву сїще-
 ваго нашего толь лютаго врага, со-
 держатї мїлостъ щедру, ꙗже толь лю-
 тымъ своїмъ устремленїемъ оружна-
 го упованїя, насъ первїе утрудї, ꙗтого
 радї праведно естъ да впадется въ яму
 юже їскопа. Емуже теляѡбъ тако рече,
 господї мої, сеї бѣ царь отцу моему
 нѣкоїмъ блїжнїмъ прїятелствомъ
 союзенъ. ꙗ азъ самъ такожде нѣкогда
 въ землю его прїходїлъ едїніцею, бес-
 конечнїя честї мїлостъ мнѣ открьлъ,
 ꙗтого радї о пагубѣ жївота его всѣ
 омерзаю ꙗ жесточаюся о смертї его.
 Емуже ахїллесъ тако рече, се тебѣ его
 предаю

предаю воѡмї ї, ї да сотворїшї о немѣ
 якоже хочешї. ї тако прїемѣ его
 теляѡѣ князѣ, любешнѣ цѣлуя. Царѣ
 же теутранѣ повелѣ воїномѣ своїмѣ,
 такожде ї ахіллесѣ повелѣ грекомѣ
 преслатї отѣ бїтвы, ї сему бївшу,
 абїе скончася бранѣ, ведеться убо царѣ
 теутранѣ во своя царскїя палатѣ
 язвенѣ, са нїмже ахіллесѣ ї теляѡѣ
 їдутѣ послѣдующе. ї вѣ домѣ царѣ-
 скїї прїемлються гостї вѣ велїцѣї честї,
 царѣ же теутранѣ на ложї царстѣмѣ
 полагается їснемогая отѣ ранѣ. По
 трехѣ же днехѣ егда царѣ крѣпцѣ їс-
 неможе, ї кѣ смертї уже прїблїжїся,
 ахіллеса ї теляѡа кѣ себѣ прїсватї по-
 велѣ, ї абїе прїїдоша кѣ нему, тогда
 царѣ рече їмѣ сїце, славнїї ї благо-
 роднїї княсї, долго жїтїе да будетѣ
 вамѣ, асѣ же нынѣ отхожду уже
 вѣ путь смертнїй, наслѣднїка же

царствію моему не їмѣю. і непрістоїно по правдѣ нікому же їному отгати скіпетръ держави моея, токмо теляѡу князю любїмѣйшому моему сїну, сотворївшему надомною толїку мїлостѣ, во время нужди моея. тѣмѣ же глаголю тї вселюбешїшїї сїну теляѡе, да сѣ радостїю прїїмешї его. і да будешї по мнѣ вѣ столпѣ правленїя людемѣ сїмѣ. Сїя же слѣшавѣ теляѡѣ начатѣ плаканї сѣло о смертї его. Царѣ же теутранѣ прїемѣ его за руку, і посади на престолѣ своемѣ, і своїма рукама возложї вѣнець на главу его, і перстенѣ снемѣ сѣ рукї своея. і возложї на руку его. Такожде і скіпетръ і державу свою вручї ему. людїе же пагше поклонїшася ему, прославляюще царство его, і сѣ велїкою радостїю вѣрну прїсягу ему сотворїша. Не помножѣ же времяні царѣ теутранѣ

ранѣ умре, царѣ же теляѣв о смерті
его всмі оскорбіся, і доволно рыдавѣ
о немѣ, послѣдї же тѣло его чїномѣ
царскїмѣ погребѣ. і гробнїцу сребря-
ну сотворї нагѣ нїмѣ, і подпїсатї
повелѣ сїцевымї словесы, лежїтѣ сѣ
царѣ теутранѣ, егоже смертію сконча
Ахїллесѣ. іже по себѣ теляѣу князю
скїпетрѣ царствїя держатї предаде.
По смерті же царя теутрана, повелѣ
царѣ теляѣв наплнїтї ахїллесу кора-
блї его всякїхѣ брашенныхѣ обїлїї, і
такѣ отпустї его, і вѣ предѣ обѣща-
ся їмѣ доволствомѣ брашеннымѣ по-
могатї, ахїллесѣ же ему о семѣ много
благодарївѣ отвѣде вѣ путь свої. Егда
же прїїде ко грекомѣ, тогда всї царїе
і князї, спешеся на цѣлованїе ахї-
ллесово, вопрошають его о теляѣе
князѣ, онѣ же вся їмѣ порядку їсповѣда,
како теляѣв царѣ быстѣ, і како обѣ-

щася їмъ помогати брашенными обїліи,
онї же сія слышавше, сѣло возрадова-
шася о случшихся, і теляѳа царя про-
славляху. сани любїма его велми їмяху,
і всѣхъ сілнѣша.

о прїшествїї паламїдовѣ въ воїско гре-
ческое, і о совѣщанїи цареї і князеї
греческихъ, како ілі коїмъ образомъ
могутъ прїступити ко брегомъ троян-
скимъ.

Не у грекомъ отъ острова менс-
дона еще опшедшїмъ, егда
славныї онъ царь паламїдъ
сынъ наула царя съ трїдесатию
караблї своїми ко берегу менедон-
скому прїста, егоже вїдѣвше грекї
сѣло возрадовашася радостїю великою,
сани бѣше сеї паламїдъ, мужъ сѣло
храбръ: і многїмъ смѣлствомъ паче
процвѣтѣше, такожде і воїнство
его

его многою храбростію паче їнѣхъ свѣтлі і проявлені бяху, і сего раді молять его грекі, яко да едінь отъ сотнікъ поставітсѣ і воспрііметъ на ся санъ сеї, его же паламідъ любешѣ воспріятъ. Тогда царь агамемнонь, і прочіе царіе і княсі греческія совѣтѣ многія начаша іспытовати. како возмогутъ бесѣ тяжкіхъ своїхъ бѣдъ ко брегомъ проянскімъ прістати, і недоумѣвахусѣ, едінаго тогда діоміда совѣтѣ утвердісѣ, рече бо сіце. О свѣтліі і благородніі царіе і княсі, кто не посасрїтъ намъ о закоснѣніі малодушія нашего, ілі кто не посмѣетсѣ отъ чловѣкъ мудрыхъ сомнѣнію не мужества сего, і страхованія ужаснаго не прїішетъ намъ. се убо самі зряще відїте яко уже годъ цѣль мїну, отнелїже вѣ семлю сію внідохомъ, і вѣ семъ островѣ нї-

кому же намъ насїлуующу, самї себе
 заключїхомъ не поступнї пребываю-
 щє, ї нї едїнаго же промѣшленїя тво-
 ряще, воїстїнну бо ї самї трояне
 вознепщуютъ насъ страхомъ бытї
 пораженнѣхъ не мужество наше вї-
 дяще, ї нынѣ аще благоволїте по-
 слушатї совѣта моего, расторгнїте
 убо медленностъ вашу, отложїте со-
 мнѣнїе всякаго малодушїя, ї обещи-
 тесь въ мужество, препояшїтесь
 храбростїю сілѣ вашїхъ смѣлствомъ
 отвсюду себе оградївше, шествуїте
 немедленно ко трої, нїчтоже со-
 мнящєся, коснѣнїемъ же нашїмъ нї-
 чтоже можемъ благосотворїтї, но
 токмо врагомъ нашїмъ прїгодство
 подаемъ, самї на ся вооружающе їхъ,
 отвсюду бо соберутъ себѣ ратную
 помощъ, неудобъ побѣдїмї будутъ
 азъ бо їзвѣстнѣ бытї мнѣ, троянѣ
 їнынѣ

і нѣнѣ оружіемъ препоясавшихся уже
і насъ ждущихъ, оружною мужества
своего рукою прїятї тїщащихся, і не-
мощно естѣ намъ інако нікако же
на землю враговъ нашихъ снїтї, токмо
остріємъ меча убївателнаго, і сего
радї вседушно отъ нѣнѣ помщїмся
на бресѣхъ троянскихъ шатры нашї
поставїтї, да не вѣ продолженїї на-
шего малодушнаго коснѣнїя, онї
самї собравшеся їзбїдуть і побѣдять
насъ, мужества своего смѣлствомъ,
і егда же діомїдъ слово свое сконча.
Тогда всї царїс і княсї совѣтъ его
похвалїша. і къ путї обступленїя
троянскаго устроятїся начаша со
многїмъ попечїтельнымъ тїщанїемъ.

о устроєній караблеї греческихъ пер-
выхъ, і послѣдующихъ пріходящихъ
во облежаніє града трої, і о первої
брані.

Первое убо уставіша предвѣіи
караблеї сто просперші парусы
знаменіямъ вѣющімся, і хо-
ругвіямъ ратнымъ, таже въ нѣхъ
городкомъ поставленнымъ, і многѣмъ
браннымъ мужемъ на снѣтѣе готово
стоящихъ. По нѣхъ же послѣдуетъ
і другое сто караблеї, таже со
многѣмъ опасенія смѣлствомъ, во-
оружіи воїні стояху. По нѣхъ же пакі
і третіе сто караблеї въ нѣхъ же воїні
сѣло храбрї і чудні бяху ко ополченію.
Прочїи же караблі по пучїнѣ плывущї
въ нѣхъ же і брегї срябъ. Послѣдї же
і самую трою егда успѣша, направль-
ше прямо караблі своя, ко брегомъ
пріхо-

приходять , і на землю со многім
желанієм сніти тшашся .

Трояне же відбвше караблі онѣ уже
у берегъ своїхъ , і берегі вѣ толѣцѣ
множествѣ карабленаго колїчества
окруженї сущє , скоро ко оружїю вер-
жуться , не пождавше княжскаго , ілі
царскаго спущенїя . бесчїннымъ те-
ченїємъ на берегъ моря тшатся сѣ вс-
лїкїмъ устремленїємъ ратнаго смѣл-
ства . Грекї же вїдѣюще , толїко мно-
жество троянѣ , вѣ защїщенїє берега
прїшедшїхъ множеству їхъ дївїшася ,
новѣшїмъ удївленїємъ подвїгоншася ,
вїдѣюще їхъ толѣ храбрѣ і толѣ чїннѣ ,
покровенїсмъ оружїемъ одбїянныхъ ,
і сѣ вслїкїмъ смѣлствомъ храбростї
стоящїхъ велмї удївлевахуся , не
многї отъ караблї многовѣтреннєю
яростїю порїваємї , о берегі сокруша-
хуся , і многїхъ воїновъ греческїхъ
море

море живихъ поглоті, і кої живі бяху,
і на землю снідоша, отъ троянъ мно-
гимъ мученіємъ умерщвляються, і
бліжніе воды берега кровію убієннихъ
червленіються, нікогда бо нігдѣ же
читается воіску коєму толкімъ не сча-
стіємъ, і толкою пагубою на землю
врагъ своїхъ, тако сшедшихся когда.
Послѣдїже другое сто караблеї въ то-
же мѣсто пріходять, но не со устре-
мленіємъ, парусы бо своя прігодствомъ
многимъ спустивше, мужескі землі
коснутіся понудїшася, їхже трояне
оружною рукою прїяша, мужественнѣ
возбраняюще прїступъ їхъ на землю,
множество бо грековъ мечемъ убїваю-
ще, тогда въ караблехъ онѣхъ сущїї
грекове, вїдяще своїхъ воїновъ, толкое
паденіе уготовивъ самоспрѣлы бесчї-
сленное колїчествомъ і частымі пора-
женїї стрѣлъ, стрѣляюще троянъ, отъ
берега

брега отгоняють, са́мострѣ́лнаго же раді́ страха отступлши́мъ мало тро-
яномъ. Грекі́ же въ то время і́сключи́ше і́зъ караблеі́, і́ на коні́ своя всѣ́дше на брань вѣ́дуются. І́ сего раді́ тро́яне мужескі́ съ нѣ́ми і́ крѣ́пцѣ́ борющеся, отъ грековъ же ца́рь протесі́лаі́, первы́й на брань прі́ходѣ́тъ, і́ на тро́янъ толь мужескі́ нападае́тъ і́ крѣ́пцѣ́ убі́ваетъ і́хъ, і́ уязвляє́тъ, і́ съ конеі́ нѣ́слагаетъ, такожде і́ воі́ні е́го сі́лою ца́ря своего крѣ́пцѣ́ борющеся съ тро́яны́ поле прі́обрѣ́тають. Тогда́ же ца́рь архелаі́ і́ ца́рь протеноръ съ карабле́ свої́ми ко бре́гу прі́ставають, і́же воі́ні і́ коні́ своя і́звемлю́тъ, і́ желані́емъ брані́ на коні́ своя восходя́тъ, і́ нападше на тро́янъ смертно́ воі́нство преновля́ють, і́ того раді́ вопль велі́й і́ смя́теніе сѣ́бно воста́. Отъ обоі́хъ бо страна́ множество́ много воі́нъ нападае́тъ

падаєть. і воздухъ воплемъ многімъ
 смущается отъ оскудѣвающїхъ впа-
 денїи. архелаю бо і протенору. царемъ
 мужемъ храбримъ, едіначе убїваю-
 щімъ троянъ, тогда царь аскаль і
 царь агаль, со своїмї караблї ко берегу
 прїсташа. По нїхъ же абїе і князь не-
 сторъ со своїмї караблї, такоже ко
 берегу прїста, іже і конї своя їсвемлютъ
 отъ караблеї, і на нїхъ всѣдше жажду-
 щімъ серцемъ на брань прїходять.
 Трояномъ же протїву їхъ на прязаю-
 щімъ, брань острѣішую, воплъ
 пакї велїи умножїся вѣ полцѣхъ, сокру-
 шаются же копїя, свїщуть по аеру,
 многїя стрѣлы, трепещуть плещї,
 падають убїваемїя воїні, і толъ крѣп-
 цѣ уже борющєся грекї, яко троянъ
 неволею вѣ бѣгъ понудїша. но тро-
 янское бесчїсленное множество, не у
 еще бранї коснувшееся, на грекї
 устремї-

устремітелнѣ направляются, і бранѣ крѣпцѣ умножаютъ. преновленеі же бѣвшіі брані, паденіе пакі веліе умножїся грекомъ. толїко бо трояне храбростїю сілѣ своїхъ возмогаху . яко грекі толїкаго їхъ устремленїя понестї не могуще , вѣ бѣгѣ обратїшася, і бѣжаще наконецъ брега доїдоша, їхже трояне немїлостївнѣ сѣчаху, і по істїннѣ всї бы грекі былі ту слѣ убїенї. Аще не бы храбрїи улїксѣ царѣ со своїмї караблї ко берегу прїсталѣ. Іже абїе воїні і конї їзвѣтѣ на бранѣ прїходятѣ, і на троянѣ мужескі нападають. Востають же убо грекі вѣ прїшествїе улїкса царя творяще крѣпцѣ бранѣ со троянѣ, і убїїство умножающе, улїксѣ же царѣ, яко левъ рыкая посредї полковъ вѣ крѣпостї оружія , і пораженїемъ копїя своего троянѣ крѣпцѣ воюетѣ, овыхъ убїваетѣ

ваєть. овѣхъ уязвляєть, овѣхъ съ коней нѣслагаетъ. Егоже фѣліменъ царь нафлагонскіи вѣдѣвъ въ толѣцѣхъ храбрості ратующа, въ толѣцѣхъ убійствѣхъ вредяща троянъ, копѣемъ своїмъ крѣпцѣхъ порасѣ его, і съ коня сверже, Улѣксъ же пѣшъ їмѣ нужду бѣіся, но фѣліменъ пакі очістѣвъ копѣе свое напярженіемъ жесточайшѣмъ порасѣ улѣкса царя, да яко сокрушену бѣвшу щіму его свѣтлыхъ бронеі, прѣіде до доскъ, їмже сокрушеннымъ і расшѣбеннымъ сущѣмъ, крѣпку язву ему вонсе. Улѣксъ же нѣже паденія своего убояся, нѣже отъ вонсенія ему ранѣ устращѣся, востаетъ отъ землі скоро, і пѣшъ якоже бѣ ему мощно, копѣемъ своїмъ на фѣлімена царя нападе, і порасѣ его въ гортанѣ, і органнѣя жѣлѣ его разрѣсавъ, і съ коня сверже яко бездушна, егоже трояне на щѣмъ положѣша,

і яко

ї яко мертва отслана во трою ,
 о мнїмої убо смернї фїлїменовѣ .
 трояне сѣло смутїшася , ї аще не бы
 тої случаї былѣ нападшїї на нїхѣ о
 ясвѣ фїлїменовѣ то безѣ сомнѣнїя бы
 все воїско греческое сшегнше на землю ,
 ї воюющее , жївота своего послѣдняго
 негодїя плакало бы . Но кѣ сему убо
 царѣ тоасѣ ї талїїскїї со своїмї караблї ,
 ї славнїї теламонѣ со своїмї караблї ,
 ї менестеї аѣїнскїї князѣ со своїмї кара
 блї ко берегу прїсташа , ї на бранѣ исхо
 дятѣ ї на троянѣ мужескї нападаютѣ .
 шѣмже трояне толїкаго їхѣ множе
 ства , ї сѣлнаго їхѣ устремленїя поне
 стї не могуще падаютѣ , ї вѣспятѣ
 їтїї невольно понужденї сумѣ . Тогда
 царѣ персеї ефїонскїї їсѣ града троян
 скаго во множествѣ воїнѣ смѣлѣ їсѣде ,
 ї на гресковѣ направляется , велмї остро
 умнѣ ї мужественнѣ сѣчаше їхѣ ,
 Н вѣ егоже

въ егоже прїшествіе трояне шолѣко во-
 спрїяша сілное смѣлство, да яко свѣжї
 быша въ сілахъ на грековъ устремї-
 телнѣ нападають бесѣ мїлостї убїва-
 юще їхъ. і на конецъ брега догнавши
 їхъ, убїїство бо умножїся грекомъ
 вслїе, і недовѣдомо і тяжко стѣсненїе
 нападе на нїхъ, і было бы сѣло множае,
 аще не бы храбрїи паламїдъ, со своїмї
 караблї, і менелаї царь со своїмї, і
 царь агамемнонъ всего греческаго вої-
 ска властель со своїмї караблї ко
 берегу прїстана, і во множествѣ сѣло
 храбрѣхъ воїновъ ісходящъ, і всї
 бранї прїмѣшаются, і на троянъ
 усты меча нападають. Тої бо самъ
 храбрїи паламїдъ іскорененїе троян-
 ское помышляя, на сїгамона брата
 мемнонова і внука царя персея, іже
 тогда самъ отъ своея оружїи
 храбростї дївнїя пворяше, нападе
 і воисѣвъ

і вонзїв вь него своє расѣкателное
 копїе , і посередї ребрѹ уязві его і сѣ
 коня сверже. угашена , і оставїв его
 обратїся на троянѹ не мїлостївно
 убїваше їх. Трояне же падають
 предѹ нїмѹ, подвїятї паламїдова устремленїя не могуще , вѹ бѣгство обра-
 тїшася , і путь єму чресѹ полкї своя
 неволно отворяюще , самї же бѣжаще
 предѹ нїмѹ отѹ меча его погїбаху.
 Воплѹ же велїї умножїся і сокрушенїе
 трояномѹ лютое прїблїжїся , блїсѹ бѣ
 стѣнѹ градскїхѹ уже трояне бѣжаще
 прїїдоша , такожде і протесїлаї єлар-
 рдорскїї отѹ їсперва устѹ меча
 троянѹ погублятї не прѣставаше .
 Тогда храбрѣїшїї вѹ воїнѣхѹ, сїлнѣї-
 шїї екторѹ, акї ко гласу вопїющїхѹ
 воста їсѹ града троянскаго смѣлѹ
 во множествѹ їсїде воїнѹ , пламенємѹ
 яряса возженѹ, вѹ блїстающїхѹ свѣ-

тся оружїяхъ. ꙗко расѣка копія щїмъ
 нося славымъ блїстанїемъ сложенъ,
 назнаменанъ по образу трехъ лвовъ.
 на грековъ же сілнѣ находїтъ, ꙗко расру-
 шївъ полкї їхъ, не сокрушїмою сілою
 бранї своея, протесїлаю царю прїїде
 встрѣчу, ꙗже проявъ уснѣ меча сво-
 его погубляше непрестанно, ꙗко поразї
 его мечемъ голымъ во главу сїце;
 яко отъ верху главы его расѣче
 его на полѣ даже до сѣдла не сашї-
 щающую оружїю его. І сея радї вїнѣ
 падаєтъ убо славнїї ꙗко храбрїї царь
 протесїлаї угашенъ. но екторъ оставя
 того, направляется въ частїя мно-
 гочїсленнїя греческїя полкї, бесчїсле-
 ннѣ убївая їхъ, да яко въ малѣ часѣ
 абїе межѣ ополчаємыхъ мечъ его по-
 наваєтся, послѣ бо себе множество
 трупїя мертвѣхъ оставляєтъ, да яко
 всї грекї отъ лица его бѣжашъ пора-
 женї

жені его смертоносныхъ понести не
могуще, путь ему чрезъ полкі своя
несвольно отворяють. Самі же предъ
нимъ падающе люте умирають, і въ
побѣжденіи своемъ прілѣжнѣ едінь
другаго вопрошаше: кто убо естъ
онъ тако храбрый воїнъ, і сїце смѣлыі
оружникъ, і мнози болѣшеннымъ слу-
хомъ познавають сго бытіі ектора
сына царева всѣхъ храбрыхъ сілнѣша.
Ізвѣстно бо мняшеся грекомъ оста-
точныя дні своя кончаті отъ него
чающимъ. Солнце же уже обраща-
шеся на вечеръ, егда екторъ оруж-
нымъ утомленіемъ нѣкакo утрудіся
внѣде во градъ оставль прочіхъ тро-
янъ ратовати со грекѣ. По отше-
ствіи же его грекѣ яко отъ сна убу-
дѣвшеся, отъ страха екторова, ілі яко
отъ пїянства люта іспресвѣвшиіся,
пакі на ополченіе грядуть, і брань

пакі спустівше съ трояны , но не
 тако якоже прежде. Трояне бо паче
 одолѣвають їмъ, понеже ужасу оному
 въ сердцахъ їхъ пребывающу , і того
 раді на брані їзнемогающе падаху
 предъ трояны , трояне же въ велїцїї
 храбрості смѣлства своего хождаху
 крѣпцѣ ратующе їхъ . Тогда же
 храбрїи ахїллесъ съ караблі своїмі
 ко брегу прїста , їже абїе воїны і конї
 своя їзвелъ їсѣ караблєї , і на бранѣ
 прїходїтъ , і нападѣ на троянѣ смер-
 тно воїнство преновляєтъ , не мїло-
 стївно убївая троянѣ , і въ бѣгство
 абїе обратї їхъ , поле бо оно многїмі
 мертвецы постла. Восстають убо
 грекї въ прїшествїе ахїллесово , тво-
 ряще устремленїе на троянѣ муже-
 скї , сѣжуще їхъ бѣжащихъ , воплѣ же
 велїї умножашеся отъ пагенїя язве-
 ныхъ троянѣ . Потомъ же і всі
 караблі

караблї греческія ко брегу прїставше
 на брань прїїдоша, і пагубу трояномь
 велїку умножїша, і даже до врать
 градскїхь догнаша їхь, і ту паче
 убїїство умножашеся, і было бы і
 сѣло множае, аще не бы храбрїи
 троїлѣ і парїсѣ і деїѣсѣ сынове царя
 прїяма їшедше їсѣ града со множе-
 ствомь воїнѣ помоглї трояномь,
 вѣ їхже прїшествіе премолче убїїство.
 і нашедші нощї бї сѣнї брань преста.
 Трояне убо внїдоша во градъ, і врата
 градская жестокїмї утвердїша запоры.
 Ахїллесѣ же со грекї во мносѣ славѣ на
 брегѣ моря прїходятъ. Тогда же царѣ
 агамемнонѣ усмотрївъ мѣста подоб-
 на, повелѣ вѣ нїхь ставїтї шатры, не-
 їмущїи же шатровѣ, лачугї новїя со-
 орудїша, і тако всї пребыванїя сѣбѣ
 устроїша вѣ нощѣ ону. Трояне же
 аще і велмї бесмѣрну высоту стѣнѣ

градскіхъ їмѣша, но верху їхъ поставіша стражі . Такожде і грекі около воїска свого сѣло многі огні возжгоша, і острогі поставіша, едіні кождо їхъ отъ другіхъ бояхуся. Сїя убо брань первая бысть между грековъ і троянъ, егда грекі снідоша на землю .

о устроєніі полковъ троянскіхъ
отъ ектора.

Прошедші убо ноці, встающу же утру. Онѣи браннѣи і храбрѣи екиноръ въ восводствѣ своемъ некїїся, бѣвшу утру глубоку повелѣ всѣмъ браннѣмъ вооружатися на нѣкоєї площадї посредї града , і прїсва дву отъ сроднікѣ своїхъ , клаукона сына царя тесея, і сѣмбора брата своего, вождєніє перваго полка
пре-

предаде їмъ , предаде же їмъ і двѣ
 тѣсящї воїновъ храбрыхъ , і повелѣ
 едїны отъ вратъ градскїхъ отво-
 рїти і на поле їсходїти. Онї же прї-
 емше отъ ектора отпущенїе їсходять
 на поле. і ко греческому воїску остро-
 умнѣ прїходятъ. Второй же полкъ
 устрої екторъ , отъ трехъ тѣсящъ
 воїновъ храбрыхъ. Воеводу же їмъ
 далъ царя Іппона сїлнаго , і повелѣ їмъ
 їсходїти враты онѣмї предреченнымї,
 і ко грекомъ сѣло прїходїти. Онї же
 прїемше отъ него отпущенїе , їсхо-
 дять на поле , і первому полку соеди-
 няются. Третїи же полкъ екторъ
 устрої , въ немъ же пять тѣсящъ вої-
 новъ сѣло храбрыхъ і разумныхъ .
 Воеводу же надъ нїмї учїні троїла бра-
 та своего , і тако рече троїлу , любї-
 мѣшїи брате мої : сѣло ужасаєтъ мя
 і въ недоумѣнїе прїводїтъ бесмѣрноє
 Н 5 смѣл-

смѣлство серця твоего. І того радї вселюбезнїї мої глаголю тї, да не бес-
совѣтнѣ послѣдуешї смѣлству сер-
ця твоего, но на бранѣхъ остроумнѣ
да учїнїшї, да не како врасї наші
желающе колѣ много паденїя нашего,
о твоєї легкостї порадуются. тѣмже
нынѣ любеснѣїшії сѣ мїромѣ да їзбїде-
шї ї сдравѣ да возвратїшїся, якоже азъ
желаю, смуже троїлѣ тако рече: любї-
мѣїшії господїне мої ї брате, смїгѣ-
тїся враговѣ нашихъ аще ї не пого-
баетѣ мї, но отѣ саповѣдеї твоїхъ,
яко любїмѣїшаго мї брата ї господа,
нікогда же уклонюся. І тако прїемѣ
отѣ ектора отпущенїе, скорїтѣ ко
врагомѣ. Четвертїї полкѣ екторѣ
устрої, вѣ немже трї тїсящї седмѣ
сотѣ воїновѣ: направляемї же сїї бяху,
отѣ нѣкогого храбра ї чудна мужа їме-
немѣ ефрема, кѣ сему же полку
воеводу

воеводу поставі ратнаго царя фрїгійскаго ксаніппа, іже і прїемь оть ектора опущеніє, ісходїть ко врагомь на ополченіє. Пятый же полкъ устрої екторь, вь немже тьсящї пятї стамь воїновь повелѣ быти, воеводу же їмь учїні полїдама князя антенорова сына, мужа велмі храбра, іже і прїемь оть ектора опущеніє ісходїть їсб града, і ко врагомь на ополченіє смѣло прїходїть. Шестый же полкъ екторь устрої, вь немже повелѣ быти чєтыре тьсящї трї ста воїновь, воеводу же учїні їмь князя енея, мужа разумїтелна, їсблнчудна, іже такожде прїемь оть ектора опущеніє, ісходїть ко врагомь. Седмый же полкъ устрої, вь немже повелѣ екторь быти пять тьсящєї їсбранныхь воїновь. Сїї же воїні сѣло ученїяху вь мастерствѣ лучномь і стрѣлахь, поставі їмь деїфеба брата своего.

іже

їже ї прїсмь оть ектора отпущенїе,
їсходїть ко врагомь своїмь. Осмьї же
полкь устрої екторь, вь немже воїновь
їсбранных ї крѣпкихь мужей десять
тїсящь, воеводу же учїнї їмь парїса
брата своего. ему же во слѣдъ съ пол-
комь своїмь, ї самь мьслїть поїмї.
Парїсѣ же прїемь оть ектора отпуще-
нїе, їсходїть честнѣ їсѣ града, ї ко
врагомь своїмь прїблїжається на опол-
ченїе. девятьї же полкь екторь устрої
вь немже такожде їсбранных ї крѣп-
кихь воїновь повелѣ бьшї двадесять ї
пять тїсящь, їхже своему воеводству
полагая, веде вь немь десять братовь
своїхь родныхь. Самь же екторь по-
требнымї ї вѣрнымї оружїи отьсюду
оградївся на конь свої всѣде, їменемь
галатеї, о его же крѣпостї ї велїчествѣ
ї красотѣ ї їныхь его сілахь дївная
написана дарїї. Бяше бо екторь по їспїн-
нѣ

нѣ чудныи воїнѣ і крѣпкіи ополчїтель,
і воїнскаго ратнаго ополченїя мудрѣи-
шіи воевода і началникѣ. Знаменїе же
хоругви его поле бѣ все слато, посреди
же его едінь бѣше левъ краснымъ
цвѣтомъ і изображенъ, наконї же екторъ
сѣдѣше вооруженъ, якоже нѣкїи
остросрїтелныи орелъ опаснѣ рас-
смотря уловїти себѣ желаше, нѣкїи
вождемънынѣ ловъ; Іко отцу своему
царю прїяму тако рече: дражайшіи і
любешнѣшіи господї мої і отче, пре-
славныи велїкїи царю, їмѣи ти вся своя
оставшая конныя і пѣшія воїны, їхже
всѣхъ твоему воеводству вмѣняю,
да будешї пребывая прїсно у града
своего, прїлѣжнѣ соблюдая его, да не
како врасї нашї нѣкоею коварною ле-
стїю і лукавствомъ намъ ратующїмъ
ся во градѣ нашѣ внідутъ, і возмутъ
его і пограбятъ. Но ти сего радї
все.

вселюбешнѣшій мої опче, воевода буди
 їмь преграда смертная ратуя крѣпцѣ,
 і смернѣ вѣдя їхъ мощію велікою
 сілѣ своїхъ, і намь же самѣмь да
 будеші во опасное прѣбѣжіще, і въ
 столпѣ правленія, і въ помощѣ бес-
 страшія. Ему же царѣ пріамѣ тако от-
 вѣща, любѣмѣшій сѣну мої, отъ нынѣ
 глаголю ти, яко нѣстѣ мѣ въ настоя-
 щемь семь дѣлѣ въ боѣхъ помощі
 нї на нїхъ вѣра, но токмо въ храбрості
 сілѣ твоихъ, і въ просрїтелномь твоего
 ума опасенїї. І тако екторѣ прїїмѣ отъ
 царя пріама отпущеніе, ісходїтъ їзъ
 града, і вся їнѣя полкї троянскїя пре-
 шедѣ, і предложївъ себе, бысть первїї
 на снїтіе бранї. Женѣ же благороднѣя
 оставшія въ трої. всѣдоша на стѣнѣ
 градскїя вкупѣ съ велікою еленою, да
 оттолѣ возмогутъ срѣтї бранное
 ополченіе. тамо же їсѣдоша і дщери
 царя

царя пріяма, їмногія сомнѣтелниѣя
страхі ї помышленія вв сердцахъ
своіхъ держаху.

о устроєнні полковъ греческіхъ.

НО аще убо екторъ тако своя
полкі устроївъ добрѣ ї расмо-
трїтелнѣ. а егда царь агаме-
мнионъ ослабленъ бѣ їлі немощенъ
во устроєнні своіхъ полковъ. по їсті-
нѣ бо отъ язѣка своего. 26 полковъ
устрої. Первѣї полкъ веде царь па-
троклъ. 2 полкъ веде царь мерсонъ.
3 полкъ веде князь несторъ. 4 полкъ
веде царь протеноръ. 5 полкъ веде
царь архелаї. 6 полкъ веде царь те-
ламонъ. 7 полкъ веде царь улїксъ.
8 полкъ веде царь анаксъ. 9 полкъ веде
царь селїдъ. 10 полкъ веде менестей
аѳїнскїї князь. 11 полкъ веде царь
капе-

капенорѣ. 12 полкѣ веде царѣ тесу-
серѣ. 13 полкѣ веде царѣ умеросѣ.
14 полкѣ веде царѣ тесеї. 15 полкѣ
веде царѣ філісѣ. 16 полкѣ веде царѣ
ксанѣппѣ. 17 язѣкѣ бѣ нѣкїї царя
протесеїлая, смертї господїну своему
желающе. 18 полкѣ веде царѣ епї-
стронѣ. 19 полкѣ веде царѣ седеї.
20 полкѣ царѣ алпїнорѣ. 21 полкѣ
веде царѣ діронѣ. 22 полкѣ веде
царѣ клауконѣ. 23 полкѣ веде царѣ
леонѣ. 24 полкѣ веде князѣ діомїдѣ.
25 полкѣ веде царѣ менелаї.
26 полкѣ веде самѣ царѣ агамемнонѣ
всего греческаго воїска властелїнѣ.

о второй бранї греческой і троянской.

НОлкомѣ убо отѣ обою страну
сїце уставленымѣ, обѣ частї
на поле їсходятѣ воеватїся,

но онъ сїлнѣйшїй екторъ, покоя не
 терпя прежде всѣхъ їныхъ конь свої
 понудї на теченїе, егоже яко пред-
 ошутївъ патрокль царь, їже пред-
 реченнаго греческаго полка перваго
 воевода бѣ, вѣ теченїї коня своего на
 ектора въздвїгъ конїе свое мужескї, ї
 толъ крѣпцѣ порасї, яко щїмъ егоже
 себѣ екторъ наложї, сїлнѣ пропасї,
 ї бронї его повредї, но до голаго
 тѣла конїе его внутрѣ не проїде.
 Екторъ же вѣ насїлствѣ раса оного
 не трепеща нїже сомняся, многою
 теплою яростї расжеся, не копей-
 нымъ отмищенїемъ поражаетъ его, но
 їзвлекъ мечъ свої, ї толъ мощнѣ ударї
 его, яко главу его на двѣ частї расгѣлї.
 ї того радї умре царь патрокль, ї спа-
 де на землю посредѣ воюющїхся. но ек-
 торъ вїдѣ его на землю нїзпагша, ору-
 жїемъ же їмже бѣ патрокль облеченъ

сря ї смотра восхїщенѣ бѣ желанїемѣ
 еже їмѣти его, св коня своего снїде нї
 чего же бояся, хотя обнажїти его отѣ
 блїстающїхся оружїї его. Но царѣ
 мерсонѣ св трема тѣсящамї воїнѣ вѣ
 защїщенїе трупа прїблїжається, ї гнѣв-
 нымѣ сердцемѣ протїву ектора рече
 сїя словеса: волче хїщнїї ї не насѣтї-
 мїї, воїстїнну бо отѣ сего брашна
 вкусїти не возможешї, їндѣ подобаетѣ
 тї їскати брашна, зане скоро усрїшї
 болѣ пятї тѣсящї грековѣ, ї їже на
 разрушенїе едїнїя твоея главы гото-
 вятся. Ї сїще отѣ того царя ї їнїхѣ
 воїнѣ бївшу устремленїю едїнодуш-
 ну на ектора, нїсрїнутї его на землю
 сїлнѣ мыслятѣ. коня его отѣ рукѣ
 їзятї тїщатся, ї уже его на конѣ свої
 всѣстїнї какоже оставляють. Екторѣ
 же отѣ нїхѣ себе мужескї защїщаєтѣ,
 мечемѣ своїмѣ. у многїхѣ бо воїновѣ
 голенї

голені і м'яшці отсѣкая, і коні їхъ убивая, і вв малъ часъ пятнадцять воїновъ убі отъ нихъ. Грекі же прілѣжнѣ належаху нанъ, ілі его поїматі, ілі коня у него ісхитіті. Нонѣкїї рабъ екторовъ відѣ господіна свого вв толіцѣ бѣгѣ обстоїма всемъ копіе і скочі на тѣхъ іже паче іныхъ належаху на ектора, і порасі єдінаго отъ нихъ, і смерті его предаде, потомъ же скочі і на другого, і того такожде смерті предаде, і ектора самого всыті на конь учїні. Егда же екторъ на конь свої всыде, велїмъ гнѣвомъ ярості разгорѣся на грекі, обїду свою желаше на нихъ отмститі, жестоцѣ на нихъ наступі, мечемъ немілоствнѣ сѣчаше їхъ, ігѣже бо аще оброщашеся, тамо множество трупія мертвыхъ по себѣ оставляше. Вв то время бранѣ велмі остра кїпїть между гре-

ковъ і троянъ, і трояне грековъ дівнѣ
погнѣтають. троїль бо множества
їхъ лютѣ побѣждаєть, і многїхъ
убіваєть і ранїть, і съ коней нїсла-
гаєть, на негоже отъ сирани мен-
стеї князь аѣнскїї нападе, і копїємъ
своїмъ поразї его, і съ коня сверже,
і поїматї его хотя, яко да своїмъ
возможе его їмѣти плѣннїкомъ,
Троїль же себе отъ него мужескї са-
щїщаєть, менестеї же поїматї троїла
весь дѣша сілы къ сіламъ собїрая, і
толїка прїлѣжанїя покаса отъ труда,
яко троїла оногo ять, і въ прїбѣжїще
свое его вестї покушається, но запї-
нающїмъ многїмъ троянѡмъ далече
его вестї не возможе, наїде нанѣ полї-
дамъ князь, і мужескї копїємъ своїмъ
поразї его, і съ коня сверже, і троїла
сына царева отъ рукъ его їсбавї, і на
конѣ всѣмї учїні, Менестсї же помо-
щїю

щю своїхъ на конѣ восходѣтъ, о погубленіи своего плѣнника отчаявся, скачетъ по полкамъ троянскимъ, крѣпѣ ратуя їхъ. Бранѣ же сѣло умножашеся, і трояне грековъ на брані преодолѣваху, і уже їхъ въ бѣгѣ неволею переваху. Троїлѣ бо і полѣгамъ съ полкѣ своїмѣ соединѣвшеся, немилостивѣ сѣчаху грековъ. Тогда отъ страны десныя прѣступѣша на бранѣ царѣ гречестіи съ полкѣ своїмѣ. Царѣ теламонѣ, і царѣ менелай, і царѣ селѣгѣ, такожде і троянстіи царѣ съ полкѣ своїмѣ въ тоже мѣсто прѣспѣша. царѣ ремѣ, царѣ седемонѣ, царѣ персеѣ, і бранѣ сѣло люту і велмѣ страшну спустѣша отъ обоихъ странъ, бесчислено воїнъ падаху, царѣ менелай, і царѣ ремѣ оба сходятся і копѣямѣ своїмѣ сражаются, і оба съ коней своихъ нѣспадають. полѣгамъ же нападе на мерѣя внука елѣ-

ніна і князя, двадцяті лѣтѣ токмо
 їмуца, іже вѣ цвѣтѣ свого юноше-
 ства, уже воїнъ храбрїї являшеся,
 сего полїгамѣ тяжкїмѣ расомѣ копїя
 своего тяжцѣ парасї, і мертва сѣ коня
 сверже. Царѣ же менелаї вїдѣвѣ его
 мертва вѣ трудѣ велїцѣ, такожде
 і во множествѣ слезѣ тѣло его отѣ
 ногѣ конскїхѣ їсемѣ, і кѣ шапромѣ
 своїмѣ отсла. самѣ же желая на про-
 янхѣ смертѣ его отмститї. Царя
 рема, толь крѣпцѣ парасї копїемѣ
 своїмѣ, яко мертва его сѣ коня свер-
 же, егоже свої мнѣвше уже угасша.
 пособїя же ему нїкогоже даша, но отѣ
 бранї помыслиша отвітї, еже і дѣ-
 ству предадї бы, аще не бы полїгамѣ
 удержалѣ їхѣ не хотящїхѣ. Онї же
 сѣ велїкїмѣ трудомѣ браннїмѣ отѣ
 конскїхѣ ногѣ его їсемше і на щїтѣ
 положївшє, і яко мертва во трою
 отне-

отнесоша. Царь же селѣдѣ їже во вся времена ї во вся дні своя всѣхъ чело-
вѣкъ образѣ красоты своея пре-
всѣде, о немже напѣса дарїї. яко, пер-
сонѣ его, рече, ніктоже отъ челоуѣкъ
напѣсатї можаше, егоже царїца пре-
їмѣющею любовїю толїко любля-
ше, яко паче себе самѣя їмаше его
любїма внутреннѣ. Сеї же царь
селѣдѣ на полѣдама нападе хотяше
его копїемъ своїмъ съ коня нїспїну
тї, егоже полѣдамъ князь многою
яростїю разжегся, мечемъ голѣмъ
порасї, ї яко мертва поверже на землю.
Въ тоже время екторь скача сѣмо ї
оуамо по полкамъ греческїмъ многое
множество грековъ убїваетъ, полкъ
свої бесъ воеводства оставя, [якоже
дарїї напѣса,] блїсѣ бо тогда екторь
тѣсящї воїновъ убї, ї прїїде пакї
ко своему полку. бранѣ же горїтъ
О 4 острѣ-

острѣішая промежъ грековъ ꙗ троаянъ,
 ꙗ яко не далече полїдаму отъ ектора
 воюющуся, протїву его менелаї ꙗ те-
 ламонъ царїе на полїдама вкупѣ на-
 падають, егоже первїе теламонъ ꙗ
 анаксъ наїде, ꙗ порасї его копїемъ
 своїмъ, ꙗ съ коня сверже, ꙗ сїлы своя
 соединївъ менелаї ꙗ теламонъ, полї-
 дама їмають. екторъ же вострѣвъ на
 ту страну, вїдѣ полїдама отъ мно-
 гїхъ грековъ окружена, ꙗ отъ гласовъ
 вопїющїхъ едва услыша нїсложена ꙗ
 поїмана ведома, їже ꙗ разгнѣвася велмї
 распоргъ полкї оны, ꙗ прїїде къ мѣмъ
 їже полїдама вестї мышляху, ꙗ трї-
 десятъ онѣхъ убї, прочїї же полїдама
 оставше въ бѣгѣ обратїшася, ꙗ тако
 екторовою чудною сїлою полїдамъ
 їсбавленъ бысть отъ грекѣ. Екторъ
 же пакї къ мѣлу патрокла царя прїїде,
 еще хотя его ограбїтї отъ оружїї
его,

его, і сего радї сніде сь коня свого і
 за усягу едіною рукою конь свої держа,
 кь тѣлу прїшедь і начать обнажатї
 его. Но царь мерсонь пакї сь трема
 тѣсящамї воїнѣ нападе на ектора.
 І самь царь, і сущїї сь нїмь мечї сво-
 їмї поражаху его. Екторь же вїдѣ себе
 бывша пѣша. Бранї же смертнѣ паля-
 щей сїлы кь сїламь собїраєть, і мечемь
 своїмь оть нїхѣ крѣпцѣ себе защї-
 щаеть мужескї, многїхѣ грековѣ убї-
 ваеть і ранїть. Но князь несторь со
 артілогомь сыномь своїмь, і со їнїмї
 двѣма тѣсящамї воїнѣ, мерсону царю
 вѣ помощь прїїдоша протїву ектора і
 крѣпцѣ боряху его, і коня у него
 уже отьвемше отьведоша, екторь
 же сь нїмї пѣшѣ крѣпцѣ боряшеся.
 роднїяжѣ дѣтї царя прїама братїя
 же екторовѣ, їже вѣ полку его бѣху
 сь нїмь вкупѣ воеводствующе, воїско

своє вїдяще акї побѣждаемо, а ектора не вїдяще, сходяться прїлѣжно, їшуть сго вѣ полцѣхъ, і яко кѣ мѣсту оному прїходять, і устрѣвше ектора пѣша протїву толїкїхъ коннїхъ бо-рющася, велмї ужасошася, і нападше на грековѣ толѣ сїлнѣ полкѣ онѣ восьмятоша, і вѣ бѣгство абїе обратїша, і дїнадаронѣ едїнѣ отѣ братїї екторовыхъ крѣпцѣ належаше на грекѣ онѣхъ заключївшихъ ектора, і трїдесять мужеї убї отѣ нїхъ, прочїї же разбѣгошася. Трояне же прїступаше отѣсюду, окружїша ектора, едїнѣ же отѣ братїї екторовыхъ їменемѣ сїмборѣ нападе на палїксїона нѣкогого греческаго нарочїта і дївна, на нѣкоемѣ мощнѣ і сїлнѣ жребцѣ бѣздяща, і его копїемѣ своїмѣ поразї, і на землю сверже, і жребца онаго восхїтївѣ за-уздѣ ектору пѣшу бїющуся прїмчалѣ,

на

на негоже екторѣ скоро всѣде і
 нападе на грековѣ съ велікою сѣл-
 ностію немілоствнѣ сѣчаше їхъ,
 о ограбленіі патрокловѣ уже отчаяв-
 ся. Грекі же не могуще толікаго его
 яростнаго успрямленія терпѣти,
 бѣжашъ отъ него. онъ же гоня їхъ
 пакі отъ полка своего отлучіся.
 І егда прііде ему встрѣчу царѣ мере-
 онъ, унесші у него тѣло патроклово,
 тогда екторѣ гнѣвнымъ словомъ рече
 ему: о лукавіі ісрядца, се нѣнѣ прі-
 їде часъ твої, да достоїную мсду
 воспріїмеші са сїе своє злодѣїство,
 яко патрокла царя прехватїлъ еси
 отъ мене напрасно, і по словесѣхъ
 онѣхъ порасї его мечемъ толъ мощ-
 нѣ яко главу его на двѣ частї рас-
 дѣлі, і пакі обратївся на грекі бесъ
 конца побѣждаєтъ їхъ. грекі же оп-
 всюду обходятъ его, хотяще его
 убїти

убіті, вѣ нѣхже бѣ і царь тесеї, сеї же царь тесеї во многѣи храбрості свѣ-
 тель, пріблѣжѣвся къ ектору воспо-
 мѣная ему глаголетъ, да отъ брані
 ѣсбѣдетъ. яко да не напрасно погѣ-
 нетъ, яко бо непшюю господѣне
 ектору, что во всемъ мѣрѣ, толь
 веліку благородну і храбру воїну по-
 гѣбнуті, ілі не вѣсї господѣне, колї
 кія тѣсящї грековъ отъсюду обхо-
 дятъ тя, хотѣще лукавнѣ убїтї тя.
 І сего радї щадя благородїе твое
 глаголю тѣ, да благоволїшї возвратї-
 шїся здравствую ко своему полку,
 да не безвременно умрешї. Екторъ же
 сія отъ него слышавъ любовныя ему
 о семъ благодаренїя *vozdage*, і обра-
 тївся пакї ко своему полку здравъ
 отъїде, дївѣся велмі челоуѣколюбїю
 толїку, царя тесея. бранѣ же вѣ то
 время палѣтъ острѣїшая, і трояне
 грековъ

Грековъ сїлнѣ погнетають, грекі же
хребетъ дамї готовятся, тогда же
отъ страны греческія, царь теламонъ
і царь улїксъ, такожде і царь менелаї
і самъ царь агамемнонъ, соединївшеся
сѣ полкї своїмї, вѣ коїхъ полцѣхъ весь
цвѣтъ воїновъ греческіхъ, бескомнѣ-
нїя їдяше. їмже трояне вѣ лицѣ крѣп-
цѣ сташа, енеасъ бо і анаксъ схо-
дятся сердицы ненавїстнымї, і оба
сѣ коней нїслагаются. царь агамемнонъ
і царь пандалъ стекшеся, такожде
оба сѣ коней нїслагаются. Парїсъ же
нападе на царя фатрїїскаго сестрїїча
улїксова, і того своїмї сїламї погубї,
улїксъ же копїемъ своїмъ конь парї-
совъ убї, і паде парїсу всадникъ его,
троїль же улїкса толь тяжцѣ мечемъ
своїмъ порасї, яко верхъ шлема его
сокрушї, і сѣ коня сверже его. Царь же
фїлонъ прїїде на брань вѣ колесницѣ
сѣдѣ,

сѣдя , і крѣпцѣ воюя грековѣ , егоже грекі ополченія ужасахуся і бѣгаху. Екторѣ же яко неістовенѣ всѣхѣ про-
тѣву текущѣхѣ ему убѣаєтѣ , егоже
мѣстѣ^{нѣ} кнѣзѣ аѣнскѣі вѣдѣвѣ толѣка
множества погубляюща грековѣ отѣ
странѣ наѣде на ектора , не уразумѣ-
вшу ектору подвѣга его , і ектора ко-
пѣемѣ своїмѣ тяжцѣ уязвѣ. Самѣ же
убоявсѣ яростѣ его далече отѣѣже отѣ
лѣца его. екторѣ же ощутивѣ себе
уязвенна отѣ бранѣ отѣѣде , і язву ону
обязавѣ крѣпцѣ , яко кровѣ отѣ нея
тещѣ не можаше , і пакѣ прѣѣде на бранѣ ,
і стремленію гнѣва его не удержану
сущу , яростнѣ нападе на грекі убѣая
їхѣ , яко грекі бѣжанїемѣ отѣ него
спасенїе свое прѣобрѣтаху , онѣ же
толѣкою яростію упѣвсѣ , не мѣлостѣв-
нѣ сѣчаше їхѣ. Царѣ же умеросѣ на-
прѣгѣ лукѣ свої , іспустѣ стрѣлу свою

на ектора, і порасі его вв лице. Екторъ же абіе нападе нанъ яростенъ, і порасі его мечемъ голымъ толь мощнѣ, яко тѣло его на двѣ часті расгѣлі. і сего раді умре царъ умеросъ, нїже кѣ тому напязаетъ лука, нїже іспущаетъ стрѣлу. Вв тоже время квїнтїліянъ едінь отъ родныхъ сїновъ царя прїама троянскаго, і царъ модернъ сѣ нїмъ вкупѣ нападають на царя месея, і его ісѣмаша, і поїмана убїтї хотятъ, на нїх же екторъ велегласно возопї да не вредятъ его і отпустятъ, онї же повелѣнїемъ екторовымъ свободна его пустїша. Онъ же прїбѣже кѣ ектору, умїлная благодаренїя ему воздая, обѣщаєся ему пакї сдравїє благородїя его соблюдать. І тако царъ месеї ісбавленъ бысть ко грекомъ отбїде. Царъ же тоасъ італїїскїї нападе на какїбула едінаго отъ родныхъ сїновъ царя прїама,

і его

їго копїємъ своїмъ порасї, ї мертва
сѣ коня сверже. О смерті же какїбу-
ловѣ сїна царева, трояне сѣло сму-
тїшася, ї на грековѣ паче ополчїшася,
ї люте сѣчу умножїша, ї грековѣ бѣ-
жанї понудїша, деїфебѣ бо сїнѣ царя
прїама паче їныхѣ сѣ полкомъ сво-
їмъ убїваше грековѣ, лучнїмї стрѣ-
лянїмї. Тогда же отъ страны грече-
скїя царѣ нѣкїї їменемъ тефусерѣ наї-
де на ектора копїємъ своїмъ, [не
урасумѣвшу ему подвїга его,] ї
ектора сѣ коня сверже. екторѣ же
абїс на конѣ свої всїде, ї во отмще-
нїс на царя тефусера, бросїе коня
своего направляше, онѣ же бѣгствомъ
спасенїс сѣбѣ прїобрѣте, далече бо
отъ зрака екторова отбѣже, яко
ектору отнюдѣ не вїдїмъ бысть.
Екторѣ же гнѣва своего сердца удер-
жанї нево може, на нѣкого чудна
грече-

греческаго нападе, і смерті его преда,
і пакі отлучився екторь отъ своего
полка, скачетъ по полкомъ греческімъ
бесчисленно убивая грековъ. і нѣко-
імъ доломъ заде косагѣ ихъ полковъ
греческіхъ, і нападе на нихъ, і велмі
паче мѣры умножѣ убійство гре-
комъ. Написа бо дарїї яко послѣ оная
своея явѣ екторь болѣ тысячѣ воінъ
убі, і въ толѣцѣмъ існеноженіи і мало-
душествѣ всевоіско греческое положѣ,
яко нї едїнъ бѣ отъ грекѣ імѣя толїко
смѣлство сердца еже бы защїтїтї-
ся отъ него, нїже самъ агамемнонъ
царь, всего греческаго воїнства
властель і воевода на бранѣ смѣло
прїїтї смѣяше. Трояне же сілою екто-
ровою въ толѣцѣ смѣлствѣ і дерзнове-
нїи хождаху, яко грековъ уже все-
конечно въ бѣгство обратїша, лютѣ
сѣчаху, даже і до шатровъ ихъ, і на
п
падне

пагше трояне на їмѣнїя греческая,
 шатры їхъ пограбіша, і многое
 множество слава і сребра, і прочїхъ
 многоцѣнныхъ вещейъ взяша. І весь
 їхъ запасъ отвемше, къ своему граду
 прїнесоша. (І сеї день трояномъ
 сѣло благопоспѣшенъ на брані случїся,
 і трояне бы надъ грекї во всемъ обще
 былі побѣднїцы, но счастїи шуїхъ
 случасѣ кто отъ чловѣкъ можетъ
 їсбыті. якоже бо аще кто достїгнетъ
 желанїя своего. і не можетъ добрѣ со-
 держати его, абїе погубїтъ оное пакї,
 їлі обрѣтъ сокровїще, опаснѣ же не-
 восхощетъ управїті яже о немъ, тоже
 постраждетъ. Тако бо сотворїша і
 трояне, данную їмъ побѣду надъ врагї
 їхъ, отъ раслѣненїя своего благодар-
 ною рукою не прїяша, но нерадѣнїемъ
 своїмъ отъ нея конечно отпадоша,
 послѣдї же аще і съ трудомъ велїкїмъ
 пої-

поїскавши ю не обрѣтоша. Сїцево не
счастїе случїся не благодарному ек-
тору родственнѣмъ случаємъ ослаб-
нєму, прочѣмъ же трояномъ грабле-
нїя недугомъ омрачѣвшѣмъ, ї таково
заключенїє послѣдї пострадавшѣмъ.
Повѣмъ же абїе ї не счаслїваго оногo
случая образъ, како сотворїся.)

Анаксъ нѣкто во греческомъ ополченїї
бѣ чюдєнь воїнъ, ї многїя храбростї
свѣтлыї оружнїкъ, ї сѣлнаго смѣл-
ства крѣпкїї ополчїтель. Сеї анаксъ
вїдя грековъ своїхъ толїкое пагубное
паденїє, ї всеконечное їхъ отъ троянъ
побѣжденїє, сжалївся вслмї ї крѣпцѣ
о нїхъ поболѣ душею, ї хотя прї-
їскреннѣ потрудїтїся за отечество
свое. свѣтїящїю воїнъ нападаєть на
ектора, мнѣнїє свого намѣренїя
сїцево їмѣ, яко да убїєть ектора,
ї смертїю его всѣхъ троянъ въ со-

мнѣніе малодушія вверженіи , і грековъ своїхъ отъ толкія їхъ погїбелі їсбавїтѣ. Сего радї на ектора въ толїцѣ ополченїї наступї. екторѣ же разумѣ подвїгѣ его , ста крѣпцѣ на ополченїе протїву его. І сего радї абїе спускается бранѣ промежъ великихъ онѣхъ і толѣ сілныхъ воїновъ. Іегда между себе нѣкая словеса браняся глаголаху, позна его екторѣ сына бытї ексїонїна, сестры прїамовы, отъ теламона царя сачатаго , і се бѣ въ четверокровної бытї степенї союзнаго. І абїе екторѣ оставлѣ оружїе свое, въ велїцѣї любві ласкаетѣ его і молїтѣ, да въ трою прїїдетѣ посмотрѣтї пространнаго своего града і отечества. онѣ же опрїцяся, і спасенїя своїхъ грековъ желая, прїлѣжнѣ молїтѣ ектора, аще рече господїне мої і брате толїку любовѣ їмашї

ко мнѣ

ко мнѣ, сотвори любеснѣ, прошу, благо-
 родіе твое, моля съ толѣкою покорно-
 стію сердца своего, благоволї послуша-
 ті мя о семъ, Повелї трояномъ въ сїи
 день престатї отъ бранї і во градъ
 свої возвратїтїся. і грековъ дня сего
 въ покое оставїтї. Неблагодарныї же
 екторъ поволї сему тако быти, іс-
 пустї трубныї свої гласъ, повелѣ
 всѣмъ трояномъ во градъ возвратїтї-
 ся. Трояне же егда услышаша отъ
 ектора сїцевое повелѣніе, вся остав-
 ше во градъ возвращахуся, і не
 хотяще. уже бо трояне во греческія
 кораблі огнь вметаша, і множество
 кораблеї сожгоша, і бессомнѣнїя всі
 бы кораблі онї ісгорѣли, і самї бы
 грекї конечно істребіліся. аще не бы
 сїцевое повелѣніе ісбїде. но по труб-
 ному оному гласу всі во градъ яко
 побѣднїцы возвратїшася.

о посланії пословъ греческихъ ко
царю пріаму.

Вшешіімъ же трояномъ во градъ,
ї вратомъ въ потребної крѣпос-
ті утверженымъ бившимъ, і
трояномъ утѣшающімся о множест-
вѣ грабленаго богатства. вкупѣ же
ї скорбящімъ о несчастливомъ ономъ
случаю, къ тому же і о смерті паг-
шихъ на брані троянскихъ воїновъ,
наїпаче же о смерті какібуровѣ сына
царскаго. о немже і самъ царь пріамъ
велмі плакася. Во утрѣ же, царь
Агамемнонъ ко царю пріаму пословъ
своихъ улікса і діоміда посла, на два
мѣсеца сроку перемірія просяще. Царь
же пріамъ даде їмъ по прошенію їхъ,
і перемірію утвержену бившу, і послы
пріемше отпущеніе, отвідоша во
станы своя. Царь же пріамъ о смерті
какї-

какібула сына свого утѣшитися не
 можаше, послѣдї же во гробѣ сѣло дра-
 жаїшемъ, тѣло его положити повелѣ,
 і чесно погребе. Въ полцѣхъ же гре-
 ческїхъ, о смерті патрокла царя та-
 кожде і о смерті царя мерсона і царя
 селїда, і царя умероса, і царя ѳатрїї-
 скаго плачъ ведїи бѣ. такожде і о то-
 ліце множествѣ воїновъ греческїхъ,
 многї слезы їсїяшася, і тѣлеса цареї
 онѣхъ і їныхъ благородныхъ грече-
 скїхъ во гробѣхъ дражаїшихъ положїша,
 і должному погребенїю предаша, про-
 чїхъ же воїновъ тѣлеса огнемъ сожго-
 ша множества радї, і пепелъ їхъ снес-
 ше въ нѣкїи ровъ, і тамо погребоша,
 да не восмрадїтся мѣсто оно, на
 немже живуть грекове. Ахїллесъ же о
 смерті патрокла царя утѣшитися не-
 можаше, но не престанїо упражняше-
 ся въ рыванїї і слезахъ помїная его.

о третієї брані греческої і троянської.

Нрошедшымъ же днемъ даннымъ
въ переміріє, і пріспѣвшу дні
бранному, Агамемнонъ царь
въ дѣлѣ своя власти бодренъ, опа-
снымъ прѣлѣжаніємъ вся полкі своя
устрої, да добрѣ і расмотрѣтелнѣ
пріимі імѣють на бранѣ.

Первыі полкъ поручі ахіллесу, вторыі
діоміду: третії менелаю. четвертыі
менестею аѳінскому князю, такожде і
вся інѣя полкі своя благочиннѣ устрої.
Екторъ такожде своя полкі во мноѣ
рассужденіі уставі. Въ первомъ полку
поставі троїла брата своего, і прочіхъ
воеводъ многою храбростію свѣ-
тлыхъ мужей, якоже обычаі бѣ ему
бодренымъ попеченіємъ устроївати,
ніже сакоснѣвъ онъ бранныі і храбрыі
екторъ, ісѣ вратъ градскіхъ уже ісхо-
ждаше

ждаше і на поле свободно прїїде.
екторъ же первѣе противу ахіллеса
на подвїгъ вніде, егоже добрѣ познавъ.
дається съ нїмъ на снїтїе бранї, і
едїнь противу другого конь свої
понудї на теченїе, оба мужескі сте-
кшися, і едїнь другого порасїша копїї
своїмї, оба съ коней нїслагаются по
сему, крѣпкії бо крѣпкаго порасї, оба
вкупѣ і падоша. но екторъ первїї на
конь свої всыде, Ахіллеса оставляєть
і дається въ полкї болшую часть
предтекущїхъ ему убїваєть, їныхъ же
ранїть, їныхъ лютѣ нїслагаєть съ
коней, і сілою своєю моцї всі грече-
скїя полкї расрушаєть, і расшїбаєть
їгѣже хочеъ, і греческою кровїю
омочєнь бсгїть, поражає всѣхъ про-
тиву текущїхъ ему мечємъ голымъ
лють, Ахіллєсь же не по многѣ часѣ
отъ землї воста на конь свої всыде.

і обрaтiвcя нa тpoянiв тaкoждe мнo-
гiхъ убiвaєтb i рaнiтb i cв кoнci
нiслaгaєтb cкaчa пo пoлкoмb тpoян-
cкiмb уяcвляєтb дoнeлiжe пaкi вcтpѣ-
чу пpиiдe eктopу, i нacкoчiвb cкopo-
eдiнb нa дpyгaгo вb кpѣпocтi кoннoї,
нo eктopъ тoлb мoцнѣ. Aхiллecа
пoшiбe, якo кoнѣ cвoe нa мнoгiя
чacтi cокpушi, Aхiллecъ жe нa кoнi
ceбe дepжaтi нe мoгiи, i cв кoня нiс-
лaгaєтcя i нa зeмлю пaдe. Eктopу жe
iбiмaтi xотящy кoнb Aхiллecовb,
нo cопpoтiвнii мнoгi нa eктopa нacкa-
кaхy. Aхiллecъ жe пoмoщiю cвoїхъ
нa кoнb вocxoдiтb, i eктopa мeчeмb
гoлbмb тoлb мoцнѣ пopaсi, якo
eктopъ нyжeю пoтpяceя. нo вb cїлaxъ
cвoїхъ мѣшцѣ cгвa вoзмoжe yдep-
жaтi cя вb cєдлѣ. Eктopъ жe o cємb
мнoгo бoлѣшнiю яpocтi paждe cя,
мeчeмb гoлbмb, пpємя paсi, paсb paсy
пpїлaгaя

прїлагаю по шлему ударї Ахіллеса сїще.
 яко по лїцу его потокї кровнїї
 потекоша; смертну убо брань оба
 вкупѣ твѡрятъ. І аще бы долго
 въ тої самої бранї пребылї, їлї
 єдинъ другаго убїлъ бы, їлї оба другъ
 друга нѣкако погубїлї бы. Нашед-
 шїмъ же воїномъ отъ полковъ обѣихъ
 странъ єдва їхъ межъ собою разлу-
 чїша. Тогда же отъ страны греческїя
 прїїде онъ браннїї дїомїдъ князь мно-
 гїмї людмї подкрѣпленъ. Протїву же
 его троїлъ съ полкомъ болшїмъ на
 брань прїступї, дїомїдъ же ї троїлъ
 оба ратуясь сходятся ї оба съ коней
 своїхъ вержуются, но дїомїдъ первыи
 на конь свої всыде, ї троїла сына
 царева стояща пѣша толь мощнѣ
 ударї мечемъ во главу, яко кругъ
 шелома его сокрушї. Троїлъ же въ крѣ-
 постї сїлъ своихъ дїомїдовъ конь убї.
ї оба

І оба пѣші ополчаються. Греки убо
 діоміда, трояне же троїла всьмі учі-
 ніша на коні, і оба на конѣхъ пакі
 ратуються, но діоміду убо во мноѣ
 сілѣ превозмогающе. ісѣма троїла, і
 поїмана въ шатрѣ своя весмі по-
 кушашеся, но сапїнающїмъ многїмъ
 всаднікомъ далече бо весмі его невос-
 може, наступїше бо во мноѣ сілѣ
 трояне, історгоша троїла отъ рукъ
 держащїхъ его, і на конѣ всьмі учїні-
 ша, і бранѣ умножїша трояне і греки
 велмі жестоку. отъ обоїхъ бо странъ
 веліе множество падаєтъ воїновъ
 язвенныхъ і убїєнныхъ, паче же отъ
 грекѣ. Трояне же бо дівнѣ утѣсняють
 їхъ, екторѣ же бесѣмїлостї убїваєтъ
 всѣхъ протїву текущїхъ ему. І егда
 прїїде ему въ стрѣчу нѣкїї греческїї
 дівнїї воїнѣ, іменемъ боєтесѣ, въ сілѣ
 своєї смѣлѣ на ектора нападе, екторѣ
 же

же толѣ мощнѣ его мечемъ голѣмъ
 порасѣ во главу, яко отъ верха главы
 расѣче его наполи даже до пупа, не
 сашіщающу оружію его. Царю же
 артїлагу боемесову сроднїку то вїдя-
 щу, желаше велмї смертѣ сроднїка
 своего отмстїтї, жестоко на ектора
 наступї, на негоже екторѣ сілне
 нападе, ї мечемъ голѣмъ тѣло его
 на двѣ частї расдѣлї. Царѣ же протє-
 норѣ смѣлствомъ наіраснѣмъ ведєся,
 отъ странѣ наїде на ектора, не ура-
 сумѣвшу же ему подвїга его, да
 ектора сѣ коня сверже: Екторѣ же
 многїмъ гнѣвомъ яростї расжегєся,
 абїе на конѣ свої всѣде, ї на царя про-
 тєнора нападе мечемъ голѣмъ, ї толѣ
 мощне его порасѣ, яко тѣло его
 на двѣ частї расдѣлї, се же вїдѣвшє
 грекї велмї ужасошєся, ї оставлєше
 полє вѣ бѣгство обратїшєся. Троянє

же немілоствівно сѣчаху їхъ, даже до шатровъ їхъ гоняще прїїдоша, нощъ же наїде ї брань преста...

О четвертої брані греческої і тро-
янської.

Сракомъ убо человѣческімъ мраку прїходящу, і свѣсгамъ по небу всюду отверстѣмъ, уже нощъ запїнаетъ срящїхъ во мрацѣ радї своея темнотѣ, малъ свѣтъ открьша. тогда царїе і княсі греческія къ шатру агамемнона царя всі снїдошася, і многія совѣтѣ о смерті екторѣвъ їспыташа како его убїють, рѣша бо яко тої естъ едїнъ троянскїї защїтнїкъ крѣпкїї, і греческїї вредїтель смертнїї, і донелѣже екторѣвъ отъ сего жїтїя не оскудѣетъ, то поїстїннѣ убо трояне нїкакоже могутъ

могутъ повредітїся, і на семъ совѣтѣ
своя утвердївши, яко да хотѣніе сего
дѣла, ахіллесъ на ся воспрїїметъ еже
убїтї его, не токмо бо своїмї сілами,
но паче остроумнѣмъ своїмъ промѣ-
словъ скончаєтъ того, еже ахіллесъ
любезно на ся воспрїя, сани єму сїє дѣло
паче їнѣхъ прїстоїтъ, яко їзвѣстно
вѣстѣ ектора на смертъ его всяческѣ
дѣшуца. І аще себе ахіллесъ не по-
бережєтъ отъ него, то легко поїстї-
нѣ отъ рукъ его смертію умрєтъ.
І убо о семъ скончану бѣвшу совѣту
їхъ, всї вѣ шатрѣ своя возвратїшася,
нощнаго радї покоя. Утру же бѣвшу,
грекї пакї препоясуются на брань,
сани онѣ сїлнѣїшії екторѣ покоя не
терпя їзв вратѣ градскїхъ уже їсхож-
даше съ полкомъ своїмъ, по немъ
троїль скоро послѣдова, по немъ
парїсѣ, по немъ деїфебѣ, по немъ
полїгамъ

полїдамь, по немь царь іпонь. по-
 томь же і всї царїе троянстїї сь полкї
 своїмї ісбїдоша, якоже напїса дарїї,
 яко вь тої день троянь сто і пять-
 десять тьсящь на брань ісбїдоша.
 Оть грековь же первіе ісходїть ахіл-
 лесь, по томь діомїдъ, по томь царь
 тоась, по томь царь теламонь, по
 томь царь менелаї, по томь і самь
 царь агамемнонь со множествомь
 сѣло бранныхь воїнь ісбїдоша на
 ополченїе, і брань спустївше велїку
 дївну. падають бо сѣмо і овамо умер-
 щвеннїї. Екторь же многїхь грековь
 убїваєть і ранїть і уязвляєть, ахіл-
 лесь же і царь тоась вкупѣ насту-
 пають на ектора, і сь коня его нїс-
 лагають і коня у него отьземлють.
 Екторь же на своїхь мощне востанї,
 да не оставять конь его отвести,
 онї же о прїобрѣтенїї коня его брань
 велїку

вїліку умножіша, і многїхъ грековъ по-
сѣкоша, і коня е҃го у нїхъ отѣмше .
Ахїллесъ же і царь тоасъ крѣпцѣ на
ектора належаху убїтї, і частымї сво-
їмї пораженїї мечнымї шлемъ е҃го на гла-
вѣ сокрушіша, і во многїхъ мѣстѣхъ,
порасїша е҃го, отъ нїхъ же потокї
кровнїї течаху. Екторъ же мечемъ сво-
їмъ отъ нїхъ защїщаяся, царя тоаса
въ лїце порасї, і половїну носа е҃го от-
сѣче. роднїя же братїя екторовы на
помощь екторову усердно скоряють,
дївнѣ грековъ утѣсняють, царя тоаса
плѣняють, царя теламона смертнѣ уяз-
вляють. Ахїллеса же съ коня нїсверга-
ють. і царя тоаса поїмана во градъ
трою е҃го деїтебомъ послаша, сілнѣ
роднїе сїнове царя прїяма содѣяша
отъ своея храбростї, дївне въ тої день
многїхъ грековъ убївающе, і многїхъ
царей їхъ побѣждающе. брань же въ то

время была острѣйшая. екторъ бо
 помощію братіи своїхъ на конѣ всѣде,
 бесчисленно грековъ убиваетъ. діомидъ
 же на енею нападе, і первіе словесы рече
 ему, радуіся добрыі совѣтніче, давыі
 о мнѣ царю пріаму добрыі совѣтѣ .
 І се нынѣ воспріимеші отъ мене
 достоїную мзду твою, і порасі его
 копѣмъ своимъ і съ коня сверже, на
 негоже самого екторъ нападе, і съ
 коня сверже. Менелаї же пріїде встрѣ-
 чу парісу, іже оба тогда істинно по-
 знашася, і менелаї устреміся нанѣ,
 абіе хотя порасіті его копѣмъ своимъ,
 парісѣ же уразумѣ подвѣгъ его, на-
 пряже лукъ свої, іспусті стрѣлу
 свою нанѣ, і порасі его въ лице,
 менелаї же паде на землю, егоже свої
 ему всеміе на щітѣ положіша, і въ
 шатры его отнесоша. но въ тої часѣ
 абіе рану его обязавше, і мастію
 нѣкою

нѣкою лѣчбою услажденною увраче-
ваша болѣснѣ его, пакї на конѣ свої
всѣде, і на бранѣ прїде. парїса
їщемѣ, хотя ему яростїю мстїтї.
обрѣте же пакї парїса, і нападе на нѣ
яростенѣ хотя конїемѣ своїмѣ убїтї
его. еже і легко моглѣ бѣ сотворї-
тї, понеже вѣ то время парїсѣ нево-
оруженѣ бѣ, самѣ бо волею своею
оружїе сѣ себе совлече, і сего радї
еня щїтомѣ своїмѣ его отѣ конїя
менелеева защїтїлѣ, і во градѣ его
проводї, да не како повредїтѣ его
менелее. Екторѣ же грековѣ сїлнѣ
ослобляєтѣ, і расрушаетѣ велмї крѣ-
постѣ ополченїя їхѣ. Такожде і прочїї
трояне крѣпцѣ ратоваша їхѣ, да
яко грекї толїкаго їхѣ устремленїя.
понестї не могуще, вѣ бѣгство обра-
тїшася. Трояне же вѣ тѣлѣ сѣкуще
їхѣ, даже до шатровѣ їхѣ гоняще

пріїдоша , нощъ же наїде , і брань
преста . Трояне же вшедше во градъ ,
і враша градскія поспребнѣмиі самками
утвердіша .

о совѣтѣ царя пріама .

Утру же бывшу , царь пріамъ
установи въ тої денѣ не воева-
тисѣ , но сыновѣ своихъ къ себѣ
прісваті повелѣ , їмже прішедшімъ , і
по чїну на мѣстѣхъ своихъ сѣдшімъ .
царь пріамъ рече къ нїмъ сіцевая
словеса . Вѣсте бо како царя тоаса
темніца наша держїмъ заключена .
і праведно бытіи мнѣ , да слою смер-
тїю онѣ казнїмъ будеть отъ насъ , і
что мѣ о семъ возвѣстїи да слышу .
Тогда первіе всѣхъ енея начатъ гла-
голаті царю , нї господї мої велїкїи
царю , да не нїспадеть къ толїкому
грѣху

грѣху благородіе твое, еже ослобѣи
 царя тоаса, їзвѣстно бо вѣсї яко
 царь тоасъ, отъ болшихъ греческихъ
 естѣ, санеже ї вы самї велїкїї
 царю, їмате блїжнихъ своихъ, на бра-
 нѣхъ пребывающихъ, ї аще ключатся
 коему отъ нихъ восхїщену быти гре-
 ческїмї рукамі, грекове же тогда бу-
 дуть мстяще обїду свою, таковою
 же казнїю ослобятъ ихъ, ї нанесуть
 велїчеству благородїя твоего укорї-
 сну велїку, ї печаль нестерпїму, но
 праведно естѣ царя тоаса блюсти,
 ї аще случїтся їмъ такожде їзѣма-
 тїся отъ грекъ, то убо могутъ по-
 їстиннѣ благотворнымъ прїобрѣте-
 нїемъ размѣнитїся. екиноръ же совѣтъ
 енесѣ яко благоїскусенъ велїмї по-
 хвалї. Царь же прїамъ еще въ мыслї
 словесъ своихъ пребывая тако рече,
 да аще мы сотворїмъ тако по словесѣ

семь вашімь , і оставімь жїва царя
 тоаса , то убо абїе грекї вознепщу-
 ють нась бѣмї страхомь поражен-
 ныхь , і яко не їмѣющихь смѣлства
 врагомь своїмь мстїмї. Тогда всї
 вкупѣ рекоша . праведно естѣ велїкїи
 царю , аще благоволїтъ благородїе твое
 сотворїтї по словесемь єнсєвымь ,
 тогда царѣ прїамь склонїся і самь
 кь совѣту їхь , і повелѣ всяко прї-
 лѣжанїе показоватї царю тоасу ,
 вѣ темнїцѣ сѣдѣщему , і соблюдатї
 єго , грекї же о шкодахь своїхь , і о
 убїїствѣ їхь оть троянѣ слѣ сѣло
 вѣ молчанїї тужають , і глаголють
 себе велїмь буїствомь бѣмї одержї-
 мыхь . їже кь толѣ тяжкїмь несподї-
 емь пароонѣ їхь і вєщєї дамї себе
 восхотѣша . Тоя же нощї небо обле-
 чєся мрачнѣмї облакї , і многїмї дождї
 їзлї бѣша велмї страшнї громї і блї-
 станїя ,

станія, і того горші паче яко прїїде буря сѣло страшна і велїка, яко вся їх шатры, і кровы отъ земнаго стоянія їсторже, тѣмже грекомъ велїе і болѣсно і трудно, вѣ ту ноцѣ наїде смѣненїе.

о пятої брані греческої і троянскої.

Послѣдї же отбѣже тма, і на обѣщїцы їхъ предреченнїя бурї. і бывшу утру, свѣтлостѣ ясна явіся, яже всеї землї лїцепросвѣтї. Грекївкупѣ ко оружїю текутъ, сане онѣ сїлнїї екїпорѣ покоя не терпя, їсѣ вратѣ градскїхъ уже їсхождаше, і на поле свободно прїїде, по немже їсѣде парїсѣ. потомѣ троїлѣ, потомѣ деїѣебѣ, потомѣ антенорѣ, потомѣ еней, потомѣ полїдамѣ, і даже до греческїхъ остро-

говѣ сѣ полкѣ своїмѣ прїїдоша на бранѣ.
 Отѣ грековѣ же первіе царѣ антенорѣ
 на сктора наступаєтѣ, егоже екторѣ
 скоро убї. потомѣ же на грекѣ сїлнѣ
 нападе, і многїхѣ убїваєтѣ і ранїтѣ,
 і сѣ конєї нїслагаєтѣ, якоже обѣчаї
 бѣ ему. Тогда же отѣ страны грече-
 скїя два брата царєї, єдїнѣ отѣ нїхѣ
 свашєся єпїстронѣ, а другїї сєдєї на
 бранѣ вдаюцїся, і на сктора наску-
 паютѣ, і первіе царѣ єпїстронѣ же-
 стоцѣ ектора копїємѣ своїмѣ порасї,
 но їсѣ сѣдла не возможе єго їсїтї.
 Екторѣ же мечемѣ голымѣ толѣ моц-
 нѣ єго порасї, яко тѣло єго на
 двѣ частї расгѣлї. Царѣ же сєдєї вїдѣ
 брата свого царя єпїстропа мертва,
 болѣзнїю многою стѣсняєтѣ, тѣ-
 сящу воїновѣ кѣ себѣ прїсѣваєтѣ, і мо-
 лїтѣ їхѣ да сѣ нїмѣ ектора поженутѣ
 і убїютѣ, яко да о смертї брата
 своего

своего желаемое возможесть наслѣдїи
отмщенїе, нїже закоснѣвше онїи воїни
со царемъ своимъ абїе нападаютъ на
ектора , і его съ коня нїзлагають ,
но царь егда простеръ руку , хотя-
ше ектора мечемъ своимъ поразїти ,
екторъ же мечемъ своимъ царя сегда
по оної руцѣ ударї , еуже мечъ дер-
жаше , яко руку его отъ плеча
родственнаго состава отдѣлї , і скоро
его убї , самъ же абїе на конь восхо-
дїтъ , і на грековъ пакї нападаетъ
убївая їхъ. Ахїллесъ же въ то время
царя Іппона убї , і троянъ сілнѣ по-
бѣждаетъ . енея же тогда царя ам-
еїмака ополчающагося убї , а Дїомїдъ
нападе на царя ксантипа , і того
своїми сілами погубї , брань же кїпїтъ
острѣїшая , і трояне грековъ дївнѣ
утѣсняють , а грекї въ бѣгство
порѣваются. Екторъ же въ то время

накі дву царсі греческіхъ убї, царя алпїнора і царя дїнора, грецьи же яко побѣжденї суще падають предъ троянѣ, і мертвецѣ своя въ паденїї ономъ умножають, наїпаче же еще наїде їмъ тяжчаїшее падснїе. Сего радї яко въ то время царь спїсиронъ їсѣграда троянскаго съ пятїю тїсящї на бранѣ прїїде, і прїведе съ собою на ополченїе нѣкого стрѣлаца вїдомъ дївна, въ нїсѣ бо быше конѣ отъ пупа, а въ верхъ челоуѣкъ, і всюду бѣ покровенѣ, яко въ верху тако въ нїзу урожденнїмї на немъ власѣ конскїмї, лїце же его аще і челоуѣческаго подобїя, но все бѣ червлєно акї углѣ сажженѣ, і конское отъ устѣ їсношаше ржанїе, очї же его бѣша свѣтлѣе огненнаго свѣта, санѣ два пламенї огненнѣя подаваху, тѣмъ же срящїхъ їхъ велмї страхъ і ужасъ обвѣтъ, сеї

же

же стрѣлецъ нї єдинымъ оружыемъ
 сщщснїемъ бѣ одѣянъ, съ єдинымъ
 своимъ лукомъ, і съ єдинымъ саѣдакомъ
 полнымъ стрѣль на брань вниде, въ его
 же прїшествіе і конї воюющихъся сѣло
 устрашїшася, но помогающе всадникї
 їхъ многїмї подстреканїи острожнѣмї
 ударяху їхъ, онї же вспятыгяху, і во
 внесанное восхїщяхуся бѣгство, стрѣ-
 лецъ бо онъ скача по полкомъ множе-
 ство убївая грековъ, грекї же бѣжаще
 предъ нїмъ въ шапры своя спѣшатъ,
 їхже трояне усты меча погубляють.
 Дїомїдъ же бѣжа къ шатромъ своимъ
 ускоряше, егоже стрѣлецъ устремї-
 телнѣ гоняше, нужда бо бѣ дїомїду
 велїя, да не хотя і сомняся на
 стрѣльца нападе предъ шатромъ нѣ-
 кїмъ, стрѣлецъ же дїомїна егда стрѣ-
 лою своею порасї, но не тяжко его
 вредї, вооруженъ бо бѣ; дїомїдъ же
сго

его мечемъ голымъ толь мощнѣ по-
расі , не оружна суца , яко мертва
поверже на землю. Тогда пакі грекі
страхъ ужаса онаго оптрясше , на
троянѣ мужескі обращаються , і поле
сѣ нїмі поставляють. Трояне же сѣ нїмі
сїлнѣ сѣкущєся , бранѣ пакі умножа-
ють , і вѣ то время антенора мужа
їзбраннѣйша і вѣ хїпростї ополчїмої
чудна, і тѣломъ добрѣ строїна грекі
їзбїмаша , і вѣ станѣ своя опведоша , і
вѣ тої убо день опѣ самого утра і до
вечєра крѣпцѣ бранѣ трояне і грекі
сотворїша , нашедшеї же ноцної сѣнї,
опѣ бранї преставше расыдошася.

отъ грековъ пославшіхъ послы своя
ко царю прїаму , просящїхъ на
два мѣсеца срока перемїрію.

В послѣдующїї же день царѣ ага-
мемнонѣ ко царю прїаму пословѣ
своїхъ посла, на два месеца сроку
пере-

перемірія просяще, царь же пріамъ даде їмъ по прошенію їхъ, і перемірію утвержену бівшу, грекі убо во градъ безопасенія вхождаху і їсхождаху, такоже і трояне во греческія станѣ не боящися пріхождаху і возвращахуся. Во єдинъ же опів днѣі екторъ ко греческімъ шатромъ прііде во множествѣ своїхъ благородныхъ, єгоже Ахіллесъ любеснѣ усрѣ і прілѣжнѣ моляще ектора, да вѣ шатерѣ єго внідеиъ, екторъ же послуша єго і вніде кѣ нему, ахіллесъ же радостно пріятѣ єго і сѣдоша, і многія словеса о нѣкїхъ между себе глаголаху. Послѣдї же ахіллесъ ектору рече сїцевая словеса, екторе екторе, любесно мї єсть, яко вїжду тя днесъ безборужна. сани бесъ оружія нїкогда же могли бы вїдѣти, но любеснѣе мнѣ было бы, аще бы єсї отъ рукъ моїхъ смертію умерлъ

умерль, якоже азъ желяю, азъ бо въ сі-
 лѣ твоея крѣпості, ощутихъ въ тебѣ
 мощь бытіи велію, наіпаче же ощутихъ
 ю во ізліяніи крові моея, і въ частыхъ
 пораженіяхъ меча твоего. І убо о семъ
 мѣслъ моя многою болѣснїю постре-
 кається, но болшімъ сраженіемъ сражає-
 тся о томъ, яко напрокла царя сер-
 дечнаго мѣ друга смерті предаль еси
 погублена, егоже азъ сердечною лю-
 бовію себѣ союзихъ, раслучилъ мя еси
 отъ него, і сего радї смертѣ напро-
 клова жестоцѣ і люти отмститися
 на тебѣ самомъ, къ тому же еще і
 вѣмъ ты всячески на убїїство мое дѣ-
 шуща, еже погубити мя люти, і та-
 ко ахіллесъ рѣчи своя сконча. Емуже
 екторъ сїце отвѣща: господіне ахі-
 ллесъ, аще азъ на твою смертѣ яро-
 стнѣ дѣшу, і ненавижду ты всѣмъ
 сердцемъ моїмъ, что дѣвишися
 о семъ

о семъ, праведно бо творю. како бо азъ любітї того могу, іже мя въ ненавістї імаѣ главної, сѧне въ скрежетанїї толїкія валкї, воеватї мя держуль есї, отъ вражды бо любовь протївїтї не можетъ, но паче гнѣвъ умножается, і слопомнѣнїе ісбобїлуемъ. любовь бо отъ мысленнаго согласїя начало водїтъ, а отъ ненавістї же вражда ісходїтъ, еїже матї естъ валка, сїю убо тѣ паче, еще въ землї своєї бѣвъ въ серцы своемъ воспїталъ есї, і прїшель есї расорятї отечество чужее, і се явѣ дѣломъ своимъ облїчїся. яко есї враждотворецъ, а не істїннїї добротворецъ, къ тому же еще і не правдолюбецъ і не расудїтеленъ, яко се вїну напїсуешї, что убїхъ азъ врага моего, патрокла царя, іщущаго главы моея, къ тому же і претїтелнѣмї своїмї словесы, акї нѣкоего младенца

денца устрашіти мя мѣслиши да ужаснуся словеса твоѣхъ , і бездѣленъ въ ратоборствѣ буду і неключимъ во ополченіяхъ явлюся, страхомъ твоимъ согроженъ бѣвъ отъсюду , і малодушіе свое явивъ въ конецъ непотребенъ покажуся. то бо естъ намѣреніе ума твоего якоже нещую быти господіне, по істинѣ бо глаголю ти, яко прещеніе твое отнюдъ не устрашітъ мя нїже словеса твоѣхъ ужасаюся. но паче і ругаюся толїку суетну уму таковая неподобная родившему словеса. Возвѣщу же ти да ісвѣстно разумѣши, яко еще азъ самъ на два лѣта еще живъ буду. і укрѣпїтся мечъ мой. уповаю въ сілѣ моя мощї, яко не токмо ты єдинъ но і всї царїе і князї греческїя, їже протїву мене воюютьъ, отъ моя, горкою смертію злѣ поляжете, не воспоминающе будете къ тому смерті патро-

патрокловѣ, самѣ слѣбѣ умірающе въ се-
млі чуждеї, яко да научатся і прочіи
потомѣ родове греческіи не расорятѣ
лукавиѣ отечествѣ чужѣхѣ, і что мно-
го глаголю, яко аще тя толѣко смѣл-
ство крѣпості понуждаєтѣ, да протѣ-
ву мене мнѣші въ сілахѣ своїхѣ вѣснѣ,
то сотвори, да всі царѣ і князі грече-
скіи дадутѣ совѣтѣ о семѣ і руку дер-
жатѣ не ослабно, составленѣ бѣвші
брані между двоихѣ насѣ токмо,
і аще тебѣ случѣтсѣ побѣдѣти мя,
то самѣ азѣ і родѣтелі мої онѣ сего
царства і отѣ прочіихѣ царствѣ на-
шихѣ вѣчно отступѣмсѣ, і царствіѣ
наша владѣчеству греческому преда-
дѣмѣ, і сего радѣ колѣко богатство
і честѣ і славу хвалѣ едѣнѣмѣ сімѣ
подвѣгомѣ прѣобрѣсти можешѣ, аще лѣ
же мнѣ ключѣтсѣ побѣдѣти тя, то
сотвори, да всі царѣ і князі отѣ сеѣ

землі нашея отступяць во своѣ
 отечества, і насъ въ покое оспавяють
 отъ трудовъ бранныхъ. Ахіллесъ же
 къ словесемъ екторовымъ весь гнѣ-
 вомъ разжжеся, і яко весь мокръ бысть
 росю потною, брань пріемлетъ
 смѣло. і ко ектору пріблїжївся.
 въ знамя крѣпостї мечъ ему прїно-
 сить, екторъ же сїя любешнѣ прїем-
 летъ. І егда сїя услышаша царїе
 і князі гречестїї, стекошася къ шатру
 ахіллесову, не хотяще сего утвер-
 дїти, еже ахіллесъ бессовѣтно себя
 на брань вдаеть. негодобаетъ бо
 рекоша, толїкїмъ царемъ і княземъ
 опобѣдѣ едінаго воїна славїтїся, нїже
 побѣжденїя его радї всѣмъ укоренымъ,
 быти: такожде і троїане сему быти не
 їзволяють, кромѣ едінаго царя прїама,
 тої бо едінь соїзволяше на се, санеже
 ему мощь і сіла екторова добрѣ
 знаема

знасма бѣ, но не сотворїся тако
якоже хотяше. Тогда же царїе гре-
честїи честнѣ ектора опустїша, ї
такъ отбїде во градѣ.

о шестої бранї греческої ї троянскої.

Егда же срокъ перемїрія сего ко-
нечномїнулъ, пакї трояне ї грекї
на бранѣ препоясуются, ї на
ополченїе їзбїдоша, ї бранѣ спустїв-
ше крѣпко ратную, ї сѣчу умножїша
велмї ужасную: отъ утра бо даже
ї до самїя нощї воевахуся, нощѣ же
наїде ї бранѣ разлучїся. По трїдесять
же днѣї тако непрестанну бранѣ тро-
яне ї грекї творїша, ї отъ обою странѣ
безчїсленное множество воїнѣ падоша,
паче же отъ троянѣ сане въ тѣ днѣ
грекомѣ на бранї лучшая частѣ бѣ.
Отъ сыновѣ же царя прїяма шесть
бѣ убїено въ тѣя днѣ на бранѣхѣ.

о грекахъ , пославшихъ послы своя
ко царю пріаму троянскому, прося-
ще на трі мѣсяца сроку перемірія.

В О оно же время, въ неже грекове
пословъ своїхъ посылають ко
царю пріаму. Калкасъ троян-
скій жрецъ [о немже многожды вѣше
речено бысть, яко оставі троянъ і
грекомъ прілѣнися во островъ делѣо-
нъ.] молить царя агамемнона і про-
чихъ греческихъ царей, да іспросятъ
у царя пріама дочеръ его оставшуюся
во трої. Послы же греческія прішед-
ше во трою, моляху царя пріама,
да дастъ їмъ на трі мѣсяцы сроку
перемірія. Царь же пріамъ по про-
шенію їхъ даде срокъ перемірія, і
утвердїша его. По томъ же послы
молїша царя пріама, да повелїтъ отъ
плѣненія свободїті царя тоаса,
і вѣсметъ

і возмемъ себѣ въ премѣну за іскупленіє
его князя антенора. Царь же пріамъ,
поволі і сему тако быті. Посемъ же
послы пакі моленія многая ко царю прі-
аму о брісандѣ прінесоша, да повелітъ
єя отдати отцу єя. царь же пріамъ на
размѣну антенорову, і царя тоаса і брі-
санду грекомъ свободілъ, і тако абіє
царь тоасъ ісбавляється отъ троянъ,
антеноръ же свобождається отъ грекъ, і
пріемше отпущеніє послы, і всяша то-
аса царя, возвратішася въ станы своя.

Во утрїї же день брісанда пове-
лѣніємъ царевымъ на путь препоя-
сується, юже троїлъ і інші благо-
родніі троянстіі путемъ отъ града
далече проводіша: гречестіі же благо-
родніі прїїдоша въ прїятіє єя. і прі-
емше ю отъ троянъ отвідоша къ
шатромъ своїмъ. троїлъ же і прочіі
благородніі возвратішася во градъ.

і егда прїїдоша вѣ станѣ греческія ,
і возвѣстїша агамемнону царю прїше-
ствїе брісандрїно , тогда царь агаме-
монѣ повелѣ прїсватї всѣхъ царей і
князей греческихъ , і абїе снїдошася
всї къ нему і сѣдоша на мѣстѣхъ
своїхъ . Тогда прїїде брісанда предъ
лице агамемнона царя і прочїхъ царей ,
і прїшедъ поклонїся їмъ , онї же пове-
лѣша єї прїнести мѣсто послащено ,
і повелѣша єї сѣстї , і вїдѣвше царїе
толїкую красому єя , по премногу
удївїшася , і вопрошаху єя о царѣхъ
і о градѣ , і о обычаяхъ града , она же
сѣло яснѣ і честнѣ возвѣщаєтъ їмъ ,
онї же велмї удївїшася красотѣ лица
єя , і остроумїю словесъ єя , і многїмї
дары одарїша єя і отъ пустїша . Она
же егда прїїде вѣ шатерьъ отца сво-
его , на того жестокїмї словесы прї-
ходїтъ во множествѣ слесъ глаголя
ему

ему сїце . Како отче мої сбуенѣ
 бысть умѣ твої , їже прежде толї-
 кою цвѣтяше мудростїю , да ты
 їже їногда во троянѣхѣ толїко вос-
 несенѣ ї возвелїченѣ , яко господѣ
 їхѣ былѣ есї , учїнілся есї нынѣ
 їхѣ лукавїї їсрядца , отверглы есї
 отечество свое , ї градѣ вѣ немже
 родїлся , ї вѣ немже толїко время былѣ
 есї славенѣ , ї прїступїль есї ко врагомѣ
 їхѣ , лучше бы было намѣ дражайшїї
 отче жїтї вѣ мѣстѣ пустынномѣ ,
 їлї вѣ лѣсехѣ непроходныхѣ пребы-
 ватї , нежелї между толїкїхѣ чело-
 вѣкѣ толїкїмѣ спудомѣ очернятїся
 бесславнымѣ . їлї мнїшї драгїї отче ,
 яко грекї вмѣнятъ ты бытї вѣрна ,
 їже есї своему отечеству показался
 явної невѣрца , поїстїннѣ прел-
 стїша ты , аполоновѣ лжївїя от-
 вѣты , отѣ нїхже глаголешї , яко

отвѣтъ воспріѣлъ еси, оставити отечество свое и пріѣхати ко врагомъ своимъ, не мною воистинну быти, яко тої аполлонъ богъ бѣ. но паче мною его, сообщника быти аѣскіхъ неистовствъ, и въ сіхъ брѣсанда многими печалми побѣждена бывши, плачевную рѣчь свою сконча, еже отецъ ея калкасъ въ кратцѣхъ нѣкихъ словесъхъ отвѣща, любѣмѣшая, рече, ~~дщѣ~~ дщѣ моя, кто отъ чловѣкъ можетъ сопротивитися власти и повелѣнію боговъ, азъ бо не самоісволно оставихъ мое отечество, но повелѣнію власти ихъ послѣдуя. неложно бо отъ устъ ихъ воспріяхъ, яко градъ троя въ кратко время падеть, нѣложенымъ бывшимъ славнымъ его, и всѣмъ людемъ усты меча пожертвумъ, и сего ради лучшесть намъ любѣмѣшая дщѣ моя въ землі чуждеі добрѣ жити, неже въ своемъ
оте-

отечествѣ слѣ умерти. Сія слышавъ
 слова отъ отца своего брѣсанда
 умолче, і не у тому дні вѣ часѣ
 уклоншуся вечернія. Егда брѣсанда
 ново начала їзмѣняти своє їзволеніє,
 ївешїя умысли начатѣ забывати,
 і уже годѣ еї бысть со грекѣ, нежелї
 доселѣ бывшеї съ трояны, і вѣ кра-
 токъ часѣ бысть премѣнна, нача во
 всемъ претворятїся. (Кто бо аще
 речетѣ чїю о постоянствѣ женскомъ,
 їмже аще едіно око слезїтъ, другое
 же смѣется око сопротивнѣ, і сего
 радї поїстїннѣ, буї томъ разумѣ-
 тіся їматѣ, їже вѣ ласканїї жен-
 комъ вѣру емлетѣ, і показанїемъ
 їхъ прелестнымъ вдається, кто мо-
 жетѣ лестей їхъ напїсати і многая
 їхъ їзмѣнная лукавая умышленїя їсб-
 глаголатї,

о седмої брані троянскої і греческої.

НО прошедшихъ убо трехъ мѣся-
цѣхъ срочныхъ данныхъ въ пе-
ремѣрїе, оба воїска на бранѣ го-
товятся, і учіненнымъ троянскимъ отъ
ектора полкомъ. Самъ екторъ на
бранѣ первіе ісбиде, возя съ собою
пятнадесять тѣсящъ воїновъ, іхже
своему вмѣнилъ полку, ему же со іными
десятью тѣсящї троїлъ скоро послѣ-
дова, по томъ парїсѣ, по томъ деїфебѣ,
по томъ енея, по томъ полїдамъ,
по томъ царь ремъ, по томъ царь
седемонъ съ полкї своїмї. І въ тої день
троянъ, сто пѣтдесять тѣсящъ на
бранѣ ісбидоша. Отъ грековъ же первіе
ахіллесъ съ седмїю тѣсящамї воїнъ
выступїлъ на бранѣ. по немъ діомїдъ
съ толкїмї же, по немъ менелаї царь
съ толкїмї же, по томъ теламонъ
царь

царѣ сѣ толѣкімі же, по томѣ царѣ
ксантіѣ сѣ толѣкімі же, по томѣ царѣ
агамемнонѣ, со множествомъ сѣло
бранныхъ воінѣ. Отѣ грековѣ же царѣ
філісѣ первіе на бранѣ прѣходѣтъ, і на
троянѣ наступаеъ, ему же екторѣ
встрѣчу прѣіде. і порасѣ его копѣемъ
своімъ, і мертва сѣ коня сверже, тогда
грекѣ о смерті царя філіса болѣзную-
ще, бранѣ велмі жестоку спустѣша,
Трояне же протѣву їхъ такожде сѣчу
преужасну умножіша, отѣ нея же по-
слѣдуеъ велико убѣіство, пакѣ же
отѣ страны греческія царѣ ксантіѣ
прѣіде, царя філіса дягѣ своего смертъ
желаше отмстѣіті, жестоко на троянѣ
нападе, і ектора гонѣтъ і нанѣ насту-
паеъ, екторѣ же обратѣся въ гнѣвъ
і убѣ его, тогда грекѣ о смерті царя
ксантіна болѣзнующе, сілы къ сіламъ
собѣрають, і троянѣ тяжко порезають
і въ

ї вѣ бѣгство понуждають. Екторѣ же
 вѣ то время вѣ лице бѣ уязвенѣ невѣдѣ
 отѣ кого, отѣ егоже явѣ бесмѣрное
 множество кровѣ течаше, ї сего радѣ
 отѣ бранѣ уклонѣся. Грекѣ же троянѣ
 толѣко доборають, яко ко стѣнамѣ
 града троїпрїгнаша їх. Екторѣ же вос-
 двїгѣ очѣ своя, ї кѣ стѣнамѣ градскїмѣ
 направѣ сракѣ, ї вїгѣ тамо елену, та-
 кожде ї жену свою ї сестрѣ своя, на
 стѣнахѣ градскїхѣ стоящїхѣ, ї обою
 страну ополченїя сматрѣющїхѣ, ї сего
 радѣ много устѣвїсѣся, вѣ гнѣвѣ ї вѣ
 яростѣ стѣвїда вожжесѣ, на царѣ мемнона
 нападе сестрїчїща ахїллесова, ї порасѣ
 его мечемѣ своїмѣ толѣ жестоко, яко
 главу его на двѣ частѣ расгѣлї ї мер-
 тва сѣ конѣ сверже. сже вїгѣ вѣ ахїллесѣ
 прїемѣ нѣкое копїе сѣло дебело, нападе
 на ектора ї порасѣ его, но їсѣ сѣгла
 нево може его їсѣятї, екторѣ же мечемѣ
 своїмѣ

своїмъ вѣ лице его поразї, і тако
 рече ему, о ахіллесъ, много покушаешї-
 ся прїступатї ко мнѣ, но тѣ са їстї-
 нну їмѣї, яко блїжняго прїхода їщешї
 ко огню, і бессомнѣнїя ко їсходу
 своєю смертї прїходїшї, ахіллесъ же
 кѣ рѣчамъ екторовымъ хотя отвѣ-
 щатї, і се наїде троїлѣ вѣ велїцѣ мно-
 жествѣ воїнѣ, і грековѣ вспятѣ нево-
 лею їмтї понудї, немїлостївно бо
 сѣчаше їхѣ, отѣ странѣ же пакї грече-
 скїя, онїї храбрїї діомїдѣ князѣ прїїде,
 і на троїла нападе, і копїемъ своїмъ
 сѣ коня сверже его, і коня его восхї-
 тївѣ, кѣ шатромъ своїмъ отосла.
 По томѣ скачетѣ по полкомъ троян-
 скїмъ, і многа сла творїмъ, на него
 же прїшесѣ полїдамъ нападе, і толь
 мощно поразї его копїемъ своїмъ,
 яко діомїда, і конѣ его поверже попра
 на землю, отѣ кося раса діомїдѣ
 тяжко

тяжко поврежденъ бѣсть, полѣгамъ же
 конь діомідовъ отъ своего паденія во-
 стаюцѣ sa usgy їзѣма, ї троїлу пѣшу
 бѣюцѣ даге, на него же скоро
 всѣде троїль, но троїла тогда
 ахїллесъ скорѣе доступаетъ, троїль
 же ахїллеса конѣмъ своїмъ порасї,
 ї сѣ коня сверже, ї нападаетъ крѣпцѣ
 на грекѣ убївая їхъ ї уязвляя. Ахїллесъ
 же пакї на конѣ свої восходїтъ.
 Екторъ же всѣхъ грековъ встрѣчу
 прїходящїхъ ему убїваетъ, ї прїтекъ
 ко ахїллесу ї конѣмъ своїмъ пакї
 сѣ коня его сверже, ї мечемъ голѣмъ
 шоломъ его на главѣ его сїлно бїетъ,
 грекї же крѣпцѣ зацїщаху ахїллеса,
 но Екторъ ту сїлнѣ посѣкая убїваетъ
 грековъ. наїса бо дарїї, яко тогда
 Екторъ блїсѣ тѣсящї воїновъ гре-
 ческїхъ убї, їже ахїллеса зацїщатї
 хотяху, отъ негоже Ахїллесъ толїко
 бѣ

бѣ побѣжденъ , яко егда бѣ ему
сїла зацїтїтїся отъ него . Солнце
же убо обращаешя на вечеръ , а тро-
яне сѣчу крѣпко умножїша , і грековъ
въ бѣгство обратїша , і даже до
шапровъ їхъ гнаша сѣкуще , і абїе
нощъ наступї , і отъ бранї престаша ,
чресъ весъ же мѣсяць , непрестанну
брань трояне і грекї творїша ;
і отъ обоїхъ странъ многое множе-
ство воїновъ падоша . Царь же агаме-
мнонъ ко царю прїаму пословъ своїхъ
посла , на шестъ мѣсяць сроку пере-
мїрїя просяще , еже і дано бысть
ему перемїрїе утвержено .

о осмої бранї троянскої і греческої.

ВО оно же время , егда перемїрїе сїе
баше , велїи морь на грекї прїїде ,
жївущїя на полѣ , і мнози зѣло
умроша

умроша грекі. Егда же скончєвашєся
 перемїрїя онаго уставное время, а морѣ
 не прєставашє єще, тогда пакї царѣ
 агамемнонѣ пословѣ своихѣ ко царю
 прїаму сѣ моленїємѣ посла, єще на
 трїдєсятѣ днєї сроку перемїрїя про-
 шашє, єже ї дано бысть єму отѣ царя
 прїама, пакї перемїрїє утвєржено, єже
 ї не сѣло любєсно бѣшє трояномѣ
 толь долгїя перемїрнїя. даватї срокї.
 Тѣмѣ же пакї днємѣ прошедшїмѣ, ї
 оного уже уставного сроку послѣднїї
 дєнѣ скончєся. А во утрїї дєнѣ бранѣ
 уже їмѣшє бѣтї, вѣ ноцѣ же ону,
 андроменѣ жєна єкторова, отѣ нежє
 єкторѣ уже два сїна їмѣ, єдїнаго
 лаомєдонѣ, а другаго аспїона, ї тої
 єще младєнецѣ у персєї бѣшє. Вїдѣла
 сїя андроменѣ о мужї своемѣ во снѣ
 велмї грєсно вїдѣнїє, ї отѣ сєго расумѣ
 їстїнну бѣтї, яко аще єкторѣ вѣ дєнѣ
 тої

мої на брань їсбїгетб , їсбїмї не можетб смертї , но да убїется ту , ї начатб о немб таїно плакатї , ї дерснулб тоя же ношї по ему вїдбнїе їсбївїтї , прїлбжно моля его , да вб тої денб на брань не їсходїтб , но вб своемб царскомб дому да пребудетб . Екторб же кб словесемб женї своея збїло расгнбвася , заперещаетб еї во много словесної жестостї наказую сїце не разумбешї лї рече жено , яко срамб велїкб естб благороднїмб , паче же рещї мудрїмб , отнюдб не своїственно снамб вбїрїтї ношнїмб , ї щетнїмї сїмї мнбнїї малодушнаго страхованїя поражатїся . Андроменга же егда узрб его , совбту ея не покаряющася умолче . но егда утру бввшу рано ко царю прїаму їкб царїцб еккубб прїступїла , вїдбнїе своє їсбївляєтб їмб , прїлбжно моля їхб , да ектора вб тої денб їсбїмї

не попустятъ. царь же пріамъ повелѣ полкомъ троянскімъ вооружа-
жатися, і всѣмъ сыновомъ своимъ, і
інымъ царемъ і княземъ іначалнікомъ,
і полкомъ ихъ отпушеніе даде ісымі
на ополченіе. ектору же саровѣда
іменно, да въ тої день не пріимѣ-
шается брані. екторъ же о семъ на
жену свою сѣло разгнѣвася, і многая
сї іспрече слова претіелная, разумѣ
бо яко отъ нея наученіемъ се сотво-
ріся, еже на брань ему не ісымі, но
саровѣдъ отчю оставя, оружія просімъ
отъ слугъ, рабї же ему оружїе пода-
ють і отъ нїхъ вооружается, і на
брань поїмї мьслімъ, весма скоро.
еже відѣвши андромена, съ малымъ
сыномъ своимъ, егже на рукахъ своихъ
ношаше, падъ предъ ногама екторо-
выми, во множествѣ слезъ глагола
моля его сїце, аще мене отрїцаешїся
помї-

поміловатї господїне, помїлуї понї
отрока сего. рожденнаго оть тебе.
да матї їх і сїнове твої горкою
смертїю не умруть, їлі убожествомь
сїблнымь утїснятєся. Такожде і сама
царїца еккуба матї его, і сестры его
касандра і поліксена сь велїкою еле-
ною, пагше предь ногама екторовыма,
моляху его со слесамї, да оружїе сь се-
бе сложїть, і опасень во своемь царь-
скомь дому почїють. Онь же нїже кь
молбамь їх преклонящєся, нїже сле-
самь їх внїмашє, і не токмо сь нїмї
о семь не слагашєся, но нїже слышатї
хотяше, сь велїкою бо скоростїю на
конь свої восходїть, і на брань поїтї
мыслїть, весма скоро. еже вїгдѣвшї
андроменѣа жена его, оть велїкїя
своея жалостї, расгравь рїсы своя, і
распростерь власы главы своея, і ко
царю прїаму крѣпцѣ возопївъ прїступї,

і кѣ ногамъ его себе простре, прїлѣжно его моляше да возвратїтъ ектора, донелѣже онъ бранї не прїмѣсїтся, царь же прїамъ, абїе сотщанїемъ на конъ свої всѣде. і во мнозѣ скороснї достїже его, во вратѣхъ градныхъ, і яко гнѣвнымъ сердцемъ, са усгду коня его їсѣма, і ектора молїтъ і просїтъ да послушаетъ его, і да возвратїтся вѣ палату свою. Онъ же по многомъ словопрѣїї своемъ повїнуяся волї отца своего, возвратїся во свою палату, і не хотя, нїже убо оружія своего съ себе сложїтї хоїя, нїже їнымъ чїмъ забавляшеся, но сѣдѣше тако волнуяся помышленїї, желанїя бранї, і на жену свою гнѣвашеся. Вѣ то же время бранѣ горїтъ острѣшая, промѣжъ грековъ і троянъ, і велико убїїство умножашеся вѣ нїхъ. теламонъ і анаксъ троянъ мужескі гонятъ,

гоняѣмь, но парісѣ мужескі їхѣ защї-
щаѣмь. Менелаї же царѣ нападе на
царя мїсера, ї конїемь своїмь сѣ коня
его нїсложї, а грекі царя мїсера по їмалї.
Вѣ то же время полїгамь кѣ мѣсту
оному прїснїѣ, ї царя мїсера отѣ
рукѣ їхѣ їсбавї, ї на конѣ всѣмї
учїнї, Царѣ же теламонѣ, ї царѣ ме-
нелаї, соединївсѣ вкупѣ на полїгама
нападаюѣмь, ї сѣ коня его нїслагаюѣмь,
онѣ же себе отѣ нїхѣ мечемь своїмь
мужескі защїщаѣмь. ї абїе троїлѣ
кѣ мѣсту оному ускорї, ї полїгама
отѣ рукѣ їхѣ їсбавї, ї на конѣ всѣмї
учїнї, вѣ то же время Ахїллесѣ на бранѣ
прїходїмь, ї на троянѣ мужественно
нападаѣмь, убївая їхѣ ї уязвляя.
ї маргарїтонѣ едїнѣ отѣ родныхѣ
сыновѣ царя прїяма пренятї покуша-
шесѣ Ахїллеса, Ахїллесѣ же ему про-
тївсѣя убї того, тогда убо воплѣ

велїї і смятенїє вб троянехб воста
 о смерті маргарітоновб сїна царева.
 Трояне сїлнб сбчу умножїша со грекї,
 їнїї же всемше тбло его, і раздравше
 рїсви своя сб велїкїмб плачемб во градб
 входять. вонб же тбло маргаріто-
 ново мертво прїнесше полагають,
 егоже мертва яко услїша екторб,
 болбснїю многою мучїтся, і прїлбжнб
 его убїства плачется, і вопрошаєтб
 кнїю его убї, ему же Ахїллеса бїмї
 скасаща. Тогда екторб гнбвомб прї-
 вяза шеломб, царю отцу его невб-
 дущу, на бранб їсходїтб, і вб яростї
 своєї дву цареї убї, царя ерїпола, і
 царя гаспїда, по томб же на грековб
 яростнб дбїшетб. стремленїємб ве-
 лїкаго гнбва своего множєство убї-
 ваєтб їхб, ему же царб полїтенб
 встрбчу прїїде, і копїємб своїмб по-
 пасї его, но їсб сбгла не воѕможе его
 їсїмї,

їзятї, не подвіженъ бо пребываше отъ
пораженїя его, і мечемъ своїмъ толь
мощнѣ полімена царя порасї, яко
тѣло его на двѣ частї расгблї,
Ахіллесъ же відбвб сродїча свого
смертѣ, сачатѣ слагатї вѣмѣслї своєї,
яко аще екторѣ отъ сего жївота не
оскудѣетѣ, то поїстїннѣ будетѣ
намъ всѣмъ горкую смертїную чашу
отъ него не волею пітї, і вѣ сїхъ
помышленїяхъ много поучашеся Ахі-
ллесъ, і прїїмъ копїе хотяше крѣ-
пцѣ съ екторомъ срасїтїся і от-
мстїтї поліменово убїїство. Екторѣ
же нѣкую стрѣлу їспустї на ахіл-
леса і порасї его вѣ лїце. Ахіллесъ же
отъ бранї уясвенъ отходїтѣ, і ясву
ону обяса, возвратїся на бранѣ съ
тѣмъ умышленїемъ, да ектора смер-
тї предастѣ, аще ему отъ сего і
умретї случїтїся, екторѣ же грековѣ

не нілостівнѣ погубляше , і прїїде
 ему встрѣчу нѣкїї велїкїї греческїї
 дївнїї іменемъ лсохїдъ царь , егоже
 екторъ мечемъ своїмъ скоро убї .
 Ахїллесъ же відѣвъ ектора толїко
 благороднїхъ смертї предавающа ,
 ужасашеся сря , і їскаше прїлѣжно
 временї , поразїтї его , екторъ же въ то
 время на царя нѣкогого греческаго
 напале , і его їсїма щїтѣ свої са
 хребетѣ себе поверже . і всю мїсль
 свою на се обратї , да лучшаго царя
 оного онѣ полковѣ їсвлещї возмо-
 жетѣ , і сего радї грудѣ его бѣ
 откровена , онѣ же самѣ о семѣ не
 внімаше , но о настоящемъ упражня-
 шеся , Ахїллесъ же сїлнѣ наблюдаше
 яко же выше реченно бѣ . і егда сїе
 устрѣ , яко екторъ на себѣ щїт-
 нїя помощї неїмѣетѣ , прїемѣ нѣ-
 кое копїе зѣло крѣпко , не разумѣвшу
 же

же ектору подвіга его , порасї его
 въ грудѣ , і мертва верже на землю .
 Царѣ же седемонѣ , відя ектора мертва
 съ коня спадша , на ахіллеса нападе
 яростенѣ , і порасї его конїемѣ своїмѣ
 толь сїлнѣ , яко мертва поверже
 его на землю , его же грекї всеміе яко
 бездушна въ шатерѣ его отнесоша .
 Трояне же о смертї екторовѣ сѣло
 смятошася , і поле оставаше , і всеміе
 тѣло сго съ плачемѣ велїкїмѣ ,
 откровеннїмї главамї въ бѣгѣ лицѣ
 своїхѣ входятѣ во градѣ , вонже тѣло
 екторово мертво грекомѣ не протї-
 вящїмся прїнесоша .

о погребенїї екторовѣ .

Умершу же ектору , і во градѣ
 трою тѣлу его внесену бївшу ,
 плачѣ велїї бївастѣ во гражда-
 нѣхѣ ,

нѣхъ, нѣстѣ бо того гражданина, іже
бы не хотѣлъ сына своего смертїи пре-
дати за животѣ екторовѣ, аще сїцевѣ
обычаї одержалѣ бы. А егда самѣ
царѣ прїамѣ усрѣ ектора сына своего
мертва, неісреченною болѣснїю сра-
жается, і нагѣ мѣломѣ екторовымѣ
многождѣ уміраетѣ, і то ему вкрат-
цѣ случїлось бы, аще не бы отѣ мѣла
екторова сілно отвлеченѣ былѣ, і
отѣ того бесомнѣнїя вѣ явную па-
губу смертїи своея впалѣ бы. Сїце
і братїя его тоюже болѣснїю всяче-
скї мучахуся, умертї сѣ нїмѣ вкупѣ
желающе, нежелї по немѣ жїтї. Чтоже
речетѣ о царїцѣ еккубѣ, чтоже
і о андроментѣ женѣ екторовѣ,
чтоже і о сестрахѣ его, іхже родѣ
къ печальнымѣ мѣснотамѣ сѣло немо-
щенѣ естѣ, і плачлївѣ весма, і
опїсатї его трудно естѣ, і сего радї
яко

яко неключіма оставляються. По семъ же царь пріамъ повелѣ надъ храмомъ палладіинымъ сѣнь сребряну велику сотворити, і полатити слатомъ чистымъ, і престолъ слатъ въ неї постави, і тамо тѣло екторово устроено отъсюду повелѣ посадити, і балсамомъ повелѣ помасати, да бы тѣло екторово отъ тлѣнія невреждімо соблюдалося, сѣдѣше бо тѣло оно лицемъ къ воіску греческому мечъ въ десницѣ имѣя, да грекомъ срящимъ прещеніе наносимъ. Сія же сотворі царь пріамъ того ради, яко да сїцевымъ устроєніемъ тѣла екто-рова малу ослабу скорбі своєї пріиметь.

о посланії пословъ греческихъ
ко царю пріаму.

Но смерті же екторовѣ царь агамемнонъ всѣхъ цареі і князеі греческихъ на бесѣдованіе къ себѣ

кѣ себѣ прїсватї повелѣ, і сшедшїмся
імѣ, і сѣдшїмѣ на мѣстѣхъ своїхъ,
по достоинству їхъ, царѣ агамемнонѣ
сїцевая слова рече кѣ нїмѣ. Друзї
царїе і князї і началїцы греческаго
ополченїя, должнї есмы нынѣ велїкое
благодаренїе воздати богомѣ нашїмѣ,
яко жестокаго врага нашего ектора
сподобїхомся убїтї ахїллесомѣ, сани
жїву ектору бѣвшу колїкая злая
отѣ него пострадахомѣ, (колїко бо
онѣ царїе нашїхъ своїмї сїламї погубї,
царя протесїлая, царя патрокла, царя
мереона, царя амероса, царя боегеса,
царя артїлага, царя протенора, царя
ортонома, царя епїсиропа, царя
седея, царя алпїнора, царя фїлїса,
царя дїнора, царя ксантїппа, царя ме-
мнона, царя ерїпола, і царя гаспїда,
царя полїмена, царя леохїда, і їныхъ
благородныхъ рода нашего,) прочїхъ

же воїновъ ополченія греческаго безчисленное множество погібе отъ него. нынѣ же ектору оному умершу, троянская надежда отнюдѣ якоже нещую погібе отъ нѣхъ, і рогъ крѣпості ихъ отвѣся, і столпъ правленія ихъ паде, чтоже мы самі не уже лѣкъ явної надеждѣ побѣды наша достігохомъ, і нынѣ праведно бытіи мню, ко царю прѣаму послы наша послаті, на два мѣсяца сроку перемірія просяще, донеліже ахіллесъ отъ ранъ своихъ ісцѣлѣетъ, і тогда съ нѣмъ о побѣдѣ троянъ мужескі да потщѣмся. і что мѣ о семъ восвѣстѣте да слышу, оні же похвалѣша совѣтъ его. Тогда царь агамемнонъ ко царю прѣаму пословъ своихъ посла, на два мѣсяца сроку перемірія прошаше, у царя прѣама, еже і дано бысть ему, і переміріе утвержено.

о премѣ.

о премѣненіі агамемноновѣ, і о власти
паламідовѣ.

В то же перемірія время, паламідъ
сынъ наула царя, сѣло жалует-
ся промежъ цареі і князеі о
власті агамемноновѣ, і къ тому не
хощетъ его себѣ імѣти владыкою,
себе же паче достоіна его быти гла-
голетъ, і преімѣюща во всемъ, і
егда сія глаголы принесоша во уші
агамемнона царя. Тогда абіе царь
агамемнонъ, всѣхъ цареі і князеі на
бесѣдованіе къ себѣ пакі прісваті
повелѣ. і яко пріідоша къ нему, і
сѣдоша каждо їхъ на мѣстѣ своемъ,
подостоінству ихъ, агамемнонъ
царь, сіцевая словеса рече їмъ. Друзі
царіе і князі і началіцы, отнеліже
їзѣдохомъ отъ царствъ нашихъ, і
внѣдохомъ въ землю сію, правленія
вашего

вашего бремя трудолюбно понесохъ
 подъ нѣмъ же добръ попомѣхся даже
 і до нѣнѣ, нощю і днѣю не даяхъ
 покоя духу моему, і персонѣ моеї,
 вся промѣшленія показовахъ о васъ
 по силѣ моеї, і нѣнѣ треба мѣ естѣ
 почтїи отъ одного тяжкаго ярма
 лежащаго на плечахъ моїхъ толико
 время, і праведно бѣити мнѣ, яко да
 изберется вамъ ѣнъ правитель, подъ
 егоже правленіемъ готовѣ есмѣ
 съ прочіи царі трудатися, елико
 возмогу въ силѣ моеї, і обраща
 къ паламѣду тако рече, і тѣ госпо
 дѣне паламѣде сѣне царскїи мнѣшї мя
 о сеї властї многою радостїю радо
 ватися, поїстинѣ бо глаголю тѣ,
 яко отнелѣже азъ воспрїяхъ на ся
 властѣ сїю, то наїначе прїложихъ
 попеченїе духу моему. і сего радї ра
 достно сложїти съ себе желаю яремѣ
 сеї

сеі. тѣ же аще і любезно нѣмѣ іщеші
его , но такоже яко чловѣкъ крѣпцѣ
утрудішися нося его , но мноу бѣмѣ
паче, яко і існemoжеші отъ тяжесті
его , токмо всуе мятешіся , укоряя
мя нічтоже сло сотворіша, еже і не
лѣпо естѣ тако благороднымъ тво-
рїтї, еже укорятї другї своя предѣ
толїкїмї царї і князї вселеннїя.

І егда царѣ агамемнонѣ слова своя ско-
нчавъ : тогда всї царїе і князї і начал-
нїцы греческаго ополченїя общїмъ
совѣтомъ ізраша себѣ въ воеводы
паламїда сына царя наула, і даша ему
всего воїнскаго ополченїя властѣ .
І егда сїя возвѣстїша ахїллесу, сѣло
неугодїся ему, і рече тако, яко поїстї-
ннѣ се бесовѣтїе сотворїша , царїе
і князї, і нѣстѣ добро агамемноново
премѣненїе, нїже владѣчество пала-
мїдово, чловѣческая же нечестѣ естѣ
родстве-

родственная, еже о нової властї радовашїся, і о новомь временї веселїтїся, любляше бо ахіллесъ агамемнона царя сѣло, і почїташе его велмї, яко былъ мужъ попремногу разумїченъ, і сдраваго совѣта мудростїю цвѣтѣи, і расужденїемъ сѣлнымъ ісполненъ.

о девятої бранї греческої і троянскої.

Двѣма мѣсецемъ цѣло прошедшїмъ, царь прїамъ восхотѣ смерть сына своего ектора мечемъ своїмъ его на грекахъ отмститї. ісбравъ двадесять тѣсящъ воїнъ, іхже своему вмѣнї бытї полку. Прочїя же полкї попрежнему устроенїю бѣша, і повелѣ враца градскїя отворитї, і полкомъ на брань ісходитї, і по повелѣнїю его ісходѣвъ первое деїебѣ, потомъ парїсѣ, потомъ троїлѣ, у потомъ

потомъ самъ царь пріямъ, потомъ еня,
 потомъ полігамъ, потомъ царь сар-
 педонъ съ полкі своїмі, і до грече-
 скіхъ остроговъ въ борсѣ скоряху,
 Паламідъ же своя полкі устраїваше,
 і егда устрої їхъ, і ізбѣе на ополче-
 ніе протіву. троянъ, і первіе самъ
 паламідъ на царя пріама нападе,
 хотяше его коніємъ своїмъ съ коня
 нїспрінуті. Царь же пріамъ самого пала-
 мїда толь мощнѣ порасї, яко і съ коня
 сверже, і оставївъ его нападе крѣпко
 на грековъ, і смяте їхъ. Овыхъ бо
 отъ нїхъ убїваєтъ, овыхъ же уяз-
 вляєтъ, овыхъ съ коней нїслагаєтъ,
 і сілнѣ воюя грековъ побѣждаєтъ,
 многа дївна сотворї, о себѣ царь
 пріамъ отъ своея храбростї, яже акї
 і невѣрїма отъ нѣкїхъ могутъ быти
 яко челоуѣкъ, толь старъ лѣтъ,
 возможе сіцевая бранная толь муже-
 скї

скї сотворїтї. Деїѡебѣ же грековѣ
 непрестанно погнѣтаєтѣ, стрѣлами
 своїми множество їхъ умерщвляєтѣ,
 бранѣ же сілѣ разгорашєся, і убїї-
 ство велмі множашєся, вѣ то бо время
 царѣ перскїї отѣ града трої во мно-
 жествѣ воїнѣ на бранѣ прїїде, і гре-
 ковѣ дївнѣ утѣсняше, князѣ же
 аѡїнскїї, і менелаї царѣ вѣ велїцѣ
 множествѣ бранныхъ на него сілѣ
 нападають. і полкомѣ їхъ всюду раз-
 лїяннымѣ посреди їхъ, троянѣ заклю-
 чаютѣ, царя перскаго тогда грекї
 убївають, во множествѣ бранныхъ,
 і трояне всїяні ітїї пореваються,
 їхже вѣ защїщенїє царѣ сарпедонѣ во
 мнозѣ сілѣ своєї бранної вдася.
 Вѣ сіхъ же царѣ прїамѣ сѣ сынми сво-
 їми, іже весгѣ послѣдуютѣ ему сілѣ,
 подбѣжа на грековѣ яростнѣ напа-
 даєтѣ убївая їхъ, і аще не бы царѣ

пріамъ іже отъ вышнія страны къ
мѣсту оному пріступилъ, велію,
часті людеі отъ язика своего погу-
билъ бы, ні едінь бо бѣ отъ троянь
толъ смѣлъ, і толъ храбръ въ тоі
денъ еліко царь пріамъ, толіка дівная
отъ своєа храбрості, толъ мужескі
показаті возможе, ему же болѣснъ і
гнѣвъ сілы отъсюду служатъ, егоже
жестокаго устремленія грекове по-
нести немогуще въ бѣгство обраі-
шася, і къ шатромъ своїмъ скоряху,
іхже трояне въ тѣлъ сѣкуще даже
і до шатровъ ихъ. і абіе ношъ на-
ступі, і отъ брані престаша. Царь
же пріамъ яко побѣдѣтель возвратіся
во градъ, і врата градская въ потре-
бноі крѣпості утвердіша, і тѣло
царя перскаго со многімъ плачемъ,
во гробъ сѣло гражаішемъ царь
пріамъ положі.

О ПОСЛА-

о посланії пословъ греческихъ ко царю
пріаму, просящихъ пакі на трі
мѣсяцы сроку перемірія.

і о ахіллесѣ, како вшелъ во градъ
трою, і відъ поліксену дщеръ пріа-
ма царя.

Воупрїї же день паламїдъ князъ
греческаго ополченія воевода, і
началникъ, ко царю пріаму по-
словъ своїхъ пославъ на трі мѣсяцы
сроку перемірія у него прошаше,
царь же пріамъ посовѣтовавъ со свої-
ми, даде ему переміріє утвержено.
Въ тоже перемірія время, ахіллеса
нѣкое бессовѣтное хомѣніє восхїті,
да въ трою поїдесть відѣтї градъ,
еже ї сотворї. Внїде во градъ, въ то-
же время прїключїся во градъ от-
правлятї помїнкї убїтаго екто-
ра, і того радї трояне уставїша
пять надесять днєї рыданїю бытї.

Ахіллесъ же прїїде тамо , і восхотѣ
вїдѣти обычаї рыганїї троянскїхъ ,
і быше тамо сѣнѣ екторова отъсюду
отверста , предѣ тѣломъ же екто-
рымъ стояло множество женъ благо-
родныхъ і дѣвицъ благообразныхъ
распростерші власы своя , і слесная
восдѣханїя , і сѣльное рыганїе іспу-
щаху , тамо же бѣ і сама царїца еккуба,
со краснообразною дочерїю своею
полїксеною , во мнозѣ рыганїї і слесахъ
упражняхуся , Ахіллесъ же егда вїдѣ
полїксену красотою цвѣтущую , вос-
хотѣ їмѣти ея себѣ въ жену.

О ПОСЛАНІІ ПОСЛА АХІЛЛЕСОВА
КО ЦАРІЦѢ ЕККУБѢ.

НО семъ же умысливъ ахіллесъ по-
сланніка своего послати къ ца-
рїцѢ еккубѢ , да дастъ ему
въ жену

вѣ жену дщєрѣ свою полїксєну, обѣща-
 вая єї всѣхъ царєї і княсєї грєчєскїхъ
 на сє їзволенїє прївєстї, да оставятѣ
 бранѣ ратнаго ополченїя, і во своя
 царствїя сѣ мїромъ отбїду тѣ, і прї-
 сва нѣкогого отъ рабѣ своїхъ сѣло вѣ-
 рна єму суца, і напїса грамоту свою
 даде єму, і саповѣда нї кому жѣ вос-
 вѣстїмї о сємъ, і повелѣваетѣ єму
 да кѣ царїцѣ еккубѣ вѣ посолство сєбе
 абїє направїтѣ, і їсѣявїтѣ єї сєрдца
 єго мѣслѣ, онѣ же повелѣнїє госпо-
 дїна своего слѣшавѣ, со тїщанїємъ на
 путѣ препоясуєтѣ, і ко царїцѣ еккубѣ
 отбїде. Прїшєдѣ же ко царїцѣ, і пагѣ
 поклонїсѣ єї, чєстѣ прїнося благородїю
 єя, царїца же вїну прїшєствїя єго
 у него вопрошаетѣ. посланнїкѣ же сло-
 веса господїна своего царїцѣ любоче-
 стнѣ повѣщаєтѣ. По сємъ же і грамо-
 ту ону чєстнѣ подає сї. Сача-

тану печатію господіна свого, і
 пакі поклоніся єї. Она же всемь про-
 честв ю, і помолчавъ не мало, таже рече
 ему, ігді друже сь мїромь кь послав-
 шему пия, і рци господїну твоему
 оть мене здравіє, і яко азъ сама ра-
 достно хочу волю его сотворїтї,
 но требѣ мї єсть ізволеніє царя прїама
 мужа моего, і парїса сьїна моего, і что
 мї онї рекутъ возвѣщу тї, вь день бо
 третїї да прїїдеши сѣмо, і отвѣтъ
 совершенъ оть мене прїїмешї. Послан-
 нїкъ же пакі падъ поклоніся єї, і отьїде
 кь господїну своему, і вся реченная
 ему оть царїцы еккубы вѣрно скаса-
 ему, Ахїллесъ же егда сія услыша, велмї
 возвеселїся, царїца же еккуба, егда
 прїїде кь неї царь прїамъ, тогда по-
 велѣ прїсватї кь себѣ сьїновъ своїхъ,
 онї же прїїдоша кь неї по повелѣнію
 єя, і сѣдоша на мѣстѣхъ своихъ, і абїє
 царїца

царіца еккуба скаса їмъ вся порягу
отъ ахіллеса реченнѣя словеса, показа
же їмъ і писаніє оно прїнесенное отъ
него. Царь же прїамъ прїемъ, писаніє
оно і прочесть его, преклонївъ главу
свою надолгъ часъ умолче; і нічто
же рече, раслїчнѣ о семъ помѣшляше.
посредї же отвѣща, о коль жестоко
сердцу моему бѣмї мнїтся, да толь
лютаго свого врага въ друга їмѣмї
хощу, которїї мене толїкою обїдою
жестоко повредїлъ, і свѣтъ очей моїхъ
лютостїю своею угасїлъ, ектору бо
убїєну бувшу отъ него, егоже радї
смертї грекї воспрїаша на мя толїкоє
смѣлство. І сего радї да поне їнїї сї-
нове мої останупїмїся ѕдравї: тѣмже
неволею даю совѣтъ їзволенїю его,
но блюді о жено да не како лукавїї
лстєць сеї хїтростїю нѣкою ілї
лєстїю коварнаго умѣшленїя свого

У 5

лукав-

лукавнѣ прелстїи насѣ хоцетѣ ,
 но аще воїстїнну хоцетѣ сотворїти
 толїку правду , да кленетсѣ намѣ
 прїсягою страшнѣхѣ заклїнанїї еже
 сотворїти по обѣщанїю своему ,
 кѣ тому же і писанїемѣ своїмѣ і
 печатїю да утвердїтѣ своє обѣ-
 щанїе , і аще сотворїтѣ тако , то
 повѣрїмѣ ему , і сотворїмѣ по волї его
 аще лї же не восхоцетѣ , і то явно
 облїчїтсѣ лестѣ его. Парїсѣ же сло-
 веса отца своего царя прїама любес-
 нѣ похвалї і утвердї ; кѣ тому же
 се прїложї , да царїца елена не будетѣ
 отдана первому ея мужу , і утвердївше
 совѣтѣ сеї развїдошасѣ . Егда же прїїде
 день третїї , ахїллесѣ же посла своего
 пакї кѣ царїцѣ еккеубѣ послалѣ , царїца
 же вся поряду отѣ царя глаголанная
 ему восвѣстї , і отпусти єго . Посолѣ
 же прїшєдѣ восвѣстї сїя ахїллесу ,
 тогда

тогда ахіллесъ много радостію воз-
веселіся о освѣщеніи словесъ его, іа біє
написа писаніє ко царю пріаму, і царіцѣ
еккубѣ, саклінаяся клятвами стра-
шными, сже ісполніті ему вѣрно обѣ-
щаніє свое: і яко всі, рече, царіє і князі
послушаті мя їмуть, і во своя цар-
ствія вѣ мїрѣ возвратятся, і ваше бла-
городіє мною поїстїннѣ вѣ покое бу-
детъ отъ трудовъ бранныхъ, токмо
благородія вашего мїлостъ да будетъ
со мною. Егда же писаніє сієво написа
тогда і печатію своєю утверді, і ко
царю пріаму і ко царіцѣ еккубѣ пакі
посла своего послалъ, саповѣда ему
отъ себе. сѣло честнѣ благородіє
їхъ почитаті, і о настоящемъ ономъ
дѣлѣ прїлѣжнѣ промышляті, і кѣ со-
вершенію прївесті. Посолъ же ахіл-
лесовъ егда прїїде ко царю пріаму
і кѣ царіцѣ его, і отъ лица господїна
своего

свого ко благородію їхъ поздравленіє
іспече велмі любочестнѣ, потомъ же
і писаніє господіна свого подаде
царю пріаму, і пагъ на землю покло-
ніся. оні же пріемше і писаніє прочетше
і своє напisanіє напisanвше ко ахіллесу,
бракъ утврждающее непреложно, і
даша его послу ахіллесову, і одарівшє
добрѣ посла оногo отпустиша, посолъ
же прішегъ ко ахіллесу, і вся ему
содѣяная тамо вѣрно скаса, і писаніє
оно бракъ утврждающее подаде ему
потомъ же покаса ему і дары своя
іміже даріша его царь і царіца.
Ахіллесъ же пріемъ писаніє і писанная
прочетъ, неіспеченною радостію вос-
веселіся. Во утрїіже день ахіллесъ
всѣхъ царей і князей, повелѣвшу пала-
мїду, на бесѣдованіє къ себѣ, созва, і
яко прїідоша къ нему всі, ахіллесъ
въ нїхъ сіцевая словеса іспече.

друсї царїе і княсї і началнїцѣ слышѣ-
 те да возглаголю вамъ. І слышавше
 по істинѣ расцудїте. Молю васъ, ко-
 торыи духъ восхїті умы наша, да тру-
 ждаемся туне всї мы вкупѣ едінаго
 радї чловѣка, сїрѣчь царя менелая, прї-
 обрѣстї желяюще жену его, госпожу
 елену, оставїхомъ царствїя наша, отъ
 їныхъ лютѣ расцїраемы, оставїхомъ
 же і родїтелї своя і жены наша і
 дѣтї, сабыхомъ і сдравїе жївота на-
 шего, і прїїдохомъ въ землю чюжду,
 нїкоеї же вїнѣ понуждающеї насъ, і
 колїкїмъ мученїемъ мы отъ троянъ
 умерщвляемся лютѣ, самї вїдїте колї-
 ко благородныхъ нашихъ трояне умер-
 твїша, такожде і прочїихъ воїновъ на-
 шїхъ частъ сїлную погубїша, і впередъ
 погубленїемъ сїмъ ратоватї насъ бу-
 дутъ не преставающе, еда елена толї-
 кія цѣбны естѣ достоїна, да са ея прї-
 обрѣтєніє

обрѣненіе аще умреті случїтся толі-
ко славнѣмъ і погїбнуті всеї грецьї,
да аще восхощетъ царь менелаї, мо-
жетъ благородїю своему і їну царїцу
обрѣстї, нежелї елену прїобрѣтатї
толїкімї нашїмї пагубнѣмї бѣдамї, всї
бо мы добрѣ уже іскусїхомъ мечъ опол-
ченїя троянскаго, такожде і самъ азъ
пресѣвая на бранѣхъ, много кровї моея
їслюхъ, наїначе же въ смертї екто-
ровѣ, такову язву воспрїяхъ, отъ неяже
умреті уповахъ, неже жїтї надѣяхся,
но убо отъ троянъ сілнѣїшаго онаго
ектора і чюднаго воїна сїна царева
смертївдахомъ, і їнѣхъ благороднѣхъ
убїхомъ, і сего радї воїстїнну до-
влѣетъ намъ въ хвалѣ честї нашея во
своєсї вѣсвратїтїся, мїръ прїемшѣмъ
со троянѣ. Но аще і оставїмъ елену
не прїобрѣтену, і то нічтоже укорно
єсть, їмамы бо во грецьї ексіону
царя

царя пріама благородную сестру, єї же елена царїца во благородствѣ нѣсть точна. І тако ахіллесъ рѣчі своя сконча. Но царь тоасъ італійскїї, і менестей князь аѣнскїї, ахіллесу въ томъ дївно прекословіають, такожде і болшая часть царей і князей совѣтъ ахіллесовъ отмещуають, волї его послѣдовати не хотяще, і сего ради ахіллесъ много подвїжеся на гнѣвъ, предъ всѣми царї і князї на брань къ тому ісходїти протїву троянъ отречеся і мїрмядонянамъ своїмъ саповѣдалъ да протїву троянъ къ тому оружїя своего не воздѣлають, і на брань да не ісходять. ✕

о десятої бранї греческої і троянскої.

Срокї же даннїя въ перемїріє конечно мїнуша, оба воїска на брань ісходять, і тяжка брань
слу-

спускається в нїхъ , і отъ обоїхъ
 странъ велмї множество воїнъ па-
 даєть. Деїєсбъ же тогда на царя
 кресея нападе смѣло і конїємъ своїмъ
 толъ сілнѣ порасї его , яко царя
 кресея мертва съ коня сверже , і тако
 царь кресей, умре. скончавъ послѣднїя
 днї своя , О смерті же царя кресея
 много понудїшася грекї , на троянъ
 крѣпцѣ наступають бранящєся , царь
 бо теламонъ нападе на сізія едінаго
 отъ родныхъ сыновъ царя прїама і
 мечемъ своїмъ толъ мощнѣ порасї
 его вѣ руку , яко оттолѣ сізії неклю-
 чїмъ быстѣ братїся , еже відѣвъ
 деїєсбъ , жестоко подвїжєся на гнѣвъ
 на теламона нападе , і порасї его ко-
 нїємъ своїмъ , і крѣпцѣ уясві , і съ
 коня сверже , еже відѣвъ паламїдъ
 взявъ конїє на деїєсба нападе і по-
 расї его толъ жестоко вѣ груди ,
 яко

да яко сокрушену бѣвшу щѣту его
 і до скамѣ до спѣха его во мноѣ сѣлѣ
 распоргнутѣмъ, копіе свое въ груди
 деіеба вонсе, і копію сокрушуся
 і сломаю копія своего въ грудехъ
 деіебовыхъ оставі вонсенъ. Парісѣ
 же вѣдѣ деіеба брата своего смерт-
 но уявлена въ трудѣ величѣ, такожде
 і во множествѣ слезъ отъ ногъ кон-
 скихъ сілою его ізвѣтъ і во градѣ
 трою прінесе, і деіебъ отверсе
 очі свої і воспрѣвъ на паріса брата
 своего, і рече ему, еда брате мої во
 адѣ снѣмѣ оставляешімя; много молю
 тя, да прежде даже уломокъ сеї отъ
 ясви груди моїхъ ізвѣмѣся, на
 убійцу моего тѣхнѣ ускорі, і
 толь трудолюбнѣ промислі да отъ
 твоїхъ рукъ іздѣмѣ убіенъ, до-
 нелѣже азъ есмь живъ. Парісѣ же
 словеса умірающаго брата своего
 Ф слѣшавъ,

слышавъ, і весѣ окроплєнѣ слезамі оубѣ
 болѣшеі, со тѣшаніємъ на конѣ восхо-
 дѣтъ і на бранѣ ускорѣя прѣходѣтъ
 стѣсненѣ жалостію о деіѣебѣ, і прѣ-
 лѣжнѣмъ окомъ паламѣда іщєтъ въ
 полцѣхъ ополченѣхъ смѣло протѣву
 троянѣ устремляющасѣ, обрѣте же па-
 ламѣда протѣву царѣ сарпедона мужескѣ
 воююща, царѣ бо сарпедонѣ на пала-
 мѣда наступаетъ і его яростнѣ убѣтѣ
 хочєтъ, паламѣдѣ же порасѣ его толь
 мощнѣ мечємъ своѣмъ по сієгну,
 яко бедру его отгѣлѣ отъчреслѣ его
 і скоро его убѣ, і тако умре храбрѣі
 царѣ сарпедонѣ заключѣвъ дєнѣ послѣд-
 нѣі. Парѣсѣ же вѣдѣвъ толѣкое смерт-
 ное убѣеніє еже паламѣдѣ надѣ троянѣ
 толь лютѣ творѣше, і уже іхъ въ
 бѣгѣ неволєю поревашє, напргѣ крѣп-
 кѣі своѣ лукъ въ крѣпостѣ своѣхъ рукъ
 паламѣда острымъ окомъ сматрѣше,
 въ кое

въ кое бы мѣсто персонѣ его паче воз-
могъ унѣмѣи смертнѣ, и нѣкую стрѣлу
ядовитую, еяже желѣзо сѣло остро
испусти нанѣ мужескѣ, и поразѣ его въ
гортанѣ и скоро того убѣ. Воплѣ
убо воспа веліи и смятеніе ужасно въ
воискѣ греческомѣ, вопіють бо грекѣ
тужатѣ же и болѣснуютѣ о смертѣ
толїкаго їхъ воеводѣ ужасшеся поле
оставляютѣ и въ бѣгѣ вдаются, ихъ
трояне усты меча поядающе, даже и
до шатровъ ихъ лютѣ сѣкуще. грекѣ
же ставше предѣ шатры своїмѣ, пакѣ на-
чаша творитѣ бранѣ сѣ трояны, троя-
не же протѣвленію внемлюще, сходятѣ
ту сѣ коней своїхъ, и толь мужескѣ на-
чаша сѣ нѣмѣ сраженіе творитѣ пѣшѣ
яко уже нападоша на ихъ шатры, и
грабятѣ сілною рукою їмѣнїя грече-
ская, самѣхъ же грековъ въ шатрѣхъ
їхъ лютѣ закалають, грабленая бо

богатства во градѣ относяще .
 А парісѣ і троїлѣ сѣ трїдесятїю тї-
 сящамї на брегѣ моря прїходятъ , і во
 греческія караблі огнѣ повелѣвають
 вметатї , по повелѣнію же їхъ мно-
 гая въ караблі сажженїя мещутся ,
 і возгорѣся абїе многѣ огнѣ і пла-
 менѣ сѣло велїкѣ умножїся , въ ша-
 трѣхъ же убїїство грекомѣ велїе
 умножашеся , тѣмже і бессомнѣнія
 всі грекі погїблї быша , і все кара-
 бленное собранїе ихъ сгорѣло бы ,
 но і тако болѣ пятї сотѣ караб-
 лей сгорѣ , по счастїю же греческому
 абїе нощѣ наступї і бранѣ раслучїся ,
 Трояне убо яко побѣднїцы входятъ во
 градѣ обогатївшеся греческімі корыст-
 мї , прїшедше же во градѣ парісѣ і
 троїлѣ , о деїебѣ братѣ своемѣ ры-
 даху , но убо еще деїебѣ конечная
 провлачаше воздыханїя , оцутївъ бо
 прїше-

прїшествіе їхъ воскресѣ очі свої, гласомъ же оскудѣвая. Впрошавъ у парїса, аще убїица его мертвъ, о его же смерті егда парїсомъ бысть ісвѣстенъ, повелѣваетъ їомъ ранѣ своей уломокъ ісвяти, ему же ісвѣту бывшу, деіеобъ абіе ісгше. О смерті же деіеобовѣ плачъ велїи воста во гражданихъ, ірїданіе умножїся во всемъ градѣ. Самъ же царь прїамъ і царїца екуба і сїнове ихъ і дщери, і елена неісреченною тугою печалї сокрушахуся плачуще. Такожде і о царѣ сарпїдонѣ многїя слезѣ ісливахуся. послѣдї же царь прїамъ тѣло деіеобово і тѣло царя сарпедона во гробѣхъ ѡбло дражайшїхъ положїті повелѣ, і честно погребѣ ихъ обычаемъ благородныхъ царей. Въ полцѣхъ же греческихъ о смерті паламїдовѣ плачъ велїи бѣваетъ. Такожде і о смерті

царя креся многі слезы ісліяшася.
 • Послѣдї же тѣлеса їхъ во гробѣхъ дражайшихъ положїша і честному погребенїю предаша. По семъ пакі снідошася всі царїе і князі і началнїцы, і общїмъ совѣтомъ всяша пакі себѣ въ воеводы царя агамемнона, і даша ему всего греческаго ополченїя властѣ.

о грекахъ пославшихъ послы своя ко царю прїаму о перемїрії.

А Гамемнонъ царь егда пакі прїїмъ властѣ свою, послалъ абїе пословъ своїхъ ко царю прїаму, на два мѣсяцы сроку перемїрія прося, еже і дано бысть ему отъ царя прїама утвержено. Промежъ же сего перемїрія пакі агамемнонъ царь ко ахіллесу послы своя посла, улїкса царя і князя нестора і діомїда, совѣи его пакі

да

да на бранѣ прїїдець. Посломѣ же онѣмѣ ко ахіллесу прїшедшѣмѣ, і пер-
вѣе уліксѣ царѣ сїце начатѣ глаголатї
ему. Господїне ахіллесѣ откуду мѣсль
нова наїде благородїю вашему, яко
въ сопротивленїе толїко уклоняете
подвїгї ваша, по толїцѣ доблестї
сїль вашїхѣ і по храбростї толїцѣ му-
жества твоего, его же покасалѣ есї
чуднѣмї ополченїї дѣль своїхѣ на
бранѣхѣ троянскїхѣ. колїкїхѣ бо бла-
городнѣхѣ троянскїхѣ храбростїю
своею умертвїлѣ есї, колїко же про-
чїхѣ воїновѣ мечемѣ ополченїя своего
погубїлѣ есї, наїпаче же сїлнѣшаго
онаго і чюднаго воїна ектора мощїю
сїль своїхѣ нїсложїлѣ его погублена,
о немже всяка надежда спасенїя тро-
янскаго вїсяше, нїнѣ же і деїеѣбу умер-
шу брату екторову, всяка надежда уже
отѣ троянѣ по їстїннѣ отѣяся, что

же лі мѣ самі уже отъ нѣнѣ не кѣ явної
 лі надеждѣ нашея побѣды достіго-
 хомъ, сани трояне отъсслѣ отъ страха
 сілѣ нашѣхъ мертвѣ себе паче быті
 мнятѣ, неже живѣхъ, толкімъ ужа-
 сомъ содержімі суще. і сего радї
 господіне да благоволѣтъ благородіе
 твое послушатї словесѣ господіна царя
 ага мемнона і прочѣхъ цареї і князеї гре-
 ческіхъ совѣта, і не облѣніся вкупѣ
 прїятї сѣ нїмї надѣ врагї нашїмї совер-
 шенную побѣду, будї поборая на врагї
 своя со всѣмї намї едінодушно, якоже
 і прежде подвїзался есї, ужасая крѣпцѣ
 ополченіемъ бранї своея врагї наша,
 і тако улѣксѣ слово свое сконча, ему
 же ахіллесѣ тако рече, господіне
 улѣксѣ всї мѣ ісперва даже і до нѣнѣ
 велїмъ буїствомъ не разумїя одержїмі
 есмы, яко оставївши царства наша отъ
 їныхъ раздїраема лютѣ, забѣхомъ же
 і самос

ї самое здравіє живота нашего ї прїго-
 хомъ въ семлю сїю, самї смертї своєю
 їщуще, їлі весма не разумѣете, яко
 колікімї мученїї отъ проянъ умерщ-
 вляемся по вся днї, самї добрѣ сряще
 відїте коліко прояне благородныхъ
 нашихъ умертвіша, коліко же прочїхъ
 воїновъ греческихъ оружіемъ погубїша,
 о семъ бо господїне нї єдінаго же со-
 протївленїя можешї рещї, яко не тако
 єсть. понеже самъ явѣ врішї, нї лї бѣ
 лучшї славному паламїду сїну цареву
 во своемъ царствїї добрѣ жїтї, неже лї
 на сеї бранї лютѣ животъ свої їспро-
 врещї, такоже ї прочїї благороднїї
 царїє внѣ царствъ своїхъ лютѣ скон-
 чашася на сеї бранї, такоже ї намъ
 срящїмъ погїбелъ їхъ, о себѣ попещїся
 подобаетъ, мы же еще гордостъ вос-
 ношенїї нашихъ, не спрятахомъ тїцїмї
 словесы ї мнѣнїї на нїхъ красящєся, ї

суєтнѣмї надеждамї побѣдѣ прелщаю-
 щєся протѣвная творѣмѣ. Азѣ бо пої-
 стѣннѣ глаголю тѣ, яко нѣстѣ мощно
 троянѣ вѣ легкостѣ побѣдѣтѣ, сани онѣ
 самѣ велмѣ храбрѣ сумѣ воїнѣ, і сѣло
 крѣпцѣ ополчѣтелѣ, і на бранѣхѣ мно-
 го іскуснѣ сумѣ, а еже реклѣ есѣ, яко
 ектору і деѣебу отѣ жѣтѣя оску-
 дѣвшѣмѣ, трояне кѣ тому не мнѣтѣ
 себе бѣтѣ жѣвѣхѣ но мертвѣхѣ паче,
 і се весма явѣ господѣне улѣксе гѣ-
 ломѣ вѣщѣ показасѣ, яко суєтно естѣ
 слово, і аще тако якоже тѣ глаголѣшѣ,
 но что же трояне страхомѣ вашѣмѣ
 о мертвѣвшѣи васѣ жѣвѣхѣ вѣ шатрѣхѣ
 вашѣхѣ закалающе, і їмѣнѣя ваша рас-
 грабляюще, і самого началнѣка і воеводу
 ополченѣи вашѣхѣ убѣша, і кораблѣ ваша
 пожгоша, і вся лютая вамѣ показаша,
 по смертѣи уже екторовѣ і деѣебовѣ,
 і того радѣ азѣ велмѣ гѣвлюсѣ вамѣ
 вѣ толѣко

въ толїко мнѣнїе высоты вознесшїмся,
 яко нїже самѣхъ себе нїже своя немощї
 познаваете. їлі не вѣсте яко естѣ тамо
 господїне їнѣ екторѣ їже не меншю,
 но ї сѣло велїкою обогащенѣ сїлою,
 славнѣї онѣ ї чуднѣї воїнѣ, храбрѣї
 троїлѣ, сѣнѣ царевѣ, їже грековѣ сїлно
 ослобляеѣ, ї естѣ пакї тамо їнѣ деї-
 есѣ, їже неменшї сїлою деїеѣба славнѣї
 парїсѣ, на бранї пребываѣ, такожде
 ї їнїї чуднїї ратнїкї, храбрѣї царѣ
 мемнонѣ ї їнїї благороднїї, якоже по-
 лїдамѣ княсѣ сѣлнѣї їсполнѣ, ї їнїї
 же, якоже царѣ оїліменѣ, ї царѣ седе-
 монѣ ї царѣ ремѣ, ї прочїї храбрїї
 троянстїї на смертѣ вашу сїлно дѣ-
 шутѣ. вѣмѣ бо, яко самѣ добрѣ
 вѣсї, случаї военнѣї всегда бываеѣ
 сѣло сомнїмѣ ї на едїномѣ утвер-
 женїї нї когдажѣ стоїѣ. помѣслї
 господїне, како онѣ самѣ сїлнѣїшїї
 екторѣ,

екторѣ, бѣвѣи прежде полѣкѣ славенѣ
 воїнѣ, іже всѣхѣ храбрѣхѣ сїлнѣхѣ
 своїмѣ мужествомѣ превсѣде, на
 сеї же бранї бѣднѣ живѣи свої
 іспроверже. сїце легко могу і азѣ
 такожде погїбнутї, іже сїлѣ таковѣ
 вѣ себѣ не їмамѣ, якоже онѣ всѣскапї
 же мя їлї молїтї да протїву троянѣ
 оружія своя пакї възвїгну прудѣ
 естѣ погубленѣ, нїже бо умышленїя
 моего, нїже ума кѣ сїцевому дѣлу,
 когда прїложу, не хочу бо храбростї
 моея славу угасїтї паче, нїже персону.
 їскусство бо аще і хвалїтсѣ когда,
 скоро же абїе забвенїе то погружаєтѣ.
 Доволно убо князѣ дїомїдѣ і князѣ не-
 сторѣ словесѣ своїмї ахіллеса увѣща-
 нї покусїшасѣ, но нїкако же его возмо-
 гоша кѣ своему хотѣнїю прївестї, со-
 вѣтова бо їмѣ паче мїрѣ їскапї сѣ тро-
 янѣ, і вѣ своя царствїя възвратїтїсѣ,
 і тако

і тако отпусти іх і отвідоша.
 оні же прішедше ко царю агамемнону,
 вся сія ему восвѣстїша. царь же ага-
 мемнонъ егда услыша сія, всѣхъ царей
 і князей греческихъ къ шатру своему
 призвати повелѣ, і ахїллесово непослу-
 шанїе і сопротивство їмъ їсѣяві, како
 онъ молїмъ бѣвъ отъ него, і непослу-
 ша на брань прїїти отнюдь отвержеся
 і нїкако же восхотѣ, совѣтова же
 намъ мїръ їскати съ трояны, і во своя-
 сі возвратїтїся. і убо что ся вамъ
 мнїмъ о семъ, восвѣстите мї, да слышу.
 Менелай же царь первїї начатъ гла-
 голашї. мїра рече їскати съ трояны,
 отнюдь мнѹ бѣити бессаконно дѣло,
 яко по толщѣхъ подвїсѣхъ і тру-
 дѣхъ браннаго нашего ополченїя, то-
 лікїмъ царемъ і княземъ уклонїтїся,
 і такову немужеству сѣло укорно
 есмь, всї бо вознещуютъ насъ стра-
 хомъ

хомъ малодушія пораженныхъ быті
 ї ужаса ісполненыхъ съ толкімі воін-
 ствѣ нашімі. Но убо аще ї ахіллесъ
 помогати намъ отречесе то поісті-
 ннѣ якоже мню ї беспомощї ахілле-
 совѣ о побѣдѣ троянѣ ісвѣстны есмы
 ї надежны. Но царь меламонъ ї ді-
 омїдѣ сїце рѣша, не быті сему совѣту
 дївну, яко царь менелаї бранї желяетъ,
 о прїобрѣтенїї бо жены своея духъ
 его весь горїтъ, такожде ї прочїї
 царїе ї княсі въ разная хотѣнія расъѣ-
 ляхуся, овї убо бранѣ хотѣтъ, друсїї
 же восвратѣ добро быті повелѣвають,
 не согласні пребывающе въ реченїихъ со-
 вѣта. Калкасъ же троянскїї ісрядца
 ї жрецъ, яко неістовенъ скочївъ между
 царей ї княсей, сїцевая возглагола,
 о мужїе благороднїї, что помышляете
 іпворїті, протїву власті ї повелѣнія
 богѣвъ, не покоряющесе велїчеству
 ихъ

їхъ бої бо вамъ неложно обѣщаша
 дамї побѣду на троянѣ. ви же самї
 неблагодарною рукою отвращаєте
 їзволенїе їхъ, ї не хочете прїятї, ї сего
 радї блюдїтеся да не въ негодованїе на
 себе велїчество їхъ прївлечете, тѣмже
 ї глаголю благородїю вашему, оттря-
 сїте отъ себе малодушіе се, ї въ му-
 жество свое пакї облещїтеся, ї про-
 тїву враговъ своїхъ бранѣ крѣпцѣ
 возновїте, нїчтоже сомнящєся, нїже
 ужащающєся крѣпкихъ ополченїї їхъ.
 всяко бо не возмогутъ стоятї про-
 тїву властї ї повелѣнїя боготъ, ї до
 конца їнемогутъ, ви же бескомнѣнїя
 аще крѣпцѣ потрудїтїся восхощете,
 то воїстїнну жєлаемую побѣду нагв-
 врагї своїмї радостно прїїмѣте.
 По словесемъ же калкаса жреца, всї грекї
 охрабрїшася, пакї смѣлство много
 ї жестоко серце на троянѣ всемїше
 ї сдїно-

ї єдинодушно бѣити во бранѣхъ їсво-
лїша, не їщуце ахіллесовѣ помощї.

о первої надесять бранї греческої
ї троянскої.

Мінувшу же сроку даному въ
перемїріє, оба воїска на бранѣ
їсходять, ї тяжка бранѣ спу-
скается промежъ їхъ, ї отъ обѣїхъ
странъ множество воїнъ падаєтъ,
Тогда троїль сынъ царєвъ во мно-
жествѣ сѣло браннїхъ воїновъ на
ополченїє прїїде, ї на грековъ мужескї
нападаєтъ ї бесъмїлостї убїваєтъ їхъ
ї уязвляєтъ, ї сѣ конєї нїсвергаєтъ.
занє смертъ дсїѡеба брата своего
тщїтся отмстїтї. Напїса бо гарїї
яко въ тої день троїль болѣ тїсящї
воїновъ убї, такоже ї прочїї троянє
сїлою єго грековъ сїлнѣ поборають.
грекї

грекі же пораженіі їхв понесті не
могуще, вѣ бѣгство обратѣшася, їхже
трояне даже і до шатровѣ їхв усты
меча гоняѣ, ношѣ же убо наїде і
отѣ брані престаѣ.

о второй надесяѣ брані греческой
і троянской.

В послѣдующіі же день трояне
і грекі препоясуются на бранѣ,
і оба воїска сшедшеся бранѣ
смертнующе, і отѣ обѣихъ
странѣ множество воїнѣ падаѣ, і
земля трупіемѣ мертвѣхъ покрѣвае-
тсѣ, і поля кровію червленѣютѣ .
вѣ день же тої небо мрачнѣмї облакї
покрѣся, і многї дождї іслїѣ, едїначѣ
же брані смертнѣї палящеї, послѣдї же
трояне бранѣ оставляютѣ не погодїѣ
радї смутнаго времеѣ, во градѣ свої
входятѣ і прїемлютсѣ.

о третієї надесять брані троянскої
і греческої.

Во другії же день между грековъ
і троянъ смертно воїнство прес-
новляється, і брані смущеннїї,
проїлу на ополченїє прїшедшу, мно-
жество грековъ убїваєть і уязвляєть,
і сь коней нїслагаєть. многїхъ бо въ
тої день убї комїтовъ і боляръ і вел-
можъ, і прочїхъ грековъ безчїсленно
і даже до ночнїя тмѣ воевахуся
нощї же прїшедшеї, опї брані преста-
ша, і во градъ входять і прїемлються.

о четвертої надесять брані троянскої
і греческої.

Во утрїї же пакї трояне і грекї
оружїя своя прїсмлють, і на
брань ісходять, і брань смертнѣ
спу-

спустівшє крѣпцѣ ратовашася, даже
ї до нощнѣя тмѣ, нощї же нашедшеї,
ї бранѣ разлучїся.

о пятої надєсѣть бранї троянскої
ї греческої.

Во утрїї же трояне ї грекї пакї на
бранѣ їсходѣють, ї бранѣ смерт-
ну постановляють. менелаї ї
парїсѣ соединѣются на ополченїє, ї
другѣ друга копїї своїмї ударѣють,
ї оба сѣ конєї нїспѣдають. Полїгамѣ
же нападе на дїомїда, ї копїємѣ сво-
їмѣ порасївѣ его, сѣ конѣ сверже.
кїпѣла же бранѣ вѣ то время острѣї-
шая. троїлу бо крѣпцѣ належащу
ї убївающу грековѣ бесмїлостї, егоже
устремленїя грекї понестї не могуще
на бѣгство обрѣтїшася. Трояне же
гонѣще їхѣ до їхѣ шатровѣ, убїваху.
нощѣ же наїде ї бранѣ прєста.

По трідесяті же, днехъ трояне і грекі
 непрестанную брань творіша, вь
 нїхже отъ обѣихъ странъ многое мно-
 жество убїєнныхъ воїновъ падоша,
 паче же отъ грекъ і толіко вь тѣхъ
 днїхъ умножїся мертвыхъ, яко не
 возможно бѣ їмъ смрага терпѣти,
 і поля пакі ратнаго поставїти множе-
 ства радї трупїхъ мертвыхъ. І сего
 радї царь агамемнонь ко царю прїаму
 пословъ своїхъ послалъ, на трї мѣ-
 сяцы сроку перемїрїя прося. Царь же
 прїамъ даде ему перемїрїе утверж-
 дено. Тогда царь агамемнонь повелѣ
 избратї благородныя своя, і честно
 погребстї ихъ. такожде і царь прїамъ
 сотворїти повелѣ: прочїхъ же тѣл
 леса огнемъ сожгоша, і мѣсто поля
 онаго пакі їзчїстїша. Вь тоже пакі
 перемїрїя время, агамемнонь царь
 самъ прїїде ко ахіллесу, і молїлъ его да
 на

на брань прїїдеиъ, ахїллесъ же от-
речеся пакї, отнюдъ не хотяше прї-
їтї на брань. но убо аще ї отречеся,
но агамемнона царя сѣло любляше че-
стно всѣхъ мїрмядонянъ ему на бранї
їсходїтї поручї, царь же агамемнонъ
ему о семъ много благодарствовалъ.

о шестої надесятъ бранї греческої
ї троянскої ї одївної сілѣ троїловъ.

Но прешедшіхъ убо онѣхъ днехъ
данныхъ въ перемїріе, трояне
препоясуются на брань, ї врага
градскїе отворївше їсѣдоша на опол-
ченїе. Перво їсходїтъ троїлъ, по
томъ парїсъ, потомъ полїдамъ, по
томъ енеа, потомъ царь фїліменъ съ
полкї своїмї. такожде ї отъ страны
греческїя їсходїтъ первѣе менелаї царь,
потомъ царь теламонъ, потомъ
Х 3 діомїдъ,

діомідѣ, потімъ самъ царь агамемнонъ
 съ полкі своїми. і первѣе царь менелай
 на троїла нападе, і коніе своє о него
 преломі, но їсѣ сѣдла не може его
 вшити. Троїль же менелая царя толь
 мощно коніємъ своїмъ поразі, яко
 мертва его съ коня сверже, сгоже свої
 всеміе на щитъ положіша, і въ шатры
 своя отнесоша. Діомідѣ же відѣвъ
 менелая царя смертнѣ уявлена, на
 троїла нападе, коніємъ своїмъ хотя
 его съ коня нїсрїнути: троїль же тѣмъ-
 же коніємъ їмже менелая поразі, на діо-
 мїда наступі, і съ коня сверже і всмі-
 тязцѣ уяві его, сгоже яко бездуш-
 на въ шатры отнесоша. Теламонъ
 же відѣвъ діомїда насмлю повержена
 яростнѣ на троїла наступі, троїль
 же теламона толь мощнѣ поразі, яко
 і щитъ їсѣ рукъ его їсторже, і смертнѣ
 его уяві, і коня у него отвѣтъ, і
 своїмъ

своїмъ воїномъ даде. Брань же въ то
 время была острѣішая, і трояне
 грековъ дівнѣ утѣсняють: но князь
 аѳінскїї мужескї їхъ защїщаєть, на
 негоже прїшедъ троїль нападе, і съ
 коня сверже его. Грекї же въ то время
 брунона едінаго отъ родныхъ сыновъ
 царя прїама убїша, і о смерті его
 трояне зѣло смутїшася, о немже
 егда доїде слухъ къ троїлу. Онъ же
 отъ многїя тугї нападаєть тяжцѣ
 на грековъ убївая їхъ немїлостївно
 агамемнонъ же царь вїдѣвъ троїла
 толъ лютѣ ратующа грековъ, і хотя
 яко царь і воевода защїтїтї їхъ,
 троїль же прїємъ его копїємъ своїмъ,
 сконя сверже его, і коня у него отъ-
 ятъ, і своїмъ воїномъ отдаде. на
 грековъ же сілнѣ нападаєть, і весьма
 побѣждаєть їхъ. Нанїса бо дарїї, яко
 въ тої день троїль болѣ твїсящѣ

воїновъ убї, смерть бурнона брата
 свого отмщевая, такожє і прочїї
 прояне грековъ множество посѣкоша.
 Відѣвъ же царь агамемнонъ толїко
 греческое пагенїе, убояся скончавъ
 брань у царя прїама пакї на трїдесять
 днєї строку перемїрїя прошаше, еже і
 дано бысть ему.

О СЕДМОЇ НАДЕСЯТЬ БРАНІ ГРЕЧЕСКОЇ
 І ТРОЯНСКОЇ.

Тѣмже днемъ прешедшїмъ трояне
 і грекї къ смертної седмона-
 десятої бранї препоясуются,
 бысть убо въ нїхъ жестоко ополченїе,
 яже по седмї днїї непрестанно непочї.
 Во осмїї же день пакї велмї же-
 стока і остра брань спустїся между
 грекї і троянъ, падають убо воїні
 отъ обою страну яко древа дубравная
 кланяхуся

кланяхуся конемъ подъ коньта, і тро-
 яне грековъ сілѣ утѣсняють і въ бѣгъ
 неволею порѣвають, і грекі уже
 толіко існомогають, яко і хребетъ
 даті готовятся. тогда мїрмядо-
 няне чїсломъ трї тїсящї на бранѣ
 прїдоша, і на троянѣ усты меча на-
 падають, і сѣчу велїкую і убївство
 умножаху, трояне же протїву їхъ не
 ослабно сѣкущєся; мїрмядоняне же
 въ то время ермаганона едїнаго отъ
 родныхъ сыновъ царевыхъ убїша.
 тѣмъ бо паче троянѣ расвѣрѣнїша, о
 смерті бо ермаганоновѣ сѣло смутїша-
 ся, і снемшєся со грекі толѣ люто,
 акї лвы ісѣ сердець своїхъ рыкающе
 сѣчяхуся. о немже слухъ яко доїде,
 троїлѣ сѣло разлїяся во многїя слєзы,
 і нападе велмі тяжцѣ на грекі немїло-
 стївно безъ чїсла погубляєтъ їхъ: і
 прїшєдѣ къ мїрмядоняномъ убївщїмъ

X 5

брата

брата его, і жестоцѣ нападе на нѣхъ,
убівая і тяжцѣ вредя їхъ, но не тако
легко мїрмядонянѣ якоже і прочїхъ
грековѣ побѣждаѣ, зане онї самї мно-
гою храбростїю цвѣтяху, і на бра-
нѣхъ сѣло їскуснї бяху. но обаче
проїѣ множество їсбї отъ нѣхъ, і
язвенныхъ умножї, отъ нѣхъ же нѣкто
їменемъ еверѣ сынѣ тарсїа царя,
сродїчѣ ахїллесовѣ копїемъ нѣкїмъ
крѣпцѣ уязвенъ бѣ, і їсломокъ копїя
оного вѣ тѣлѣ своемъ носящѣ, прїбѣ-
же къ шатру ахїллесову, і спаде съ коня
своего предъ лїце его і много поносї
ахїллесу сїцевїмї словесы, почто, рече,
ты тако творїшї отечеству своему,
і по что предателствуешї людї своя,
і оставляешї їхъ отъ враговѣ своїхъ
срамнѣ умертї, стоїшї бо сря бѣду
їхъ і непомогаешї їмъ, і не человекъ-
любствуешї надъ нїмї, но якоже
істинныі

Істинніи бѣити вѣняешіся предателѣ,
 і отечества своего явніи показуешіся
 отступникѣ, і сїя рекѣ болѣзненными
 очіма предѣ ахіллесомѣ умре, вѣ то же
 время бранѣ кїпяше велмі жестока:
 трояне грековѣ дївнѣ утѣсняють, бес-
 чїсла сѣкуще їх: грекі же терпѣтї
 немогуще нїкого їх устремленїя,
 на бѣгство обратїшася, і вѣ шатры
 своя спѣшатѣ. трояне же бѣжащихѣ
 їх, наїначе усты меча погубляють,
 но нѣкїи рабѣ ахіллесовѣ уявленѣ по-
 бѣже отѣ бранї, кѣ шатру ахіллесову
 ускорї, вопрошенѣ же бѣвѣ отѣ ахіл-
 леса о бранї греческѣ, что, рече:
 творїтся вѣ воїскѣ греческомѣ ему же
 рабѣ его сїце отвѣща: о колѣ слѣ госпо-
 дїне грекомѣ нашїмѣ сотворїся вѣ сї
 денѣ множества радї троянѣ ішед-
 шихѣ ізѣ града, і грековѣ толѣ лютѣ
 і сїлнѣ утѣснїша, яко уже отѣ
 лица

лїца їхъ нынѣ бѣгають, і въ шатрѣхъ
 своїхъ скриваются, лютѣ погібаю-
 щє: мнїтмїся яко нынѣ нї єдїнъ мужъ
 браннїи остаєся въ трої, но всї на
 бранѣ прїїдоша, і грековъ толъ сїлнѣ
 стѣснїлї смертнѣмъ убїїствомъ
 толїкїя погібелї і нынѣ господїне,
 єсть лї убо что въ мѣслѣ вашєї про-
 тїву враговъ своихъ їсѣмї на бранѣ,
 і вѣчнѣя хвалы славу себѣ прїобрѣ-
 стї сїмъ, можешї поне єдїнѣмъ вхо-
 домъ вашєя сїлы на бранѣ всї трояне
 побѣжденї будуть, которїє їхъ
 утвержденїемъ протїву вашєя крѣпостї
 сея всяческї рукъ своихъ простретї
 не смѣють, паче же рещї немогутъ,
 зане крѣпцѣ утвержденї єуть, добрѣ
 вѣмъ; Ахїллєсѣ же, нїже кѣ рѣчамъ
 раба свого прїлѣпляєтъ мѣслѣ, нїже
 кѣ єверу мертвому очєї своихъ чело-
 вѣколюбнѣ хоцєтъ возвестї, но вся

яже вїдїть і слышїть , акї не вїдїма
і акї не слышїма сокрываєть . Естъ
бо обычаї любовнымъ желающымъ
своїхъ любовницъ , да любовнымї усамї
связанї суще , хвалъ честныхъ от-
бѣгають , мняще вину своїмъ любо-
вницамъ угодити . тако бо і онї
Ахїллесъ страстію ослѣпленъ бысть
страждаше , нічимъ же разнствуя отъ
їстуканыхъ , весь убо умъ свої по-
мраченъ страстію їмѣя , і печалію
долгаго неполученїя крѣпцѣ погру-
жень , і мыслямї суетнымї отвсюду
окруженъ . сїцевая бо лютая стра-
ждуть похотолюбнїи чловѣцы впа-
шїи въ страсть сїю , яко отъ всѣхъ
чловѣкъ бѣвають ненавїдїмї , і по-
смѣятелнї , і сѣло бесчестно і подъ
укорїсною множіцею і смертнїя па-
губы подвѣмлють , во оущенїе же
слыхъ своїхъ прїїти не могутъ , но

ко всѣмъ сімъ глусі і не чувственні
 пребываютъ. въ сіцевая бо злая дості-
 же Ахіллесъ , і ні къ чesому же по-
 требенъ явіся , аще і храбръ бѣ ,
 въ тоже время трояне грековъ въ
 шатрѣхъ їхъ убіваютьсѣ якоже речено
 бысть , ігѣже троїль дівно їхъ на-
 ступі і отъ греческіхъ благородныхъ
 esto мужей ішима , їхже плѣненныхъ
 во градъ трою отсла. і се абіе
 ношѣ наїде і отъ брані престаша ,
 і сія бѣ седмая надесять бранѣ зѣло
 смертоносна зане паче іныхъ браней
 на сеї брані убійство бысть , въ ношѣ
 ону грекі убійство оно помышляю-
 щсѣ , і толіко уязвенныхъ стenanіс
 слышащсѣ , лютѣ болѣсноваху , і
 сердцы своїмі содрагаху велмі плачу-
 щсѣя толікія свося пагубы. Ахіллесъ
 же відѣ толікое паденіе евоїхъ мїр-
 мядонянъ , Такожсѣ і язвенныхъ бесчї-
 сленнос

сленное множество існегогая дѹхомѣ,
і помышляя пакі самѣ ісвѣтї на бранѣ
убїїство своїхъ хотяше мспїтї , но
поліксенїна любви сѣло протївїтсѣ
ему , помышляя пакі і се , яко аще
ко оружію своему скочїтѣ , то уже
конечно хотѣнїя поліксенїна лїшїтсѣ ,
і желанїя своего отнюдѣ от-
падетѣ , і тако всю ношѣ ону разно-
лїчнѣ помышляя бесѣ сна пребїетѣ .

о осмої надесять бранї троянскої
і греческої .

Егда же послѣдї троянское і гре-
ческое воїско пакі вѣ смертної
осмої надесять бранї препоясу-
ются , ісходїтѣ первое парїсѣ . по немѣ
полїдамѣ , по немѣ троїлѣ , по немѣ
сней , по немѣ царѣ мемнонѣ , по немѣ
царѣ фїліменѣ , по немѣ царѣ ремѣ
сѣ полкї

сѣ полкі своїмї, такожде і отъ стран-
ны греческія ісходїтъ. Первое царь
теламонъ, по немъ царь менелаї, по
немъ менїстеї аѳїнскїї князь, по немъ
царь агамемнонъ, по немъ діомїдъ
князь сѣ полкі своїмї, і промежь їхъ
брань дївна спустїся. отъ нея же
послѣдустъ велїко убїїство, парїсъ бо
на царя менелая нападе і копїемъ своїмъ
поразї, его і сѣ коня сверже, полїдамъ
же пакї на теламона царя нападе і
сѣ коня сверже, троїлъ же всѣхъ про-
тїву текущїхъ ему грековъ їлі убї-
ваетъ їлі смертнѣ уявляєтъ, їлі сѣ
коней нїслагаетъ, і храбростїю сїлъ
своїхъ греческія полкі крѣпцѣ воюя.
такожде і прочїї трояне послѣдуя
ему троянская множества жестокїмъ
устремленїемъ на грекї нападають,
і лютѣ сѣчаху їхъ, грецы же стѣ-
снївшеся сердцы своїмї і ставше
протїву

проти́ву їхъ велмі́ злу і́ преужасну
сѣ́чно поставі́ша, і́ отъ обоі́хъ странѣ́
велі́е ко́лічество падає́тъ умерщвен-
ныхъ, тщахубо́ся другѣ́ друга вспятѣ́
обраті́ті, і́ то́ль до́лго не ослабно́
сѣ́чаху́ся, донеле́же гре́кі поражені́ї
троянскі́хъ терпѣ́ті немо́гуще въ бѣ́г-
ство понуді́шася, і́хже трояне́ усты́
меча́ свѣ́рѣ́наго смертнѣ́ поядающе́,
і́ да́же до шатровѣ́ їхъ гоняще́ прі́до-
ша. во́плѣ́ же велі́ї́ воста́ о́ смерті́
убі́ваємыхъ гре́кѣ́, зане́ трояне́ гре-
ковѣ́ уже́ въ шатрѣ́хъ їхъ немі́лості-
внѣ́ сакалающе́ умерщвлялі́, і́ні́ї же
я́звені́ бѣ́жаще́ къ шатру́ ахі́ллесову́
прі́доша. онѣ́ же въ шатрѣ́́ своє́мъ
стоя́ вопро́сі бѣ́жащі́хъ, что́ е́сть
то́ль смя́тена́ вѣ́на во́пля, бѣ́жащії́
же отъ́ брані́ рѣ́ша́ сму́ яко́ гре́цѣ́
господі́не побѣ́ждені́ бы́ша отъ́
троянѣ́, і́ бы́ті і́мъ въ шатрѣ́хъ їхъ

отъ страха смертнаго , но і тако
убіваються отъ троянъ нічтоже пол-
сующєся скрѣтїємъ онѣмъ , тѣ же
господїне стоятї лї еще мнїшї вѣ ша-
трѣ своемъ во утврєженїї, но не бу-
детъ тако , зане скоро усрїшї сѣбѣ
болѣ пятїдесятъ тѣсящѣ троянѣ ,
їже тѣ невооружена жїтї не оставятъ.
кѣ сїмъ же ахіллесѣ ужасєся і востре-
пєта духъ его , любовѣ полїксенїну
отложївъ , оружїя просїтъ отъ слугѣ ,
рабї же ему оружїє предають , і отъ
нїхъ вооружаєся і со скоростїю на
конѣ восходїтъ , і яко волкѣ гладнїї
во агнцѣхъ вдаєся на троянѣ ,
і нападаєтъ на нїхъ со многою яро-
стїю убївая їхъ і уязвляя і нїслагая .
яко вѣ малѣ часѣ межѣ ратнїхъ
мечѣ его абїє познаваєся . Трояне же
абїє познавшє ополченїє ахіллєсово
вспятъ їмтї понудїшася , їхже ахіл-
лесѣ

лесѣ крѣпцѣ ратуя убѣваеть. Егда же троїль відѣ ахіллеса тако сѣкуща троянѣ, жестока его і неправедна позна быті, і сего радї протїву его конѣ свої понудї на теченїе хотя крѣпцѣ срасїмїся еб нїмѣ, ахіллесѣ же відѣвѣ троїла протїву себе грядуща жестоцѣ устремїся нанѣ сѣ копіемѣ своїмѣ. троїль же ахіллеса толѣ жестоцѣ копіемѣ своїмѣ порасї, яко і сѣ коня сверже его, і тяжцѣ уязвї, і тако ахіллесѣ неволею преста отѣ бранї, їмѣль нужду чресѣ многї днї отѣ тоя ранѣ лежанї на своєї постелї. бранѣ же настоїтѣ острѣїшая, і трояне грековѣ пакї вѣ бѣгѣ обратїша, і даже до шатровѣ їхѣ усты меча їхѣ гонятѣ лютѣ сѣкуще, і се абїе ноцѣ наступїла і отѣ бранї престаша.

Царѣ же агамемнонѣ ко царю прїаму пословѣ своїхѣ посла, на два мѣсяца

сроку перемірія прошаше. сже і дано
бысть ему утвержено.

Царь же пріамъ егда слыша, яко ахіл-
лесъ противу обѣщанія своего на
бранѣ ісвітї дерзнулъ, зѣло оскорбѣ,
і царіцѣ еккубѣ многая поносительная
слова ісрече, отъ явѣ же онѣя ахіл-
лесъ лютое і ненавистное раженіе,
на троїла зачатъ, яко крѣпцѣ уязві
его і лежаше, стражда. рече бо во
умѣ своемъ, нужда естъ да отъ
моїхъ рукъ троїлъ срамно умретъ.

О ДЕВЯТОІ НАДЕСЯТѢ БРАНІ ГРЕЧЕСКОІ
і ТРОЯНСКОІ.

НО прошедшіхъ же двухъ мѣсе-
цѣхъ, сроцѣхъ даннѣхъ въ пере-
міріе, пакі трояне препоясу-
ются на бранѣ. грекі же оружія своя
такоже пріемлютъ і ісходятъ на опол-
ченіе.

ченіє. Ахіллесъ же прежде вхожденія
своего на брань предъ себе мїрмядоня-
ны своя прїзва, і на троїла тяжку жа-
лобу їмъ скасуєтъ, і саповѣдуєтъ їмъ
і повелѣваєтъ, да нї къ чему їному
такъ сердець своїхъ непрїложатъ, но
токмо троїла сїна царева прїлѣжнѣ
да улучатъ, і отвсюду его да обы-
дутъ, і посреді себе его удержатъ,
і удержатъ да не убїють донелѣже
самъ прїїдеиъ къ нїмъ. іже і всегда не
далече бѣ отъ нїхъ, і сїя іспече їмъ
поїде на брань, тогда мїрмядоняне чи-
словъ двѣ тїсящї смѣлї вкупѣ і со-
юзнї, повелѣніє господїна своего не са-
бївши, на троянѣ убо усты меча на-
падають, тогда троїлѣ вѣ велїцѣ мно-
жествѣ і вѣ велїкомъ сїлномъ смѣл-
ствѣ на брань прїходїтъ, і на гре-
ковъ сїлнѣ находїтъ убївая їхъ, і
смертнѣ уязвляя, тогда мїрмядоняне

отвсюду его обидоша, і посреди себе его поставляютъ, но троїлъ многѣхъ убїи отъ нѣхъ, многѣхъ же і явленнѣхъ умножї, но нї едїнъ ему отъ своѣхъ подоспѣлъ, мїрмядоняне же конѣ его убїваютъ, і копїямї своїмї много краѣ его уязвляютъ, шеломи отъ главы его сілою сторгаютъ, доспѣхъ расдїраютъ, тѣмже троїлъ стояще главою нагою, і кореннѣмї сіламї отъ нѣхъ себе мужескї защїщаетъ. Егда же прїїде ахіллесъ і відѣ троїла главу їмуща безборужну, і стояща пѣша, нападе на нѣ яростенъ, і главу его люти опсѣче, тѣло же его рукамі своїмї вьятъ, къ хвосту коня своего крѣпцѣ прївѣся, і чрезъ воїско все за конемъ бессрамнѣ люти влечаше.

Но о мїрѣ стїхотворецъ їже въ кнїгахъ своѣхъ ахіллеса толїкїмї похваламі і проповѣдмї описалъ есї кое їскусное,
pas-

рассужденіє пріведе тя, еже і сплетаті
 похвалу, толіку слу і бесчеловѣчну
 мучітелю, і вѣнчаті цвѣтѣ похвал-
 нѣмї, звѣрїную ону главу, а не чело-
 вѣческу, еже і срамѣсть велмї, мудру
 мужу тако бесрассужденїя творїшї,
 якоже прїлучїся, рекль бо есї омїре вѣ
 напїсанїї своемѣ, яко ахіллесѣ храбро-
 стїю сїлѣ своїхѣ два ектора убїлѣ, еже
 естѣ самого оного ектора, такоже і
 сїлнѣйшаго троїла брата его егоже
 тѣ храбростї радї сїлѣ его вторымѣ
 екторомѣ і мянуешї, по їстиннѣ о
 семѣ нї едїно естѣ кѣ тебѣ порїца-
 нїя слово, но сего радї крѣпцѣ порї-
 цаемѣ есї, яко неправедно хвалїшї ахіл-
 леса, мужа укорїснѣ і отвращенїя
 достоїнаго, бесчеловѣчїя его радї і лю-
 тостї. но аще убо братїя онї храб-
 рыї по їстиннѣ екторѣ, і чуднѣ во
 ополченїяхѣ троїлѣ сынове царевѣ,

І ахіллесовимъ оружїемъ падоша, но не храбростію сілбего сіе содѣяся, но лукавымъ і їзмѣннимъ умышленїемъ своїмъ ахіллесъ убї їхъ, І слыші да возвѣщу тї како сотворїся се. Екторъ бо на бранї пребывая, їзѣма царя нѣкого. І того радї щїмъ свої себѣ за хребетъ поверже, да лучшаго онаго царя отъ полковъ їзвещї возможетъ, о семъ бо онъ мысль свою токмо вперену їмѣлъ а о їномъ нї о чѣмъ помышляше. І се лукавнѣ усмотрї ахіллесъ, яко ектору предвгрудмї щїтнїя помощи не їмѣтї. того радї внесану нападенї і убї его, і аще бы екторъ лаятельство его урасумѣлъ, то бы щїмъ свої предв себе обратїлъ, і самъ бы такоже обратїлся въ лице ему. еже онъ і множіцею тяжкімі бранеї негодїї отягчатї ахіллеса обычаї їмѣлъ. Також і троїла сілнѣйшаго брата
его

его і чуднаго воїна егоже не онъ своєю
 сілою убїи отъ двою тѣсящъ воїнъ
 одолѣна убїитї не устыѣся, на немже
 нікогого защїщенїя ратнаго обрѣте, і
 сего радї не жїваго чловѣка, но яко мер-
 тва убїлѣ. Потомъ же разумѣї пакї,
 какову і колїку лютоств і бесчловѣчїе
 на немъ показа, яко толь сілна і толь
 храбра славнаго царя сїна, мужа толи-
 кою храбростїю і смѣлствомъ цвѣту-
 щя, не поїмана ні побѣждена отъ него,
 къ хвосту коня своего прївясавъ по
 полкомъ оставя срамъ влечаше, і аще
 бы его царское благородїе украшало,
 і аще бы храбростъ его вела бы, то
 нікогда бы онъ на сїцевая лютая укло-
 нїлся, ні онъ на сїе подвїгнутїся не
 могъ бы, зане по істинѣ не бѣше та
 въ немъ. і того радї похвалѣ ли
 честныхъ достоїнъ сеї, пагубнїче і
 мучитель мерскїї, нікако же, но токмо

велія хулы і укорїснѣ і отвращенія.
 І сїце убо ахіллесу тѣло троїлово
 бесстудно влачащу, скаса ся о семъ
 парїсу і енею і полїгаму. о смерті же
 троїловѣ обміраєтѣ парїсѣ, такоже
 енея і полїгамѣ сѣло оскорбїшася, і
 сѣ велїкїмъ тїщанїємъ їщуще ахіл-
 леса, нїкакоже обрѣстї єго вос-
 могоша, сане бранѣ вѣ то время сѣлнѣ
 распалашеся. Ахіллесу же бес-
 студно тѣло оно влекущу, се наїде
 нанѣ царѣ мемнонѣ сѣ велїкою яро-
 стїю, і первїе поноснїмї словесы рече
 єму сїце: о лукавїї їсрядца отку-
 ду тебѣ проїснїї возможе толїкїя
 лютостї омерсенїє, да толѣ благо-
 родна, толѣ храбра славнаго царя
 сїна мужа, толїкїя славы і храбростї
 цвѣтуща кѣ хвосту коня своего прї-
 вьсалѣ єсї, і влещї по землї нїкакоже
 ужаснулсѣ, поїстїннѣ бо то нїкакоже
 бесвреда

бесвреда твоея персонѣ кѣтому може-
 шѣ избѣгнѣти, і по словесѣхъ устремѣвся
 нанѣ копѣемъ своѣмъ і съконя сверже
 его, і скоро храбрѣи царѣ мемнонѣ
 ізвлече мечѣ своѣ і толь мощнѣ ударѣ
 его во главу, яко ахіллесѣ паде на
 землю едва живѣ, сгоже мѣрмядоняне
 всемше отъ ногъ конскѣхъ, і яко без-
 душна отнесоша въ шатры своя, і
 тако трояне тѣло троїлово прѣ-
 обрѣтоша; но не безъ велика труда
 бранѣ. Въ то же время бранѣ бѣ
 острѣішая, і трояне грековъ сілнѣ
 умѣсняютъ сѣкуще і въ бѣгство
 обратїшася, і абѣе ноцѣ наступї і
 бранѣ разлучїся. по седмѣ же днѣ
 трояне і грекѣ непрестанну бранѣ
 творїша. во осмїи же днѣ егда
 ахіллесѣ отъ ранъ своѣхъ укрѣпїся, і
 ко отмщенїю царя мемнона дѣша,
 мѣрмядоняномъ своѣмъ крѣпцѣ за-
 повѣду-

повѣдусть, да царя мемнона отвсюду
 обыдуть, якоже і троїла, і посереді
 себе его задержать, да отмщеніе свое
 на немъ прїиметь. Брань же настойть
 острѣйшая между грековъ і троянъ,
 і отъ обою страну множество воїнъ
 падають, въ то же время мїрмядоняне
 царя мемнона отвсюду обшедше по-
 среді себе его поставїша, і коня его
 подъ нїмъ убїша, ахіллесъ же ту
 абїе ускорї і нападе на нѣ яростень і
 убї его. но безъ тяжкія своєа бѣды
 ахіллесъ не возмогъ сего сотворїти,
 зане самъ царь мемнонъ многїмї рана-
 мї его ослобї, їмїже кровъ его течаше
 къ пятамъ ногъ его, і сего радї онъ
 о смерті своєї уповая паче неже о живо-
 тѣ; внїмаї о бѣднїї оміре, нїкогда
 бо ахіллесъ мужа храбро, токмо їс-
 мѣнно убї. Брань же въ день той сѣло
 крѣпка бысть даже і донощнїя тмѣ.

Нощь

Нощѣ же наїде і бранѣ пресина, тогда царѣ агамемнонѣ ко царю пріаму пословѣ своїхѣ посла, пакі на два мѣсяца сроку перемірія прошаше, якоже і дано бысть ему переміріе оно.

О ДВАДЕСЯТОЇ БРАНІ ТРОЯНСКОЇ І ГРЕЧЕСКОЇ. І О СМЕРТІ АХІЛЛЕСОВѢ І ПАРИСОВѢ І ЕАКСОВѢ.

ТѢлу же троїлову въ домѣ царя пріама прінесену бывшу, плачѣ бываесть велїи во гражданихѣхъ, болѣснуетѣ царѣ пріамѣ не мало, болѣснуетѣ царїца еккуба, болѣснуетѣ касандра, болѣснуетѣ полїксена, болѣснуетѣ елена, болѣснуетѣ парїсѣ, болѣснують всї трояне болѣснїю неїсреченною. Послѣдї же царѣ пріамѣ тѢло троїлово во гробѣ сѢло дражайшемѣ положївъ, такоже і тѢло храброго царя мемнона во гробѣ сѢло дражайшемѣ

шемъ же положї, царїца же еккуба о смерті сїновъ своїхъ сѣло скорбію ожесточїся, наїпаче же о смерті троїловѣ, їже толїко по смерті пострада, бесчестное влаченїе. прїзва къ себѣ таїно парїса сїна своего ї со многїмї слесамї сїце рече ему: дражаїшії сїне мої, твѣ вѣсї. како злочестївїї онѣ ахїллесъ братїю твою любїмѣїшихъ сїновъ моїхъ ектора ї троїла, їсмѣнно убїлѣ, лїшївѣ мя бѣднїю родїтелнїцу дражаїшихъ чадѣ моїхъ, їже онї жївї бяху, егда цѣло утѣшенїе жївоту моему предлежаше. нынѣ же егда воспомяну не праведное заженїе їхъ, еже пострадаша отѣ лютаго онаго ї бесчеловѣчнаго мучїтеля, їснемогаю духомъ, ї сокрушаюся печалїю велїкою, множїцею же сеї не благодарнїї ахїллесъ просїлѣ у мене полїксенї дщерї моя еже бы отдамї ему

вѣ са-

въ законную жену, юже азъ въ надеж-
 ді ісвѣстнѣи отдамѣ ему хотѣла
 якоже і тѣ добрѣ вѣсѣ, онъ же не
 благодарнѣи вся сія отвергъ, і клят-
 вѣ своя поправъ і къ толѣцѣ лютоствѣ
 ізскочѣвъ, і въ неї пребывая стоѣтъ.
 І того ради праведно быти мню, да
 якоже онъ ісмѣннѣ убѣваетъ сыновъ
 чужѣхъ, тако і самъ онъ ісмѣннѣ
 да убѣется, казнѣ подобную потер-
 пѣтъ, умѣшляю бо къ нему послан-
 ніка своего послати, да прѣидетъ ко
 мнѣ во храмъ аполоновъ о брацѣ
 ономъ глаголати. Хошу же, да тѣ
 сыне съ вѣрнѣишіи нашѣи воѣны тамо
 таїно сокрѣишѣся і ждешѣ его, і
 ему тако прѣходящу, вамъ же нанѣ
 нападшѣмъ ізбыти не можетъ смерті,
 но да убѣется ту. Парѣсѣ же къ сло-
 весемъ матернѣмъ подвѣжеся, такоже
 плачася матерню ізволенію говѣинѣ
 по-

покарається. бѣсть же тогда парісѣ по
совѣту матерню сѣ двадесятію воїны
сѣло смѣлымі, во храмѣ аполлоновѣ
таїно скрѣтъ, і скоро отѣ царїцы
еккубы послану бѣвшу посланнїку
ко ахіллесу, да прїїдетѣ во храмѣ
аполлоновѣ глаголатї сѣ царїцею,
не благодарнїї же ахіллесѣ любовїю
не совѣтною обусганѣ. егда услѣта
отѣ посланнїка глаголы сїя, неїсрече-
нною радостїю возрадовася, тако бо
похотѣнїя страстѣ ослабнї его, не
предразумѣваеѣ бо что хоцетѣ
ему случїтїся за слово его, юже со-
творї лютоствїю своею, но токмо
страстїю упївсѣ влєкомѣ бѣваеѣ
якоже волѣ на заколєнїє, со артїло-
хомѣ несторовымѣ сыномѣ вѣ трою
їде, і во храмѣ внїде, і абїє парїсѣ
отѣ закрѣтїя своего явѣ їшегѣ, і прї
стрѣлы храбро їспустї на ахіллеса,
і поразї

і порасі его во чрево, ахіллесъ же
 ісвлече мечъ свої, і платомъ обві руку
 свою, не вооружень бо бѣ, і напад-
 шіхъ нанъ седмъ воїновъ убі, послѣдї
 же ахіллесъ іартілогъ во храмѣ апол-
 лоновѣ умроста, отъ паріса лукавнѣ
 убіенъ. Парісъ же тѣло ахіллесово,
 і тѣло артілогово повелѣваетъ вра-
 номъ і псомъ гати, но моленіемъ і
 воспомянутіемъ еленїнымъ ісвергоша-
 ся токмо на улїцу. Радуются убо
 трояне о смерті толїкаго їхъ врага
 і стїцаются во многомъ веселїї срѣтї
 его. Егда же услышаша царїе грече-
 стїї погубленїе ахіллесово і артілого-
 во ужасшеся велмї, і въ недоумѣнїї
 быша. Царь же агамемнонъ абїе ко
 царю прїаму пословъ своїхъ посла
 моляше его, да повелїтъ тѣлеса їхъ
 отгати ему. Царь же прїамъ повелѣ
 отгати їхъ по повелѣнїю же царя

ч

прїама,

пріама, всемше грекове тѣлеса їх
і опнесоша вѣ станѣ своя. Егда же
прінесоша, тогда плачѣ велмі велікѣ
і рѣданіе сѣлно вѣ полцѣхѣ грече-
скіхѣ умножіся, глаголаша бо: яко
аще ахіллесѣ отѣ жітїя сего оскудѣ,
то нїкая намѣ отселѣ уже надежда
будетѣ о вятїї града, ахіллесу
не сущу сѣ намї. Послѣдї же царѣ
агамемнонѣ, і прочїї царїе во гробѣхѣ
сѣло дражайшіхѣ тѣлеса їх положїв-
ше, пакї молятѣ царя пріама да во
градѣ трої тѣлеса їх вмѣстїтї по-
велїтѣ, царѣ же пріамѣ по прошенїю
їхѣ подлѣ сыновѣ своїхѣ деїѣеба і
троїла тѣлеса онѣ положїтї повелѣ,
і тако повелѣнїемѣ его грекї тѣло
ахіллесово, і тѣло артілогово во
градѣ трої погребше отѣдоша.
По смертї же ахіллесовѣ вста не со-
гласїе веліко вѣ воїскѣ греческомѣ,

Тогда

Тогда царь агамемнонъ видя не согласіе оно, всѣхъ цареі і князеі присваті повелѣ, і рече їмъ: друсі царіе і княсі і началніцы, мносі нынѣ отъ воінства нашего смерті раді ахіллесовы існемогше въ малодушіе уклонішася брані не хотяще творіті со врагі нашімі отчаявшеся, совершенно побѣды воспріяті, і чпю намъ отъ нынѣ творіті подобіемъ, во брані лі пребываті, ілі мірѣ всемше сътроянѣ, іво своясі возвратітїся ко отечествомъ нашімъ. Восвѣстїте намъ о семъ да слышу. онї же сія слышавше въ расна хотѣнїя расдѣляются, овї убо отъ нїхъ бранѣ хотятъ, друсї же возвратъ добро быті повелѣвають, і несложні пребывающе. Царь же аїаксѣ посреді рече: аще бо і ахіллесѣ отъ жїтія сего оскудѣ, но не оскудѣетъ намъ їстіна, і обѣты

Ч 2.

боговъ,

боговъ , нынѣ же да пошлется убо
по сына ахіллесова іже у царя ліко-
меда , во оружїяхъ воїнскїхъ на-
пісується , і тої прїшедь ополчїтся
сѣ намї о побѣдѣ троянѣ , тогда всї
царїе і князї слышавше сїя похвалїша
совѣтъ его , і пакї въ помышленїихъ
своїхъ соединїшася , і абїе отпустиша
царя менелая да прїведетъ въ воїско
їхъ піра сына ахіллесова . Онѣ же
прїїмѣ отъ царєї отпущенїе отъ-
їде въ путь свої , і сему сїце
бывшу , се , день бранї прїблїжїся
їмѣ , тогда трояне і грекї двадєсятую
смертїную бранѣ поставляють , іс-
ходїтъ первое діомїдѣ , потомѣ царѣ
меламонѣ , потомѣ менестеї аѣїнскїї
князѣ . потомѣ царѣ агамемнонѣ , по-
томѣ і прочїї царї сѣ полкї своїмї ,
і прїїдоша до мѣста троянѣ . Парїсѣ
же їсѣ града їсѣде подѣ чернѣмѣ
знаме-

знаменемъ во множествѣ слесѣ погб
щїтомъ его їслїваемѣхъ вѣ невѣденїї
своїхъ, потомъ полїгамъ, потомъ
еня, потомъ царѣ оїліменъ, потомъ
царѣ ексдрѣ, потомъ ї прочїї восна-
чалнїцы сѣ полкї своїмї, но о колїкїмъ
страхомъ уже троянскїї сражается
ясыкѣ, вїдя себе на бранѣ входящїхъ
бесѣ воеводства сїлнїїшаго ектора,
ї храбраго деїѣеба, ї троїла сѣло смѣ-
лаго, но сане нужда естѣ да трояне
жївотѣ їхъ защїтятѣ вѣ пагубу бра-
ннїю жївотѣ свої полагаютѣ, ї сшег-
шесѣ со грекї велїку сѣчу абїе со-
ставїша, отѣ нея же послѣдуєтѣ
велїко убїїство. Тогда отѣ страны
греческїя аїаксѣ царѣ нїкоїмъ жаломъ
буїства пострекаємѣ главою нагою
бесѣоруженѣ, не їмѣя шлема, нїже
доспѣха, нїже копїя, нїже щїта, но
мечѣ едїнѣ вѣ деснїцѣ своєї їмѣя,

і скочі между троянѣ съ велікімъ і жестокімъ устремленіємъ і смяте крѣпко полкі троянскія, і многіхъ троянѣ убі. таже скочівъ межѣ полчанѣ парісовыхъ і бесчисленно убі отѣ нїхъ, да яко всі отѣ него расбѣгошася, і сего раді парісѣ терпѣті не могїі бываемыхъ отѣ аїакса на брані, напрямѣ крѣпкіі свої лукѣ на аїакса стрѣлу свою іспусті і жестоцѣ его порасі межѣ плечіма его і ребрѣ, да яко о семъ добрѣ уразумѣ, аїаксѣ же яко неложно ему отѣ тоя ранѣ умреті, паріса прїлѣжнѣ іщѣмъ хотя мспїті ему, і прїедїніся ему рече: парісѣ парісѣ тѣ мя пораженіємъ стрѣлы своея лютѣ погубїлѣ есї, і прежде даже умру азѣ, во азѣ тѣ мнѣ да будеші предпутьнікѣ треба бо естѣ да отѣ неправедныя любве еленїны, за нея же толїко благо-

благородныхъ умертвішася , скоро
 да отлучишся , і по словесѣхъ своихъ ,
 порасі его въ лице мечемъ своимъ ,
 полъ люти яко обѣ челюсти его
 отъ мозгу отдѣлі , і абіе храбрыі
 парісѣ умре пагѣ на землю скончавъ
 послѣднія дні своя . Аіаксѣ же не
 далече отбѣде , тако же мертвѣ паде
 на землю . Трояне же вѣдяще паріса
 мертва , ослабѣша отъ недоумѣ-
 нія руцѣ ихъ , того раді бранѣ кон-
 чевають , і поле оставляють , і въ
 бѣгѣ лицъ своихъ во градъ входятъ
 вонѣже тѣло парісово мертво прінес-
 ше , предъ лице царя пріама полага-
 ютъ , еже яко усрѣ царѣ пріамѣ бо-
 лѣснїю многою мучїтся , такожде і
 царїца еккуба і сестры его неїспече-
 нною тугою скорбі сокрушахуся ,
 плачутъ же неїспеченнымъ плачемъ і
 всі трояне , понеже всякъ пунѣ

отчаянїя нещують себѣ явѣ быті
откровенѣ, санс всі сѣнове царевѣ
толїкою храбростїю свѣтлыя, отъ
нїхже защїщенїе граду вїсяше на бра-
нѣхъ убїенї оскудѣша. Что же соотво-
рїся о еленѣ: яко множицею уміраше
отъ велїкїя тугї надъ тѣломъ парї-
совымъ, двадесять бо кратъ отъ
тѣла его въ ту нощѣ сілно отвле-
коша ю, хотяше бо отнюдѣ умеретї
сѣ нїмъ, нежелїю немъ жїтї. Царѣ же
прїамъ і царїца сабывѣ уже своя болѣ-
снї, елену отъ болѣсней ся утѣшаху,
ї къ тому уже царѣ прїамъ і царїца,
елену паче дщерї любїмую у себе
їмяху, послѣдї же царѣ прїамъ тѣло
парїсово во гробѣ сѣло дражаїшемъ по-
ложї, ї честно погребѣ, ї ко царю агаме-
мнону, царѣ прїамъ пословѣ своїхъ по-
сла, на два мѣсяца сроку перемїрїя про-
шаше, еже ї дано бысть ему.

о прї-

о прішествіі во трою амазонскія
царіцѣ пантасалей.

Двѣма же мѣсцемъ цѣло прошед-
шімъ, царь пріамъ не восхотѣ
къ тому вратъ градскіхъ отво-
рѣтї, нїже воїнству своему повелѣ
на бранѣ ісходїтї, но пребываше въ
заклученїї. Царь же агамемнонъ въ то
время царя пріама многожды послы
своїмї вѣска, да на бранѣ ясыку сво-
ему ісытї повелѣмъ. Царь же пріамъ
отречеса бояся ясыку своему расоре-
нїя. Во странахъ же восточныхъ стра-
на нѣкая бѣ яже амазонская нарїцаше-
ся, въ неї же едїны женѣ безъ мужей
жїваху, їхже юныхъ женъ, попеченїе
сїлнѣше бѣ во оружїяхъ бранныхъ
потѣмї, і бранѣ творїтї, откуда
бы себѣ храбростї хвалу і ополченїя
славу ісыскатї моглї, протїву же

сего нѣкїї быше островъ сѣло красенъ, въ немъ же едїні токмо мужїе безъ женъ жїваху. Обычаї же тѣхъ женъ по трї мѣсяцы въ году апрѣль, маї, іюнъ, прїходїтї во онъ островъ і сь мужї того острова пребыватї, і сего радї неспасгнї отъ нїхъ бываху, і не пасгнї къ себѣ возвращахуся, рожденїю же бывшу, аще прїключашеся мужескѣ полѣ, то по трехъ лѣтѣхъ во островъ онъ къ мужемъ своїмъ отсылаху. Аще лї же женску полу то убо у себе въ странѣ задержїваху. сея же страны въ то время бѣ нѣкая царїца дѣва благородна іменемъ панмасалѣя сѣло їзбранна во ополчїмѣхъ сраженїяхъ і смѣлствомъ крѣпостї велмї процвѣтая, яже ектора сѣло другомъ себѣ їмаше радї сѣлнїя его храбростї. но услыша яко грекї протїву царя прїама сь воїнствы

ствѣ своїмї прїїдоша, тогда ї оная со
тысящюю отроковїцямї сѣло браннымї
любве радї екторовѣ прїїде воеватї
са троянѣ, ї внїде во градѣ, невѣдя
бо ектора уже умерша, о егоже смертї
егда бысть еї сказано, сѣло вожалѣ,
ї по многї днї о немѣ непрестанно
упражняшеся въ рыданїї ї слезахѣ ;

о двадесятѣ первой бранї греческой
ї троянской.

Послѣдї же царїца пантасалѣя
отѣ плача онаго отдохнувъ
во благодушїе облечеся, мо-
лїтъ царя прїама да въ послѣдующїї
день уготовївъ своїхъ всѣхъ на опол-
ченїе, отпустїтъ, зане она ї сама
со своїмї дѣвїцамї противу грековѣ
на бранѣ поїтї мыслїтъ, да грекї сря-
воятъ что могутъ на
бра-

бранѣхъ десніцѣ отроковѣческія тво-
ріті, по повелѣнію же царя пріама,
царь філіменъ съ пафлагонянѣ і енея
і полідамъ съ своїмї полкї, і пантасалѣя
съ своїмї отроковїцямї вратѣ
дарданїїскїмї ісходять на бранѣ, грекї
же во оружїяхъ протїву їхъ текутъ,
і первіе царь менелай на пантасалѣю
нападе, і копіе своє о нея преломї,
но ісб сѣгдѣ не возможе ея ісяті.
Пантасалѣя же менелая царя толѣ
моцнѣ копїемъ своїмъ порасї і съ коня
сверже его і коня у него отѣмлетъ,
і своїмъ дѣвїцямъ вдастѣ. Дїомїдъ же
вїдѣ менелая царя съ коня свержена,
і смертнѣ уязвлена яростенъ на пан-
тасалѣю нападе, і копїемъ своїмъ порасї
ея. пантасалѣя же усїдѣ на крѣпкомъ
своємъ конї, дїомїдъ же кѣ пораже-
нію ея весь потрясѣся, і съ коня
своего спаде. такожде і конѣ его на
землю

землю паде, пантасалѣя же сілою щїмъ
історже у него іsb рукъ его і своїмъ
гѣвїцамъ отпаде. Царѣ же теламонъ
не могїї терпѣтї бываемыхъ отъ пан-
тасалѣї царїцѣ на бранї, жестоцѣ
на нея нападе, пантасалѣя же копїемъ
своїмъ царя теламона поразї толъ
сілнѣ, яко теламонъ спаде на землю
крѣпцѣ уязвенъ на перстахъ рукъ
своїхъ землї касаяся : Пантасалѣя же
оставївшї его направляется въ частїя
полкї греческія, і многїхъ грековъ
убїваетъ і уязвляетъ і сѣ коней нїсла-
гаетъ, яко въ малъ часъ грекї познав-
ше ополченїе царїцїно отъ лїца ея
всї бѣжатъ, бесѣ мїлостї бо пантаса-
лѣя сѣчаще їхъ : Такожде і отпроко-
вїцѣ ея сѣло храбрѣ побѣждаху гре-
ковъ. грецѣ же падающе предъ нїмї
множества отъ меча їхъ умїраху
лютѣ, такоже і полїгамъ і енея,
і царѣ

ї царь фїлїмень, ї прочїї трояне сїлою царїцї пантасалїї грековъ дївнї по-бѣждають, да яко грекї толїкаго їхъ устремленїя понесїти немогуще, все-конечно на бѣгство обратїшася отъ лїца троянъ бѣжаще въ шатры своя спѣшашь, їхже пантасалїя царїца ї прочїї трояне въ шатрѣхъ їхъ убї-вающе немїлостївно погубляють, ї множество їмѣнїя їхъ трояне грабле-нїемъ похїщають. І абїе ноцѣ на-ступї отъ бранї престаша, трояне же богатства греческїя всемше во градъ свої съ веселїемъ отнесоша, а царїца пантасалїя съ велїкою славою побѣды внїде во градъ, еї же царь прїамъ самъ їзїде во срѣтенїе честѣ хвалы їсплетая благородїю ся, ї дары сѣло многоцѣннїя прїнося єї, радуясь ї веселясь, сани тою вѣруя царь прїамъ отъ своїхъ болѣзней упокоїтїся.

О ДВАДЕ-

о двадцять втторі брані греческої
і троянської, і о прішествіі піровъ
сына ахіллесова въ воіско грече-
ское.

Во утрїї же день пакі агамемнонь
царь ко царю пріаму пословъ
своіхъ посла на трїдесять днѣй
сроку перемїрія прошаше у него, царь
же пріамъ по прошенію его даде ему
перемїріе утвержено. Въ то же пере-
мїрія время піррусъ сынъ ахіллесовъ
въ воіско греческое прїїде, о егоже прі-
шествіі грекі сѣло возрадовашася,
молять его да во отмщеніе убїїснва
славнаго отца своего востатї їмать
крѣпцѣ. Царь же агамемнонь шатры
і прочія вещи отца его абїе повелѣ
вдатї ему, і мїрмядоняне его радую-
щеся себѣ въ господа прїемлють, і
толїко радуются грецы прішествію
его, яко оиъ оная своя велїкія
радостї,

радості, тако его почтоша, яко два
отъ велікихъ князеі греческихъ своїма
рукама пріложіша ему острогі посла-
щены. День же абіе брані пріблжіся,
пїррусъ во отеческомъ оружїї на брань
прїходїтъ, по томъ царь менелай,
по томъ царь теламонъ, по томъ
діомїдъ, по томъ менестеі аѳїнскїї
князь съ полкї своїмї на брань прїхо-
дѣтъ. Отъ града же трої їсходїтъ
первое царь філіменъ, по томъ полі-
дамъ, по томъ сней со своїмї полкї
пантасалѣя со своїмї отроковїцямї прї-
ходїтъ въ знаменахъ бѣлыхъ подобно
снѣгу, і на грековъ сілнѣ нападаєтъ,
убївая їхъ і уязвляя їсь коней нїслагая, і
греческія полкї крѣпцѣ воюя. Пїррусъ
же на царя ѳїлімена нападе, і его копї-
ємъ своїмъ порасї і съ коня сверже его, і
поїматї его хотя. Паѳлагоняне же себе
смертї вдають са їсбавленїе господїна
своего

своєго, но мїрмядоняне не оставляють, і абїе кѣмѣснѣ оному полїдамѣ князѣ сѣ полкомѣ своїмѣ прїснѣ на мїрмядонянѣ крѣпцѣ нападе убївая їхъ. Піррусѣ же відѣвѣ полїдама толѣ сїлнѣ на мїрмядонянѣ нападша, філімена царя оставївѣ на полїдама нападе, і коня єго нїсложї, царѣ же філіменѣ вѣ то время на конѣ свої всѣде, і се абїе кѣмѣснѣ оному царїца пантасалѣя прїїде і на мїрмядонянѣ сїлнѣ нападе, і возмїає крѣпцѣ полкѣ їхъ, і многїхъ убї отѣ нїхъ, еже відѣвѣ піррусѣ полїдама оставя, на мїрмядонянѣ своїхъ мощнѣ возопї глаголя: срамѣ єстѣ вамѣ о храбрїї мїрмядоняне, яко толѣ срамно убїваєтеся і умїраєте падающе отѣ рукѣ женскїхъ, прїлѣжїте убо со мною да їхъ устѣ меча свѣрѣпаго смертї предадїмѣ, пантасалѣя же піррово прещенїе

Ш

слышавѣ,

слышавъ, небреже о немъ, но посѣкая
 мѣрмадонянъ его, і яко уже блѣсъ
 пѣрра прѣде, і мощно ему добрѣ уже
 словеса ея разумѣтѣ. Панмасалѣя же
 ему смертѣ екторову отъ его отца
 їзмѣнѣ сотворенную словесы доса-
 нымѣ поносѣтъ, къ словесемъ же ея
 пѣррусъ зѣло разгнѣвася, прѣемъ копѣ
 на панмасалѣю наступѣ їяростенъ, і
 порасѣ ея крѣпнѣтъ, но їсъ сѣзла не воз-
 може ея їзятѣ, панмасалѣя же пѣрра
 толъ мощнѣ копѣмъ своѣмъ порасѣ,
 яко съ коня сверже его. Пѣррусъ
 же помощію своѣхъ абѣе на конѣ своѣ
 всѣде, і абѣе на панмасалѣю нападе, и
 панмасалѣя же протѣву его такоже
 устремѣтелнѣ нападе, і толъ мощнѣ
 копѣямѣ своѣмѣ порасѣвшеся, яко оба
 съ коней своѣхъ нѣснагають, панмасалѣя
 же первѣе на конѣ своѣ всѣде, і пѣрра
 на землѣ оставляетъ, на грековъ сѣлнѣ
 напа-

нападаєть убївая їхъ, такъ же пакі і прочіі трояне сілнѣ сѣчахуся съ нїмі, толь долго донелѣ же въ бѣгство обратїша їхъ, і абїе ноцѣ наступї, і отъ бранї престаша, чресъ весь же мѣсецъ трояне і грекі непрестанну бранѣ сотворїша, множество же велїе отъ обѣїхъ странъ падоша въ то время воїновъ паче же отъ грекъ, сане царїца пантасалѣя въ тѣ днї множество їхъ їсбіла, і сама отъ своїхъ дѣвїцъ множество же їсгубїла. Царѣ же агамемнонѣ ко царю прїаму пословъ своихъ посла на трї мѣсецы сроку перемїрія прошаше, еже і дано бысть ему соутверженїемъ.

О ДВАДЕСЯТЬ ТРЕТІЕІ БРАНІ ГРЕЧЕСКОІ
І ТРОЯНСКОІ.

Скончавшуся же сроку данному въ
переміріє, оба воїска на бранѣ
сходятся і тяжка бранѣ спу-
скается въ нїхъ, пїррусъ на бранѣ прї-
ходїтъ, і пантасалѣя протїву его, пїр-
русъ на пантасалѣю нападе, і копїе
свое преломї о нея, но не вредї ея нї
чїмъ, пантасалѣя же толъ жестоцѣ ко
пїемъ своїмъ пїрра порасї, егоже аще і
не сверже съ коня, но їсломокъ копїя
своего въ немъ оставї вонсенъ. вопль
убо вслїївоста о ясвѣ пїрровѣ въ воїскѣ
греческомъ, і на пантасалѣю грекї мнози
востають сѣло, і нападше на ню, ре-
менїе шлема пантасалѣїна расморго-
ша. Пїррусъ же на пантасалѣю пакї на-
паде, їсломокъ копїя въ тѣлѣ своємъ
нося не расмотря чїю ему отъ
того

того случїтсѧ. ПантасалѢя же вїдѣвъ
пїрра, протїву себе грядуща, преже
мняше его порасїтї конїемъ своїмъ, но
пїррусъ во ударенїї своемъ скорѣе ея
предварїї порасї ея мечемъ голымъ, ї
руку ея отъ плеча родственного со-
става отгѣлї, ї тако храбрая она
царїца умре падъ на землю, ї пїррусъ
во отмщенїе своєї раны все тѣло ея на
частїї їсѣче, ї самъ многого радї їсѣ-
лїянїя кровї отъ раны его текущїя
паде на землю яко мертвъ. Отроковїцы
же о ея смертї сѣло смутїшася, на
грековъ усты меча нападають, ї бесъ-
чїсленно погубляють їхъ, защїтнїка
їхъ не їмущїхъ, такоже ї прочїї троя-
не болѣ десяти тїсящї грековъ
въ то время їсгубїша, но уже что
пользова троянъ толїко греческое па-
денїе, понеже грекї сѣло множествомъ
їхъ првосходять, тѣмъ же царь

менелаї, і царь теламонь, і діомідъ
 князь, іменестей аѳінскїї князь, такожъ
 де і самъ царь агамемнонь со множе-
 ствомъ сѣло браннихъ воїнъ соедині-
 вшеся, троянь сѣ поля згоняють,
 і того радї останцы отроковѣць і
 останцы троянь во градъ трою вбѣ-
 гше сѣ великимъ трудомъ і со тщстою
 пагенїї своїхъ, і врата градскія крѣп-
 кімі утвердїща запоры, і кѣтому уже
 на битву не ісхождаху, сани отѣселѣ
 не было уже волї нї сїлы толїкї, еже
 ісходїтї на брань.

о совѣщанїї предателства, троянскихъ
 предателєй, совѣщавшихъ ізмѣну
 со царї греческімі.

Трояне же пребывающе въ са-
 ключенїї, нї начто їно упра-
 жняхуся, но токмо непрестан-
 ному прїлѣжаху воздыханїю і плачу
 антє-

антенорѣ і снѣя сшедшеся вкупѣ совѣтѣваху, како могутъ соблюсти живѣтъ свої, і нікогого же інаго совѣта спасенію своєму обрѣтаху легкаго і скорого, токмо градъ предати въ руки грековъ на расхищеніе, і сїе совѣтѣваніе сѣло таїно сплетше, клятвѣми страшными себе утвердіи, быти отнюдѣ совѣту їхъ непроісноу нікому же. І сїя сотворше, време не подобна къ совершенію умышленнаго їмъ сла іскалі, і прїшедше вкупѣ ко царю пріаму начаша ему глаголати лукавнѣ: да бы мїръ сотворїлъ со греки, ту же бѣ і анѣїмакъ юнїї сынъ со царемъ пріамомъ отцемъ своимъ сѣдѣше, і первѣе антеноръ рече ко царю: о благородныи велїкїи царю, се уже явѣ срїмъ, яко лютая сїя обстоянія постигоша градъ сеї, і живущихъ въ немъ всѣхъ насъ, і ні откуда же

кѣ тому надежды избавленія себѣ
 чающе, врасі наші уже по правдѣ крѣп-
 чае насѣ явѣшася, облекоша бо всѣхъ
 насѣ во градѣ семѣ якоже во крѣпцѣ
 нѣкоеї сѣмѣ смѣе удержаша, нѣже
 нѣнѣ уже кая въ насѣ мощѣ естѣ,
 еюже бы могли ополчѣтися протѣву
 враговѣ нашихѣ тодікія крѣпостї,
 нѣже предводѣтелеї ї военачалніковѣ,
 нѣже воїнства їмуще, зане всі сѣнове
 пѣвої тодікою храбростію свѣтлыя.
 Отѣ нѣхже поїспѣнѣ защѣщенїе граду
 вісѣше, на бранѣхѣ убѣенї оскудѣша,
 ї частѣ сѣлная людеї пѣвоїхѣ оружіемѣ
 непрѣятелскѣмѣ скончася, ї сего
 радї всѣкії царю, да благоволѣтѣ
 благородїе твое пощадѣтѣ ошавшія
 людї твоя, ї сотворѣтѣ мѣрѣ со врагѣ
 нашімї, ї ошдѣтѣ елену царю менелаю
 мужу ея, такожде ї грабленая богат-
 ства яже во ошровѣ сѣтарїїскомѣ

всѣшая

взятая подобастъ ему царю цѣло воз-
вратити, парісѣ бо сынъ вашъ царскіи
удержавши оную въ жену, нынѣуже са-
ключи день послѣдній, і отъ селѣ уже
слена кія радї потреби живѣтъ въ трої
парісу мертву сущу, тѣмже великіи
царю благоволї послушатї совѣта на-
шего, і сотворити тако, і себе і насѣ
всѣхъ отъ толїкія настоящія явнїя
нашея всеконечнїя погїбелї їзбавити
і въ сїхъ аншенорѣ слово свое сконча.

Аноїмакъ же сынъ царевъ егда услы-
ша отъ аншенора глаголы сія,
абїе уразумѣ лестъ преданїелства,
тако рече аншенору, воспомянї о
аншеноре отечество града твоего
въ немже родїлся есї, такоже і мї-
лостї толїку благороднаго ошца
моего, юже творяше лицу твоему во
вся днї твоя, колїкою бо чеснїю
отъ благородїя его возвышенъ і воз-

несенъ еси, і колікою славою пре-
 імѣши прочіхъ братію твою, і колі-
 кимъ богатствомъ, во градѣхъ же і въ
 селѣхъ обогащенъ еси, і должно ти
 естъ прісно благодарѣнія царская по-
 мѣнати, і печальное сердце его благоразу-
 мѣмъ словесъ здраваго совѣта твоего
 ко благодушю пріводити, і во всѣхъ
 полученіяхъ, радостныхъ же і печаль-
 ныхъ, єдинодушно къ нему прілѣжати,
 якоже обычає естъ благоразумнымъ кня-
 земъ і вѣрнымъ слугамъ царскимъ тво-
 рити, а не печаль на печаль прілагати, і
 скорбь ему умножати. Якоже зрю тя
 сїце иворяща днесъ, словомъ бо тво-
 имъ показується дѣло вещи, яко іщещи
 себѣ отъ печалі покоя царскою бѣдою,
 і не помышляещи колъ люто естъ
 царю по толїцѣмъ своїхъ негодїяхъ,
 і пагубахъ міръ іскати со греки въ по-
 ношенїи толїкаго своего уклоненїя,

тібі же

ты же еще къ тому не усрамїлся еси бес-
 студїя лица твоего съ толїкою сѣбно-
 стїю открьтї, і благородїе царя наше-
 го велмї ужасїтї, і въ недоумѣнїе прї-
 вестї не благодарнымъ своимъ словомъ,
 яко по істиннѣ совѣта твоего слово,
 отъ невѣрныхъ ревностї ісбїде, якоже
 непщую, но мерскїя ісмѣны отъ саблуж-
 женїя. Сїцевая же і іная поносная
 словеса існесе на антенора аноїмакъ,
 і умолче, но енея сладкімї словесъ рече-
 нїи і честнотѣмъ аноїмака сына
 царева покусіся обуздати, обаче не воз-
 може. Уразумѣ бо онъ добрѣ лестѣ
 предателства їхъ, того радї і слыша-
 тї не восхотѣ. Царь же прїамъ нача
 со гнѣвомъ облїчатї їхъ, сїце бо рече
 антенору: господїне антеноре восвѣ-
 стї мї, что когда сотворїхъ безъ
 вашего совѣта, ілі кое дѣло мое со-
 крїхъ еже не явїтї вашему вѣдѣнїю
но

но вся начїнанїя моя предъ вамї полагахъ , почто же тогда нічто сїцево рекосте ко мнѣ, азъ бо по їстиннѣ вѣ молчанїї хотѣхъ обїду сїю пренести нанесенную мї отъ грекѣ, но лукаваго вашего послушавъ совѣта , кѣ сему ополченїю уклонїхся. Нощїю бо ї днемъ поощряюще мя на се, да бранѣ възвїгну со грекї, ї вѣ толїко мя прїведосте , яко нїже сїновѣ моїхъ благородныхъ, премудростїю сїяющїхъ, нїже їныхъ мудрыхъ мужей полесная совѣщающїхъ мї любезнѣ послушахъ. но вся сїя отвергохъ кѣ вашему совѣту уклонївся. Ты же господїне антеноре, егда посылахъ тя азъ ко греческїмъ царемъ, моля їхъ о отданїї сестры моея, ї тамо что благо сотворїлъ есї, токмо болѣснї моя усугубїлъ есї. Такожє ї тѣ господїне енея егда сѣ парїсомъ во грекї поѣхалъ есї, ї

тамо

тамо первыі началнікѣ совѣта его былъ
 есї, да парїсѣ восхїтїтъ елену і въ трою
 прїведетъ. Аще лї же бы не ты совѣ-
 товалъ ему тако сотворїтї, то нїко-
 гда бы елена вїдѣла стѣнѣ проян-
 скїхъ во всѣхъ бо начїнанїяхъ нашїхъ
 вездѣ представелмї і прїводцамї бытї
 показастеся. Нынѣ же по убїїствѣ
 гражаїшїхъ сыновѣ моїхъ, толїкою
 храбростїю свѣтлыхъ, і по убїенїї
 гражданъ моїхъ, на совѣтѣ бесстыдно
 востае, вїну напїсующе, мнѣ по
 толїцѣхъ моїхъ несподїяхъ.

Тогда енея протїву царя прїама многая
 нагменная словеса їснесе, і тако отъ
 їдоша отъ царя въ словесѣхъ сѣло гнѣв-
 ныхъ. Царѣ же прїамѣ по отшествїї їхъ,
 сѣло оскорбіся, вїдѣвъ къ себѣ толїку
 невѣрностъ їхъ, і помышляше о преда-
 телствѣ їхъ сѣло ужасаяся і скорбя
 велмї о семъ, како моглъ бы жївотѣ
 своѣ

свої соблюсті отъ нїхъ, і отшесѣ въ таїную комару свою велмі плакаше.

Потомъ же прїеѣа къ себѣ анѳімака сїна своего. І тако рече ему: Дражаїшії сїне мої, тѣ вѣсї, яко азъ тя родїхъ, тѣ же отъ мене родїлся, нынѣ же обща бѣда обоїхъ постїже насъ, і аще пребудемъ нерадяще о себѣ, то абїе погїбнемъ, тѣ бо вѣсї їзвѣстно, яко тїї два Антеноръ і енея мыслятъ предати насъ въ рукї греческія, обаче еліко естъ намъ мощно да хїтрствуемъ полесная, да не напрасно погїбнемъ, умышляю бо їхъ на совѣтъ къ себѣ прїсватї сдїнїхъ, хощу же пакї да тѣ сїне мої свѣрїнїмі нашїмі воїнѣ таїно сокрїєшїся, і егда онї прїїдутъ, тѣ да нападешї на нїхъ со онѣмі воїнѣ, і да побїєшї їхъ, і умрутъ, і тако їзбавїмся лукавства їхъ.

Анѳімакъ же обѣщаѣя сотворїтї
тако,

тако, но не вѣмъ како антенору ієнею
 совѣтъцаревъ вѣдомъ сотворіся, оні
 же протіву сего тако сотворіти умы-
 сліша, сгда ключітсѣ їмъ позваннымъ
 быти отъ царя, то да не пойдутъ
 просто, но во множествѣ оружныхъ,
 бѣ бо снѣя сѣло богатъ, во градѣхъ
 же і весѣхъ въ слатѣ же і сребрѣ і во
 прочіхъ їмѣніяхъ, і многолюденъ велмі
 і честенъ, яко во градѣ троі ні єдінь
 бѣ отъ чловѣкъ толіко славенъ якоже
 онъ. такожде і антеноръ во мнозѣ
 сродствѣ цвѣтяше, і богатствомъ
 велікімъ обогащенъ, і многімі людмі
 отъсюду огражденъ.

Царь же пріамъ хотѣа къ совершенію
 прівесті совѣщаніє свое: по антенора
 і єнею послалъ да къ нему прійдутъ,
 оні же пріідоша къ нему во множе-
 ствѣ оружнікъ.

Царь же пріамъ вігѣвъ їхъ въ толі-
 комъ

комъ множествѣ воінъ прішедшїхъ,
уеумнѣся, і їсѣде къ нїмъ їсѣ полатѣ
своея. Тогда енея рече ко царю пріаму:
О велїкїи царю, хоцешї лї тѣ, ілї не
хоцешї, но убо всѣмъ трояномъ мїра
хотящїмъ со грекї, і на то обще їмъ
соїзволяющїмъ. Трояне же абїе по
словесѣмъ енеїнымъ всі клїкнуша
вкупѣ [якоже отъ нїхъ наученї
быша] хоцемъ о благороднїи царю
і велмі желаемъ їскатї греческаго
мїра, что же тѣ повелѣваешї намъ.
Вїдѣвъ же царь пріамъ, яко не сбѣітся
начїнанїе его, і въ дѣло совѣтъ его
не проїсѣде, но въ сопротївное обра-
тїся, горко воздохнувъ, рече енею і
антенору, якоже согласїстєся творї-
тї протївная, творїте якоже хоцете,
не їмате бо возбраняющаго вамъ, і
мнѣ отъ вашего творїмаго совѣта
что нї учїнїте, любесно естѣ.

Тогда

тогда абіе антеноръ їзбїрається вѣ по-
 слы, егоже трояне прїемше свѣсїша по-
 стѣнѣ. Антеноръ же прїїде ко царю
 агамемнону і предѣ лицемъ его ста,
 сказую себе посла троянскаго быти,
 Царь же агамемнонъ всѣхъ царей і
 князей на совѣтованіе къ себѣ прї-
 свати повелѣ, і якоже прїїдоша къ нему
 всі, тогда царь агамемнонъ вїну по-
 солства антенора предѣ цармі вопро-
 шаетъ: антеноръ же рече їмъ: благо-
 родніи і пресвѣтліи царіе і князі,
 і началїцы всего греческаго ополче-
 нїя, аще благоволїтъ благородїе ваше
 показанїи мїлости совершенну ко мнѣ
 рабу вашему, і ко всѣмъ сроднїкомъ
 моїмъ. такоже і къ снєю, і ко всѣмъ
 сроднїкомъ его і къ людемъ нашїмъ.
 і аще повелїте сохранити домѣ наша і
 їмѣнїя наша, і села наша вся вѣцѣлости
 соблюдете, і аще о семъ вѣрно і їстинно

намъ подайте слово, і руку милос-
ті благородія вашего не ослабну
прострете рабомъ вашімъ о всѣхъ
сіхъ о нїхъ же азъ глаголю, то мѣ
рабї вашї безъ сомнѣнїя сотворімъ,
да градъ сїї трою великую і вся яже
въ немъ владѣчеству вашему ісвѣ-
стно предадѣмъ, послушатї бо насъ
їматъ царь прїамъ во всемъ, мѣ же
сотворімъ по волї вашей, якоже по-
велїтъ благородіе ваше.

Сїя слышавъ царь агамемнонъ, і прочїї
царїе сѣло возвеселїшася о словесѣхъ
его, і клятву вѣрну подаша ему во
всемъ, еже нїчимъ же вредїти їхъ, но паче
соблюдатї їхъ і благодѣтельствоватї
во всемъ. Антеноръ же такожде їмъ прї-
сягу вѣрну даде, тогда грекї отрядїв-
ше лукавнѣ послы своя ко царю прїаму,
улїска їдїомїда і со антеноромъ вкупѣ
отпустиша въ трюю, онї же прїшедше
ко

ко царю пріаму. царь же повелѣ пріяті їхъ лицемъ честі, і повелѣ съ нѣмъ о всемъ антенору і енеі дѣло посольскаго dokonчанія творити; повелѣ же абіе і посломъ онѣмъ, і палатѣ чудны даті ігдѣже дѣло посольства оного совершаті імуть. Въ ту же ноцѣ антенорь і енея со улѣкомъ і діомідомъ лукавѣмъ послѣ греческімъ умыслиша, палладу ісѣ града троі тайно існести въ воіско греческое. рѣша бо, яко аще не існесемъ ісѣ троі паллады, нічтоже успѣмъ і можемъ. Улѣксѣ же прілѣжно увѣдѣмъ хотя о палладѣ, что естѣ, тогда явніі оні предателі отечества. Антеноръ і енея повѣдаша ему о неі явственнѣ, яко въ прѣжніе лѣта господіе еще царь іліусѣ, іже первіе былѣ онѣ основателѣ троі, тоі і сію чудную хітрую вещь сотворі. состросніе же ся бѣ отъ древа негніюща хітро-

Щ, 2

стнѣмъ

стнѣмъ нѣкоїмъ вѣдомъ съ велікімъ
 нѣкімъ волшебнѣмъ сіламъ состроено .
 дѣїство же їматъ толїкія сілы , да
 егда она паллада въ стѣнахъ града
 донележе будетъ . то убо трояне
 нїкакоже повредїтїся всеконечнѣ мо-
 гутъ , нынѣ же она паллада за стра-
 жбою жреца тоанта , ї того радї
 прежде всѣхъ потщатїся намъ подо-
 баєтъ о прїобрѣтенїї ся , ї аще возмо-
 жемъ взятї ю ї їснестї їзъ града , то
 абїе троя конечнѣмъ расоренїемъ нїс-
 ложїтїся ї погїбнетъ . тѣмже вънощъ
 сію даїдемъ немедленно къ жрецу
 тоанту , ї єго всяческї уможїмъ да
 предаєтъ намъ палладу , ї въ тої
 часъ воставше поїдоша во храмъ пал-
 ладїїнъ къ жрецу оному , ї скасаша єму
 вїну прїшесствїя їхъ , моляще єго да
 предаєтъ їмъ палладу . онъ же крѣпцѣ
 отрїцаєся , онї же прїлѣжнѣ моляху
 єго

его, но ніякоже скланявся жрець онъ кь волі їхъ. Царь же уліксъ обѣща ему да ті веліе колїчество слава, і прїлѣжно належаше нанъ, такожде і енея і антеноръ крѣпко прїнуждающе его склонїтіся кь волі їхъ. онъ же пребысть сопротивляясь їмъ, даже і до полунощї. послѣдї же ослѣпіся похотїю слава, і всемъ е предаде їмъ палладу. Уліксъ же всемъ ю; тояже нощї отсла вь станъ свої, і тако сотворше вь веселїї быша: сїцево бо слодѣство граду своему сотворїша, антеноръ і енея і жрець таантъ явнії свого отечества предателї, егоже грекове нікогда бы сотворїті могли.

Вїдѣвши же царіе прїшедшії на помощь трої, яко царь прїамъ толь худъ мїръ со грекї начатъ, отвѣдоша отъ трої прїама оставя. тѣмже царь фїліменъ їже прежде сь двѣма тысящамъ

воїнь прїїде ко трої, съ двѣма же
 стѣи і пѣтидесять отбїде во своя.
 такоже і отроковїцы пантасалѣины,
 яже со царїцею своею тѣсяща їхъ прї-
 їдоша ко трої, но чѣтыре ста їхъ
 съ тѣломъ ея возвратїшася отъ трої,
 такоже і інії царїе всї во своя царствїя
 возвратїшася. Предреченнїи же онї
 прагмателї антѣнорѣ і снѣя прїїдоша
 ко царю прїаму сказующе ему сїце:
 согласїхомъ о царю велїкїи мїръ со
 грекї, еже дати їмъ сто тѣсящїхъ
 грївенъ злата за поправѣ ихъ, і сто
 тѣсящїхъ мѣрѣ пшенїцы, на семъ бо
 мїръ согѣяся, і что тѣи о семъ по-
 велѣвасїи быти велїкїи царю; Тогда
 царь прїамъ повелѣ на семъ словесї
 мїръ онъ прїягою клятвѣи неподвї-
 жїмо утвердїти, і злато і пшенїцу
 грекомъ дати, і тако по повелѣнїю
 цареву послѣ греческїя ко царю прїаму,
 прїягою

прісягою клятвѣ страшныхъ лукавнѣ
 заклѣшася. во умѣ же сїце помышляю-
 щє глаголаху, нѣсть се сло, нїже
 укорно врага своего клятвою прелстї-
 тї, аще случїтсѣ, хїтростнѣ бо
 кленїїся, хїтростѣ, неже лї клятву
 преступая, нїчтоже естѣ. І сїцевая
 лукавая лестїцы онїї сотворше, прїїа
 же слато ї пшєнїцу, ї повелѣша на
 караблї своя возїтї, ї сему сїце бївшу,
 пакї онї прелестнїцы грекї со преда-
 телї троянскїмї їнѣ образѣ лукавства
 умыслїша. повелѣша бо сотворїтї
 конѣ сѣло велїкѣ мѣдянѣ тощѣ.
 Велїчество же мѣдянаго онѣго коня
 бяше по размѣру вратѣ градскїхъ,
 да бы мощно ему внїтї во врата
 града, їзвратїтї же быся во вратѣхъ ему
 было не възможно умыслєннаго радї
 їхѣ сокровєннаго їмї лукавства.
 Сотворїша же конѣ онѣ сѣло хїтрѣ,

і входъ вѣ него съ верху бѣниї устрої-
 ша тако лукаво, яко нїкако же мощно
 внѣшніма очїма входа онаго доспѣ-
 тіся. І яко уже совершіся конь онъ,
 молять всмї грекї царя прїама да бы
 їшелъ їсѣ града вїдѣмї коня онаго,
 онъ же послушавъ їхъ їсѣде, і вїдѣвъ
 коня онаго удївіся велїчеству его і
 хїтростї гѣла, пакї молять его царїе
 греческїї : да повелїтъ во градъ
 вѣстїмї коня онаго вѣ честѣ
 палладѣ, да бы мїлостїва была
 намъ во отшествїї нашѣмъ отъ трої.
 Царь же прїамъ нїчтоже о семъ рече
 їмъ, нещуча во умѣ своѣмъ лукавство
 бѣмї нѣкое устроено отъ нїхъ къ
 руганїю града. тогда вѣшеречен-
 нїї онї градопредателї, антеноръ і
 енея тако царю рѣша : прїїмї велїкїї
 царю отъ толїкїхъ царей даръ бл҃го-
 родїю своєму къ лѣпотѣ града вѣчної,

яко збѣло потребно есиѣ кѣ похвалѣ
 велїчества твоего. Царѣ же прїамѣ по-
 слушавѣ лукаваго совѣта їхѣ, прїятѣ
 его , і тако честно отпустиша его ,
 царѣ і княсі далече провождающе , і
 поклонїшася ему возвратїшася. онѣ
 же отбїде во градѣ; По отшествїї же
 царя прїама грекї отверсоша конѣ онѣ
 і всадїша вѣ него тѣсящу воїнѣ воору-
 женнѣхѣ , сѣ нїмї же і сїнона нѣкогого
 яко началнїка їхѣ во оружії же посади-
 ша , ему же і ключї онаго грекї даша ,
 да заклучїтсѣ оттуда , і карабленѣ-
 мї орудїї повлекоша ко граду коня
 онаго , просївше же сїнона прїлѣжно ,
 да егда ошутїтѣ троянѣ спящїхѣ ,
 тогда подастѣ їмѣ знаменїе пламе-
 немѣ огня вожженна. Грекї же егда
 вовлекоша коня онаго во врата град-
 скїя , і хотяху его ісвратїтї , да бѣ
 вовлещї его во градѣ , но не возмогоша ,

і много трудівшися нічтоже успѣша,
і рѣкоша трояномъ; се уже мы от-
ходѣмъ во своясі, вы же послѣдї по
отшествїї нашемъ якоже хочете
о конѣ семъ, тако і сотворїте яже
о немъ, і тако оставше его во
вратѣхъ отвѣдоша, і на караблі своя
всі грекі возшедше поїдоша отъ трої.
Трояномъ же зрящымъ веселымъ, но
послѣднее їхъ веселїе, се бо плачъ не-
утѣшимъ, абїе постїгнути їхъ хо-
щеть. Отшедшїмъ же грекомъ, і
трояномъ такожде вѣ домъ своя
шедшїмъ вѣ веселїї, і се абїе ноцѣ
наступї. трояномъ же возлегшїмъ
вѣ домѣхъ своїхъ, і спящїмъ вѣ ра-
достї безъ всякаго уже опасенїя.

о р а с х і щ е н і і т р о і .

Уразумѣвъ же сінонъ троянъ
 снамі отшедшихъ, і безъ вся-
 каго опасенія почівающихъ,
 отомкнувъ коня онаго, знакъ
 грекомъ даде пламенемъ огня.
 Грекі же узнѣвши онъи знакъ въ мол-
 чаніі ко брегомъ прісташа. і въ
 молчаніі пакі оружія своя смлютъ, і
 во градъ тіхо вшедше западіша градъ,
 і нападше на гражданъ враждебными
 і лютыми душами немилостивнѣ мечі
 своїми погубляють їхъ. Воплъ убо
 веліи воста въ ношномъ молчаніі отъ
 гласовъ убиваемыхъ. огнь же крѣпцѣ
 разгарашеся поядая домъ і расбіная
 полаты. Тѣмже троя велікая дѣмі-
 тся, і домъ велікія сгорѣвши падають
 і погібають зданія, въ трескающихъ
 іскрахъ, кромѣ домовъ предателѣй
 давшихъ

давшіхъ знакъ отъ сажженія їхже домъ блюдомі сущь.

Царь же пріамъ егда услыша гласъ страшнаго вопля: ужасенъ вскочі отъ ложа, разумѣя себе бѣдѣ предана отъ антенора і енеї, і одѣяся рїсамі їмїже можаше, тече во храмъ аполлоновъ. дымъ же велїкъ восхождаше, і пламенъ велїкъ раслїваяся на воздухъ весь градъ освѣщаше. Убіїство же гражданомъ зблнѣ умножашеся, і прежде даже день не просвѣтіся, множае двадесятихъ тысячъ проянъ мечемъ погїбота. Егда же день наста, тогда піррусъ вшедъ во храмъ аполлоновъ, ігдѣ же царь пріамъ смерті своєю ждаше, і нападъ на царя мечемъ своїмъ главу его люто отсѣче, і тако славныї онъ велїкїї царь пріамъ умре, і кровїю его болшая часть храма обагрїся, прочїхъ же людєї вбѣгшіхъ въ храмъ тої

грскї

грекї всѣхъ мечмі їсѣкоша. На палатѣ
 же царя пріама нападше, царская со-
 кровїща его грабленїемъ похїщають.
 Піррусь же агроменту жену екторову
 ї касандру дщерь пріама царя всемъ
 отведе їхъ вѣ станѣ своя, а менелай
 царѣ елену жену свою їсѣ полатѣ
 царскїхъ їсвлече, о неї же дївнѣ бысть
 . весель, ї отведе ю во мношѣ радостї
 вѣ шатрѣ своя, ї егда вся царскїя
 палатѣ грабленїемъ їспрасднїша, тогда
 повелѣша царїе гражданскїя домѣ
 пограблятї, людеї же не убїватї.
 Царїца же еккуба со дщерїю своею
 полїксеною бѣгающе сѣмо ї овамо,
 нї мало вѣдяще, камо уклонїтїся,
 бѣжащїмъ же їмъ срѣте їхъ енея,
 ему же царїца еккуба во много жгомої
 своеї яростї, тако рече. о лукавїї
 їспрядца откуду отъ тебе проїсѣ-
 нї возможе толїкая лютоств ї не
 мїло.

мїлосердіє , яко на царя прїама [отї
 него же толїкїя честї воспрїялї
 есї] . за толїкую его мїлостї стєр-
 нїлї есї убїиць его прївестї кь нему ,
 ї како отверглї есї отечество свое
 ї градъ , вь немже родїлся , ї вь немже
 толїко время былї есї славєнї , да
 падєніє его сря не ужасаєшїся сердцемъ ,
 но поне нынї даї бїгднї сеї полїксє-
 нї твое немїлостївое сердце , ї твое
 лукавое око ея да пощадїть , да поне
 вь сїцевыхъ слыхъ согбїянныхъ тобою
 могло бы сотворїтїся сїє малое добро
 вмїсто всїхъ слыхъ твоїхъ , еже
 соблюстї ея . да не впадєть вь рукї
 греческїя , да не убїють ея , їлї сра-
 мнї да не обесчєстятъ , да потщї-
 шїся о неї скоро промыслїтї . кь
 словєсемъ же царїцїнымъ єнея весь
 подвїжєся , такоже плачєся полїксєну
 прїємлєть , ї ея неснаемо водїть
 ї прї-

і пріведѣ ся въ нѣкую ветхую стрѣл-
 ніцу, і ту посадї ся, і соблюдаше ю'.
 І егда сіцева лютая убїїства во трої
 творїмая престаша, тогда царѣ агаме-
 мнионѣ всѣхѣ царей і князей греческихѣ
 прїсватї повелѣ. І егда прїїдоша къ
 нему, тогда о двухѣ нѣкихѣ вопросї
 їхѣ, аще подобаетѣ предателемѣ
 антенору і енею соблюстї вѣра, і
 пакї о плѣненныхѣ троянѣхѣ, что
 подобаетѣ о нихѣ сотворїтї: тогда
 всї царїе і князї рекоша, яко предате-
 лемѣ града антенору і енею їмїже мы
 наслѣднїцы быхомѣ трої, о всемѣ
 достоїтѣ соблюстї вѣра. такоже і
 всѣхѣ плѣненныхѣ троянѣхѣ достоїтѣ
 по волї ихѣ на свободу совершенну
 пустїтї і да ходятѣ і прїходятѣ якоже
 хотятѣ. Пакї же царѣ агамемнионѣ
 грабленая богатства троянская сѣло-
 мудрѣ расдѣлі комуждо по достоїн-
 ству

ству труда їхъ. Піррусь же хотя
смерть отца своего мстити, сѣло
прілѣжно поліксену вѣсмыти, еяже
радї убїенъ бѣсть великіи ахіллесъ,
ї снєю претїмелнѣ повелѣваетъ да
сѣщеть ся, онъ же отрїца не вѣдѣ-
тї отнюдъ, тогда піррусь царю ага-
мемнону, ї прочїмъ царемъ о поліксе-
нѣ на него воспоминалъ да прїнудятъ
его сѣскати ся. Тогда всї царїе реко-
ша снєю да представїтъ ю, ащелї же
нї, ї тої да умретъ. Вѣдѣвъ же снєя себе
въ толїцѣ бѣдѣ суца, представї
предъ царї поліксену, онї же отслаша
ю абїе къ пірру. Піррусь же абїе вєс-
ю на гробъ отца своего, ї тамо от-
сѣче главу ея, ї кровїю гѣвїческою
гробъ отца своего доволнѣ напої.

Царїца же еккуба сгда устрѣ убїїство
поліксенїно, абїе прїроднаго своего
ума їсступї, ї нача метатїся ї наскакатї

на всякаго челоуѣка, і побѣвати каменї-
сми, ово того ово іного, іныхъ же суби
своїми кусаше обычаємъ свѣрїнымъ,
і многїхъ грековъ уясві, грекі же
вземше каменїе убїша ю, і насѣпаша
на ню могілу каменну зблѣ велїку, і
прозваша їмя мѣсту тому еккубіно
на скаканїе, еже і до днесъ іменується,
Енея же повелѣша царїе вѣчно отсла-
ти да не жїветъ къ тому во трої, сани
же полїксену крѣпше повїнну сущую
смерті. онъ же прїлѣжно просївъ царїа
да дадутъ ему время собратїся со
їмѣнїи своїми, і тако царїе послушаша
моленїя его, і даша ему время пожїтї
въ трої, донсѣ же собереться вся їмѣнїя
своя: даша же ему і кораблі онѣ на
отхожденїе его, въ нїхъ же парїсѣ во гре-
цїю ходїлъ. По семъ же царь теламонъ
і аїаксѣ елену царїцу едіначе осудїлі
смерті быті предану, іхъ же совѣту

в

многї

мнозі омѣ царей і князей прїложїша-
 ся. егда же ю царѣ агамемнонѣ і царѣ
 менелай, наїначе же царѣ улїксѣ сладкі-
 мі словесы і мудрымі бесѣдамї чуж-
 наго разума своего возможе омѣ
 горкїя онѣя пагубы зацїмїтї, і
 всѣхъ царей і князей на сіе їзволенїе
 прївестї, яко да пощадятъ ю. і по
 многомъ словопрѣнїї своемъ рекоша
 царїе, како можетъ быти право раску-
 жденїе наше аще пощадїмъ ю, аще бо
 мы самї судїхомъ прежде, едїнѣя радї
 смертї ахїллесовы толїку благород-
 ную дѣвїцу такова славнаго царя
 дщерѣ краснообразную полїксену царє-
 вну і сѣ матерїю ея смертї предати,
 нїже старостї царїцынѣ, нїже благо-
 родїя ея устыдїхомся, нїже воспита-
 юностї дѣвїческїя помїловахомъ: но
 судѣ смертнѣйї на нїхъ їзнесше обоїхъ
 вкупѣ умертвїхомъ, нїже пакї снєю

князя толїко намб послужївша о гра-
доїмствѣ пощагѣхомь, но вѣ заточенїе
вѣчно отслахомь. сего радї яко токмо
крѣпше їхъ, таково осужденїе на него
їзнесохомь, помислїмь убо опаснаго
рассужденїя совѣтомь, колїко благо-
родныхъ греческихъ царєї і князеї еленѣ
радї умертвївшася, і колїко прочїхъ
воїновъ о прїобрѣтенїї єя погїбоша,
чесо же радї она сама жїва будеть і не
умреть такожде. Улїксъ же царь всамї
премудрымї словесы удержа царя,
і понудї їхъ сотворїти надъ нею
мїлость. і тако царєе совѣтомь
улїкса царя отъ гнѣва онаго умягчї-
вшася, і царїцу елену простїша, і сво-
боду совершенну єї дароваша, царь же
агамемнонъ і менелай улїксу царю о
семь многая благодаренїя воздаша
обѣщевающєся єму кѣ тому всякїмъ
добродѣїствомъ жївотъ єго соблю-

гамі. Піррусь же андроменту жену
екторову вв жену себѣ взялъ ,
а касандру дщерь пріама царя всі ца-
ріє і князі церю агамемнону , началні-
ку своєму і воеводѣ во мсгу шруга
сго. поручіша.

о смерті царя теламона і аіакса.

Но всякій убо града трої , гре-
комб не могуцімь отбіті
отб трої , радї сѣлнѣя бурї
і свїрѣпства вѣтровѣ , теламонѣ
жалобу ісложі на улікса царя предѣ
царї і князі , глаголя : яко вв раздѣ-
мѣхъ богатства їмѣніі і грабленія
троянскаго сѣло бѣ разенѣ чїнѣ хра-
німѣ , вв даяніі же палладїнѣ не бѣ
равенѣ чїнѣ хранїмѣ , сани палладїа
уліксу бѣ поручена , їже толїкія мсгѣ
не бѣ достоїнѣ , їже того лішенѣ ,

їже

егоже радї храбростї і немалыхъ трудовъ все воїско греческое во ісобілії пребываше, сѧне азъ (рече) храбростію сілѧ моїхъ царя полїместра убїхъ, вся благая его въ воїско греческое прївесохъ, въ егоже стражбу прїставїлѧ царь прїямъ сына своего полїдора, тому полїдору отъ мене такожде убїену бївшу, богатство его все въ воїско же греческое прївесохъ, і оттолѧ воїско наше во своїхъ правїантахъ сѧло преісобїлствовало. потомъ же вся окрестная царства крѧнциѧ повосвахъ, гаргарѧ і крѧніію, арїссу і рарїзду, і прочая вся около їхъ добрѧ обладахъ, вся же пакї благая въ воїско греческое прївесохъ отъ всѧхъ странъ мѧхъ, і оттолѧ уже все воїско наше въ велїцѧ ісобілії пребываше, і вкратцѧ рещї, нї едїнъ їнъ тако во всемъ воїскѧ

воїскѢ греческомѢ толь доблственнѢ
 сотворї, якоже азѢ самѢ со ахїллесомѢ
 многая побѣдїтелная совершїхѢ .
 А сеї улїксѢ царѢ поїстїннѢ не їмѢя
 всякія храбростї воїнскїя , едїнымѢ
 токмо плодорѣчїемѢ цвѣстї ї преїс-
 быточествоватї вїдїтсѢ , ї аще онѢ
 речетѢ намѢ яко его промѣсломѢ
 трою прїобрѣтїше одержахомѢ , ї
 то не отѢ сїлы его ї храбростї
 согѣбѢся , но отѢ їзмѣннѣхѢ ї лжї-
 вѣхѢ словесѢ его , ї сего радї вѣч-
 нѣя укорїснѣ бесславїемѢ постраж-
 демѢ во язѣцѣхѢ ї троянѣхѢ , їхже
 бы моглї сїлою нашею побѣдїтї ,
 то побѣдїхомѢ не праведнымѢ умы-
 шленїемѢ ї лестїю . ї тако теламонѢ
 слово свое сконча . УлїксѢ же кѢ словесѢ
 теламоновымѢ смѣло отвѣща ,
 Господїне теламоне ; тѢ лї своею хра-
 бростїю троянѢ побѣдїлѢ есї , їлї
 про-

промисломъ мудраго ума твоего трою
 нїсложилъ есї, нїлакоже, но аще не бы
 ашъ едїнъ былъ въ воїскѣ семъ, въ ве
 лїцѣ промислѣ ума своего, то еще бы
 троя во своєї твердостї стояла, ї гра
 ждане бы его еще былі въ крѣпостї
 своего чїна, по їстиннѣ господї тела
 монє, не твоею такожде сілою гре
 комъ паллада снїскалася, но паче
 моїмъ прїлѣжанїемъ острѣя мудростї
 сїє сокровїще грекомъ обрѣтєся,
 нїже бо доселѣ тебѣ самому, нїже
 прочїмъ грекомъ, нїже самѣмъ троя
 нємъ вѣдома єя сілы мощь, какова бѣ
 ї того радї самъ ашъ велмі таїнѣ ї
 сѣло крѣпцѣ о семъ потрудїхся,
 яко палладу ону взяхъ, ї въ воїско
 греческое прїнесохъ, ї отъ сего му
 драго ї попечїтелнаго моего промисла
 всѣмъ вамъ владѣчество града прї
 обрѣтєся. Егда же улїксъ слово своє

сконча, тогда теламонъ і аіаксъ сло-
 весы досадными наскочаше крѣпцѣ
 на улѣкса, улѣксъ же едіначе протіву
 его, тѣмже между собою быша слав-
 нїи врасї, теламону явѣ глаголющу,
 нужда естѣ да отъ моїхъ рукъ улѣксъ
 срамнѣ умретѣ, іегда угодїся царемъ
 агамемнону і менелаю поставїтї їхъ
 на судѣ, і судїтї кто отъ нїхъ едінь
 палладу да їматѣ, теламонъ, їлі
 улѣксъ, і мносі отъ цареї крѣпцѣ
 глаголаху, о одержанїи палладїнѣ,
 теламону бышї достоїнѣе улѣкса,
 но царь агамемнонъ, і царь менелаї,
 палладу ону улѣксу отсудїша, тела-
 мона же отщепїша. Болѣзнуетѣ убо
 сердцемъ теламонъ о неправеднѣмъ
 ономъ судѣ, яко не расмотрїтелнѣ о
 немъ сотворїша агамемнонъ і менелаї.
 сего радї яко улѣксъ елену словесы прѣ-
 мудростї свое отъ рукъ того тела-
 мона,

мона, і прочіхъ царей їсбаві, онїже на теламона о семъ гнївающеся, улїксу же богатѣ въздающе, тако не праведнѣ сотворїша, тѣмже теламонѣ крѣпцѣ на нїхъ негодуя сердцемъ, і къ тому пакї себе глаголющѣ їмъ бѣитї главнаго недруга. По семъ же дню оному скончавшуся їнощї прошедшеї, і утру настающе, обрѣтеся тоя нощї на постелї своєї убїенѣ теламонѣ, і аїаксѣ, і тѣло его на многїхъ мѣстѣхъ їсѣчено, воплѣ убо велїї по всему воїску бѣваетъ о смертї теламоновѣ, грекї люте болѣснуююще, і вїну їстїннаго бесчеловѣчїя на агамемнона царя, і менелая возлагающе, наїпаче же на улїкса. Піррусѣ же улїксу многая їсїя слова претїпелная, і того радї улїксѣ о смертї своєї уповаю, паче неже о жївотѣ, вѣ нѣкую же ноцѣ зѣло темну, улїксѣ таїно

въ караблехъ своїхъ отбіде отъ прої-
діоміду другу своему палладу
оставль, по семъ же піррусъ лаятел-
ство творяше агамемнону і менелаю
о смерті меламоновъ і о бѣжанії улі-
ксовъ потяая їхъ, і оні такоже пірру
лаяпелство творяху. і сего раді быша
между собою главнії врасі, піррусъ же
мѣло меламоново, огнемъ сожещї
повелѣ, і пепелъ его въ сосудъ сламъ
собрати, і запечатавъ печатію своєю,
і въ суще его царствіе отслаинї
повелѣ.

О карабленомъ сокрушенії
греческомъ.

Во оно же время бѣ во грецьї царь
нѣкїї велїкъ і благороденъ іме-
немъ наулъ, богатствомъ убо
велїкімъ кїня, і воїнствомъ же мно-
гімъ

гѣмъ і крѣпкімъ ополчаяся, царство
 же держави его во грецьї долготою
 великою, і шїроотою во вся страны
 на мноѡбъ протысяся і расшїряся.
 многолюдно же велмі царство оно
 быше і богато. Сеї же царь науль
 о немже намъ нынѣ слово естѣ,
 їмаше во время троянскїя бранї сына
 два, отѣ нїхже первородныї нарица-
 шися паламїдѣ, мужѣ многїя храбро-
 стї і смѣлєства на бранї, їже бысть
 нѣколко время на бранѣхѣ троян-
 скїхѣ воеводою всему греческому
 ополченїю, таможе онѣ паламїдѣ
 вѣ бранномѣ ополченїї, послѣдї
 умре, другїї же сынѣ наула царя
 їменемѣ остєсѣ во время троян-
 скїя бранї во царствїї со отцемѣ
 своїмѣ бѣ, по смертї же паламїдовѣ
 воїнї его прїїдоша вѣ землю свою, і
 на грековѣ царю своему зѣло лукаву
 лжу

лжу сплетше сказаша, і духъ его
 возмутѣша, і къ ненавѣстї греческѣї
 крѣпцѣ его поострѣша, образомъ
 сѣцевымъ, рѣша бо їмъ паламѣда на
 бранї бѣгѣ убїена, но сокровенно і
 таїно отъ улѣкса царя і сообщника
 его діомѣда, наученїемъ агамемноно-
 вымъ і менелаевымъ. умыслиша бо
 предреченные слагателї двѣ лживыя
 грамоты написати едина бѣше пала-
 мѣдова, отъ лица его ко царю прѣму
 написана, въ грамотѣ же лукаваго
 одного умышленїя слово сѣцево бѣ,
 яко прїслалъ есї велїкїї царю прѣме
 по савѣщанїю нашему оное колїчество
 злата, і азъ прїяхъ его отъ посла-
 нника твоего цѣло, і се готовъ есмъ
 волю твою творїти, яже о предател-
 ствѣ греческаго воїска, тѣже пакї да
 возвѣстїи мї писанїемъ, въ кое время
 самъ готовъ будешї съ воїнствомъ,
яко

яко да і ашъ увѣдавъ сіе , великъ
 ти поспѣшникъ буду на врагѣ твоя ,
 і крѣпокъ ратникъ обрящуся на
 слабу їхъ . Въ другої же лукавствомъ
 їхъ составленої грамотѣ , яже напѣсана
 быше отъ лица царя пріама . сїцево
 лежѣтъ лукавства умышленное слово :
 Якоже писалъ еси господѣне паламѣде
 что воспріялъ еси посланное отъ
 мене оное колѣчество слата цѣло ,
 еже ашъ послахъ ко благородію тво-
 ему , і сего радѣ вселюбезнѣй по-
 тѣщѣся сотворѣти по словесемъ сво-
 їмъ писаннымъ да не замедлѣтъ на-
 стоящее наше завѣщаніе къ соверше-
 нію дѣла пріѣмти , і аще сїцевая
 сотворѣтъ , то совершенную отъ
 мене добродѣтели своего мѣду вос-
 пріѣмешѣ : ашъ бо къ твоему благо-
 родію готовость свою пакѣ писаніемъ
 возвѣщу . І сїя лукавѣя грамотѣ
 пред-

предреченніі лєсцѣ онѣ сложѣше і
кѣ сїранѣ нѣкогого прїоянскаго убѣ-
ннаго воїна прїложѣша таїно, і ошѣ-
їдоша, егда же сїцевая своя лукав-
ствїя сотворѣша, тогда улѣксѣ царѣ
повелѣ кѣ себѣ прїзванї секретаря
паламѣдова, і обѣща ему дамї велѣе
колѣчество сребра, да злато оно пог-
воглавїе постелї паламѣдовѣ таїно
сокрѣетѣ, секретарѣ же съ радос-
стїю обѣщася ему сїцевая сотворїтї,
улѣксѣ же даде ему насѣпанѣ сосудѣ
злата протїву предреченныхъ онѣхъ
грамотѣ чїсло злата оногѣ бѣ, і отѣ-
несе его въ шатерѣ паламѣдовѣ, і
время їзбобрѣтѣ, таїно сокрѣе его
въ воглавїе постелї паламѣдовѣ,
паламѣду же нїчто вѣдущу, і егда
сїя совершї секретарѣ паламѣдовѣ
прїшедѣ ко улѣксу скаса ему, яко
повелѣнїе его совершїлѣ естѣ,
і боѣ-

і обѣщанное ему сребро пріяті проша-
 ше. уліксѣ же абіе вѣ томѣ же мѣстѣ
 повелѣ его убіти, послѣдї же грамотамъ
 онѣмъ онѣ грековѣ обрѣщеннымъ
 бывшымъ і прочтенымъ, тогда грекі
 подмнѣнія мысль на паламѣда заченше
 прїдоша къ шатру его, і повелѣша
 вся вещи шатра его ізыскати, і обрѣ-
 тоша оно слато вѣ томѣ числѣ їмже
 предреченныя грамоты содержалі.
 і сего радї грекі зельнѣ разгнѣва-
 шася, і душамі своїмі крѣпцѣ огорчі-
 шася, і на паламѣда враждебно напасті
 восхотѣша яко їзмѣны дѣйственику
 сїцевая свѣ яростію рекоша ему, та-
 ко лї паламѣде добрѣ правїші во-
 еводства своего санѣ, да толїко
 благородныхъ царей і князей со всѣмї
 воїнствомъ їхъ, слава радї сего на са-
 коленіе предаєші, что убо помышляє-
 шї, їлїкого отвѣта слово сотворїші,
 сама

сама бо злоба сотворенная тобою до-
 волнѣ облѣчи мя, паламигѣ же противу
 словесѣ ихѣ смѣло отвѣща, тако ли
 і вы праведні мнѣ явішеся быті судїї
 свѣтолікою свѣлостію прішедше обес-
 честїте мя, нічто же зло сотворша,
 укорїте мя не іспрошавше ні істинны
 уразумѣвши, і осудїте мя уже толї-
 кімѣ гнѣвомѣ лютості своея подвїг-
 шеся, быті нарекоште мя предате-
 лемѣ, і воїнства греческаго совершен-
 нымѣ отступникѣмѣ, і явныя ісмѣны
 дѣїственникѣмѣ, но убо аще вы і не-
 хоцете, но азѣ самѣ о себѣ да от-
 вѣщаю, яко азѣ сего всего начинанія
 отнюдѣ бесвѣстенѣ есмѣ, ніже гра-
 момѣ сіхѣ, о ніхже поемлете мя,
 вѣмѣ, ніже сласто оно сгоже радї по-
 тязуете мя знаю, і что много гла-
 голю, яко аще вамѣ неіповѣрні мнят-
 ся быті глаголы моя, то да ісберїте
 себѣ

себѣ мужа бранна отъ всего воїска
вашего , і да ратується со мною , азъ
бо готовъ смѣ зацїитїся на конї,
і невїнностъ мою бранїю оною очїстї-
ти , і сгда нї сдїнъ бѣ отъ грекъ їже
бѣ смѣль пропїву его ополчїтїся ,
но всї стояху просто молчаще , вїдя-
щїмъ же предреченнѣмъ его ненавїс-
цемъ , яко тѣмъ путемъ напастї на
него не возмогша , їнъ образъ лукав-
ства умїслїша ; улїксъ царь укротї
люди , пворяся быти прїятель пала-
мїдовъ , і словесы краснорѣчїї своїхъ
всѣхъ пакї цареї і князеї на се прїведе,
не токмо , еже бы їхъ къ паламїду прї-
мїрїти , но і воеводство ему гречеекое
пакї даша. не по мнозѣ же временї , во
сдїну отъ нощї , прїїдоша вѣ шатерь
къ паламїду , улїксъ і діомїдъ тако
рѣша ему , увѣщахомся господїне пала-
мїде і їзвѣстно і їстинно увѣрїхомся ,

яко естѣ въ нѣкоемъ вѣтхомъ кладяшѣ
 сокровище веліе слава, і аще хочешѣ
 съ намѣ їмѣти, тамо да їдемъ і восмемъ
 его въ нощѣ сію, паламѣдѣ же помра-
 ченныя лстї їхъ отнюдѣ не разумѣ,
 отъ едїнныя вѣрѣ прелщенѣ бывъ по-
 їде съ нѣмѣ, і егда прїїдоша тамо ко
 оному суху кладяю, і начаша другѣ
 ко другу глаголати кто отъ нѣхъ пер-
 вѣе снїдетъ на дно оногo кладяся,
 тогда паламѣдѣ нїчтоже расцуждая
 їсущся, і лишнее съ себе платїе снявъ,
 смѣль на дно кладяся снїде, онї же
 ошупївъше его бѣшѣ на днѣ кладяся,
 на меташа нанѣ каменїе і умертвї-
 ша его, і тояже нощї въ молчанїї къ
 шатромъ своїмъ ускорїша, і сїцеваго
 лжїваго согласїя сплетенїе царя наула
 і сына его оетеса мѣсль еже вѣрїти
 обвѣло. і о смертї паламѣдовѣ люте
 болѣснуююще пунї многїя всѣскупѣ
 їмѣ

їмї же бы могли протївнї быти , да
о смерті сына і брата їх на грековъ
востатї їмуть крѣпцѣ , і желаемое
свое возмогуть надбнїмї наслѣдговатї
отмщенїе , слышаша бо яко грекї вб сім-
нее время путї своему вдашася , тогда
умыслиша на нїхъ сїцевъ лукавства
обрасъ кб погубленїю їх , нужда бо
бѣ грекомъ возвращающїмся во своя сї
мїмо царства наулова їмтї , і того
радї вб нощнїя темноты на горахъ
блїсбъ каменнїхъ ярыхъ мѣстъ
прелщенїя радї , повелѣша возжїсатї
велїкїя огнї , да прелщенї будуть
грековъ во тмахъ нощнїхъ мняще
ту быти мїрная прїстанїща , і укло-
нятъ кораблї своя безъ всякаго бреже-
нїя , і ту да погїбнуть безъ останковъ,
еже і бысть , болѣ бо тамо двою сомъ
караблеї і съ людмї погрязоша , прочїї
же караблї послѣдующе їмъ слышаше

на томъ мѣстѣ сокрушеніе карабле-
ное, далече отъ мѣста онаго уклоняю-
щеся бѣжаху, въ нѣхже бѣ царь ага-
мемнонъ і менелаі і діомідъ карабле-
наго онаго сокрушенія, і лютаго іс-
топленія ізбавішася, і во своя царствія
во блазѣі цѣлості достігоша.

о смерті царя агамемнона.

Предреченніиже оестсѣ ілі пелеї,
санс двоєімененъ бѣше сынъ
наула царя, агамемноновъ і
діомідовъ желая смерті, ілі тяж-
кихъ їхъ погібелеі, ко кліместестрѣ
царіцѣ женѣ агамемноновѣ [еще не прі-
шедшу агамемнону царю во свое цар-
ство,] посла своего пріслалъ і
грамоту свою сѣнімъ, імѣюще образъ
написанія сѣцевъ. да вѣстѣ благородіе
твое прекрасная царіце, яко царь ага-
мемнонъ

мемнонѣ мужѣ твої єдину отъ дочерей
 царя пріама троянскаго любя зѣло ,
 ведеть во свое царствіе , а тебе су-
 щую свою істинную царіцу , неслужно
 хоцеть смерті предати , і того ради
 преславная госпоже щадя благородіе
 твое , сіцевая возвѣщаю ти , яко да от-
 сказанныхъ ловитѣвъ мужа твоего брѣ-
 нѣ опасаешіся , да не напрасно погібнеші .
 Повѣрї же кліметестра царіца пісанію
 остесову , любовнія ему о семъ благо-
 даренія воздаеть , на агамемнона же
 царя ненавістну і тяжку мѣсль стя-
 жа , наіпаче же сего ради , яко і прежде
 пісанія остесова ненавістѣ пісаше ко
 агамемнону вѣны ради сіцевы , сія бо
 царіца кліметестра по отшествіи му-
 жа єя царя агамемнона , оставивъ благо-
 родства своего стѣгъ , расторгнувъ
 бракъ , обесчестивъ царскіи санъ , согрѣ-
 шивъ на законъ укорное прелюбогдѣ-

ство сотворивъ , сообщила любовъ свою съ нѣкоимъ егіптомъ , і поліко кліметестра царіца разжеся во егіптову любовъ , яко зачатъ отъ него і роді дщерь ерігону іменемъ , і того раді крѣпцѣ кліметестра гнѣвашеся , отъ пісанія сже піса єї оетесъ на мужа єя. такоже і стыдѣніемъ дерзости своєю срамляшеся. еще же і сего боюшеся , да не лишена будетъ отъ сообщенія любве егіптовы , аще бо егіптъ і не быше царскімъ ні княжскімъ ні комітскімъ благородіємъ украшенъ , но женское скотолѣнное не-удержанное стремленіе любітъ влещія къ нїжаішімъ пополновеніямъ похоті своєю услажденію. не внімають бо ні о чємъ сїце , егда въ блужденіе своего тѣла поползнутъ , нїже честемъ нїже славѣ нїже благородію , нїже дѣтнопітателству , нїже помнятъ
брач-

брачнаго союза , нїже любве мужескія ,
 нїже помьшляють грѣха , нїже укорїс-
 ны , нїже смѣха , нїже самбія смерті ,
 но вся сія вв мєрсостѣ вв нечувствїї
 своемь погрузївшєся полагають . но
 токмо кѣ єдїному прїлѣжно устрем-
 ленїю плотї своєя бєдрствують , но-
 щїю ї днемь вв семь упражняющєся ,
 прїсно во умѣ своемь помьшляюще ,
 мужнєс умертвїє , ї неїстоваго своєго
 рачїтєля любленїє . Егда же царѣ
 агамемнонѣ отъ морскїхъ ослобленїї
 сдравѣ їсбѣстѣ , доїде сдравѣ во своє
 царствїє кѣ гоповому своєму прїста-
 їстопленїю , срѣтє єго оная лукавая
 єхїдна образомь лїцемѣрїя ї лстї от-
 всюду огражденна , ї прїємѣ єго рукама
 своїма , прїтворнѣцѣлуя єго , плачущї
 ї многїя вїдѣ прєлєстнѣя любве явля-
 ющї , внутрѣ же смертнаго убїїства
 ядѣ єму крѣяше , ї начатѣ єму крѣпцѣ

ласкатїся , глаголющї , да прїчастїт-
 ся вѣвеселїї сѣнею брашна і пїтїя , да
 возвеселїмся днесѣ господїне о прїше-
 ствїї благородїя твоего яко многос ,
 рече , время не вїдѣхъ царскаго преслав-
 наго лїца твоего , нїже отѣ многїхъ
 лѣтъ наслаждахся сладкоглаголѣвїя
 бесѣды устѣ твоїхъ , нїже пакї отѣ
 распоянїя толїка времянї со благо-
 родїемъ твоїмъ насладїхся любовїю
 союза брачна , нынѣ же сря благородїя
 твоего велїчество радуюся духомъ
 яко получїхъ желанїе своєго мнѣ намѣ-
 ренїя , тѣмже отѣ велїкїя онїя радо-
 стї прїшествїе твоего благородїя по-
 мїная летаю отѣ веселїя , їсїцевая пре-
 лестнѣя глаголы вѣщая упоїла єго ,
 ї возлеже спатї на ложї своємъ . І єгда
 царѣ агамемнонѣ отѣ морскїхъ осло-
 бленїї утружденѣ сѣї , кѣ тому же ї
 вїномѣ упївся , усне сѣло крѣпко ,
єгїстѣ

егісѣвъ же нападе на нѣвъ удавленіемъ, і смерті преда его. Не по мнозѣ же времені кліметестра царіца егіста онаго въ мужа себѣ поятъ, і сотворі его царемъ во агамемноново мѣсто, царю же агамемнону остана сынъ во отроческихъ лѣтѣхъ отъ сея царіцы кліметестры роженъ іменемъ орестъ, егоже царь талсібіі сродичъ его [бояся безумія егістова, да не убіеъ его егісѣвъ, якоже і отца его] таіно вохитівъ ко царю ідуменею крїтскому отсла, і тамо пребывая жївѣе до лѣтъ возраста юношества своего.

о ісгнаніі діомідовѣ.

Тої же пакі остесъ сынъ наула
царя къ егї діомідовѣ женѣ,
тѣмже пакі чїномъ прїступі,
їже мѣсль кліметестрїну о своемъ
ДІ 5 мужі

мужі вбріті наведе, такоже посла
 свого кб неї сь грамотою пріслалъ,
 сїя же бѣ дщї полїніса царя аргїпскаго
 їмѣ у себе брата ассандра, умершу же
 отцу їхъ полїмісу, онї же по смерті
 его раздѣлиша между собою царство
 аргїпское, ассандръ убо во своєї поло-
 винѣ царствїя жївѣше, егея же во свою
 половїну царствїя прїятъ вѣ мужа
 онаго діомїда, но егда братъ ея
 ассандръ поїде вѣ воїско греческое
 сь діомїдомъ сестры своєю мужемъ,
 ї прїїдоша онї вѣ землю царя толсефа,
 царъ же не возхотѣ дати їмъ путь
 чрезъ свою державу, їсїїде во срѣтенїє
 їхъ во множествѣ воїнъ, ассандръ же
 многїхъ убї отъ воїнъ царя толсефа.
 царъ же толсефъ не могїї терпѣти
 бѣваемыхъ отъ ассандра на бранї,
 всемъ копїє, ассандра смертнѣ уясвї,
 ї мертва сь коня сверже, еже вїдѣвъ
 діомїдъ,

дїомїдѣ, яростенѣ вгася промежѣ воїновѣ і царя толеѣа і многїхѣ убїотѣ нїхѣ послѣдї же тѣло асандрово отѣ ногѣ конскїхѣ сілою їсятѣ, і вѣ шатрѣ своя отнесе, і сія бѣ рѣчѣ їстїнна, яже о смертї асандровѣ брата егеїна. Остесѣ же сынѣ на-ула царя вѣ пїсанїї не тако еї скаса, рече бо яко убїтѣ быше асандрѣ на-ученїемѣ дїомїдовымѣ, сего радї да бы і другая половїна царства аргїѡскаго еюже асандрѣ владѣчествова дїомїду же была бы подручна, їмже бы совершенѣ владѣтель нарекся царства аргїѡскаго. егея же тако любляше асандра брата своего, яко велмї паче желаше своея половїнѣ лїшїтїся царства, нежелї асандра мертва слѣшатї, і сего радї ненавїстну мѣсль на дїомїда воспрїя. умѣслї бо сѣ людмї аргїѡскїмї дїомїда во царство свое

не прїятї , сже ї сотворї , діомїдѣ же
 сгда прїїде во царство свое , тогда
 повелѣніємъ жены его всі граждане
 їшедше на него со оружїємъ , ї от-
 слаша его отъ землі своєї , діомїдѣ же
 відя не счастїе сіє , внесашу на него
 нападшее , удївїся , ї вѣ недоумѣнїї
 бѣвѣ отбїде , нїчто же могїї со-
 творїтї , їмъ ї жївїаще сѣмо ї овамо
 преходя якоже нѣкїї хїщнїкѣ скї-
 таяся .

Енея же по повелѣнїю царєї ї князеї
 греческїхъ остася вѣ трої , чїнї-
 тї караблї своя , вѣ нїхже бѣ отбї-
 їтї єму , ї того радї еще єму ту
 пребывающу , многая бранная наше-
 ствїя претерпѣваше отъ жївущїхъ
 окрестѣ трої їностранныхъ на-
 селнїкѣ , покушающїхся троянскїя
 останкї разграбїтї , їхже енея опол-
 ченїємъ своїмъ сілнѣ защїщая ,
 раїтї

ратї творяше св нїмї, егоже троїне
крѣпцѣ державуся, і моляху да не
оставїть їхъ вѣ день толїкаго оскор-
бленїя їхъ, но да і владѣчествуєть
їмї, защїщая їхъ отъ врагѣ їхъ, енея
же глаголаше їмъ, немощно мї єсть
тако сотворїтї, і навєстї тунє
бѣду сію на себе самого, і на
всѣхъ васъ, самї бо вы добрѣ вѣстє,
яко отъ вашего сожїтїя вѣчнѣ ото-
сланъ єсмь, і аще не отбѣду, і буду згѣ
владѣчествуя вамї, чресъ повелѣнїє
толїкїхъ царєї і князеї, і услышатъ
сїє царїє яко не токмо отбѣдохъ отъ-
сюду, но уже і владѣствую вамї
їгѣже мї жїтї просто неповелѣно
єсть, вѣ дерсостѣ бѣитї велїку вѣ-
нятѣ згѣло се, своему же благородїю
вѣ бесчєстїє напїшуть дерснутїє
наше, і пошлють воїнства своя і їзб-
сѣкуть всѣхъ насъ, і нїктоже бу-
дєтъ

демъ помогаѣи намъ, ілі ісїмая насъ
 отъ оружїа їхъ, і того радї всячески
 съ вамї быти не могу, совѣтъ же мої
 даю вамъ аще хочете послушати.,
 послїте убо по діомїда князя ,
 мужа суца сілна іже нынѣ ісгнанїе
 терпїтъ , моляще его да прїїдетъ
 съмо, і да господьствуєтъ надъ вамї,
 і аще онъ послушаетъ моленїя ва-
 шего і прїїдетъ, то поїстїннѣ защї-
 тїтъ васъ отъ враговъ вашїхъ, онїже
 послушавше совѣта єнеїна, съ радо-
 стїю їдоша по діомїда, моляще его
 да прїїдетъ къ нїмъ і владычествуетъ
 їмї. Онъ же съ радостїю послушавъ
 моленїя їхъ, прїїде съ нїмї ко трої,
 єгоже єнея прїїмъ радостнѣ цѣлова,
 прочїї же трояне въ господа его себѣ
 воспрїяша радостно. Во утрїї же день
 єнея і діомїдъ, протїву враговъ своїхъ
 на ополченїе препоясуются, горїтъ
 убо

убо въ нѣхъ жестоко ополченіе еже по
седмѣ днеі непрестенно не престало.

Во осмѣи же денѣ онѣи храбрѣи
дїомїдѣ во мнозѣ ополченія коварствѣ
враговѣ своихъ отвсюду сілнѣ заключї,
ї бесчїсленное їхъ множество мечемъ
посѣче, їмногїхъ отъ нѣхъ живыхъ їзѣма,
ї болші осмї сотѣ воїновѣ кѣ разнѣмъ
вїссїцамъ прїгвоздїлѣ, ї наложї кѣ то-
му страхѣ велїкѣ ї трепетѣ врагомъ
троянскїмъ покушающїмся останкї
троянскїя разграбїтї, ї того радї врасї
троянстїї всї умолкоша несмѣюще
стужатї їмъ. Слѣшавше сіе жена
дїомїдова, яко дїомїдѣ отъ троянѣ
прїятѣ быстѣ ї какову казнѣ наложї
врагомъ троянскїмъ, убояся велмі да
не како дїомїдѣ собравѣ сілу ратную
прїїдетѣ на царство ея ї поплѣнїтѣ,
умыслї ї со гражданы своїмі, ї послаша
по дїомїда съ велїкїмъ моленїемъ, да
возвра-

возвратїтсѧ во своє царство і прощенїе
 подасть їмъ о прїключшїхся къ
 нему прегрѣшенїяхъ їхъ, такожже і же-
 на сго напїса єму сїце: молю тя, рече,
 пресвѣтлыї і дражайшїї господїне мої
 да не прогнѣвастся на мя благородїе
 твое, вспомїная дерзость безумїя мо-
 его, вѣмъ бо добрѣ яко зѣло прогнѣ-
 вахъ тя, послушавъ совѣта злыхъ кра-
 молнїковъ, їщущїхъ погїбелї нашея,
 і глаголющїхъ мнѣ лукавая на благо-
 родїе твое, но во всемъ явїся самая
 їстинна дѣянїї твоїхъ чудныхъ, ажа
 же оная прїнесенная мї явѣ обнажїся
 къ стѣдѣнїю лїца моего, яко нерас-
 смотрїтелнѣ нанесохъ бесчестїе пре-
 свѣтлому лїцу твоему, осуетїхся горе-
 стїю печалї безумнїя. і того радї прї-
 лѣжнѣ молю благородїе твое, благово-
 лї яко премудрѣ і чуденѣ помїловати
 безумїе моего прегрѣшенїя, і простї мї
 неправду

неправду мою, і возвратітїся вь радості
 во своє царство. азъ бо пресвѣ-
 тлыі моі і сладчайшіі господїне вь ра-
 дості со ствѣдѣніемъ лица моего
 прїяті жду тя, посла же кь нему
 і оетесову лукавую ону грамоту,
 і егда прїїдоша послы жены діомї-
 довы кь нему, і падше поклонїшася
 ему, і вдаша ему посланнїя грамоты
 отъ жены его і отъ гражданъ, і гра-
 моту онаго лукаваго оетесова умы-
 шленїя; діомїдъ же прїїмъ грамоты
 оны, і прочетъ їхъ, добрѣ уразумѣ
 отъ нїхъ вїну їзгнанїя своего, сѣло
 возрадовася, і вся прегрѣшенїя жены
 своея і гражданъ своїхъ съ радостїю
 отпустилъ їмъ, і возвратїся съ нїмї
 вь радості во своє царство, такожде
 і енея отвѣде отъ трої, і камо укло-
 нїся настоящая їсторїя не їсвѣ-
 ляетъ, но аще кто хошетъ о семъ
 в ісвѣст-

ісвѣстное вѣдѣніе імѣні, да чтемі
вѣргілія.

о отмщеніі смерті агамемноновы.

Орестъ же агамемноновъ сынъ
жівяше у ідуменя крїтскаго
царя, і прїїде въ возрастъ юно-
шества своего, бѣше бо ему лѣтъ
двадесять чѣтыре, і уже воїнъ храбрїи
являшеся, молиъ царя ідуменя крїт-
скаго, да дастъ ему помощь воїнства
на егіпта еже бѣ прїяні отъ руку его
царство месенаїское отца своего, царь
же ідуменеї послуша сго, даде ему
тысящу воїнъ, не помнозѣ же времяні
орестъ і другую тысящу воїнъ къ
первымъ прїсовокупї, і во градъ тро-
есу смѣлъ внїде, ідѣже царь еорен-
сїнъ жівяше. Сеї же царь еоренсїнъ
царю агамемнону сердечною дружбою
і сладкою

ї сладкою любовію союзєнѣ , ї ненавѣ-
стенѣ егісту , віна же ненавѣстї єго
сїщева бѣ , яко тої царѣ сообщї любовѣ
со онѣмѣ егістомѣ , восхотѣ матї са
него дщєрѣ свою , егістѣ же любве
радї клѣмєстрїны отѣ дщєрї єго
уклонїся , кнїгу єї распустную посла.
ї того радї царѣ єорєнсїнѣ молїтѣ
орєста , да вѣ сообщєніє єго свѣ трєма
тїсящамї воїнѣ прїїмєтѣ себѣ вѣ по-
мощѣ на егіста , орєстѣ же о семѣ царю
єорєнсїну много благодарствова , ї тако
орєстѣ свѣ воїнствѣ своїмї прїїде кѣ ме-
сєнаїску граду , ї ту во градѣ матї єго
бѣ , егіста же во градѣ не обрѣтє , їде
бо егістѣ собратї воїнство протїву
орєста зацїтїтї градѣ , орєстѣ же
єгда прїшєдѣ обступї градѣ отѣсюду
свѣ велїкїмѣ утѣрженїємѣ да не їсбѣг-
нєтѣ отѣ него нїктоже , воїнства же
своего половїну посла на стрѣтєніє
Б 2 егісту ,

егісту , і повелѣ бїтїся съ нїмъ , самъ же о градоїмствѣ крѣпцѣ прїпужаше граду . Во едіну же отъ нощї спящу оресту явішася ему бозї во снѣ глаголюще : яко вскорѣ прїймшї градъ отца твоего і царство его , токмо руками своїма надъ матерію своєю содворї опмщенїе смертї отца твоего , орестъ же їмъ тако обѣщася сотворїтї . Бысть же егда возвращася егїстъ съ воїнствомъ своїмъ , і крѣпцѣ скоряше защїтїтї градъ , внесу же владѣ въ руцѣ воїновъ орестовыхъ , їже спустївшє съ нїмї бранѣ поїмаша егїста , вся воїны его мечї їсѣкше , самого же связана ко оресту прїведоша , возвеселїжєся о сїхъ орестъ і крѣпцѣ obleже градъ , градъ же не быаше про свое утверженїе крѣпцѣ утверженъ , і того радї гражданоми трудно бѣ шло защїщати его . орестъ же

крѣпцѣ

крѣпцѣ разоряше его отъсюду , яко
граждане не можаху терпѣти уже нош-
ныхъ і дневныхъ жалъ. Въ пятвиі же
надесяти день отнюдь отъ ополче-
нія престаиша, і градъ отъ ореста вьзятъ
бысть. Вниде же орестъ во градъ плѣ-
ненныі, і въ палату царскую вшедъ на
престолъ отца своего сѣдѣ. і повелѣ
привести предъ себе матерѣ свою ея же
невѣдаше. Приведенъ же сї бывші, тог-
да орестъ ярости наполнився, скочивъ
сѣ мечемъ на ню і своїма руками сосцы
ея отторже, і на землю поверже, і чрево
ея мечемъ прободє, і вся внутренняя ея
на землю прсыпа, і тако повелѣ іс-
врещі трунь ея внѣ града, і поврещі
въ ровъ на снѣженіє псомъ , а сѣста
конї по граду влачіма повѣсити повелѣ,
такоже і иныхъ вельможъ месенатскихъ
їже на смерть отца его царя агамемно-
на со егістомъ дышаху, лютыми казнми
В 3 смертными

смертнѣмъ осудѣ, і тако отъ злогѣ-
ства оного ізчїщену бѣвшу месенаїс-
кому граду. Орестъ мїрно уже съ граж-
данѣ своїмъ начатъ жїтї і царствова-
тї надъ нїмъ. Не помнозѣ же временї^и
царь менелай стрѣи орестовѣ, братѣ
же агамемнона царя отца сего, поїмъ
съ собою нѣколко царей і князей прї-
їде ко оресту во градъ месенаїскїй, і
предъ царї онѣмъ і князї державнѣмъ
ореста со многою зѣлносїю крѣпцѣ
потясуя і отъ царствїя ізмѣташе,
глаголя не достоїно тѣ естѣ такову
сурову і безчеловѣчну мучїтелю вла-
стѣ царскую їмѣтї, і на престолѣ
благороднаго отца своего сѣдѣтї,
яко толїку лютостѣ і немїлосердїе
своїма руками надъ матерїю своєю
показалъ, і самъ себе сѣданїя отца
престола недостоїна сотворї.

Орестъ же отвѣщавъ рече ему сїце:

по что

по чшо господї мої гнѣваешїся на мя,
 аще бо азъ ї сотворїхъ таковая злая
 надъ матерїю своєю, ї то по їстиннѣ
 не своєю волею нїже гнѣвомъ мучїтел-
 ства коєго подвїгохся, но самї босї
 повелѣша мї надъ нею смерть благо-
 роднаго моего ошца своїма рукама же-
 стоцѣ отмстїтї, ї тако сотворїхъ
 азъ по волї їхъ, не возмогохъ бо протївї-
 тїся їмъ: ты же порїцаешї мя, по чшо
 господї самъ сопротївляюся волї їхъ.
 Тогда всї царїе ї княсї слышавше сїя
 рѣша меналаю, по їстиннѣ достоїнъ
 естъ орестъ на престолѣ ошца своего
 бытї, яко сотворї сїя властїю, ї по
 повелѣнїю боговъ. Такожде ї самъ
 царь менелаї мїръ крѣпокъ подаде
 оресту, даде же ему ї ермонїю
 дщерь свою въ жену, ї утвердївше
 царство въ руку оресту, самї же
 во своя царствїя пакї отбїдоша.

о прішествії пірровѢ отъ трої.

Толїка попрїща словесѣ настояща
їсторїя сїя преїде, ї путемъ сво-
їмъ еще грядущї кѢ пірру до-
стїже, вечерятї сѢ нїмъ ї глаголатї
о немъ. Сеї убо піррусѢ отца їмѢ
у себе ахїллеса, дѢда же царя пелея, тої
же царѢ пелеї дѢдѢ его, їмѢ у себе ца-
рїцу їменемъ ѳетїду, матерѢ ахїллесо-
ву, бабу же піррову. Сїя же ѳетїда
царїца їмѢ у себе отца царя акаста,
тоїже пакї царѢ акастѢ їмѢ у себе дву
сыновѢ, братїю ѳетїдїну, едїнѢ сва-
шеся полїстенѢ, а другїї манаплїнѢ;
по отшествії же пакї ахїллесовѢ ї пір-
ровѢ вѢ воїско греческое царѢ акастѢ
прадѢдѢ пірровѢ сѢ сынмї своїмї їзгна
царя пелея дѢда піррова отъ царства
тесалїїскаго, на пірра же ловленїе умы-
слї сотворїмї, егда восвратїтсѢ отъ
трої,

трої, царь же пелеї егда ісгнанъ бысть
і бѣже ізъ града, і въ лѣсѣхъ нѣко-
ихъ въ потребныхъ сданіяхъ крѣ-
пшася, ожідая прішествія піррова, когда
возвратітся отъ трої, недоумѣваше-
бося что сотворити, і въ печалі веліцеї
пребывая, ждѣи пірра, і прішедъ на брегъ
моря своїмъ мѣряше сракомъ, аще пірра
вѣдѣти можетъ, і пакі обращаешася въ
предреченное оно потребное сданіе,
еще же і бояшася крѣпцѣ, да не усмо-
тритъ его нѣцїи, і возвѣстятъ о немъ
царю акасту, і умретъ. не далече бо
лѣсы онѣ бяху отъ царства тесалїї-
скаго яко осмѣ попрѣщъ, часто же
въ нѣхъ сынове акаста царя ловѣху
радї свѣреї прїхождаху, і ту ловы своя
дѣюще возвращахуся. Піррусъ же
егда возвращашася отъ трої, і близъ
уже царства тесалїїскаго прїде,
нічто же отнюдъ о несподѣїи смѣ-
вѣдѣаше,

вѣдѣше, і се внесану риболовѣ нѣкїї
 прїїде къ пірру, рибу нѣкую велїку
 сѣло яко бы почестї радї прїнесе
 пірру, і вся случшаяся безъ него въ
 тесалїї подробну ему возвѣстї:
 Піррусъ же пакї воспросї его, гдѣ естѣ
 нынѣ царѣ пелееї. Онъ же отвѣща
 не вѣмѣ. Піррусъ же рече ему, будї
 нынѣ рука твоя со мною не повѣждѣ
 о мнѣ нічтоже во градѣ, азъ бо
 воздамъ ти за доброту твою благо-
 дамъ достойную, егда мїнетѣ не-
 правда сія, онъ же отвѣща ему, еї
 господї мої якоже повелѣлъ мї есї
 сотворю, і тако піррусъ отпусти єго,
 і отбїде. По отшествїї же его нача
 піррусъ помышляти, како можетѣ
 животи свої отъ толїкїхъ навѣтїовъ
 їсбавїти, і недоумѣвашеся, прїста же
 съ караблі своїмї къ лѣсамъ онѣмъ
 і всемъ мечъ свої препояса єго, і їсбїде
 єдинѣ

едїнь вѣ лѣсѣ онѣ проходїтїся унѣ-
 нїя своего радї, вшедѣ же онѣ
 вѣ лѣсѣ онѣ і грядущѣ просто са-
 бавляся вѣ помышленїяхѣ своїхѣ
 о прїключївшихся напастѣхѣ онѣхѣ,
 о нїхже сказа ему рыболовѣ, не усрѣ
 же путї прегѣ собою належащихѣ
 радї травѣ, впадеся вѣ яму. і ста
 на степенї, і се пакї усрѣ степенї
 каменны. Піррусѣ же утвердївъ ногї
 своя по степенемѣ онѣмѣ, увѣдѣмї
 хотя что естѣ тамо, сшедшу же
 ему сѣ лѣствїцы оная, і се внесану
 отѣ сокровїщѣ своихѣ їсключї царѣ
 пелеї, внука своего позна, і обѣмѣ
 его цѣлуя любешѣ, і сряше нанѣ
 прїлѣжнѣ, мнїмѣ вѣдѣмї ахіллеса,
 тако бо піррусѣ отцу своему быстѣ
 подобенѣ образомѣ зрака, сѣдшїмѣ
 же їмѣ і глаголющїмѣ о настоящемѣ
 своемѣ не счастливомѣ обстоянїї.

і се внесану вѣ лѣсѣхъ оныхъ слухъ
шума возгремѣ глаголющъ яко сынове
царя акаста вѣ лѣсы онѣ прѣходятъ
на ловѣтву. і абѣе пѣррусъ оставѣвъ
дѣда своего, со многою скоростію
кѣ кораблемъ своїмъ отбѣде, і прѣ-
шедъ тамо і ѣзыка нѣкую вѣтхую
худую сѣло шматіну, і облече на ся і
препоясая по неї мечемъ своїмъ, сы-
новомъ царевымъ во срѣтеніе ѣзиде,
онѣ же вопросѣша его, тѣ кто еси:
онъ же падъ поклонѣся їмъ, і воставъ
абѣе рече кѣ вопрошенію їхъ, едѣнъ
есмъ азъ господѣе мої, отъ воїновъ
греческихъ, шествіе творю отъ трої,
въ бѣду же їстопленія впадохся, і
со общѣнікѣ моїмѣ і погубѣхъ ту вся
їмѣнія моя їхже ношахъ, самого же
мя крѣпцѣ волны морскія убѣша, і
чрево мое отъ воды сѣлѣ надмеса
і яко мертвъ їсверженъ бѣхъ на брегъ
моря,

моря, і лежахъ часъ доволнѣ, нї како
 же могахъ, что сотворїтї, і по мно-
 гомъ їзблеванїї водъ сланїя, юже отъ
 моря глотахъ, егда добрѣ оздравѣхъ,
 і се нынѣ нїщѣ і убогѣ есмѣ, прошу
 по дворамъ донелѣже прїїду во своя
 домѣ, вы же господїе мої аще їмате
 что снѣдно сѣѣ, отъ того мї на
 пїщу пожалуйте: онї же рѣша ему,
 пребудї съ намї. Въ тоже время еленѣ
 нѣкїї явіся ходя въ лѣсѣхъ онѣхъ,
 і абїе менаплїтѣ отлучївся отъ нїхъ
 на гнанїе еленя, брата же своего
 съ пїрромъ оставї едїныхъ, полїстенѣ
 же снїде съ коня своего, і возлѣже на
 травѣ хотя мало опочїнутї, пїррусѣ
 же нападе нанѣ і убї его, менаплїтѣ
 же егда возвратїся, отъ оного еленева
 гнанїя, пїрусѣ же їзбїде во срѣтенїе
 ему і убї его, і прїїде пакї къ караблемъ
 своїмъ їдѣже въ краснїя камчатїя

рїсѣ облечеса, і се царѣ акастѣ вѣ лѣсїхъ
 онѣхъ прїїде. Пірусѣ же пакї прїїде, та-
 мо, і прїшедѣ ко царю поклонїся ему.
 Царѣ же абїе вопросї его, тѣхъ кто есї,
 пірусѣ же отвѣщаѣ рече ему, едїнѣ
 есмѣ азѣ господї мої, отѣ сїновѣ царя
 прїама троянскаго, плѣненѣ есмѣ отѣ
 трої, і веденѣ бѣваю во грецьну подѣ
 властїю есмѣ пірровою, пакї же вопро-
 сї его царѣ акастѣ, гдѣ же естѣ нынѣ
 пірусѣ; Онѣ же рече: пірусѣ зѣло
 отѣ морскїхъ ослобленїї утруженѣ
 естѣ, сїде кѣ тої ямѣ, і покаса ему
 рукою на тої погребѣ, і гдѣ же царѣ
 пелеї крѣяшеса, Акастѣ же царѣ во-
 схотѣ тамо прїнїкнуѣ посмотрѣтї,
 пірусѣ же абїе їзвлече мечѣ свої хотя-
 ше его убїтї, і се абїе внесану явїся
 ту оетїда баба піррова, і пірра крѣп-
 цѣ емѣ за руку ону, ею же мечѣ держа,
 і сїце рече ему, любїмѣшїї мої внуче,
что

что помышляеші творіті, лішілѣ мя
 есі двухѣ братіи моїхѣ, дягѣ своїхѣ,
 і нѣнѣ уже хочеші лішіті мя, царя
 акаста отца моего, піррусѣ же отвѣ-
 щавѣ рече еї, царѣ акастѣ отецѣ твої,
 царя пелея мужа твоего почто отѣ
 царства его ісгна, і неудовліся тѣмѣ
 но і на мене самого ловленіе смертноє
 сотворіті умыслілѣ, і того радї да
 прїимѣтѣ дѣлѣ своихѣ достоїное воз-
 месгїе, і да впадется самѣ вѣ яму ону,
 юже інѣмѣ лукавнѣ іскопа, ему же
 оетїда тако рече, нї, гражаїшіі мої
 внуче, да не сотворїші тако, но да
 пощадиші старостѣ благородїя его,
 нѣнѣ бо і жївотѣ ему отнюдѣ горекѣ
 естѣ, убїїства радї сѣиновѣ его: тогда
 піррусѣ рече еї, се радї моленїя тво-
 его отпущаю ему всю неправду его,
 і тако вложї мечѣ свої вѣбсто его,
 сѣдшімѣ же їмѣ вкупѣ царѣ пелеї,
 і царѣ

і царь акаств, і царіца естіда і піррусъ,
і начаша бесѣговати о царствѣ, і пер-
вѣе убо царь пелеї рече, се убо азъ
много время царствіємъ держави те-
салійскія наслаждахся, і нѣнѣ уже
старъ есмь, сына же наслѣдника
царствію моему не їмѣю, і нікому же
їному царствія сего скіпетръ по
правдѣ отдати ся можетъ, токмо
пірру любїмѣйшему моему внуку,
такоже і царь акаств сїце рече, і азъ
всяку правду на немъ полагаю, не
токмо еже о царствїї тесалїїстѣмъ,
но по смерті моеї і своего царствія
скіпетръ вручаю ему, яко убо умер-
шїмъ сыновомъ моїмъ, такожде на-
слѣдника царствію не їмѣю: онъ же
пощадї животъ мої і помїлова мя, до-
стоїна суца смерті за неправду мою,
і сїце завѣщавше о царствїї возвра-
тішася во градъ.

о смерті пірровѣ.

Егда же прїїдоша во царство тесалїйское, тогда царь пелее і царь акастѣ облекоша пірра во вся царскія утварї, і вѣнчаша его на царство, і скіпетръ державы тесалїйскія ему вручіша, і царемъ его прославіша і всі людіе ему поклонїшася, і прїсягу вѣрну ему сотворїша, і на престолѣ царствїя піррусь сѣдѣ, отъ всѣхъ прославляемъ, і добрѣ царствуя, живаше со андроментою царїцею, бывшею женою екторовою. Послѣдї же вознесся сердцемъ і отъ мѣрѣ благородїя своего їзскачї, і отъ благородїя якоже отъ тїхаго прїстанїща їсїде, і ко слоумїю якоже къ нѣкому страшному треволненїю прїбѣже, і стремленїемъ волнѣ безумїя своего погрузїся. і умре смертію смѣха достойною;

ною: образъ же бесумія его сїцевъ бѣ. Вїдѣ бо пїррусъ въ нѣкое время ермонію жену орестову, дщєрѣ мене-лаєву і еленїну, і восхїтївся любовїю на ню, і восхотѣ імѣти ю себѣ женою, і много о семъ тїщашєся, како бѣ желанїє свое ісполнїти, і толїко прїлѣжанїя покаса, яко ея восхїтївъ во своє царство отвєде. Не по многѣ же временї і возненавїдѣ ю, понеже єдїнѣя андроментѣ любовїю унїся, а о неї мало прїлѣжашє, і того радї ермонїї тяжко случїся отъ пїрра, пїррусъ же єгда їзѣде отъ града своего въ нємже жївѣше, і їде во їнѣя своя грады потребѣ радї нѣкїхъ, тогда ермонїя время обрѣтше благополучно, пїшетъ ко опцу своему царю менєлаю, моля его да прїїдетъ къ неї, і андроменту царїцу і сѣ сыномъ ея смертї предастъ, мнѣше бо

ермонїя

ермонія убійствомъ їхъ, пїрра вѣ любовъ къ себѣ прївлещї, сїцево бо естѣ скотолѣнное безумїе женское, не сего бо радї ко отцу своему писаше, да бы ея пакї отъ насїлія оногo къ мужу возвратїль, но радї сего да бы прїшедъ убїйство сотворїль, і прелюбодѣйство утвердїль. Менелаї же по словесемъ дщїрі своєї прїїде къ неї, і хотѣ нападї оружіемъ на андромену і на сїна ея, она же уразумѣ злодѣйственное умышленїе его, тече і съ сїномъ своїмъ во мнозѣ скоростї на улїцу града, і вѣсокїмъ гласомъ возопї, помощї людскїя проаше, граждане же услышавше ю вопїющу, тако оружїя своя прїемлютъ, і вооруженною рукою гонятъ менелая, і тако царь менелаї съ велїкїмъ бесчестїемъ отбѣже во свое царство, орестъ же царь о восхїщенїї жєны

Ѣ 2

своєя,

своея, на пїрра тяжку мѣсль імяше, но умолчавъ во умѣ своемъ толїкую злобу его скрѣвасть, пунї многїе вѣскуесть, како бы могъ протївень быти пїрру, і како бы жену свою къ себѣ обратїль, і временї подобна іскаше, еже і обрѣте образомъ сїцевымъ, бысть егда пїррусъ умысли поїти во островъ делфонъ благодарїти аполлона о побѣдѣ юже благосчастно получи во трої, оресту же се вѣдомо бяше. тогда орестъ устроївся съ воїнствомъ своимъ ізбѣгъ во слѣдъ его, і егда пїррусъ оттуду возвращашеся во свое царство, нападе на него орестъ съ велїкимъ устремленїемъ бранї, і убї его, і вся воїны его мечемъ посѣче, і жену свою обрѣте, і во царствїе свое обратї. Тесалїскаго же царства людїе лаомедонта сына екторова на престолъ царства

теса-

месалійскаго вѣнчаша царемъ въ пѣрро-
во мѣсто, і бѣ мужъ благъ, правяше
царство месалійское добрѣ, і любѣмъ
бысть сѣло отъ гражданъ, і троянъ
въ велѣцѣи свободѣ і честї імяше, і
царство его во многіе роды простре-
ся въ мессаліи.

о прішествіи уліковѣ отъ трої.

Не по многѣхъ же днехъ царѣ
уліксѣ нѣщѣ і убогѣ ко царю
ідуменею крѣтскому прїїде,
царѣ ідуменеї о толѣцѣи нѣщѣ
уліковѣ удѣвѣся, случасѣ толѣкія
его нѣщѣи вопрошаеѣ у него,
уліксѣ же ему, вся случѣвшаяся ему
на путѣ повѣдуеѣ глаголя, азѣ рече
о царю егда отъ трої отбѣдохъ;
всѣю поїснѣнѣ частѣ імѣхъ отъ
богатствѣ троянскѣхъ, і по четвѣре
Ѣ 3 днѣ

гні сграво пльхъ. Въ пятій же день
 бліс девятаго часа восвѣя вхесапу
 сѣло жестокъ і сїленъ вѣтръ, яко ні
 вмалѣ могохомъ протївїтїся ему, і
 вдахомся волнамъ, і аможе хочетъ
 вѣтръ несеѣ насъ, прїнесе же насъ
 тої жестокої вѣтръ во островъ нѣкій
 сѣло велїкъ, въ томже островѣ царь-
 ствующе бяху два брата царї, едїнъ
 свашеся стрїгонъ, а другїї сїкаонъ, їже
 і напadoша на мя съ велїкїмъ успрем-
 ленїемъ во множествѣ воїнства, і по-
 ставїша съ намї бранъ крѣпко ратную,
 і много отъ воїновъ моїхъ убїша, і
 иного горшї напadoша на мя два сына
 їхъ воїні храбрї і сѣло убраннї, отъ
 нїхже едїнъ свашеся алїѳамъ, а другїї
 полїѳемъ, і толь лютѣ напadoша на
 воїны моя, і сто убїша отъ нїхъ, і мене
 самого їсїмаша, і анѳенора князя обѣщ-
 нїка моего, і самворїша насъ въ нѣ-
 космъ

кoемь городкѣ въ темницѣ лютѣи ,
 городокъ же той бѣ властї полѣо-
 мовѣ , въ немже і самъ жївѣше , послѣдї
 же онъ полѣоємъ помїлова мя , і много
 мї добра і честї покаса , і караблї моя
 со всѣмї богатствы моїмї повелѣ мї
 отдати , нїчто же поїстїннѣ всемъ
 отъ нїхъ , но вся цѣла предаде мї ,
 тойже полѣоємъ їмѣ у себе чудныя
 красоты сестру дѣву , юже вїдѣ
 аленорѣ князѣ общнїкъ мой , і велмї
 пожела ея , і толїка прїлѣжанїя і
 труда покаса о неї , яко ея всемъ
 во свої караблѣ прїведе , мнѣ же от-
 нюдѣ не вѣдущу бывшаго , і севнесану
 нощїю самъ полѣоємъ со множествомъ
 сѣло воїновъ прїїде къ кораблемъ на-
 шїмъ , і повелѣ обыскатї їхъ , і абїе обы-
 скавше обрѣтоша полѣоємову сестру ,
 полїфемъ же вїдѣвъ толїку дерзостѣ
 неправды нашея , їсмѣнїся гнѣвомъ

лице его, і тояже ноці вооружіся, і
 нападе на мя сѣ велікімъ устремле-
 ніємъ хотя всѣхъ погубіти насѣ.
 азъ же настояхъ себе заціпіти отъ
 него, едіно око ему історгохъ, і со
 всѣми своїми безнакосіні отбѣгохъ
 отъ него, і пучінѣ морстѣ вдахся.
 і понуді насѣ пакі вѣтрѣ во островъ
 нѣкїї велікъ прїстатї. Въ томъ же
 островѣ державствующе-бяху двѣ
 царїцы сестры, того острова госпожі,
 едіна же отъ нїхъ сірса іменова-
 шеся, другая же своїмъ іменемъ
 калїфа нарицашеся, во властѣ же
 сїхъ двухъ царїцѣ вѣтрѣ мя прї-
 несе і не хотяща, і пакі едіна отъ
 сїхъ сірѣчѣ сірса моею любовїю
 плѣніся, смѣсила нїтія обаванїї своїхъ
 і толь безумнѣ мя къ себѣ прївлече,
 яко годѣ цѣль не бѣ мнѣ волї отбѣ-
 їти отъ нея. Въ цюї же годѣ сірса
 бысть

бѣсмѣ отъ мене неспасна , послѣдї
 же ї родї сѣна, ї восрасне ї бѣсмѣ мужь
 сѣло бранноносць , азъ же пакї о от-
 шествїї своемъ неохся , хотѣхъ
 отбїтї . Тогда сїрса раснѣвася же-
 стоцѣмъ мя волшвенмї своїмї задержатї
 у себе хотящї , но ї азъ сему до-
 волно самъ бѣхъ накасанъ , протїву
 хїтростей сїрсїныхъ свою хїтростѣ
 учїнїхъ , ї толико хїтростї моя пре-
 вомогла хїтростей сїрсїныхъ , яко
 со всѣмї своїмї сїрсѣмъ сѣло ослобленѣ
 бѣвшї отбїдохъ отъ нея невредїмъ ,
 но убо что мї полсва оно отшествїе .
 прїїдохъ бо въ землю царїцы калїѣи
 сестры ея , ї она такожде обаямї сво-
 їмї прїхватї мя , ї держала у себе лѣто
 едїно ї полъ , но то задержанїе не
 сѣло мнѣ докучно было за красоту
 оная царїцы , въ неї же чудно цвѣтѣше .
 ї за хотѣнїе благовонносѣ еже обрѣ-
 тохъ

пюхъ у нея, зане мнѣ самому і моїмъ
 во всемъ благоугодїї сѣло прїлѣжа,
 азъ же пакі о опшествії своемъ рекохъ
 сї, она же велмі сѣло расгнѣлася на
 мя, і крѣпцѣ волшвенмі своїмі отяг-
 чї мя, яко егда мої хїпростї протїву
 ея хїпростей дѣїствоватї возмогоша,
 і тако отъ нея бесѣдно отбїдохъ.
 Во островъ же пакі нѣкїї прїстахомъ,
 і тамо расбоїніцы люті сѣло наподо-
 ша на мя жестокїмі і не мїлостївїмі
 воїстїнну сверѣпнїмі душамї, і поло-
 вїну воїнства моего мечемъ посѣкоша,
 і карабелї моїхъ половїну отбѣяша,
 і егда самъ азъ съ оставшїмі моїмі ка-
 раблї утещї возмогохъ, і пакі по пу-
 чїнѣ морстѣї вдахомся. Плавающїмъ
 же намъ многое время прїїдохомъ на
 мѣсто нѣкое ісполнено сїрїновъ, яже
 сумъ дївеса морская въ пучїнѣ плаваю-
 щє глумятъ. Сїї бо сїрїні отъ пупа
 въ верхъ

вѣ верхѣ бяху образы двѣчѣ сѣло
 благообразні, отъ пупа же вѣ нѣсѣ бяху
 рыбы, гласъ же пѣнія ихъ толѣко
 красенъ бѣше, яко егда его услышатъ
 плавающїи чловѣцы, всѣ плѣняются
 сладостїю пѣнія ихъ, і себе самѣхъ
 отнюдѣ забываютъ, і своя вещи,
 і вѣ томъ забвенїи ихъ весла своя от-
 лагаютъ. таже і сонъ нѣкїи дївѣнъ
 нападѣтъ на нѣхъ, їмже крѣпцѣ
 уснутъ, отнюдѣ себе не помняще.
 Сїрїні же онї егда оцутятъ ихъ спя-
 щїхъ, тогда множество ихъ собрав-
 шесѣ, караблі ихъ опрометываютъ,
 і топятъ, вѣ таковыя бо мы сїрїны
 впадохомъ, і хїтростѣ сїю сотво-
 рїхъ протїву ихъ сладкаго і пагубна-
 го пѣнія сїцевымъ образомъ. мої
 слухъ заткохъ, і главу крѣпцѣ обя-
 захъ, яко нїкако же мї бѣ отнюдѣ
 мощно слышатї пѣнія ихъ, таже
 і всѣмъ

і всѣмъ сотворити повелѣхъ, і тѣмъ
до конца ісбавіхомся їхъ, і болѣ
тѣмъсящі убіхомъ отъ нихъ, і то
мѣсто безнакотно преідохомъ;
Во островъ же нѣкїї пустѣ прїставше,
і тамо молбіще нѣкое встхое обрѣ-
тохомъ, вѣ немже капіще нѣкое чудно
стояше, і отвѣтѣ просящїмъ дава-
ше, азъ же тамо о многѣхъ вещехъ
вопрошеніе творяхъ. Между же сімї
вопрошенїи, і о семъ наїначе увѣдѣ-
ті желавъ, что убо нашїмъ душамъ
побѣднествїи отъ тѣлесъ нашїхъ бу-
демъ, і о всѣхъ вопросѣхъ моїхъ со-
вершеннѣ отвѣтѣ прїяхъ, кромѣ
члена душевнаго, о немже нї едінаго
отвѣта возмогахъ получити, і
пакї отшуду отвідохъ і пучїнѣ
морстѣї вдахся, і впадохъ вѣ рукѣ
наула царя, іже радї смертї паламїда
сына своего ненавїстію главною
гоняше

гоняше мя , їже ї нападе на мя ,
ї половїну воїновъ моїхъ мечемъ їс-
сѣче , самого же мя срамнѣ повѣсїті
хотяше , послѣдї же помислївъ самъ
отпустї мя . Отшесдшу же мї оттуду
впадохъ такоже въ рукї теѹсера царя
їже для смертї теламона брата
своего ненавїстїю главною гоняше мя ,
їже ї поїмавшє мя въ темнїцу неса-
ключїша , но бѣхъ за стражею , їнощїю
їсбѣгохъ таїно къ караблемъ моїмъ ,
ї оттуду пакї отбѣгше , пучїнѣ вда-
хомся , вѣтръ же насъ восхїті сѣло
велїкъ ї крѣпокъ , ї немогохомъ ему со-
протївїтїся , пустїхомъ кораблї наша
аможе несебъ насъ дыханїє вѣтра . Прї-
несе же насъ вѣтръ онъ ко острову
нѣкоєму сѣло велїку , їдѣже обрѣто-
хомъ дївна язѣка мучїтеля , їже ї на-
пагъ на мене со всякою лютоствїю
слоббї своея , ї вся оставшая моя
войнства

воїнства немїлостївнѣ мечемъ посѣче,
 самага же мя емъ въ жестокїя темниці
 заключї, і держа мя тамо заповорена
 много время, послѣдї же отпусти мя,
 і нічесоже мї отдаде отъ моїхъ вещей,
 і того радї, о царю учїніхся быті
 нїщъ і убогъ якоже нынѣ спїші мя.
 Царь же їдуменеї слышавъ сія на-
 іначе удївїся сѣло толїкімъ несчастлї-
 вїмъ случаємъ їхже претерпѣ улїксъ
 царь, і для сего благородїя і сѣлаго
 разума спострада ему, даде ему
 караблї обремененї всякімі брашен-
 нїмі обїлїї, кѣ тому же даде ему
 злата і сребра довольно, чїмъ доїтї
 ему во своє царствїе, і тако въ радо-
 стї отпусти его і отбїде. Слышавъ
 же теламонъ сынъ его прїшествїе
 улїкса царя отца своего, ісбїде
 во срѣтенїе его, і возвѣстї ему вся
 яже о царствїї, і како обїду царїцѣ
 наноша-

наношаху велможі его: Царѣ же уліксѣ
 егда прїїде во царство свое, і сръмѣ
 его царїца его во мноѣмъ веселїи і
 радостї, і скаса ему вся, како обїду
 творяху еї бесѣ него велможі его.
 тогда уліксѣ нощїю наступї на домѣ
 велможѣ своїхъ, і крѣпцѣ іспытавъ їхъ
 і повїніліся повелѣ казнїтї їхъ.
 І тако умїрївъ царство свое добрѣ,
 царствова до днї смертї своея. конецъ
 же жїтїя его образомъ сотворїся
 сїцевымъ.

о сынѣ і о смертї уліксовѣ.

Уліксѣ же добрѣ во царствїї
 своемъ царствуя лѣта нѣкая
 по прїшествїї своемъ їсѣ трої,
 і въ здравїи і въ веселїи пребывая, і се
 внесаху во едіну отъ нощеї вігѣ сонѣ
 сѣло страшнѣ і ужасеся духъ его,
 і всамї

і велмі востренета сердце сго. і абіе
 вскочі отъ постелі своєю, і повелѣ прі-
 свати кѣ себѣ мудрыя волхвы своя .
 і восвѣстї їмъ вѣдѣніе сна своего
 глаголя , мняшеся мнѣ быти на
 нѣкоемъ велїцѣмъ полї і сряшеся мнѣ
 тамо нѣкїї образъ божественъ, въ ру-
 цѣ своєї їмущъ конїе сѣло остро , і
 свѣтло , яко вода блещаяся , і егда
 азъ хошу прїблїжитїся кѣ нему , і обѣ-
 явитї , і онъ удаляшеся тогда , азъ же
 многажды покусіхся прїблїжитїся кѣ
 нему пакї удаляшеся. Тогда азъ рекохъ
 кѣ нему , спанї молю тя да соединюся
 съ тобою , онъ же овѣщавъ , рече мї ;
 о колѣ сло естѣ прошенїе твое , яко
 просїшї , да соединюся тебѣ , не вѣсї
 бо яко едїнъ сего радї умремъ . і егда
 сія услышаша волсві , рѣша ему , о царю
 добрѣ да вѣстѣ благородїе твое , яко
 сїи сонъ твої знаменуетъ тї , яко
 отъ

опѣ сына твоего їмашї умретї, ілі
 въ заточенїе засланѣ бытї, а не мо-
 жетѣ інако се бытї, се бо естѣ
 самое доброе расцужденїе сна твоего.
 Тогда царѣ уліксѣ теламона сына
 своего їсыматї повелѣ, і твердо
 блюетї, і нї камо его не їспущатї,
 нїже кѣ нему оставїтї кого прїходїтї.
 Самѣ же повелѣ окрестѣ своего цар-
 скаго дому стѣну каменну поставїтї,
 і подлѣ стѣны онїя абїе рвы велїкї
 їскопатї, і плїноамї оградїтї, і чресѣ
 тої ровѣ мостѣ крѣпокѣ устроїтї.
 по конецѣ же моста оногo башню велїку
 каменну повелѣ поставїтї. Въ башнѣ
 же оної вѣрнымѣ своїмѣ воїнамѣ, і
 крѣпкімѣ оружікамѣ нощїю і днїю
 непрестанно бытї повелѣ. надѣ нїмї же
 нѣкогого мужа чудна воїна і сѣло ему
 вѣрна въ непрестанное насїрателство
 поставї, і крѣпцѣ накаса его да нї
 ѡ
 сдїнаго

єдїнаго мужа чресъ тої мостъ безъ по
велѣнїя царскаго прейти не оставїтъ.
Тако бо крѣпцѣ уліксъ устрої ону
стражу, самъ же їсѣ дому своего ні-
каможе їсѣхощае бояся теламака
сына своего. Еще же царѣ уліксъ їмаше
у себе другаго сына їменемъ теллагона
отъ сїрсы царїцы рожденнаго, о неї
же вѣше речено бѣсть. Тої же те-
лагонъ бѣше возраста своего пятї-
надесять лѣтъ, і часто вопро-
шаше матерѣ свою: чеї бѣ онъ
сынъ, і кто естъ отецъ мої, возвѣстї
мї госпоже моя да увѣмъ їстинну, і
гдѣ живеть да разумѣю ясно, она же
долго отрїцаешася ему повѣдати не
вѣмъ чесо радї, їлі срамляшася, їлі
сего радї да не оставїтъ ея. Онъ же
крѣпцѣ о семъ прїлѣжаше вопрошая
ея да возвѣстїшї мї, рече, дражайшая
моя матї пресвѣтлая царїце. да не
сму-

смуцаюся духомъ, і не сокрушаюся
 печалію і твоему блгородію кѣ тому
 да не спужаю о семъ. Она же відѣвъ
 его о семъ бѣвши въ веліцѣи скорбі,
 унѣ жалостію чадскою скасуєтъ ему
 отца бытія царя улѣкса ахаїскаго,
 скаса же его, і о мѣстѣ гдѣ живєтъ
 улѣксъ. Онъ же егда слыша сія велмі
 радостєнь бѣсть, і сѣло возгорѣся
 духомъ отца своего хотя відѣні, і
 крѣпцѣ моляше матерѣ свою, да
 пуститъ его відѣті улѣкса: Відѣвъ
 же сѣрца толѣкое желаніє его, пусті
 его ко отцу, онъ же всемъ съ собою
 нѣколѣко юношѣ, і цѣловавъ матерѣ
 свою, поїде въ путь свої, і толѣ
 долго шєствує і тѣшєся по станамъ,
 донелѣже въ жєлаємыя предѣлы цар-
 ства ахаїскаго прїїде, і во градъ внїде,
 і прїста во входѣ моста предрєченнаго.
 Ідѣже стражіє улѣксовѣ стояху.

здравія его блюдуще, і восхотѣ чресъ
тої мостѣ преїти, і восбранїша ему
стражіе. Онѣ же моляше їхъ да волею
преїти ему ко улѣксу дадутъ,
онѣ же не послушаху его, но паче і
досаждаху ему. Настоїтъ теллагонѣ
умїлнѣмї прошенїї, а онѣ отпревають
его, і обїдно і сілно погнѣтають, і
сего радї теллагонѣ наносїмѣхъ ему
обїдѣ терпѣнї не могїї отъ стражеї
онѣхъ, і горснѣ свою сжавъ, едїнаго
отъ нїхъ зацепїлѣ пошєї его ударївъ, і
мертва повергъ на землю. Се же вїдѣвше
прочїї стражіе, абїе оружїя своя прї-
смыють, і на теллагона нападають со
многою яростїю. Теллагонѣ же отъ едї-
наго їхъ сілою мечѣ їсѣ рукѣ его їстюр-
же, нападе на прочїхъ, і пять надсеятъ
отъ нїхъ воїновъ убї, і вѣ ровѣ нїзверже.
Воплѣ убо велїї воста о смертї убїва-
смѣхъ, і бранѣ крѣпцѣ умножашеся:
Слѣшавъ

Слышавъ же воплъ тої амь улїксъ востаеъ душею мнѣящъ, яко отъ рабѣ теламоновѣхъ нѣкто на прїснѣхъ его стражеї наступї, ї сего радї спѣшнѣ сѣ нѣкою стрѣлою къ мѣсту вопля скорїшъ, ї прїтече къ мѣсту бранї, ї се срїтѣ воїновъ своїхъ убїваемыхъ отъ юношї ему незнаема, ї испустї стрѣлу свою нанѣ, но не вредї его, вооруженъ бо бѣ. Теламонъ же восхїтївъ туже стрѣлу падшую на немъ напряженїемъ жесточайшїмъ возвратї на улїкса, ї стрѣлою оною все тѣло его їспї, не вооруженъ бо бѣ царь. Улїксъ же отъ пораженїя онаго на землю паде ї востатї не могїї, воплъ же велїї ї смятенїе сѣлно воста въ людехъ, ї плачъ велїкъ умножїся о явѣ царстѣї. Телагонъ же вїдѣвъ толїкое смятенїе ї плачъ, вопросї гражданъ: возвѣстїте мї жестоцѣї ї немїлостївїї людїс ї враждотворнїї

творній поїстїннѣ чоловѣцѣ , что
смятенїе сїе велїкое ї плачѣ воста вѣ
васѣ. ї кто естѣ онѣ мужѣ їже стрѣлою
пораженній паде; онї же рѣша ему яко
тої самѣ улїксѣ естѣ. Сїе же слышавѣ
мелагонѣ поверже оружїе свое на землю
ї крѣпцѣ востанї отѣ вслїкїя горестї
рукама лїце свое бїяше , ї власы главы
своея рваше , ї прїтече ко улїксу прї-
ногахѣ его себе простре , ї высокїмѣ
гласомѣ вопїяше глаголя : о горе мнѣ
странному дражаїшїї мої отче , пре-
славній царю. прїїдохѣ бо вїдѣмї хотя
вѣ радостї лїце пресвѣтлаго твоего
благородїя. нынѣ же вѣ мѣсто радостї
печаль прїяхѣ неутѣшїму. Азѣ бо есмѣ
неблагочестній мелагонѣ , сгоже тѣ
любїмѣїшїї отче отѣ сїрры царїцѣ
родїлѣ неблагочестнаго. вїна бо бѣхѣ
смертї твоеї царствїї. Улїксѣ же
утѣшаєтѣ его словесы їмїже може
ї часто

і часто обѣмляше его цѣлуя. Телагонъ же паче на плачъ преклоняшеся, і рыванія умножаше і слесамі ногі отца своего омывая. І се теламакъ сынъ царевъ прііде, і іщеть на телажона напасті убійство отца своего, на немъ хотяше отмстити. Уліксъ же словесы і маяніемъ заперещаетъ теламаку да не вредитъ его, но яко пріискренна і любіма брата его къ тому да иматъ. Телажонъ же рече, оставі его отче да убіетъ мя, не воздвигну бо руку мою на нь, яко едініцею азъ повергохъ оружіе мое і къ тому не пріиму его, яко отцеубійца есмь, і лучше мѣ естъ гражайшіи мої отче мертву быти, нежелі отцеубійателемъ слѣти. Слышавъ же теламакъ уміленныя телажоновы глаголы, всю вражду свою абіе опложивъ, і пріискреннѣ обѣмъ его і радостнѣ цѣлуя, ведется убо уліксъ во своя царскія

Ѧ 4

полати

полатѣя сѣвѣ, ему же сѣнове его теламакъ і телогонъ послѣдують плачущесѣ, і прѣведше его на огрѣ царствѣмъ положѣша, іуѣ же улѣксѣ трѣднѣ болѣвѣ умре, сѣнове же его теламакъ і телогонъ честію царскою погребѣша. по смертѣ же улѣксѣ сѣнѣ его теламакъ воспрѣятъ царство отца его і на престолѣ ахаїствѣмъ сѣде царствую, і брата своего телогона велѣкою честію почѣтая і держа его у себе лѣто едѣно і полѣ, вѣ радостѣ і вѣ веселѣї велѣцѣмъ. А егда телогонъ восхотѣ отѣїтѣ кѣ матерѣ своеї во царствѣе ея. Тогда царѣ теламакъ братѣ его велѣкѣмѣ і многоцѣннѣмѣ царскѣмѣ дарѣ одарѣвѣ его отпусти. І самѣ теламакъ царѣ далече отѣ града его проводѣтъ, і во множествѣ слезѣ прощенѣе сотворше расѣдошасѣ во своя царствѣя.

Многая

Многая поїстїннѣ і долгая по-
прїща словесѣ настоящая сїя історїа
преїде , і до сѣдѣ путешествїемѣ
своїмѣ достїже умолча .

Воевахуся лѣтѣ десятѣ і мѣся-
цевѣ шестѣ . Отѣ грековѣ было
подѣ тросю воїнства 806000 сїрѣчѣ
осмѣ сотѣ і шестѣ тѣсящѣ .

Троянѣ же бранящїхся , іже на
защїщенїе града трої ополчахуся .
670000 то єстѣ шестѣ сотѣ і сѣдмѣ
десятѣ тѣсящѣ .

Імена Царемъ і княсемъ кої отъ
коїхъ побієні сумъ.

Екторъ убі, царя протесілая, царя патрокла,
царя мереона, царя боегеса, царя артілога,
царя протенора, царя умероса, царя ортонома,
царя епістропа, царя седея, царя алпінора,
царя дінора, царя өліса, царя ксантіна,
царя мемнона, царя еріпола, царя гастіда,
царя політена, царя леохіда.

Парісь убі царя өатріїскаго, царя артілога,
і ахіллеса, і паламіда греческаго воеводу, і царя
аіакса. Аіаксъ же убі того паріса, сане оба
между собою ранами убішася.

Енея убі амөімаха царя, і царя нереса.

Полідамъ убі царя селіда, і князя мереса.

Ахіллесъ же убі царя сусімія, царя іппона,
царя феба, царя аустера, царя лігона, і
екіора, і троїла. і царя мемнона.

Паламідъ же убі сігамона брата царю мемнону,
і дейбеба сына царю пріаму, і царя сарпедона,

Піррусъ же убі царя пріама, і царіцу панпасалею,
Діомідъ же убі царя ксантіна, і стрелца, дівнаго
віда іже вь нїсб бѣ конь, а вь верхъ человекъ.

Троя велікая создала вь лѣто аода судії ісраїлева,
і стояше лѣтъ сто і осмьдесятъ.

А конечнымъ разореніемъ паде, вь лѣта давіда
царя ісраїлева.

ОГЛАВЛЕНІЕ КНІГІ СЕЯ.

Опісаніе історії въ нѣже пишеть о расореніи града трої:	лість	1
О царѣ пелеї преводящамъ ясона, да пошлется добыти златое руно.		3
О медеї како сплещемъ своимъ на обѣдъ звана бысть.		25
О наказаніи медейнѣ, наказующей ясона о злато-рунной брані.		34
О взятіи злато-руннаго овна.		36
О совѣщаніи греческихъ царей і князей, і о по-двїженіи і о прїшествіи ихъ ко трої за отпущеніе обѣды ясоновы.		44
О брані гречестѣи і троянстѣи, і о убїеніи царя лаодемонта, і о расхїщеніи трої.		53
О царѣ прїямѣ, і о царїцѣ екубѣ, і о іменахъ свнновъ его.		63
О созданіи трої.		66
О посланіи пословъ царя прїяма ко греческимъ царемъ о отданіи сестры его.		73
О совѣтѣ уложенномъ, яко да парісъ во грекѣ пошлется.		87
Отвѣтъ екторовъ, первороднаго сына царева.		92
Отвѣтъ парісовъ, втораго сына царева.		96
Отвѣтъ деїфетовъ, третїяго сына царева.		99
Отвѣтъ еленовъ, четвертаго сына царева.		101
Отвѣтъ троїловъ, пятаго сына царева.		105
О поществіи парісовъ во грецько съ воїнствомъ своимъ.		111
	О совѣ-	

О совѣщаніи царей греческихъ, како бы имъ обиду свою мстити, і о избраніи на воеводство ополченію ихъ царя агамемнона. 130

О прішествіи царей і князей греческихъ во аѣнское прістаніще, і о числѣ кораблей, ихже привёдоша съ собою на троянское разореніе. 137

О прішествіи царей, ко царю пріаму на помощь. 139
Сгѣ же фрїгїи дарїи описуеѣ образы і нравы греческихъ болшихъ царей і князей. 141

Тої же пакї дарїи описуеѣ образы і нравы, троянскихъ царей і князей. 143

О посланіи царей і князей греческихъ во островъ делфонъ, і о вопрошеніи і отвѣтѣ ідола аполлонова. 148

О разореніи самка отъ грековъ. 159

О взятїи града менедона отъ грекъ, і о разореніи его. 161

О посланіи пословъ греческихъ улїкса царя, і дїомїда князя ко царю пріаму, о отданіи царїцы елены. 165

О посланіи ахїллесовѣ і теляовѣ во страну мессїскую, съ воїнствы ихъ, удержанїя радї брашенныхъ обїлії, їлї правїанта. 175

О прішествіи паламїдовѣ въ воїско греческое, і о совѣщаніи царей і князей греческихъ, како і коїмъ образомъ могутъ прїступати ко брегомъ троянскїмъ. 183

О устроеніи караблей греческихъ первыхъ, і послѣдующихъ прїходящихъ во облежаніе града трої, і о первой бранї. 187

О устро-

- О устроєнні полковъ троянскіхъ отъ ектора. 200
 О устроєнні полковъ греческіхъ. 207
 О второй брані греческой і троянской. 208
 О посланні пословъ греческіхъ ко царю пріаму. 230
 О третіей брані греческой і троянской. 232
 О четвертой брані греческой і троянской. 238
 О совѣтѣ царя пріама. 244
 О пятой брані греческой і троянской. 247
 О грекахъ пославшихъ послы своя къ царю пріаму
 просящихъ на два мѣсяца срока перемирію. 252
 О шестой брані греческой і троянской. 259
 О грекахъ пославшихъ послы своя ко царю пріаму
 троянскому . просяще на три мѣсяца срока пере-
 мирія. 260
 О Седмой брані троянской і греческой. 266
 О осмої брані троянской і греческой. 271
 О погребеніи екторовъ. 281
 О посланні пословъ греческіхъ ко царю пріаму. 283
 О премѣненіи агамемноновъ, і о власті паламі-
 довъ. 286
 О девятой брані греческой і троянской. 289
 О посланні пословъ греческіхъ ко царю пріаму,
 просящихъ пакі на три мѣсяцы срока перемирія.
 І о ахіллесѣ , како вшелъ во градъ трою , і відѣ
 поліксену дщеръ пріама царя. 293
 О посланні посла ахіллесова ко царіцѣ екубѣ 293
 О десятой брані греческой і троянской. 304
 О грекахъ

О грекахъ пославшихъ послы своя ко царю прѣ-
аму о перемірії. 310

О первойъ надесять брані греческой і троян-
ской. 320

О второйъ надесять брані греческой і троян-
ской. 321

О третейъ надесять брані троянской і грече-
ской. 322

О четвертойъ надесять брані троянской і гре-
ческой. тойже: 323

О пятойъ надесять брані, троянской і грече-
ской. 323

О шестойъ надесять брані греческой і троянской
і о дівной сілѣ троіловѣ. 325

О седмойъ надесять брані греческой і троянской.
328

О осмої надесять брані троянской і греческой. 335

О девятойъ надесять брані греческой і троян-
ской. 340

О двадцатойъ брані троянской і греческой, і
о смерті ахіллесовѣ і парісовѣ і аїяковѣ. 349

О прішествіі во трою амазонскія царіци
пантасалеі. 361

О двадцять первойъ брані греческой і троян-
ской. 363

О двадцять второйъ брані греческой і троян-
ской, і о прішествіі піровѣ сына ахіллесова въ войско
греческое. 367

О двадцять третьей брані греческой і троян-
ской. 372

О совѣ.

О совѣщанії предателства , троїискихъ преда- телеї, совѣщавшихъ їсѣну со царї греческімї.	374
О расхїщенїї трої.	395
О смертї царя теламона ї аїакса.	404
О карабленомъ сокрушенїї греческомъ.	410
О смертї царя агамемнона.	420
О їснанїї діомїдовъ.	425
О отмщенїї смертї агамемноновї.	434
О прїшесствїї пірровъ отъ трої.	440
О смертї пірровъ.	449
О прїшесствїї уліксовъ отъ трої.	453
О сїнѣ ї о смертї уліксовъ.	463
Імена царемъ ї княземъ , кої отъ коїхъ побїенї сумъ.	474

